

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12807

MIT A RAKETE AF DER LEVONE

I. A. Perelman

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שׁוֹלְ-אוּנוּ פִּיאָנוּ עֲרָבָן-בִּיבֵּלִי אַטְעָק

יא. א. פֿערַעַלְמָאָן

629-3

14-①

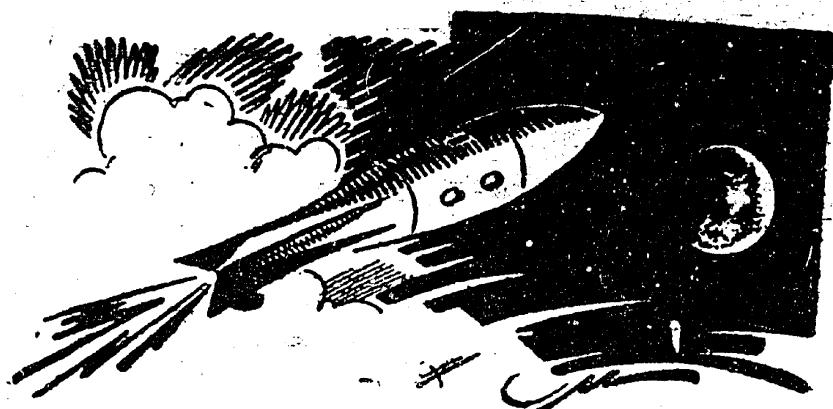
מִיטָא רַאֲקָעַטָע
אָפָדָעַ לְעַזְוָרָאָבָע

1/100

מעלכע-פארלאג פאר די נאציאנאלע טינדערהטען אין אוטרייך
כארקאו קייעו 1 4 3 9

פראגטו. רעדאקטער — א. י. סודארץ
ס. קי. פארה. פון טעטער קינדער-לייטער
ראטער — א. גריינזטער. טעכניישער
לעיזאקטער — ז. חאָרְטַמָּן. קאָרְפָּק
צער — א. ש. טוֹלְטָמָן. פֿאָפִיר 72×
קְג. 50—2,5 ×₈₂ דְּרוֹקְ-בְּרוֹגְן. אַיגְן פְּאָפִיר
גווינְג 120.000 צִיכְבָּס. פֶּאָלָאנְגְּנָתָם. E-247
טִירָאָזֵש 2700 עק"
-טָע אַינְטָפְּרָנָאָזְגָּאָלָע דְּרוֹקְעַטִּי אַופְּ-צָ
קִיעְוָן, רִינְשָׁעָר בְּלָאָז אַ-גְּאָשָׁט. 1374
הַיְּוִיפְּטָלִיטִים נָמָה. (1325)
פְּאָגְעָזָן אַיגְן זָאָז — 1933 25/אַ, אָוָן
שְׂרָנוּעָשְׂרִינְגָּן צָוֵט דְּרוֹק — 1934 16/₁₁

צַי אֵין זָוִית בֵּין דָעַר לְעוֹזָאנָעַ?

וזען איך בין געווונן אַ קינד, פְּלַעֲגַת זִיכְרָה אַוְיסְדוֹכְטָן, אוֹ אוֹיבֶּן זָאָל וַיֵּכְלַפְּלִיבְּגָן אַפְּנָן דָּאָכְ פְּנוּנָם הָוִוִּי, וַיַּעַט שְׁוִוִּין בֵּין דָעַר לְעַד זָאָנָעַ זִינְגַּן נִיט וַוִּיטָּס. אַיְנָמָאָל אַיְנָגָן אַלְעַזְוָאנָעַ-גְּנָאָכָט בֵּין אַיְכָ אַדוֹתְגָּעָרָאָכָט אַפְּנָן בְּוּרְדָּעָם, וַיֵּכְלַפְּלִיבְּגָן בְּיוֹנָן פְּעַנְצָטָרָל, אוֹן פָּוֹן דָּאָרָט אַרוּסְטוּקָוָקָט. אַיְכָ האָבָ דָּעְרוֹוָאָרָט צָו דָּעְרוֹעָן דֵּי לְעוֹזָאנָעַ נָאָעָנָט. עַרְשָׁט — עַס הַיְּבָט זַיְכְּ נִיט אָגָן! זַי אֵין גַּעַהְאָנוּגָעַ אַפְּנָן הַיְּמָלְ פְּנוּקָט אַזְוִי הָוִיכָ, וַיַּיְכְּ מַעַחַט זַי גַּעַוְעָגָן פָּוֹן דָעַר עַדָּ.

— זוֹ קְלִיְּבָסָט זַיְכָ, קְעַנְטִיקָ, צַי דָּעַרְלָאָנָגָעַ דֵּי לְעוֹזָאנָעַ מִיט דָעַר האָנָט? — האָט גַּעַלְאָכָט פָּוֹן מִיר מִינְגָּעָלְטָעָרָעָד בְּרוּדָעָר.

— אָכָ, וַזְעַן-אַיְכָ וַזְאָלָט גַּעַקְאָנָט אַרְוֹת אַפְּנָן טַיְּעַרְלָעַשְׁעַרְטָרָעָט, — האָגָן אַיְכָ גַּעַעַנְטָפָעָרָט, — דָּאָגָן וַזְאָלָט גַּאֲרָעָפָעָט אַנְדָּעָרָשָׁ גַּעַוְעָנָן!

— דָעַר טְוּרָעָם וַזְאָלָט דִּיד אַיְכָ נִיט גַּעַהְאָלָטָן, — האָט דָעַר בְּרוּדָעָר נְזָאָנָט. — וַזְעַן דַו וַזְאָלָט גַּעַוְוָסָט, וַיַּיְכְּ וַוִּיטָּס עַס אֵין צָו דָעַר לְעוֹזָאנָעַ, וַזְאָלָסָטוֹ אַינְגְּרוּעָץ נִיט גַּעַוְאָלָטָ קְרִיבָן.

— צַי וַוִּיסְנָן דַעַן דֵּי מְעַנְטָשָׁן, וַיַּיְכְּ וַוִּיטָּס עַס אֵין צָו דָעַר לְעוֹזָאנָעַ?

— גַּעַוְוִיטָס, דָעַר מְעַהְאָלָעָכָ אַיְן שְׁוִוִּין לְאַנְגָּ אַוְיסְגָּעָטָסָטָן.

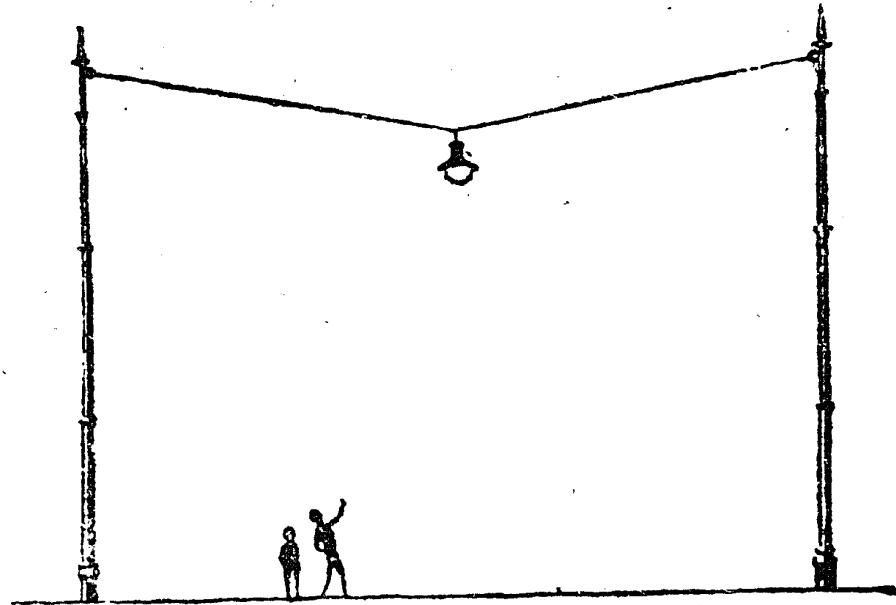
— הַיְּסָטָס עַס, אוֹ מְעַנְטָשָׁן האָבָן זַיְכְּ שְׁוִוִּין דָעַרְלִיבְּגָן בֵּין דָעַר לְעַד זָאָנָעַ?

— נָו, נִיגְגָּס. דָאָרָט אֵין נָאָכָ אַמְּלִילָעָ קִינְגָּ אַיְינָגָן מְעַנְטָשָׁן נִיט גַּעַחְעָן.

— אָם דָעַר לְעוֹזָאנָעַ אֵין מְעַנְגָּן נִיט גַּעַחְעָן, אוֹן דָעַט מְעַהְאָלָעָכָ חָאָט

מְעַנְגָּן אַוְיסְגָּעָטָסָטָן!... וַיַּזְשַׁע שִׁקְטָס זַי עַס!

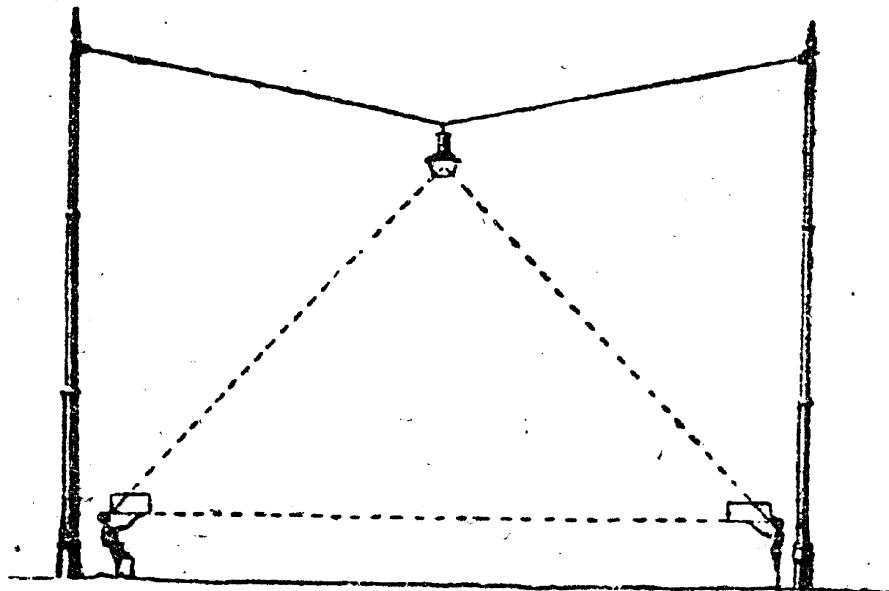
— קעדדי אויסטומעטען דעם מעהאלעכ גיז דער לעוואָגען, איזו נאָר
זיט נײַטיק צו סָאַרְקְּלִיבָּג זיך אָהִינְג. מע קָאָן זָאָס טָאָג פָּונְג דָּעַר צָרָד.
זַיְלָסְטוֹן, זָוֶל אֵיכְ בָּאָדָּגְן גַּעֲבָּנוּן צו פָּאַרְשְׁטִין, וַיְאָזְגַּי מַעַם פָּאַבְּטָמָּה
אוּזְּבָּעָ אַוְיסְּמַעְסְּטָוּנוּגָעָן.
אָפְּ מַאְדָּג אַינְדָּעָרְסִי אֵיזְ דָּעַר בָּרוֹדָעָר צַוְּאָמָּעָן מִיטְמֵיר אַרוֹיסָס

חוֹיכָ אַיְבָּעָרְגָּן בָּרוֹק אֵיזְ גַּעֲהָאנְגָּעָן אַ לְאַמְּטָעָרְגָּן.

פָּאָרָג טְוִיעָר אָוָן הָאָט מִיכְצָוְגְּעָפְּרִיט צוּ יְעַנְעַט אָרֶט אַינְמִיטָן גָּאָס, וּוּ
סְּאַיְזָן הוֹיכָ אַיְבָּעָרְגָּן בָּרוֹק גַּעֲהָאנְגָּעָן אָגְ עַלְקְטְּרִישָׁעָר לְאַמְּטָעָרְגָּן.
— דָּזְן וּוְאָלָסְטָ גַּעֲקָאָנָט, — הָאָט גַּעֲפְּרָעָגָט דָּעַר בָּרוֹדָעָר, — אַוְיסְּמַעְסָטָן,
וּוּ הוֹיכָ סְּאַיְזָן אַוְפְּגָעָה אַנְגָּעָן דָּעַר דָּאַזְוִיקָּעָר לְאַמְּטָעָרְגָּן?
— מַעַם דָּאָרָס, — הָאָב אֵיכְ פְּלִינְק גַּעֲעַנְטְּפָעָרטָט, — צַוְּשְׁטָעָלָג צָוְם לְאַמְּטָעָרְגָּן
טָעָרְגָּן אַ לְיִיטָּעָר. אֵיכְ וּוְאָלָט אַרְוֹטְגָּעְקְרָאָכָן אָפְּגָעָן לְיִיטָּעָר, זַיְכְּ דָּעְרְקְלִיבָּג
בִּינְזָן לְאַמְּטָעָרְגָּן, פָּונְג דָּאָרָט וּוְאָלָט אֵיכְ אַרְאָפְּגָעְלְפָאָזָט אָט דָּעַר עָזָד אַ
שְׁטְרִיקָּל, אָוָן דָּעְרָנָאָכְ וּוְאָלָט אֵיכְ אַרְאָפְּגָעְקְרָאָכָן אָוָן וּוְאָלָט אַוְיסְּגָעְטְּמָאָסָטָן
די לְעָגָנוּ פָּוּנְעָטָמָ שְׁטְרִיקָּל.
— גָּוּ, אָוָן מִיר וּוּלְגָן זַיְכְּ בָּאָלָד דָּעְרוֹוִיסָן דִּי הַיְכְּ פָּוּנְעָטָמָ לְאַמְּכָעָרְגָּן
גָּאָרְגָּן אַ לְיִיטָּעָר, שְׁטִיעַנְדִּיק אָפְּגָעָן בָּרוֹק, — הָאָט דָּעְרְקְלִיעָרט דָּעַר בָּרוֹדָעָר.

ער האט אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן פֿוֹן קַעְשָׁעָנָע் צְחֵי וּמִסְעָן קַאֲרֶטְלָעָכְ, אַמְּינָס
פֿוֹן זַיְהָאָט עַד אַפְּנוּגָעָבָגְ מִיר אוֹגְ האָט גַּוְהַיִּסְגְּ, אַיכְ זַאְלְ אַפְּגָנִינִין צְוָת
רַאַנדְ נַאַסְ. עַד אַלְיִינְ אַיְזְ מִיטָּן צְוַיִּיטָן קַאֲרֶטְלָ אַפְּנוּגָעָנוּגָעָן צְוָת קַעְגָּנִיְיָ
בְּעַרְדִּיקָן רַאַנדְ נַאַסְ. עַד האָט צְוַעַשְׂמָלָט זַיְינְ קַאֲרֶטְלָ צְוָת אוֹיגְ זַיְהָאָט
זַיְכְּ צְרוּעָזְעָצָט אַזְוִיְיָ, אוֹ עַד זַאְלְ זַיְינְ אַסְ אַיְינְ הַיִּיכְ מִיטְ מִירְ. דַעַר

וַיַּאֲזֹויִי אַיכְ מִיטָּן בְּרוּדָרְ האָבָן אַוְיסְגָּעָמָסְטָן דִּי הַיִּיכְ פֿוֹנָעָץ לְאַמְּטָזָרָבְ.

אַונְטַעַרְשַׁטָּעָרְ קַאנְטָ פֿוֹן זַיְינְ קַאֲרֶטְלָ אַיזְ גַּוְועָן גַּעַוְעַנְדָעָטְ צְוָת מִינִין גַּעַן
זַיְכְּטָ. פְּאַרְמַאְבְּנָדִיקְ אַיְינְ אוֹיגְ, האָט עַד מִיטָּן צְוַיִּיטָן גַּעַקְוָקָט אַפְּן לְאַמְּטָ
טַעַרְגָּן אַזְוִיְיָ, אוֹ דַעַרְ בְּלִיקְ זַאְלְ פְּאַלְגָּן פְּעַנְגָּוִיס דַעַם קַאֲרֶטְלָ; אַיְגְּ דַעַרְדָּאָ
זַיְקָעָרְ רִיכְטוֹנָגְ האָט עַד אַפְּן קַאֲרֶטְלָ אַנְגָּעָצִיכָנָט אַ-גְּרָאָדָעְ לִיְנָעָ. אַיכְ
וּוִידָעָרְ. אַבְּ אַפְּן צְוַיִּיטָן רַאַנדְ גַּאַס גַּעַדְאָרְפָּט דַוְרְכָמָאָבָן פֿוֹנָקָט
דָאַסְ.

כְּ... אַזְקָ אַגְּן גַּעַמְעָלָ, אַגְּן אַיְרָ וּוּטָ פְּאַרְשְׁטִיְיָ, וַיַּאֲזֹויִי האָבָן
מִירְ עַם זַוְיְכָעָמָבָטְ.

דַעַרְנָאָכְ האָט דַעַרְ בְּרוּדָרְ אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן פֿוֹן קַעְשָׁעָנָעָ אַטְעָסָטְ
לְעַנְטָעָ אַגְּן האָט אַוְיסְגָּעָמָסְטָן דַעַם מַעַהַאַלְעָכְ צְוַיִּישָׁן אַונְדוֹן בְּמִידָן. עַט

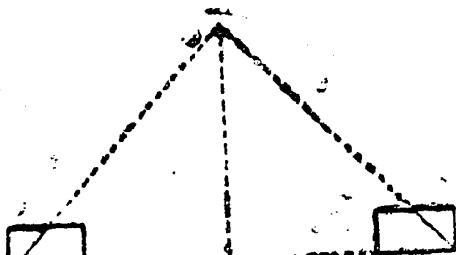
הָאָט זַיְכְּ אַרְוִיסְגָּעָוִוִינָגְ, אוֹ דַעַרְ מַעַהַאַלְעָכְ בְּאַטְרָעָפְט 11 מַעַטָּעָרְ.

— פְּאַרְטִיקְ, — האָט דַעַרְקָלָעָרְטָ דַעַרְ בְּרוּדָרְ. — אַיצְטָ אַתְּיָם!

- זוארם נאָר, — האָב אַיב גְּזֹוֹגֶט, — זו האָסֵט דָּאָכ גְּזֹוֹאָלֶט מְעִיטָן
די. נְאַיב פְּנוּעַם לְאַמְּטָעָרָן.
- שׂוֹגֶן גְּעַנְדִּיקֶפֶט מְעִיטָן, — האָסֵט גְּעַנְטְּפָעָרֶט, דָּאָר בְּרוֹדָעֶר.
- גּוֹ, וּוֹי וּשְׁעַ אַיזְׁ דִּי הַיְּכָ?
- דָּאָסֵז חְזֻלָּן מִיר זִיכְּ דְּעַרְוִוִּיסְט אַינְגּוּרְהַיִּט, דָּאָהָבָן מִיר שְׁוֹן
מַעַר נִיט וּוֹאָסֵ זָוְ טָאָן.

אוֹגֶן דָּאָר בְּרוֹדָעֶר האָסֵט
אוֹזְקְּנוּשְׁפָאָגֶט אַהֲיִיט.

מִיט גְּרוּיס אִינְטְּפָעָט האָסֵט
אַיב גְּזֹוֹגֶט, וּוּיאָזְוִי וּוּעַט
זִיכְּ עַס דָּאָר בְּרוֹדָעֶר דְּעַרְוִוִּיסְט
אַינְגּוּרְהַיִּט זְוָעָגֶן דָּאָר הַיְּכָ
פְּתָעָם לְאַבְּטָעָגֶן, וּוֹאָסֵ גְּעַנְגָּט
אַאֲזָעָגֶן דָּאָר גָּאט.

וּזְקָס האָסֵט אַגְּנְעַצְּמִיכְּנָט דָּאָר בְּרוֹדָעֶר.

דָּאָר בְּרוֹדָעֶר העַט אַגְּנְעַ-

הוּיְבָן דְּעַרְטוֹגֶן, וּוֹאָסֵ עַר האָסֵט אַפְּגָן פָּאָפִיךְ דְּוּרְכְּנוּפְּרִיךְ אַ
לְּנִינְיָעֶ פָּוֹן 11 סְאַגְּנִיטְמְעַטְּרָעֶ דִּי לְעָנָגֶן. צּוֹ דִּי עַקְּנָן דָּאָר פְּנִינְיָעֶ
הַאָסֵט עַר צְוֹנְגְּשְׁטָעָלֶט אָונְדוּזְעָרֶעֶ קָאָרְטְּלָעֶכֶט, וּוֹי סְיָאִיזְׁ אַגְּנְעַווּזְיָזְגֶן גַּעַזְעַטְלָעֶ. דִּי לְיִזְיָעֶס, וּוֹאָסֵ זְיִינְגָּן אַפְּ זִיכְּ אַגְּנְעַצְּמִיכְּנָט וּוּחְוָאָרָגֶן, הַאָסֵט עַר
פָּאָרְגְּנוּזְעַצְּטָמֶט אַפְּנִיךְ אַזְוִי לְאָנָגֶן, בִּזְיוֹאָגָעָן וּוֹי האָבָן זִיכְּ בְּאַגְּנְגָנָטָן,
אוֹגֶן עַר האָסֵט אוּסְגּוּמְמָאָסָטָן דָּעַט אַפְּשָׁטָאָנָדֶט פָּוֹן דָּעַט פְּוֹנְקָטֶט, וּוֹזְ דִּי
לְיִנְיָעֶס האָבָן זִיכְּ בְּאַגְּנְגָנָטָן, בֵּין דָּאָר אַגְּנְטְּרְשְׁטָעָר לְנִינְיָעֶ.

אַיב האָב נִיט זִיעָר גָּוט פָּאָרְשָׁטָאָגָעָן, נָאָכ וּוֹאָסֵ מַעַט טּוֹט דָּאָס אלְּצָעַט.
אוֹגֶן וּוּיאָזְוִי וּוּעַט מַעַן זִיכְּ דְּעַרְטוֹפָן דְּעַרְוִוִּיסְט דִּי הַיְּכָ פְּנוּעַם לְאַמְּטָעָרָן.

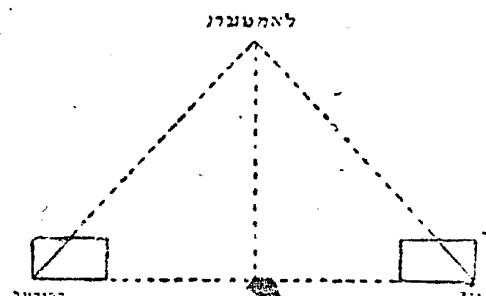
— אָסֵט זְוָסְטוֹ : — דִּי אַגְּנְטְּרְשְׁטָעָר לְנִינְיָעֶ פָּוֹן 11 סְאַגְּנִיטְמְעַטְּרָעֶ — דָּאָס
איְזָן דָּאָר אַפְּשָׁטָאָנָדֶט, וּוֹאָסֵ אַיזְׁ גְּזֹוֹעַן פָּוֹן מִינְן אַוִּיגְן בְּיוֹ דִינְגָעָם, וּוֹעַן
אַיב בֵּין מִיט דִּיר גְּשָׁתָאָגָעָן אַפְּ דָּאָר זָאָס. דָּאָר שְׁעַטְעָכֶט אַיזְׁ דָּאָר בְּלוֹזֶן
פָּאָרְקְּלְעָנְעָרָט : וּוַיְפַלְּ מְעַטְּרָעֶ סְיָאִיזְׁ גְּזֹוֹעַן אַפְּ דָּאָר זָאָס, אַזְוִיפְּלָעֶ אַיזְׁ
אַפְּגָן קָאָרְטָל סְאַגְּנִיטְמְעַטְּרָעֶ. אוֹגֶן אָס זְיִינְגָּן דִּי רִיכְכְּתְּוֹגָעָן, אַגְּנְטְּרְשְׁטָעָר חְלְכָעָ
מִיד האָבָן וּקְוּקָט אַפְּגָן לְאַמְּטָעָר ; עַר העַגְּט אַינְגּוּרְהַיִּט אַפְּטָט, וּוֹזְ דִּי לְיִ-
נִיעָס האָבָן זִיכְּ בְּאַגְּנְגָנָטָן. דָּאָר אַפְּשָׁטָאָנָדֶט פְּנוּעַם לְאַמְּטָעָר בֵּין דָּאָר אַוְנִ-
טְרְשְׁטָעָר לְנִינְיָעֶ — דָּאָס אַיזְׁ דִּי הַיְּכָ סְוּגָּעָם פָּאָמְטָעָרָן, אַבְּגָעָר נִיט דִּי
הַיְּכָ אַיְגְּעָרָגֶן גְּרוֹק גְּוֹפָעָ, נָאָר אַיְבָעָר דָּאָר לְנִינְיָעֶ פָּוֹן אָונְדוּזְעָרֶעֶ אַוְגָגָן.
וּוַיְפַלְּ סְיָאִיזְׁ דָּאָ, אַפְּ דָּעַט מְעַהְאָלָעֶכֶט, פָּאָרָאָגֶן סְאַגְּנִיטְמְעַטְּרָעֶס, אַפְּ אַזְוִיפְּלָעֶ

טטערטס די חיכ איז געהאנגען דער לאטערן איבער. דער ליגע פוך אונדזערן אוינונג א סאנטימטער אפֿן געמעל אנטשפרעכט דאך א פָעַ טער אפּ דער גאנט.

אויב מיר זאלג צו דער געסונגנער הייב צוועגן דין וווקס, זועלב מיר ויך דערוויסן וועגען דעם, וואס מיר האנג געוואָלט; די חיכ פָאנְגָעַט לאטערן איבערן ברוק. פָארשטיינָגען?

— דאָס איז גאנְצָאַינְד —

פָאַכּ —

וואָס גאטטען דער פָאַרְיָקָעַר געמעל.

— נו, פָארשטיינָטו שוינָ איצט, אפּ וואָס פָאַר אַן אויפָן די גָּלְעָרְנָטָה האָבָן געקָאנְט אַוִיסְטָעָטָן דעם מעהאַלְפָּק בֵּין דער לעוֹאָרָן, ניט פָאַרְקְּלִיבְּנְדִיק זיך אהֲבָן?

— פָארשטיינָט זיך: צוֹויַי

געלערנָט האָבָן געקוּט אַפְּ דער לעוֹאָנָע אַין אַיְינָעֶר אָונְ דער זעלְבִּיקָעַ צִיְּצָאַת פָוָן צָחַי וּוּיְטָע עַדְטָעַר אָונְ האָבָן באַמְּרָקָט די רִיכְטָנוּן, פָוָנקָט וּמִיר.

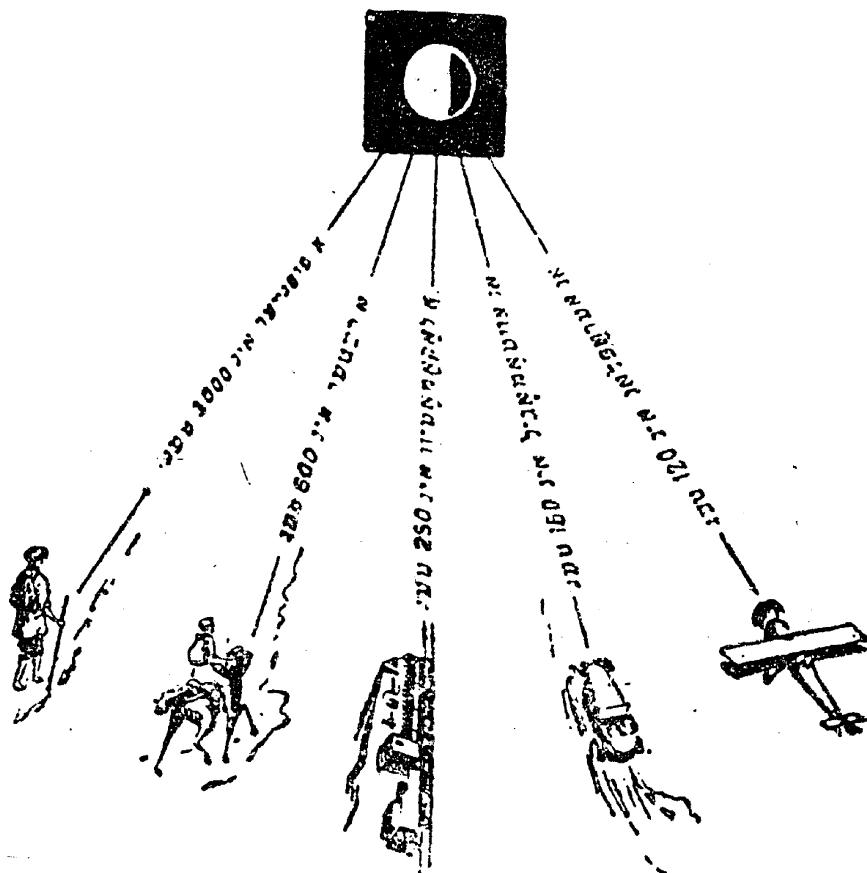
— אָ, אַבָּעָר טָאנְ דאָס אַיְן גַּעַוְונָ נִיט אָזְזִי לְיעַכּּס אָונְ אַיְינָפָאָכּ, וּמִיר האָבָן דאָס גַּעַטָּאָגָן. דער מעהאַלְעָכָב צָהִישָׁן בַּיְדָע גָּלְעָרְנָטָה אַין גַּעַטָּוּן נִיט 11 מְפָטָעָר, נָאָר עַטְלָעָכָע טְוִוָּנָט קִילְאַמְּטָעָר; די וּגְינְקְלָעָג זִיךְעַג נִיגְעָנָע אַגְּנָעָזִיְיכָנָט גַּעַוְאָרָן אַט קָאָרְטָאָג, נָאָר זִינְגָע אַוִיסְטָעָטָן גַּעַטָּוּן וּוּאָרָגָן מִיט די טָאַמָּע פְּנִיקְמְלָעָכָע אַיְנָטְרוּמוּמָעָטָן. דערפָאָר אַבָּעָר האָט זִיךְעַג דער אַוִיסְפָּר בָּקְוָמָעָן אַפְּ דער זִיכְעַרְעַד.

— נו, אָונְ וּוּאָס-זְשָׁעָה האָבָן זִיךְעַג דָּרְוּוּסָט? זִיךְעַג אַיְן צוּ דער לעוֹאָנָע?

— שְׂדֻקְלָעָכָב זִיךְעַג! אַין קִילְעָכְדִּיקָע צִיְּפָעָרָן פִּידְהָנְדָעָט פְּזִוְוָנָת קִילְאַמְּטָעָר. דו צִיְּסָט דאָכּ, אוֹ פָוָן מְאַסְקָוָעָ בֵּין לעַנְגִּינְגָרָאָד אַיְן נִיטָאָ אַפְּלָעָ קִינְ אַיְן טְוִוָּנָט קִילְאַמְּטָעָר. אַיְנָאָגָן זְעַקְט הָנְדָעָט פָּעָרְצִיק קִילְאַמְּטָעָר. פָוָן אָונְדוֹ אַבָּעָר בֵּין דער לעוֹאָנָע אַיְן פִּידְהָנְדָעָט פְּזִוְוָנָת קִילְאַמְּטָעָר. דאָס אַיְן אַיְן זְעַקְט הָנְדָעָט מְאָלָטָר, זִיךְעַג פָּאַסְקָוָעָ בֵּין לעַנְגִּינְגָרָאָד. חַעַג צָחַי שְׂטָעָט אַט דער חַעַלְסָ וּוּאָלְטָן זִיךְעַג אַפְּגָעָטִילָט אַיְנָעָ פָוָן דער אַנְדָעָרָעָר אַט אָזָא גְּרוּיָנָן טְהָאַלְעָכָב, וּוּמְסָטוּן, חַיְּפָל צִיְּעַס אַזְגָּוּן וּוּאָלָט גַּעַדְאָרָטָט לְוִיפָּג פָוָן אַיְגָ שְׂטָמָט בֵּין דָעַן צָחַיְמָטָר?

— אַ גָּנְגָעַ חָאָב? — הָאָבָּא אִיכְ זַיְכְ גַּעֲפְרֹוּוֹת טַרְעָמָן.

— שְׁמַעַל דֵּיכְ פָּאָר: פָּונְ מַאֲסְקָחָע בֵּין לְפָנִינְגְּרוֹאָד גַּיִיט אַ שְׁגַּעַלְזָוָגָן
גַּעֲפְרָעָב צָעַן שָׂאָ. אַוְיָב דָּעָר מַעַהַאַלְעָכָ אַיְזָ וְעַקְסָ הַוְנְדָעָרָט מַאְלָ מַעַרְעָז,
וּפָעַט אִיכְ דָּאָס פָּאָרָג גַּעֲדוּיְעָרָב וְעַקָּס הַוְנְדָעָרָט מַאְלָ מַעַרְעָז. הַיִּסְטָ עַט,

פָּאָר וּוַיְטָל צִימַּט וּוֹגְלָטָן זַיְדָרְגָּאנְגָּעָן בֵּין דָעָר לְעֻזָּאָנָעָ.

או סְיוּעַט גַּעֲדוּיְעָרָב וְעַקָּס טְוִיְוָנָט שָׂאָ. דָאָס בַּאֲטְרָעָפֶט צְווֵי הַוְנְדָעָרָט
טוֹפְצִיק מַעַסְלָעָט, אַדְעָר עַפְעָס מַעַר פָּונְ אַכְטָ כַּאֲדָאַשָּׁים. אַט וּי וּוַיְטָל עַס
אַיְזָ בֵּין דָעָר לְעֻזָּאָנָעָ! נָוָ, וּזָאָס וּוּסְטוֹ אִיכְסָ זַאָגָן: לִיְגָט דָעַן צְוּ בָּאָרָד
קְלִיְבָּגָן וְיכְ אַפְּנָן פְּיִיעָרְלְעַשְׂעַר-טְוָרָעָם, קְעָדָיָי אַקְוָק צְוּ טָאָגָן גַּעֲנְטָעָר אַט
דָעָר לְעֻזָּאָנָעָ?

אִיכְ הָאָב-גַּעֲנְטָפָעָרָט מַיִיט אַ שְׁמַיְיכָל.

דער בירודער האם פֿאָרְגּוּעָצֶט:

— אם דער וועלט איז ניט אַזְהָבָה היבער טורעם, וואָס פֿוֹן זִינְגְ שְׁפִיצַ
זָאָגַ זַי לְעוֹזָאנָגַ אוּיסָעָגַ כָּאָטָשַ אַקְאָפְעַטְשָׁקָעַ נְעַנְטָעַר, אַיְידָעַ פַּעַ
עַטַּמַּזְ וַיְיַמֵּגַ דַּעַר עַרְד.

— נַי, אַונְגַ דַעַר אַיזְוָרְגָנָעַר אַיְיפְּעַלְטָוּרָעַם אַין פָּאָרְיָוָשׁ? — הָאָבַ אַיכַ
געַפְרָעָגַט. — עַר אַיזַ דַאַכְ הַעֲכָרַ פֿוֹן זַי וַאֲלָקְנַס!

— יָאָ, עַס טְרַעַטַ אַמְּאָלַ, אַזְ זִינְגְ שְׁפִיצַ וּזְרַעַט אַיְינְגָעָהִילַט אַיְנְגָהַלְ
קָגַס. מִינְסְטוֹן, אוֹוָאָדָעַ, אַזְ זַי וַאֲלָקְנַס זְמַעַגַן וַיְיַעַר הַיְכָ? דָאָס אַיזַ נִיט
רִיכְטִיק: זְמַעַר הַיְכָ קָאָן מִעְן אַטְלַעַ נִיטַ פְּאָרְגְּלִימְכַן מִטַּמַּת דַעַר הַיְכָ טַגַּ
דַעַר לְעוֹזָאנָגַ. זַי וַאֲלָקְנַס, וואָס הַילְגַן אַמְּאָל אַיְינְגַ דַעַט שְׁפִיצַ פְּנוּעָם
אַיְיפְּעַלְטָוּרָעַם, גַּעַפְרָעָגַן זַיְכַ נִיטַ הַעֲכָרַ פֿוֹן דַרְמַי הַוְנְדָרָעָטַ מַעְטָעַר. דַעַר
דַעַגְגַיִסְ פֿוֹן וַאֲלָקְנַס, וואָס שְׁוַיְמַעַן אַט אַיְכָ פֿוֹן צְחוּיַ קִילָאָמָעַ
שְׁעַר, אַונְגַ זַי סָאמָעַ הַיְכָעַ וַאֲלָקְנַס, זַי פְּעַדְעַרְאַרְטִיקַע, הַעֲגָנָגַן אַיְבעַר
אוֹנדְרוֹ אַט אַיְכָ פֿוֹן 8—10 קִילָאָמָעָטַעַר. וואָס בָּאַטְמַטַעַט עַס אַיְנְפָאָרַדַ
גְּלִיכְ מִטַּמַּת פִּיר הַוְנְדָרָעָטַ טְוִיזְנַט קִילָאָמָעָטַעַר! דַעַר אַיְפְּעַלְטָוּרָעַם אַיזַ
הַיְכָ דַרְמַי הַוְנְדָרָעָטַ מַעְטָעַר. פָּאָרְשְׁטִיטַים זַיְכַ, אַוְיָבַ דוֹ וַאֲלָסַטַ אַרְוּטָגַעַ
קִילָעָטָרָעַט אַט זִינְגְ שְׁפִיצַ, וַאֲלָטַ זַיְכַ דִּירַ אַוְיָסְגּוּזַן, אַזְ דוֹ גַעַפְרָעָגַט
זַיְכַ שְׁרַעַקְלָעַכְ הַיְכָ אַיְבעַר דַעַר עַרְדַ, נַאֲרַ זַיְכַ דַעַר טָוּרָעַם וַאֲלָט גַעַוּעַן
אַפְלַעַ דַרְיַי מְאָלַ הַעֲכָרַ, וַאֲלָטַ עַרְ אַוְיָכַ דָאָגַ גַעַוּעַגַ פִּיר הַוְנְדָרָעָטַ
טְוִיזְנַט מְאָלַ נִידְעַרְקָעַר אַיְידָעַר דַי לְעוֹזָאנָגַ העַנְגַט אַיְבעַר אוֹנדְרוֹרַ קָאָפַ
פָּאָרְשְׁטִיטַס — נִיטַ פָּאָשָׁעַטַ פִּיר הַוְנְדָרָעָטַ מְאָלַ, נַאֲרַ פִּיר הַוְנְדָרָעָטַ טְוִיזְנַט
מְאָלַ. אַוְיָבַ אַזְאָקַ אַיזַ גַעַטְסָעָרַ אַט אַפְּרִיְהַוְנְדָרָעָטְטְוִיזְנַסְ-כִּילְעַקַ, אַיזַ
קָאָגַ מִעְן עַס כָּאָפַן מִיטַן אַוְיָגַ?

— נַי, אַוְיָבַ זַי לְעוֹזָאנָגַ אַיזַ אַוְיָיַ וַיְיַטַ, — הָאָבַ אַיכַ גַעַפְרָעָגַט,
אַיזַ זַי אַוְאָדָעַ נִיטַ אַזְאָקְלִימְנַקַ, וַיְיַעַט דָוְכַט זַיְכַ אַוְיָם.

— אַונְגַ וַיְיַרְוִוִים אַיזַ זַי, לְוִיטַ דִּינְגַ מִינְגַגַ?

— פִּיר דָוְכַטַ, גַּרְוִוִים זַי אַטְעַלְעַרַ.

— זַיְיַ אַטְעַלְעַר? נַי, גּוֹטַה. הַיְיָנַט אַינְגָזָוָנַט וַיְעַלְגַ מִירַ מִיטַ דִּירַ
אוֹיסְמַעְסָטַגַ, וַיְיַרְוִוִים אַיזַ דַעַר לְעוֹזָאנָגַ-טְעַלְעַר.

וַיְיַרְוִוִים אַיזַ זַי לְעוֹזָאנָגַ

שְׁפָעַט אַינְגָזָוָנַט האָמַ דַעַר בְּרוֹדָעַר מִיכְ אַרְוִיסְגַעְפִּירַט הַינְטָעַר דַעַר
שְׁטָאָט אַט אַלְיַיךְ, וַיְיַטַ אַוְיָסְגּוּשְפְּרִיטַן פְּעַלְדַ. דַעַר פְּינְצְטָפְרַעַר הַיְמַלְ

איו געוען דיאו, אן וואלקסן. אפ מיזרכזיט האט אונגעוויבן ענטמיך
ליךטיך ווערגן.

— אט גאלד וועט אופניין א פלאע לעוואנגע, — האט וועזונג דער
ברודער, אַנוּכִינְדִּיק אָפּ מיזרכּ, חוי אֵינְהֶימְלָאָרִיןְ האט ווּסְטָאָרְדָּ
טשעט דער שוואָרְצָעֶר זאַחְזְדִּישֶׁר
קייטען.

— דאָרט הינטערן זאַחְזְדָּ ?

— י֘אָ, אָונְ דָּאנְ חָעַסְטוֹ פָּאָרְדָּ
שְׂטִינְגָּן, וְאַזְוִי הָאָבָּן מַעֲנְשָׁן גַּעֲקָגְנָט
אוּסְטָמְעַסְטָן דָּעַט לְעוֹזָאנְעַ-קְחוּר. זַעַד
סְטוֹן די לִינְיַעַן, וּזְוּ דַעַר הַיְמָלְדָּאנְד
פָּאָלְטָן, דּוֹכְטָן זִיכְּ, צְנוּנוּתָן מִיטָּ דַעַר
יעָרְדָּ ? דִּידְאַזְיָקָע לִינְיַעַן רְוֻפְּטָן זִיכְּ אָגְן
הַאָרְזִיאָגָןְטָן. דוֹ פָּאָרְשְׁטִיְיסְטָן דָּאָכְ
גַּעַוְוִיסָּן, אָזְוּ דַעַר הַאָרְזִיאָגָןְטָן אִיןְ נִיטְ
דַעַר וְאָנדְ פּוֹן דַעַר עַרְדָּן, נָאָר בְּלוּיָן
די גַּרְעַנְגָּץ דְּרַפְּטָן, וּזְאָס דָּאָט אָרְבִּיגְ
זַעַט. אַמְּאָלָן הָאָבָּן מַעֲנְשָׁן גַּעַמְיִינְסָן,
אוּזְיַיְינְסָן דִּי עַרְדָּ אִיןְ אָפְּלָאָכְעָן, וּזְיִי אַקְיָיְ
לְעַכְזִיְקָע טָאָצָן, זַיִי הָאָבָּן גַּעַנְלִיְיָבָטָן,
אוּזְמַעְ קָאָגָן דְּעַרְגָּיִן בִּיְזָן רְאָנדְ פּוֹן
דְּעַרְדָּזְיִקְעָר טָאָצָן — אַהֲגָן, וּזְוּ דַעַר
הַיְמָלְדָּאנְד שְׁפָאָרְטָן זִיכְּ אָגְן אָפּ דַעַר
עַרְדָּן, אָונְ אַרְוִיסְטְּשָׁטְעָן דָּעַט קָאָפְּטָן
יעַנְעַד זַעַט הַיְמָלְדָּעָקָע. אִיאָט חַיְיסְנָן
שְׁוִינְגָּן אַפְּלָעָן קִינְדָּעָר, אָזְזַי עַרְדָּ האָט
נִיטְ קִינְגָּן שְׁוּם גַּרְעַנְעַזְגָּן, אָונְ אָזְזַי
אוּזְקִימְלָעְכִּידְקָן נִיטְ זַיִי אָטָאָגָן, נָאָר
וּזְיִי אָפְּלִיקָע. דַעַר הַיְמָלְדָּעָק עַקְ
זִיסְטִירָטָן נִיטְ אָונְדוֹ זַיִטְ בְּלוּיָן אוּיסָן,
הַיְמָלְשָׁע סְטוּלִיָּעָן.

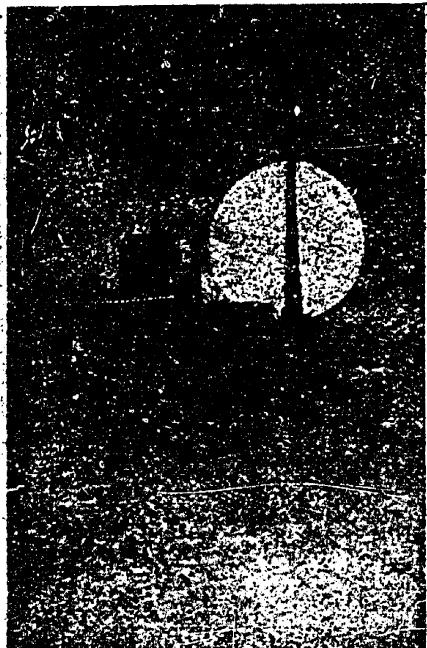
— אָונְ אָזְזַי מַעְ זַאָל דְּעַרְגָּיִן בִּיְזָן הַאָרְזִיאָגָןְטָן ?

— מַעְ קָאָגָן אַהֲגָן בְּעַשְׂמָוִינְגָן נִיטְ דְּעַרְגָּיִן. חַוְּפָל דוּ זַאָלָסָטָן נִיטְ גִּינְגָן,
וּזְעַם דַעַר הַאָרְזִיאָגָןְטָן דִּי גַּאנְגָּעָן צִימְטָן אַפְּמָרְעָטָן פָּאָרְוִיסָן. דַעַר הַאָזְזִיאָגָןְטָן —

— אָס גַּאָלְדָן חָעַט אַמְּגָנִין וְיִלְעַוְאנְגָעָן.
הָאָט גַּעַזְגָּט דַעַר בְּרוּדָר.

דאַס אִז דָּס אָרט, ווֹ אָונְדוּעֶר בְּלֵיק גְּלִיטְשֶׁט זַיְכָּרְאָפָּס פֿוֹג דָּעֶר עֲרוֹדֶס
קְמִילָּעְכְּרוּקִיטָּס אָוָב נִיְּט אַחֲרָעָק אַיְּגַּיְּמַלְשָׁן רְוִימָט. אָפָּס אַגְּלִיכָּס אָרט זַעַט
אַ דָּעְרוֹאַקְטָּעְנְגָּרָרָעָט מְעַנְטָשָׁס אַרְוֹת זַיְכָּס אָפָּס אַמְּהָאַלְעָכָּפָּן פֿוֹג קְלִילָּאָ
טְּעַטְּעָרָר, — אָפָּס דָּסָס הַיִּסְטָטָאַקָּעָרָעָט דָּעֶר מְעַהָּאַלְעָכָּפָּן בֵּיןְהָאַרְיוֹזָאנָט. וּוֹעֵן
מַעַיְּבָט זַיְכָּס אָוָטָה הַכְּבָעָר, טְרָעָט. דָּעֶר הַאַרְיוֹזָאנָט אָפָּס וּמְטָעָר. סָאָר אַ
קְּלִילְנוֹזְקִיסִּיקָּן מְעַנְטָשָׁן אִז דָּעֶר הַאַרְיוֹזָאנָט נְעַנְטָעָר.

— אָוָן פָּאָר מִיד?

אָפָּן לְעוֹגָע-גְּזִיעִיכָּט הָאָט זַיְכָּס דָּעֶר קוּיְמָעָן
גְּזָעָעָג זַיְעָרָג דִּיטְלָעָכָּ.

— אִיכְּ הַאָב אַוְיטְגְּוּרְעַכְּנָט,
אוֹ לְוִיטָּדְיָינָן וּוֹוקְסָטָדְרַפְּסָסָטוֹ דָּעֶט
הַאַרְיוֹזָאנָט זַעַן אָפָּס אַמְּהָאַלְעָכָּפָּן
פֿוֹג 4 קְלִילָּאָטְמָעְטָעָר. דָּעֶט זַאְוָאָד —
זַעַסְטָוּ פּוֹנְקָט אָפָּן הַאַרְיוֹזָאנָט —
הַיִּסְטָט עָסָס, אוֹ פֿוֹג אָונְדוּזָוּ בֵּיןְ
זַאְוָאָד אִיז פָּאָרָאָן 4 קְלִילָּאָטְמָעְטָעָר.
אָוִיב אִיכְּ וּוּעָלָג זַיְכָּס אַיְּנְבִּיגְיָונָג בֵּיןְ
לְבִּיןְ הַיְּיכָ, וּוּעָלָג אִיכְּ זַעַן דָּעֶט זַאְ
זַאְוָאָד, וּוּיְ דָוָ, אָפָּן סָאָטָעָה הַאַרְיוֹזָאנָט.
אָטָס הָאָט זַיְכָּס בָּאוֹזְוָן דָּעֶר רָאָנדָ
פֿוֹג דָּעֶר לְעֻזּוֹזָאנָעָ!

— אִיכְּ זַעַנְטָ.

— דָּס אִז מְאַכְמָעָט דָּעֶט,
וּזְאָס דָו בִּיסְטָט נִידְעַרְקָעָרָד פֿוֹג
מִיר. פָּאָר מִיד לִיגְטָט דָּעֶר הַאַרְיִ
זָאנָט אָפָּס אַקְלָאָטְמָעְטָעָר וּוּמְיַתְּעָר,
אָוָן אִיכְּ זַעַדְסָאָס, וּזְאָס דָו זַעַטְ
נָאָכָנָט.

אַיְּגַּיְּמַלְשָׁן אַרְוֹת הַאָב אָוִיכְּ דָּעֶרְזָעָן דָּעֶט שְׁפִיצָּה פּוֹנְגָּעָט
לְיִכְטִיקָּן לְעֻזּוֹזָעָ-קְרִיְּמָן, וּזְאָס הָאָט זַיְכָּס אַרְוִיסְגְּנוּרָוקָט פֿוֹג הַיְּנְטָרָגָה הַאַרְיִ
זָאנָט.

מִיד הַאָבָן אַוְיטְגְּוּוֹוָאָרט בִּיזְחָאָנָעָן דִי לְעֻזּוֹזָעָן אִיז אַיְּגַּאְנָצָן אַרְוִיסָּס
גְּשָׁוּמָעָן אָפָּן הַיְּמָל אָוָן הָאָט זַיְכָּס אַוְפְּגָעָהוּיְבָן וּוּיְ אַגְּרוּסָעָר גַּעַלְ-קְוּפְּעַרְגָּעָר
קְרִיְּמָן פֿוֹג הַיְּנְטָרָגָה דָּעֶט שְׁוֹאָרָעָן זַאְוָאָדְיִישָׁן קוּיְמָעָן. אָפָּן פְּיִיכְטִיקָּן לְעָזָ
וּזְאָגָע-גְּזִיעִיכָּט הָאָט זַיְכָּס דָּעֶר קוּיְמָעָן אַגְּגָעָזָעָעָן זַיְעָר בּוּלְעָטָט, פּוֹנְקָט צְזִיזָן
דִי רָאָנדָגָה פּוֹנְגָה לְעֻזּוֹזָעָ-קְרִיְּמָן.

— פונדראנגען זומיטס זיך אויסט, או דער זאוואָדישער קיימען אוּן דער
לעוחאנְד-קוחער זילגען פון אַינְגֶּנֶר אוּן דער זעלבעָר גַּרְיִיס, — האָב אַיכ
גַּזְוָאגָט.

— טאָקָע אָווֹי! אַיכ-הָאָב דֵּיכ טאָקָע צְוִילִיב דָּעַם גַּפְּרוֹאָכָט צָו פִּירְנָן,
קָעְדִּי דָו זָלְסָטָם עַס זָעַן, אוּן וּוי קָלְעָרְסְטוֹ: צִי אַיְזָן דֵי לְעַחוֹאנָע טאָקָע

אַכְּזָבָה האָבָן מענטשָׁג גַּעֲמִינָת, אַי מַעַן זַיְבָּן דָּעַרְקְּזִיבָּן בֵּין רָאָנָד פָּוָן דָּעַן
עַרְד אַוְן אַרְוִיסְרוֹגָן דָּעַט קָאָפָּן יַעֲנָעָר זַיְבָּס אַזְגְּזָעָרָן הַוְּלָשָׁן קוּפָּאָל.

אַינְגֶּרְעַטְמָעָן אלְצִינָס דֵי גַּרְיִיס, וּוי דָעַר קִיְמָעָן?

— פָּאַרְשְׁטִיט זַיְבָּס, אוּ נִיט: דֵי לְעַחוֹאנָע אַיְזָן וּוַיְסִידָה—הַיִּסְטָע עַס, אוּ
זַי אַיְזָן גַּרְעָסָר.

— אַיְן זַיְפָּל-זַוְּשָׁע מַאְלָן גַּרְעָסָר?

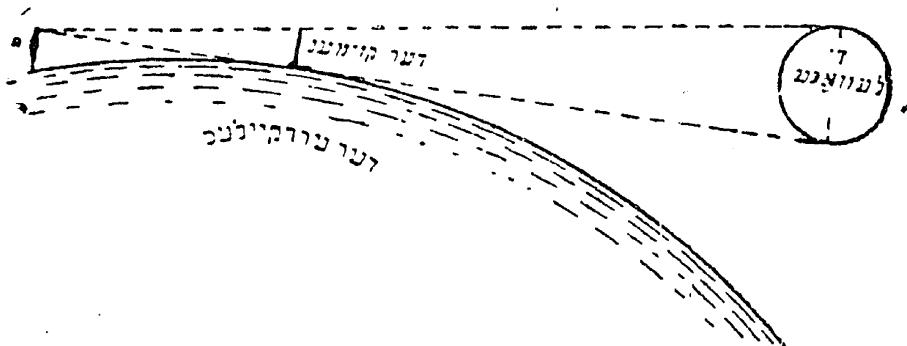
— אַיְן אַזְוִיפִּל מַאְלָן גַּרְעָסָר, אַיְן זַיְפָּל מַאְלָן זַי אַיְזָן וּוַיְסִידָה.

— אַבְּעָר דָו וּוַיִּסְטָה דָאָכָ שְׂוִינָן בִּידָע מַעַה-אַלְעָבָן: אַי בֵּין קִיְמָעָן,

אי בין דער לעוואָן. שטעלְזַשּׁע זיך פֿאָר, אַינְ ווַיְפֵל מֶאָל דָּעַר
לעוואָן-קוֹועָר אַיְן גַּרְעָסָר, וַיְיִתְּעַר אַיְן הַיְכָ פֻּנְעָם קַויְמָעַן.

אַיְכָ הַאָבָּן אַגְּנוּהָוִיבָּן אוּסְטְּרָעְכָּעָן אַינְדָּרְדוֹזָיָכָּ:

— בִּינְגָן קַויְמָעַן אַיְן דָּאָ 4 קִילְאָפְּטָעָר, בֵּין דָּעַר לעוואָן-פִּיר
הַוְּנְדָּרְטָ טְוִיזָּנְטָ קִילְאָפְּטָעָר. ذַי לעוואָן אַיְן ווַיְיִתְּעַר אַיְן הַוְּנְדָּרְטָ
טְוִיזָּנְטָ מֶאָל. הַיִּסְטָ עַס, אוֹ אִידָּ קוֹועָר אַיְן לעגְנָעָר פֻּנְעָם קַויְמָעַן אוֹיכָ
אַיְן הַוְּנְדָּרְטָ טְוִיזָּנְטָ מֶאָל.

דָּעַר לעוואָן-קוֹועָר אַיְן גַּרְעָסָר וַיְיִתְּעַר דַּי הַיְכָ פֻּנְעָם קַויְמָעַן אַיְנָ אַזְוִיפִּיל
מֶאָל, אַיְן ווַיְפֵל מֶאָל וַיְיִתְּעַר אַיְן לעוואָן אַיְן ווַיְיִתְּעַר פֻּנְעָם קַויְמָעַן.

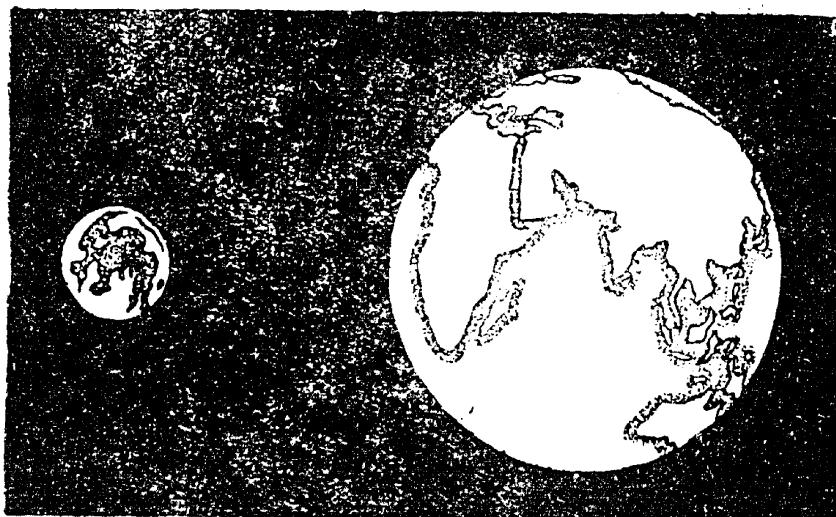
— רַיְכְּתִּיךְ! אַיְצָט וּוֹל אַיְכָ דִּיר זָגָן דַּי הַיְכָ פֻּנְעָם קַויְמָעַן.
— פֻּנְוּוֹאַנְגָּן ווַיְיִסְטָו דָּאָס?

— הַיִּנְסָטְגָּן גַּאֲמָגָן בֵּין אַיְכָ אַוְמִיסְטָן גַּעֲוָעָן אַפְּנָן זָאוֹאָד אָונְ הַאָבָּן
דָּאָרָט אַוְטְגָּעָטָאָסָטָן דָּעַט קַויְמָעַן. אַיְכָ הַאָבָּן ווַעֲרָטִיקָאָל אַרְיִינְגְּעָשְׁטָעָקָט
אַ שְׁטָעָקָל אַיְן זְעַר עַדְר אָונְ אַגְּסָטָעָטָמָן זַיְנָן שָׂאָטָן, אַיְן ווַיְפֵל מֶאָל
דָּעַר שָׂאָטָן פָּוָן שְׁטָעָקָל אַיְן קִירְצָעָר פֻּנְעָם קַויְמָעַן-שָׂאָטָן, פָּוָנקָט אַיְן
אוֹזְפִּיל מֶאָל אַיְן דָּאָס שְׁטָעָקָל נִידְעָרִיקָעָר פֻּנְעָם קַויְמָעַן.

— וַיְיִכְּ-זַשְׁעָ אַיְן דָּעַר קַויְמָעַן?
— 35 מִעְטָעָוִי. אָונְ טָאָקָעָ דָּאָן הַאָבָּן אַיְכָ אַוְסְגָּעָרְעָכָנְטָן, אַו סָאָר דִּיר
דָּאָרָט עַר אַפְּנָן הַאָרְיוֹןָאָנְטָ פָּאָרְזָעָקָגָן דָּעַט לעוואָן-קוֹועָר.

— אַיְצָט קָעָגָן אַיְכָ שָׁוִינָן אַלְיִינָן אַוְסְטְּרָעְכָּעָן דַּי גַּרְיִים פֻּנְעָם לְעַזְבָּן
וְעַזְבָּן-קוֹועָר,—הַאָבָּן אַיְכָ אַוְנְטְּרָעְגָּעָכָאָפָּט.—מַעְ דָּאָרָט דַּי 35 מִעְטָעָר
קִיְּפְּלָעָן אַס הַוְּנְדָּרְטָ טְוִיזָּנְטָ. צְוַעֲרָשָׁט קִיְּפְּלָעָן אַיְכָ אַפְּ טְוִיזָּנְטָ — גַּאֲזָן
קִיְּפְּלָעָן אַיְכָ פִּינָּס אַונְ דּוּיְיכִּיקָּ נְווִיזָּנְטָ מִעְטָעָר, אַזְעָר 35 קִילְאָפְּטָעָר. דַּי—

דאזיקע 35 קילומטר קייפל איכ אט הונדרט—באקום איכ 35 הונ' דערט, אדער 3,5 פיזנט קילומטר.
 — ריכטיק. אט האבן מיד זיך דערווומט די לענג פונעם לעואנען!
 קווער : 3,5 טיזנט קילומטר. א פײַב טעלערל!
 דערדאזיקער דערולטאט האט מלכ איזוי איבעראשט, או איכ וואלט ניס בעניאיבט, ווען איכ אליען וואלט ניט דורךגעמאכט זידאזיק איסט דעכענוונג.
אָט ווי גְּרוֹיסָס, הִיסְטָם עַם, איז דער לעואנע-קילעכ! זיין קווער

דער לעואנע-קווער אויג פיר מאָל קלענער פונעם ערדיישן.

איין איננאנגן איינ פיר מאָל קלענער פונעם ערדיישן.
 — איזט האסטו זיך איבערציגות,—האט געואנט דער ברזער,—או די לעואנע אויג ניט קיין טעלעה, נאר א גאנצע וועלט. די געלערנטע האבן אויסגעדרעכנט, או די איבערפלאָכ פונעם לעואנע-קילעכ אויג זויט איר שטעטל עטוואָס קלענער פון איזע. אויג איז דאָכ א קאָלאָסאלער קאנטינענט. אָפ אים לעבט מער ווי א העלט פון דער גאנצער מענטשייט. איבער אים פֿליַסֶן פֿילְיוֹאָסערדייק טיכנן, עס צייג זיך רוקנס פון די העכטטע בערג, עס שפֿריַיטֶן זיך בריטע, פרוכטבאָר רע פֿליַינען אויג פונקט אועלכע בריטע וויסטענישן...
איין אָמֵ דָּרָר לְעֹוֹאנָע? האָב איכ געפֿרונט.

ווײַזּוֹי אִין גָּעְפּוּיט דֵּי לְעוּוָאנָע

— דָו פֿרָעָנֶסֶט, ווי אִין גָּעְפּוּיט דָעָר אָוִיבָעָרְפְּלָאָק פֿוֹן דָעָר לְעוּזָּאָךְ
נָע? — הָצְטַ גַּעֲזָאנֶט דָעָר בְּרוֹדָעָר, וועָן מִיר זִינְנִיג גַּעֲגָאנֶגעַן אָהִימַ.

אַז אֹז אָוִיסְזָעָן הָצְטַ דֵּי לְעוּוָאנָע, וועָן מַע בָּאַטְלָאָכְט זַי דָוָרָכְנָה טַעַלְעַסְקָאָפְ.

די גַּעֲלָעָרָנֶטְוּ וּוַיְיָנָן וּוַעֲגָן דָעַמ בְּלוּזִי דָאָס, וּוְאָסְמַע קָעָן זַעַג פֿוֹן דָעָר
ערְדָ דָוָרָב אַטְלָעְסָקָאָפְ. דָעָר טַעַלְעַסְקָאָפְ דָעָרָנֶעָנֶטְעָרָט דֵי לְעַיְזָאנָע צַו
אוֹנוֹזְעָרָע אָוִינָן, אָבְעָר עַד דָעָרָנֶעָנֶטְעָרָט נָאָכְ נִית גַּעֲנָג. דָעָר סָאָמָע
שְׁפָאָרָקָסְטָעָר טַעַלְעַסְקָאָפְ בָּאוּוּיָזְט אָוְנוֹדוֹ דֵי לְעַזְאָנָע אַיְן אֹזָא גְּרִיסִיס,
וּוְ מַע קָעָן זַי זַעַג מִיט אָפְרָאָסְטָן אָוִינָן אָפְ אַמְּעהָאָלָעָכְ פֿוֹן עַטְלָעְכָּבָע

הונדרט קילאָמעטער, אַסְאָק קענטו פֿוֹן אֹאָ וּוִיטְקִיָּס פָּאנְגְּדָעָרֶז
קְרִיבְּגָן?

— וּוֹאָסְ-זָשָׁע האָבָן דֵי גַּעֲלָרְגַּטְּפָּאָרְטָ דָּאָרְטָ גַּעַזְעָן?
— וּוֹעַן מַעַט סְטוֹט אַ קוֹק אָפְּ דָּעַר לְעוֹוֹאנָעַ דָּוּרְכָּ אָ טַעַלְעַסְקָּפָּפּ,
אָפְּלָעַ דָּוּרְכָּ נִיטָּ קִינְ שְׂטָאָרְקָן, בָּאַטְּעַרְקָטָ טָעַן גַּלְמִיכָּ, אָזְ דֵי פָּעַחְנָעַ
איְזָ אָ בָּאָרוֹיךְ לְאָנְדָּ. דֵי אוּבְּעַרְפְּלָאָכְ פָּנוּטָ לְעוֹוֹאנָעַ-קִימְלָעַכְ אַיְזָ
קִימְאָטָ אַיְנוֹאָנָגָן בָּאַדְעַקְטָ מִיטָּ בָּעָרְגָּ-מִיטָּ נָאָנָגָעָ בָּעַדְגְּרוֹקָנָס אָוֹן מִיטָּ
זַיְעַר אַסְאָק בָּאוֹנְדָעָדָעָ בָּעָרְגָּ, גְּרוֹיסָעָ אָוֹן קְלִיְינָעָ. בָּעַשָּׂאָס דֵי זָוָג שְׁיַינְטָ
וּוֹאָרְפָּן זַיְיָ אָפְּ פֿוֹן זִיכָּ קָעַנְטִיקָעָ שָׁאָפָּנָס, אָוֹן לְוִוִּיטָ דִּידְאָזְיִיקָעָ שָׁאָפָּנָס
הָאָבָן דֵי גַּעֲלָרְגַּטְּפָּאָרְטָן דֵי הִיכָּ פֿוֹן דֵי לְעוֹוֹאנָעַ-בָּעָרְגָּ.
צְוִישָׁנָן דִּידְאָזְיִיקָעָ בָּעָרְגָּ הָאָבָן זִיכָּ אַרוֹיסְגּוּווּזָן זַיְעַר הִיכָּעָ-בְּיַיְן 7
אוֹג מַעַר קִילְאָמעַטְעָר. אָפְּ דָּעַר עַרְדָּ דָּעַרְגְּרִיכְטָ דָּעַרְ העַכְסְטָעָר בָּאָרוֹ—
עוּוּבְּרָעָסָטָ, אִינְגָּ אַוְיָ-קִימְאָט 9 קִילְאָמעַטְעָר. נָאָר דֵי לְעוֹוֹאנָעַ אִין דָּאָכָּ
קָלְעָנָעָר פֿוֹן דָּעַר עַרְדָּ; אָ זִיבְּנָקִילְאָמעַטְעַדְדִּיקָעָר בָּאָרוֹגָן אָפְּנָגָן
קִילְעָבָּ, אִין מַעַר רַעַלְעַפָּ אַיְדָעָר אָ נִינְקִילְאָמעַטְעַדְדִּיקָעָר בָּאָרוֹגָן
עַרְדְּקִילְעָבָּ. דֵי מַעְרָהִיטָּ לְעוֹוֹאנָעַ-בָּעָרְגָּ הָאָבָן אָ סָאָרָמָטָ פֿוֹן אָ דִינְגָן,
וּוֹאָסְ רִינְגְּלָטָ אַרוֹם אָ נִידְעָרִיקָן טָאָלָ. אָפְּ דָּעַר עַרְדָּ אִינְגָּ אַיְטָא אַוְעַלְכָּבָּ
גְּרוֹיסָעָ רִינְגְּ-בָּעָרְגָּ, וּוֹי אָפְּ דָּעַר לְעוֹוֹאנָעָ. אַיְינִיקָעָ רִינְגְּ-בָּעָרְגָּ אָפְּ דָּעַר
לְעוֹוֹאנָעָ הָאלָטָן אִין קוֹועָדָ הָוּנְדָעָרָטָ, הָוּנְדָעָרָטָ פּוֹפְּצִיקָ אָוֹג מַעַר קִילְאָ
מַעַטָּרָ; פָּאָרָאָגָן אָ בָּאָרוֹגָן, וּוֹאָסְ כָּאָפְּטָ אַרוֹם אָ שְׁעַמְעָכָ בָּעַעְרָעָכָ פֿוֹן
אֹזָא גְּרוֹיסָ, וּוֹי דֵי פָּאָדוֹנָעָר אַזְוָעָרָ. עַדְתָּרוֹווּזָן סְטָאָרְטָשָׁעָטָ פֿוֹן
מִיטָּן אָבָּרְגְּ-קָעָטָלָ אָ צְוִוְיִיטָעָרָ בָּאָרוֹגָן; נָאָר עַד אִין נִיטָּהָעָרָ פָּוּנָעָטָ
רִינְגְּ-בָּאָרוֹגָן, וּוֹאָסְ רִינְגְּלָטָ אַיְטָמָרָוָם.

— צִי קָעָגָן זָעָן דִּידְאָזְיִיקָעָ בָּעָרְגָּ אָנְגָּ אָ טַעַלְעַסְקָּאָפָּ?

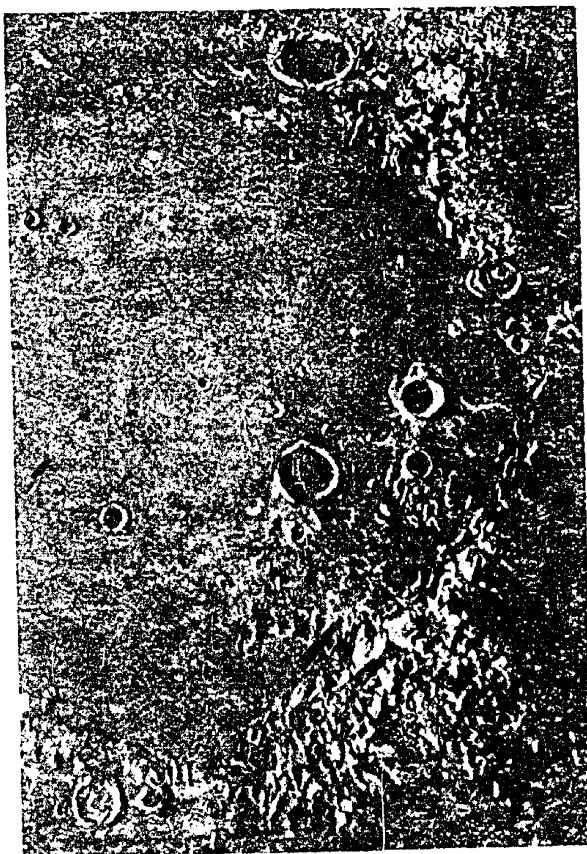
— נִינְגָן, מִיטָּן פָּאָשָׁעָטָן אַוְיָגָן קָעָגָן מַעַן זַיְיָ נִיטָּ זָעָן.

— וּוֹאָסְ-זָשָׁעָ בָּאַטְּמִינָן דֵי גְּרוֹיעָ פָּלְעָקָן, וּוֹאָסְ אַיְכָּ זָעָ אַיְצָטָ אָפְּ דָּעַר

לְעוֹוֹאנָעָ?

— דָּאָטָ זַיְנָעָן בָּרִיטָעָ, טָוְנְקָעְלָעָ שְׁעַמְעָכָן. דֵי אַמְּאָלִיקָעָ גַּעֲלָרְגַּטְּ
הָאָבָן זַיְיָ אַגְּגָעְדָּרְפָּן יְאַמְּעָנָן. אִיאָ נָאָמָעָן הָאָבָן זַיְיָ נָאָכָ אַיְצָטָ אָוְיכָ,
כָּאָטָשָׁ עַט אִיזָּ שְׁוִינָגָ לְאָנָגָ בָּאוֹוּסָטָ, אָזְ דָּאָטָ זַיְנָעָן טָרוֹקָעָנָעָ פְּלִיְינָעָ.
אָפְּ דָּעַר לְעוֹוֹאנָעָ זַיְנָעָן נִיטָּאָ קִינְגָּ יְאַמְּעָנָן, נִיטָּאָ קִינְ אַקְעָאָנָעָן, נִיטָּ קִינְ
טִיכְינָן, אָוֹן בִּיכְלָאָלָ אִיזָּ אָפְּ אַיְרָ אַוְיְבְּעַרְפְּלָאָכְ נִיטָּאָ קִינְ שָׁוָם וּוּאָסָעָרָ.
נָאָכָ טָרָ, עַט אִיזָּ אַפְּלָעָ נִיטָּאָ קִינְ אַיְינָ וּוּאַלְקָנְדָלָ, דָּאָרָטָ זִיםָטָ קִינְ
מָאָלָ נִיטָּ קִינְ רָעָנָגָ, קִינְ שְׁנִיָּיָ.

— פארוֹאָס־זְשַׁע אֵין אֶפְ דָּעַר לְעוֹזָנָע נִיטָּא קִינָן וּוְאַסְעָר ?
— דָּאָס אֵין מַאֲכָמָעַ דָּעַט, וְאָס דַּי לְעוֹזָנָע אֵין נִיטָּא אַרוֹמְנוּרִינְגָּצָּע

הַלְּבָדָה

א באַזְיַיךְ טוֹן דָּעַר לְעוֹזָנָע שָׂעַר אוֹיגָעַרְמָאָכָּע, וְאָס מַעַט הַאַט פָּאַסְגָּנוּרָאָרָי
פִּירְסָט מִיט דָּעַר הַיְּגָס פָּוֹנוּמָן גְּרָעַסְטָן טַלְלַעַסְקָאָע אֵין דָּעַר וּוְעַלְתָּא. עַס זְעַעַן
זַיְכָּשׁוֹוְאַיְצָע קִינְטָן לְעַנְגָּוִיס דָּעַט רַאנְדָר טוֹן דָּעַט לְעוֹזָנָע־יַאֲמָסָע, אַרְוָן
אוֹיכָּס דַּי רִינְגְּבָּעָרָן.

מִיט קִינָן אַטְמָאָסְפָּעָר. דָּאָרטָס, וּוּס אֵין נִיטָּא קִינָן לְוֹסְטָס, מַוּן זַיְכָּ
דַּי וּוְאַסְעָר טַיְיקָעָס אוֹיסְדוּאָמָפָן. אַבְּעָר אוֹיכָּס קִינָן דָּאָמָט וּוְאַלְטָס זַיְכָּ
גַּעֲקָאָגָט הַאַלְטָן אָס דָּעַר לְעוֹזָנָע ; עַר מַוּן זַיְכָּסְגָּיְינָן אַינְגָּעָם הַיְּמַלְשָׁן
רוּוִים, זַיְכָּס אֵין זַיְכָּס צַעֲנָגָנָגָעָן דַּי לְוֹסְטָס, וְאָס אֵין אַמְּאָל, וּוְאַרְשִׁינְ-
לְעַכָּ, גַּעֲוָעָן אֶפְ דָּעַר לְעוֹזָנָע.

— פֿאַרְנָאָס-זֶשֶׁע צָעַנִּית זֵיכְ נִיטְ, זֵיכְ עֲרֵדִישׁ לְוֹפְטַ, אָונְ דַּי לְעֻוּאָךְ
נִישְׁעַ לְוֹפְטַ צָעַנִּית דַּי, יָא?

— דָּאָס אִיז דַעֲרָפָאר, וּוּמֵיל אָפְ דַעַר לְעֻוּאָנָעַ אִיז דַי שְׂוּעָרְקִיטַ
קְלָעָנָעַ, אִיז דַעַר אָפְ דַעַר עַרְדַ, אֹוֵיב מַעַז זָאַל אַרְיְבָעָרְטָאָגַן אָפְ דַעַר
לְעֻוּאָנָעַ אָ גְעוּוִיכְטַ פָוַן אִין קִילְאָגְרָאַטַ אָונְ אָוְהָעָנָגָעַ עַס אָפְ אַהֲקָלַ
פָוַן אָ פְרוֹזְשִׁינְעַ-בְּעָזְמָעַגַ, וּזְאָלַט עַס דָאָרָט אַוְסְטָעְצְזִוְגַן נִיטְ קִינְ טְוִוִוְטַ
גְרָאַמַ, נָאָד בְּלוּזַ הַונְדָעַת זִיבְעַצִיקַ, אַלְעַ זָאָכָנַ אָפְ דַעַר לְעֻוּאָנָעַ זְיַיַּ
גַעַן זַעַקְסַ מָאַל גְרִינְגַרַ, אִיז דַעַר אָפְ דַעַר עַרְדַ, דַעְרִיבָעַר הָאָט דַי לְעֻוּאָנָעַ צִיטְ צַוְ צַוְ
זֵיכְ שְׂוָאָכָעַר, אִיז דַעַר דַי עַרְדַ, דַעְרִיבָעַר הָאָט דַי לְעֻוּאָנָעַ נִיטְ גַעְקָאנְטַ
אַיְמָנָהָאַלְפַן אַרְוָם זֵיכְ דַי אַטְמָאַכְפָעַר.

— וּזְאָס נָאָכְ הָאָט מַעַן זֵיכְ דַעְרָחוֹכְסַ וּוְעָגַן דַעַר לְעֻוּאָנָעַ? דַעַר
צִיְיל!

— דַי לְעֻוּאָנָעַ דְרִיְיטַ זֵיכְ אַרְוָם אִירַ אַקְסַ אַסְאָקַ פְאַמְעַלְעַכְעַר, אִיזַ
דַעַר דַי עַרְדַ, אָ לְעֻוּאָנָעַ-מְעַטְלָעַס דְוִיעַרְטַ נִינְגַן אָונְ צְוָאָנְצִיקַ עֲרֵדִישׁ
גַמְעַלְעַטְן: צְוּוֵי וּזְאָכָנַ דְוִיעַרְטַ דַעַר טָאָג אָונְ צְוּוֵי וּזְאָכָנַ דְוִיעַרְטַ דַי נָאָכְטַ
— צְוּוֵי וּזְאָכָנַ דַי נָאָכְטַ?

— יָא. אָונְ פָאָר דַעְרָדוֹאַיְקָעַר לְאַגְנוּעַ, נָאָכְטַ קִילְטַ זֵיכְ אָפְ דַעַר
בְאַדְגַן פָוַן דַעַר לְעֻוּאָנָעַ אָפְ אַזְוִיפְלַ, אָזְ בְּאַגְאָכְטַ זִיְינְעַגְדַן דָאָרְטַן שְׁרָעַקְ
לְעַכְבַ פְרַעַטְסַ, וּזְאָס אָפְ דַעַר עַרְדַ זִיְינְעַגְדַן קִינְמָאַלְ נִיסְטַ, פָאָרְ
קְעָרְטַ, פָאָרְגַן לְאַגְגַן טָאָגַ גְלִיטַ זֵיכְ דַעַר לְעֻוּאָנָעַ-בְאַדְגַן אָגְ הַיְסָעַרְ, וּזְ
זְוִדְיקַעְ וּזְאָסְעַרְ. דַי זָוַן גְלִיטַ צְוּוֵי וּזְאָכָנַ אָגְ אַיְבָעַרְיִיטַ, אָונְ אַפְגַן לְעֻוּאָךְ
גַעַ-הַיְמָלַ אִיז דָאָכְ נִיסְטַ קִינְ אִיןַ אָונְ אַיְנְצִיקַ וּזְאָלְקָנְדַל אָונְ דַי הַיְצַ
חוּרְטַ דְוָרְכַ קִינְ שְׁוֹמַן זָאָכְ נִיטְ גַעַלְיְנְדָעַרטַ.

— אָונְ כּוֹץ בְעָרוֹג אָונְ פְלִיאְנְגַרַ, וּזְאָס הָאָט מַעַן נָאָכְ בְאַמְעַרְקַטַ אָפְ
דַעַר לְעֻוּאָנָעַ?

— מַעְ הָאָט בְאַמְעַרְקַט טִיפַע שְׁפָאָלְטַן אִיגְ בְאַדְגַן, אַוְמְגַעְפָעַר אִקְיַיְ
לְאַמְעַטְעַר דַי בְּרִיְיטַ, וּוּלְלָכְבַ צִיְעַן זֵיכְ עַרְטָעְרוּוּיַן אָפְ הַגְוָדְרָטְעַר קִילְאָךְ
מְעַטְעַיְ. מַעְ הָאָט זֵיכְ אָ נָאָמְעַגְגַעְבַן, בְּיִיטַנְיַן. פָוַן אַיְנְיִיקַ בְּעָרוֹג צְעַזְ
גִיְעַן זֵיכְ אַיְגַן אַלְעַ זִיְיטַן עַפְעַס אַוְעַלְכַעְ פָאָסַגַן, וּזְאָס זַוְאָרְפַגְגַן נִיטְ פָוַן
זֵיכְ קִינְ שְׁאָטַן אָונְ טְיִילַן זֵיכְ בְּרִילְעַט אַוִיסְ אַפְגַן לְעֻוּאָנָעַ-בְאַדְגַן. זֵיכְ
חוּרְגַן אַגְגְעַרְוֹפְגַן, שְׁטָרָאַלְנַיְ. וּזְאָס דָאָס אִיז אַוְוִינְסַ — וּוּיְסַטְ קִינְנְעַרְ נִיטְ.
מְעַגְלָעַכְ — פָאַרְקִילְטַע שְׁטָרָאַמְעַגְ — אַזְוָעַ, אָונְ מְעַגְלָעַכְ — עַפְעַס אַנְדָעַשְׁ.
רַיְדָגִיךְ הָאָבָגְ מִירְ נִיטְ בְאַמְעַרְקַטַ, וּזְיִמְרַדְ זִיְינְעַגְדַן גַעְקָומָעַן אַהֲיִיטַ.
דָאָרְטַן הָאָט דַעַר בְּרוֹדָעַר מִירְ בָּאוּזְיַן אִיןַ אַבְוָקְ נִעְמָלְגַן פָוַן דַעַר

לעווֹאנָע אונ פון אַירֶע טִילְגֶן, ווי מע זעט זיי דורך א שטארקֶן טע-
לעטקאָפ.

— ס'וֹאָלֶת זיך מיר אלֵין וועלָג אַבִּיסֶל אַרְוּמְבָּלְאַנְדוּשָׁען אַיבָּעֶר די-
בערג! — האָב אַיכ געטרוּימֶט, דורךוקנְדִיק די געמעלְגֶן. — שוֹינְ-זֶשֶׁע קָאנָג
מען טאָקָע נִיט צְקוּמָעָן צוֹ דָעַר לְעוֹוֹאנָע.

— דערווּיְיל אַיז דָאָס נָאָכ אַומְעָנְלָעֶב, — האָט מיר געענטפָּערֶט דָעַר
ברודער, נָאָר אַינְ דָעַר צְקוּנְפָּט וועלָג מַעֲנְטָשָׁן צְקוּלָעָרָן אַמִּיטֶק, ווַיָּאוֹזִי
צַוְּ דָוְרְמָאָכָן אֹזָא רְבִּיעָה. אַיז דָאָכ גַּעֲוָעָן אַצִּיט, וועָן מַעֲנְטָשָׁן הָאָבָּן
נִיט גַּעֲקָגָנֶט דָרְגְּרִיכְּבָן אֲפִילְעָט קִיןְ אַמְּעָרִיקָע, הָאַלְמָנְדִּיק אֹזָא רְבִּיעָה
פָּאָר אַן אַומְעָנְלָעֶבְּרָזָאָכ, אַונְ אַיצְצָט פִּירְט אַהֲגָא אַגְּרוּסָע דָמְפָּז
שִׁיפְ אַרְיְבָעֶר מִיטְאָמָּלְטָאָלְטָאָל טִוְינְטָן מַעֲנְטָשָׁן אַינְ אַיְגָן ווָאָכָּב. עַם ווּעַט
קְוּמָעָן אַצִּיט, וועָן מַע ווּעַט קְעַנְעָן אַרְיְבָעֶרְפְּלִיגָּעָן אַוִּיגָּא אַפְּ דָעַר לְעוֹוֹאנָע.

דער אַבָּעָרָן דָעַם הִימָּל!

אוּלְכָע שְׁמוּעָן הָאָב אַיכ גַּעֲפִירְט מִיטָּן בְּרוּדָעָר שְׁוִינָן לְאָנָג, אַיאָר
פָּעָרְצִיךְ צְוִירִיךְ, וועָן אַיכ בִּינְ גַּעֲוָעָן גַּעֲוָעָן נָאָכ זִיְעָר יְוָנָג. קִינְעָר הָאָט
דָעְמָאָלָט עָרְנָסָט נִיט גַּעֲטְרָאָכָט וועָגָג דָעַם, אַז מַע זָאָל קָאנְגָעָן אַרְיְבָעֶרְ-
פְּלִיגָּעָן אַפְּ דָעַר לְעוֹוֹאנָע. נָאָר אַינְ אַונְדוּעָרָע טָעָג אַיז שְׁוִינָן גַּעֲקָמָעָן דִּי
צִיטָּט צַוְּ שְׁמָעָלָן אוֹיכְ דִּידְאָזְקָעָזָאָק אַפְּ דָפָר טָאָגְ-אָרְדָעָנוֹנוֹג. מַעֲנְטָשָׁן
וּוְילָג אַוִּיסְפָּאָרָשָׁן אַלְעָז ווּינְקָעְלָעָט פָּוָן דָעַר ווּלְטָאָז, זִיְ שְׁטָרָעָפָן צָרוֹ זִיְינָן
אַומְעָטוֹמָן, זִיְ וּוְילָג אַלְצָז ווּוְיסָגָן. אַפְּ דָעַר עַדְרָה הָאָבָּן זִיְ שְׁוִינָן בָּאוֹזָכָט
קְוּמָעָן. מִיט גַּעֲפָאָר פָּאָרָג לְעָבָן הָאָבָּן מַעֲנְטָשָׁן אַרְוּגְעָלְעָלְטָעָרָט אַפְּ דִּי
סָאמָע הַעֲכָסָטָע בְּעָרָג, הָאָבָּן זִיְכָר אַרְפָּגְעָלְזָאָזָאָט אַינְ פִּינְצָטָרָע אַונְטָעָרָ-
עַרְדִּישָׁע הַיְּילָג, פִּילְ מָאָל זִיְינָעָג זִיְ אַרְיְבָעֶדְגָּשָׁוּמָעָן דִּי אָקְעָנָעָן,
זִיְינָעָג דָוְרְכָגָעָנָגָעָן דָוְרָכָ וּוּלְדָעָר, דָוְרָכָ וּוּלְכָעָט אַס אַיז גַּעֲוָעָן אָוֹ-
מְגָלָעָט דָוְרְכָזָגָיָגָן, זִיְ זִיְינָעָג דָוְרְכָגָעָנָגָעָן ווּיסְטָעָנִישָׁן. מַעֲנְטָשָׁן
הָאָבָּן בָּאוֹכָט דָעַם הַיְּמָן עַקְוָאָטָעָר אַונְ דִּי מִיט אַיְזָוָן בָּאַזְעָקָטָע פָּאָלוּסָן.
דִּי אַרְיְבָעֶרְפְּלִיאָק פָּוָגָעָט עַרְדְּקִילְעָט אַיז שְׁוִינָן אַוִּיסְגָּעָפָאָרָשָׁט אַינְ דָעַר
לְעָנָג אַונְ אַפְּ דָעַר בְּרִיטָט. זִיְ וּוּלְטָאָקָבָעָר בָּאַשְׁטִיטִיט נִיט בְּלוּזָן פָּוָגָעָט
עַרְדְּקִילְעָט. דִּי וּוּלְטָאָקָז, וּוּאָס עַס רִינְגָלָט אַונְדוֹזָאָרָוָט אַפְּ דָעַר
עַרְדִּזְעָט אַונְ אַפְּן הִימָּל. ווּיְיָט אַינְעָם הַיְּטָלְדִּירְוָים זִיְינָעָג פָּאָרָאָג אַוִּיכְ אַנְדוּעָרָע
אַקְלָאָסָלָעָט קִילְעָגָן, אַנְדוּעָרָע וּרְדָג. נַעֲנְטָמָעָר פָּוָן אַלְעָז אַיז דִּי לְעוֹוֹאנָע,

וועיטער — די פלאנעטן. זי דארט מען אויך אויספאָרְשַׂן. בין איצט האבן מענטשן שטודירט די לעוואָגע און די פלאנעטן בלוייז מיט דער היֹס פונעם טעלעטקאָפּ. דאס איז אַבעָּר זַיְעָר ווֹיְנִיק. קעדַי צו וויסן מערער, דארט מען דאָרטן אלַיְינ זַיְינְג. דער מענטש האָט דערַאָבעָרט די ערַד, אַיצְט זַיְיל ערַד דערַאָבעָרטן אויך דעם הימֶל.

וועיטער מאכט מען דאס אַבעָּר? ווֹיאָוִי דערַפְּלִיט מען בין דער לעוואָגע? דוכט זַיְכ, גאנצּ פְּרָאָסְט: זַעֲגַן זַיְכ אָפּ אַעֲרָאָפּ־ לאָן אַדְרַע אָפּ אַלְפְּטִישֵׁט אָוָן רִיכְטַן זַיְי צו דָּרַע לעוואָגע! אַבעָּר אַינְדְּרַעְמַעְסָן, אוּבָּר ווּט זַיְכ פָּאנְאַנדְרַפְּרִיעָגָן, אָפּ ווֹאָס פָּאָר אַהֲיָכ וַיְיַעַג בֵּין אַיצְט דערַפְּלוּיגָן די אַערַאָפְּלָאָגָעָן אָוָן די לְוַפְּטִישָׁפָן, ווּט אַיד זַיְכ דערַוִּיסָּן, אָוְ קִיְּינָן אַיְינָן מענטש האָט. זַיְכ נַאֲכ נִיט אָפּ־ גַּהְוִיְּבָּר הַכְּעָדָר פּוֹן 22 קִילָּאָמָּעָטָר. פָּאָרוֹאָס? ווֹאָס אַזְוִינָס שְׁטַעַרְט צו פְּלִיעָג וַיְיַטָּר?

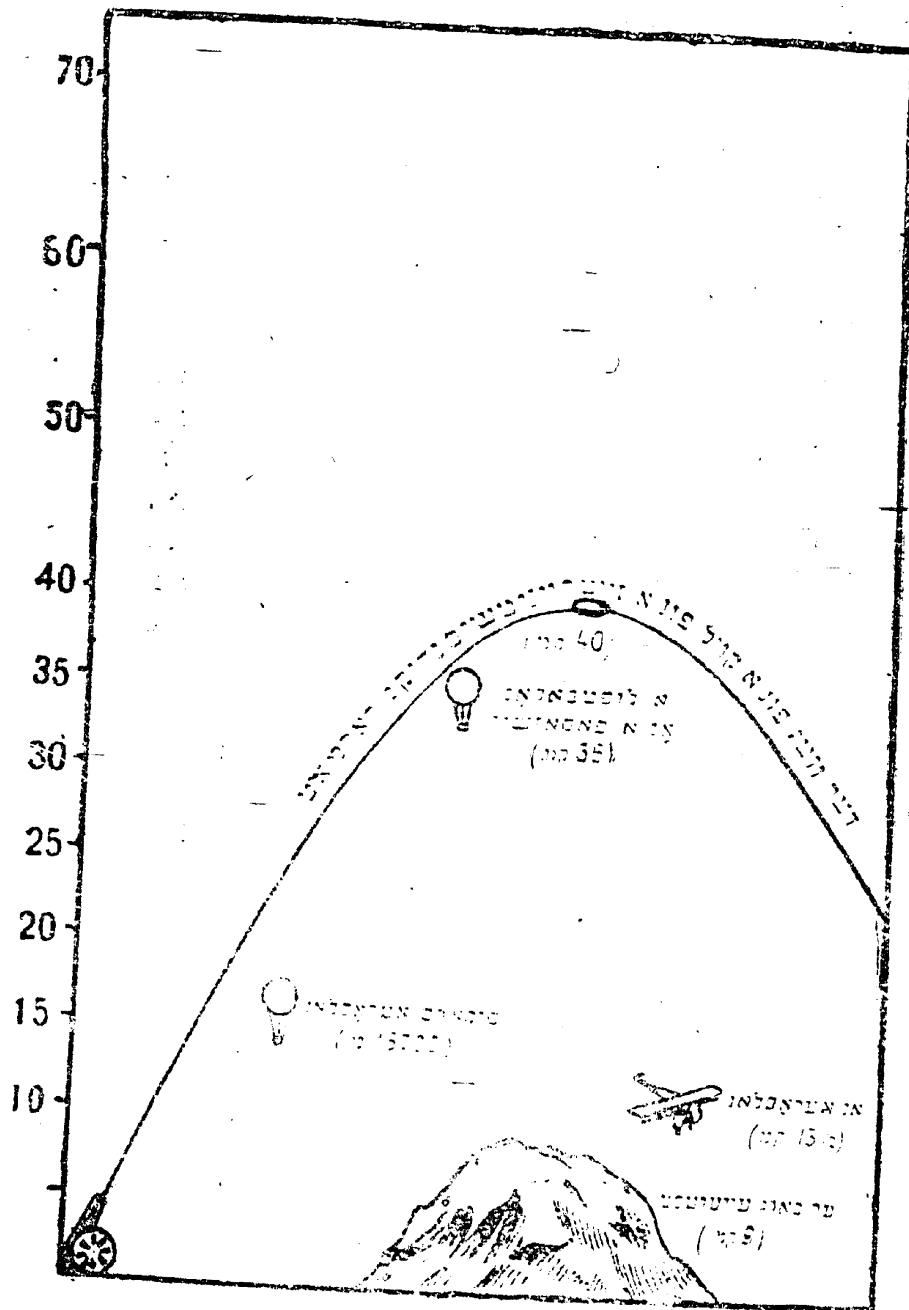
עס שְׁטַעַרְט דאס, ווֹאָס די לְוַפְּט אַיְזָן ווֹאָס העכָּר אלְצּ שִׁיטְעָרָד. העכָּר פּוֹן 17 קִילָּאָמָּעָטָר אַיְזָן די לְוַפְּט אָפּ אַזְוִיפְּלִיט שִׁיטְעָר, אָוְ שְׁוּעָרָע אַערַאָפְּלָאָגָעָן אָוְן גַּרְוִיסְטָע לְוַפְּטִישָׁפָן פּוֹן אַגְּוּוִינְגְּלָעָכָּר פָּאָרָם קַעַנְעָן זַיְכ אָפּ אַיד נִיט האַלְטָן. אוּבָּר דער מענטש קָאנְג דָּאָרט נִיט אַטְעָמָעָן: עַס קוּמָט אַוִּיס צוּ נַעַמְעָן מִיט זַיְכ אַרְעָדוֹ לְוַפְּט צֻומָּאָטְעָמָעָן. אָוָן נַאֲכָבָּהָעָר אַיְזָן די לְוַפְּט נַאֲכָבָּהָעָר, אַהֲיָנָן גִּיט זַיְכ אַיְינָן אַרְפְּצָולְאָגָן בְּלוּזָּי זַיְעָר קְלִינְעָן לְוַפְּטְאָלָאָגָעָן, זַוְאָס פְּלִיעָג אַרוֹת אַגְּנָשָׁן; צוּ זַיְבִּינְדָּט מַעַן צוּ לְיִכְתְּבָּעָ אַינְסְטוּרּוּמְעַנְטָן פָּאָר פָּאָרְשִׁידְעָנָעָ אַזְמָעָס־טוֹנְגָעָן; דִּירָאָוִיקָּע בָּאַלְאָגָעָן האָבָּן זַיְכ אַפְּגָעָהָיָבָּן אָפּ אַהיִכְּ פּוֹן 36 קִילָּאָמָּעָטָר; העכָּר אַיְזָן די לְוַפְּט שְׁוִינָן אַזְוִי שִׁיטְעָר, אָוְ זַיְקָען זַיְיָ נִיט אַיְינְהָאַלְטָן. אָפּ אַהיִכְּ פּוֹן 50 קִילָּאָמָּעָטָר אַיְזָן די לְוַפְּט פִּינְפִּינְג הַנוֹּגְדָּעָרָט מַאֲלָל שִׁיטְעָרָר, אַיְידָעָר אָפּ דָּרַע עַד גַּוְפָּעָ; אָפּ אַהיִכְּ פּוֹן 100 קִילָּאָמָּעָטָר — אַיְזָן אַמְּלִיאָג מַאֲלָ: אָפּ אַזְוָּאַהָיִיכְ, קַעַנְעָן מַעַן זַאֲגָן, אַיְזָן שְׁוִינָן קִימָט נִיטָאָ קִיְּינָן לְוַפְּט. נַאֲכָבָּהָעָר סָאָרְשׂוֹןִינְדָּג אַיְרָעָ לְעַצְתָּעָ שְׁפָרָגָן — וַיְיַטָּר הַיְּבָטָה זַיְכ אָנְ דָּרַע אַגְּלוּפְּטִיקָּעָר הַיְּמַלְּדוּרִים.

ווֹאָס פָּאָר אַהיִכְּ האָט זַיְכ מענטשן זַיְכ אַיצְט אַיְינְגָעָגָבָן צוּ דָרַע־ גַּרְיִיכָּן? דָרַע העכָּסְטָר בָּאוּגָן — וַחוּרְעָסְטָט אַיְבָּן די גַּמְאַלְיִיעָן — דָרַעָה־ גַּרְיִיכָּט מִיט זַיְינָן שְׁפִיצָּעָ קִימָט בֵּין 9 קִילָּאָמָּעָטָר די הַיְּבָטָה; אַבעָּר די מענטshan, ווֹאָס האָבָּן זַיְכ גַּעֲפְּרוּוֹת באַהֲרָשָׁן דָעַמְדָאָזְקָן באַרְגָּוּשְׁפִּיצָּעָ, האָבָּן צו אַיְט נִיט גַּעֲקָאָנָט דָעַרְגִּינְיָן: עַס וַיְיַעַגְעָן פָּאָרְבְּלִיבָּן נִיט באַהֲרָשָׁט אַגְּנוֹאָגָן עַטְלָעָכָּע הַנוֹּגְדָּעָרָט סְעָטָר. העכָּר האָט זַיְכ אַיְינְגָעָגָבָן אָוְפּ—

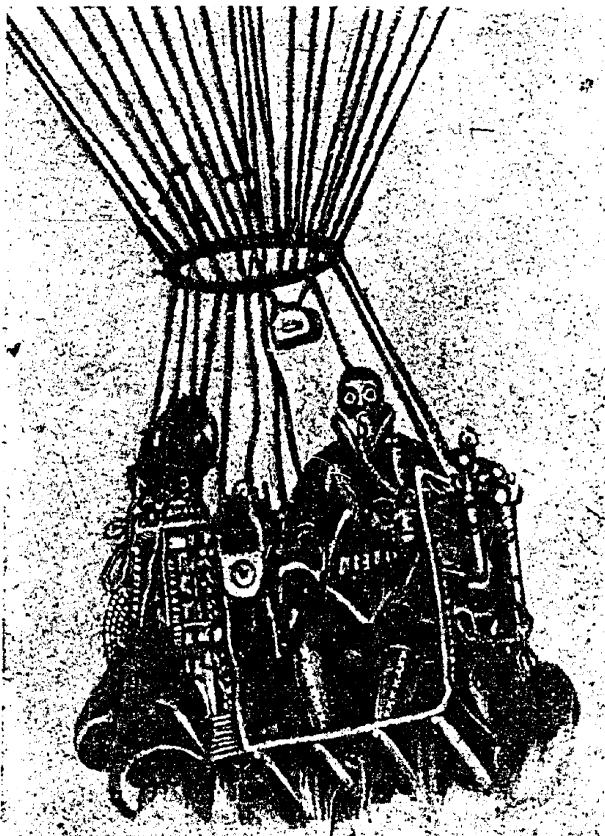
צויהיבן זיך אם אונטראפֶלאָגַן — העכער 13 קילאמטער. אם לופטבָאָז
 לאָנְגַן האָט זיך מענטשָׁן אַינְגּוֹעֲנוּבָן אָופְּצָוְהִיבָּן זיך נָאָכָּה העכער. דעם
 סָאָמָּעָה העכטן אָוְפְּלֵי אם אַ לַּופְּטָבָאָלָּאָן האָט דַּוְדְּבָּנְעָפְּרִיטָן אַיְנָה דַּי יַּאֲרָן
 אַיְנָה דַּעַר דַּרְיִיסְטָעָר גַּעַלְבָּרְנְטָעָר פִּיקָּאָרָה. דַּאָּס עַרְשְׁטָעָ מַאְלָּא
 אַבְּעָר דַּעַר לַּופְּטָבָאָלָּאָן אַיְנָה פָּאָרְטָאָגָן גַּעַוְאָרְגָּן אַיְנָה דַּעַר שְׂכִינְעָסְדִּיקָּעָר
 שְׂוּוֹיְצָּה אַפְּ אַיְזְדָּבָּאָרָגָן, וּוּ פִּיקָּאָר אַוְן זַיְנָן בָּאָגְּלִיְּטָעָר זַיְנְגָּעָן בָּאָמָּרָאָפָּה
 לְאָוָן זַיְכָּה שִׁיר נִימָּט אָוְמְגָעְקָוְמָעָן. דַּעַר לַּופְּטָבָאָלָּאָן האָט זַיְכָּה אָפְּגָעְוָהִיבָּן
 אַפְּ 16 קילאמטער — אַפְּ אֹזָה הַיְּיכָ, אַפְּ וּוּלְכָעָר. בֵּין פִּיקָּאָרָן האָט זַיְכָּה
 נָאָכָּה נִימָּט אָפְּגָעְוָהִיבָּן קִיְּנָן שָׁוְםָ מְעֻנְשָׁן. דַּעַר אָמְעָרִיקָאָנְעָר לַּופְּטָבָאָלָּאָן
 וּוּאָסָה האָט זַיְכָּה אַיְנָה 1927 יָאָר אָפְּגָעְוָהִיבָּן אַפְּ פָּוָן 13 קילאמטער,
 האָט זַיְכָּה שְׁוִינְגִּיךְ לַּעֲבֹודִיךְ נִימָּט אָוְמְגָעְקָרָט. דַּעַרְיְּבָעָר האָט פִּיקָּאָר,
 צָוְגְּרִינְדִּיקָּעָר זַיְנָן נָאָכָּה העכערן פְּלִי, אָנְגָּעְנוּמָעָן אָוְיסְעָרְגָּוּוּיְנְלְעָכָּעָר פָּאָרָה
 זִיכְּתָּמִיטְלָעָן. עַד האָט זַיְכָּה אַיְנְגָּעְעָאָרְדָּנָט נִימָּט אַיְנָה אַפְּעָנָטָם קוּוֹשָׁה, נָאָר
 אַיְנָה אַפְּעָטָט פָּאָרְמָאָכְטָעָר קִיְּלָעְכְּרִיקָּעָר קָאָבְּיָנָעָ, וּוּ עַד האָט גַּעַקְאָנָט נִימָּט
 בְּלוּיוֹן אַפְּטָעָמָעָן מִיט גַּעַנוֹג גַּעַדְיכְּטָעָר אַוְן וּוּאַרְעָמָעָר לַּופְּטָה, נָאָר אוּכָּה זַיְנָן
 גַּאנְצָעָר קָעְרְפָּעָר אַיְנָה גַּעַוְעָן אָרוּמְגָעְרִינְגָּלָט מִיט דַּעַרְוָעָלְבִּיקָּעָר לַּופְּטָה.
 אַנְפִּירָן מִיטָּנוֹ לַּופְּטָבָאָלָּאָן האָט מִעְן גַּעַקְעָנָטָם פָּוָן דַּעַר קָאָבְּיָנָעָ גַּופָּעָ,
 יַּט אָרוּסְרָוְנְדִיקָּעָר פָּוָן אִיר דַּי הַעֲנָטָם.

אַיְנָה 1932 יָאָר האָט זַיְכָּה פִּיקָּאָר דַּאָּס צְוַיְּיִיטָעָ מַאְלָּא אָפְּגָעְוָהִיבָּן פָּוְנְקָט
 אַיְנָה אֹזָה קָאָבְּיָנָעָ, אַוְן דַּאָּס מַאְלָּה האָט עַד דַּעְרוֹרִיכָּט נָאָכָּה גַּרְעָסְעָרָע
 הַיְּיכָ — קִימָט 17 קילאמטער. דַּי לַּופְּטָה אַיְנָה דַּאָּרָט 11 מַאְלָּה שִׁיטָּעָרָעָר,
 אַיְדָעָר לַעֲנָן דַּעַר עַרְדָּאַוְּבָעְרָלָאָכָּה.
 דַּי סָאָוּעָטִישָׁע אַוְיְאָצִיעָה האָט גַּעַשְׁלָאָגָן רַעֲקָאָרָד אַיְנָה בָּאַהֲרָשָׁן דַּי
 סְטוּרָאַטָּאַסְפָּעָרָעָר.

דַּעַם 30-טָן סְעֻנְטִיאָבָעָר 1933 יָאָר גַּאנְצָפְּרִי האָבָּנָה זַיְכָּה דַּי כַּיְכָּיְכָּאָר
 קָאָפְּיָעָוָן, בִּירוּבָּאָמָּה אַוְן גַּאֲדוֹנָאָוָן אָפְּגָעְוָהִיבָּן פָּוָן מַאְסָקְוּוּרָעָר אַרְאָדְרָאָז
 אַפְּגָעָן סְטוּרָאַטָּאַסְטָאָטָם «פְּסְרִירִי» אַיְנָה דַּעַר סְטוּרָאַטָּאַסְפָּעָרָעָר אַפְּ 19 קילאמָעָר
 טָעָר, אַוְן אָוְיָאָרוּמָה האָבָּנָה זַיְיָ גַּעַשְׁלָאָגָן אַוְוּלְטָרְדָּעָקָאָרָד אַוְן אַרְיְבָעָרָה
 גַּעַשְׁטִיגָּן פִּיקָּאָרָן. פָּוְנְקָט 5, אַוְיָגָעָר, נָאָכָּה אַסְגָּוּ שְׁטוּרָמָעוֹגָן דַּי
 סְטוּרָאַטָּאַסְפָּעָרָעָר, האָט זַיְכָּה דַּעַר סְטוּרָאַטָּאַסְטָאָט דַּעְרָטָאַלְגָּוְרִיכָּבָּה אַוְן אַיְ�
 פָּוְלָעָר אַרְדָּעָנוֹגָן אַרְאָפְּגָעָלָאָזָטָם לַעֲבָנָן קָאָלָמָנָה. דַּאָּס אַיְנָה גַּעַוְעָן אַזְּגָעָן
 פָּוָן פְּסְרִירִי, אַ נִּיצְאָכָן פָּוָן דַּעַר בָּאַלְשָׁוּוֹוִיסְטִישָׁעָר טָעָכָנִיקָּה, אַ שְׁרָיוּמָפָּ
 פָּוָן דַּעַר בָּאַלְשָׁוּוֹוִיסְטִישָׁעָר אַרְגָּאַנְיְוִרְקִיטִיקָּה.

מיר וויניגן, או די לופט פארשפרײַס זיך ניט אָרוּם דער ערְד אָומֶעַ-
סָום; די אַסְמָאָסְפָּעָר וִינְגָלֶט אָרוּם דעם עַרְדְּקִיְּלָעַכְּ מִיט אַ גַּעַנוֹ וִינְגָעַ
שִׁיכְטַּן. מִיר רַוְּפֵנְגָּן דַּעֲמְרוֹאַזְיָּקָן שִׁיכְטַּן פָּוֹנְגָּן דַּעְרָ אַסְמָאָסְפָּעָר, "דִּינְגָּר",
וּוַיְיל הַונְדָּעַדְתְּ קִילְאַסְמָעַטְדָּר--דָּאָס אַיְן קִינְגָּסָאָכְ אַיְן פָּאַרְגְּלִיְּיכְ מִיט

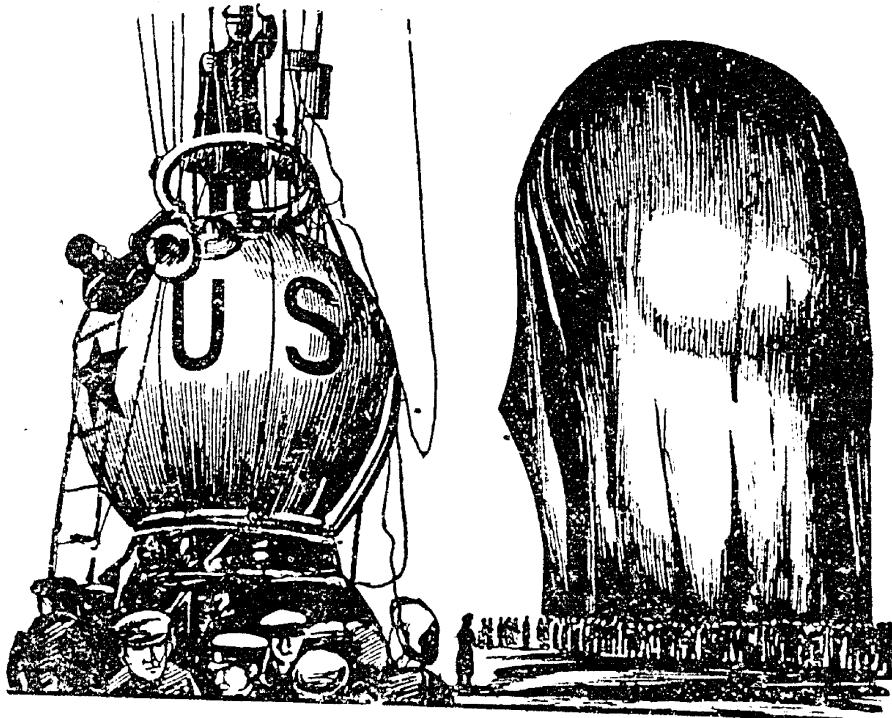

אַסְמָאָסְפָּעָר זִיכְרַי אַיְן דַּי הַעֲכָרָעַ שִׁיכְטַּן פָּוֹנְגָּן דַּעְרָ אַסְמָאָסְפָּעָר, דַּאְרָמָ
דַּעְרָ לְוַפְּטָבָּלָאָגְן גַּעַמְעַגְן מִיט זִיכְרַי אַ רְעַזְעַרְוּ לְוַפְּטַזְמָעַן.

די 13 טַיְוָנְטַ קִילְאַסְמָעַטְדָּר פָּוֹנְגָּעַט עַרְדְּקִוּוּעַר, אוֹג בָּאַטְיִיט קִימָאַט שְׂוִינְ
גָּאָרְגִּינִּיט אַיְן פָּאַרְגְּלִיְּיכְ מִיטָּן פִּיר-הַנְּדָעַרְטַּטְוִוְוָנְטַ קִילְאַסְמָעַטְדָּרְדִּיקְן מַעַ-
הַאֲלָעַכְּ פָּוֹנְגָּן דַּעְרָ עַד בֵּין דַּעְרָ לְעוֹוֹאָנָעַ. הַיִּסְטַּעַס, אוֹג פָּוֹנְגָּן צַו דַּעְרָ
לְעוֹוֹאָנָעַ לִיגְטַּא פּוֹסְטָעַרְ רְוִימַ, אַיְן וּוּלְכָנְ עַס קָאנְעַן זִיכְרַי
נִיטְ קִינְגָּסָאָכְ אַעְרָאָפְּלָאָגְן, נִיטְ קִינְגָּן לְוַפְּטַשְׁפַּט.

פָּוֹנְגָּן אַסְפִּילָעַ צְוִוְשָׁנַ עַדְרָ עַדְרָ אוֹג דַּעְרָ לְעוֹוֹאָנָעַ וּוֹאָלָט גַּעַוּעַן לְוַפְּטַזְמָעַן
וּוֹאָלָט אַוְיכְ דָּאָנְ אַסְמָעַגְּלָעַכְ גַּעַזְוּעַן אַפְּנָאָפְּלָאָגְן אַדְעָרָ אַפְּ אַ לְוַפְּטַזְמָעַן

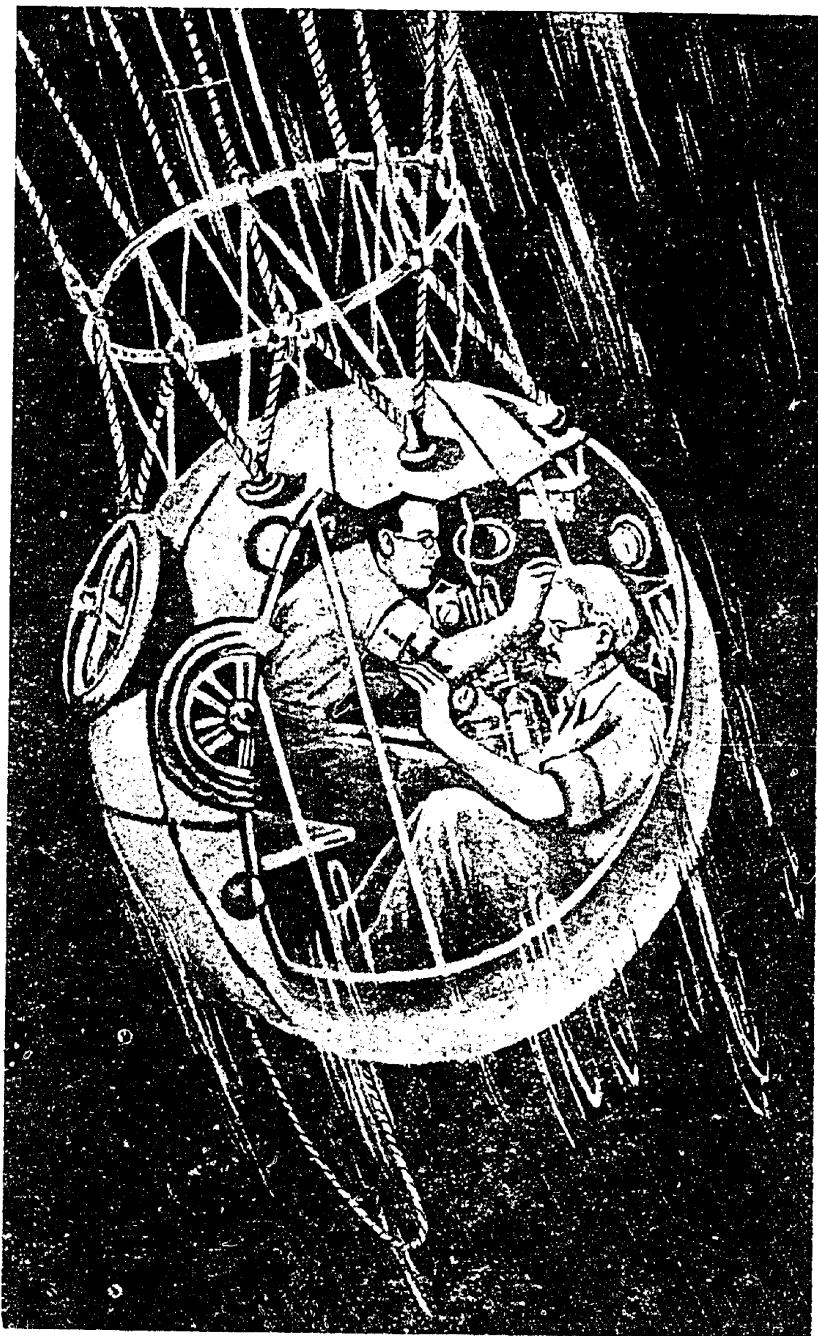
שיפ צו דערפֿלִינַג בין דער לעוֹאנָע. דער מע האַלְעַב בין דער לעוֹאנָע
איוּ צען מאָל גרעסער פונעם אומקְרֵינוּ פונעם ערדקְיִילַעַכְּ. קָאנַן דעַן אַנְ
אַערְאָפְּלָאָן אַרְוְמְפְּלִינַג אַרְוּם דער פָּרֶד אָנוּ אַינְעָרוּגָעַ נִיט אַרְאָפְּלָאָן
זַיכְּ? עַרְקָאנַן נִיט: אִים וּוּטַ נִיט קְלֻעַּקְ קִינְגְּ בְּעַנְזִינְגְּ; עַס וּוּטַ אִם נִיט
קְלֻעַּקְ אֲפִילְעַ אֶפְ אַרְוְצָוְפְּלִינַג אַיְינַ מאָל. דִּי עַרְ.

פארָן צְפְּלִי פונעם סְטָאוּסְסָאָט "אַסְרָאָרָה" אַין דער פְּטָאוֹתָאָסְצָעָרָע. רַעֲבָנָס—טַע סִילַט
אָנַךְ דַּעַט בָּאַלְאָן מִיט וּוּסְעַרְשָׁאָטָס. לִינְקָס—דִּי פְּעַצְעַז צְוָנִירְיְסְוָנְגָעָן צּוּמָ פְּלִיעָן.

קִינְגְ שַׂוְם אַערְאָפְּלָאָן, קִינְגְ שַׂוְם לוּפְטַשְׁיַׁחַ וּוּאַלְטַ נִיט גַּעֲקָאנַט אַרְפְּ
הַיְבָגָן קִינְגְ רַעֲזָעָרוֹן בְּרַעֲנְשָׁצָאָס פָּאָר אַפְּיוֹרְהַיְנְדָעַרְטְּתִיְוָן-קִילְאַמְעַטְעָרָה
דִּיקְנָן וּוּגָן. הַיְסָט עַס, וּוּגָן אֲפִילְעַ דַּעַר רְוִימָן בֵּין דַּעַר לעוֹאנָע וּוּאַלְטַ
צַיְינָן פָּאַרְטִילָט מִיט לְוֹפְטַ, וּוּאַלְטַ מַעַן סִיעָוָי צַו אִיר נִיט גַּעֲקָאנַט צַוקְוָי
מַעַן אָנַךְ אַערְאָפְּלָאָן אַפְּלָעַד אֶפְ אַלְפְּטַשְׁיַׁחַ. פָּאָר אָזְקִירְיַׁעַד דַּאְרָפְּ
מַעַן צַוקְגַּעַרְגָּן אַוְעלְבָנָס אַיְינַ אַנדַעַר פָּאַרְקָעַרְטִיטִילְ.

הַעֲרַטְ-זַעַשְׁעָן, וּוּאַס עַס הַאָט דַעַרְצָו צְגַעַקְלָעַרְטַ מִיכְ אַיְאָר 50 צּוּרִיךְ
דַּעַר פְּרָאַנְצָוְיְן זְשָׁוֵל וּוּגָן.

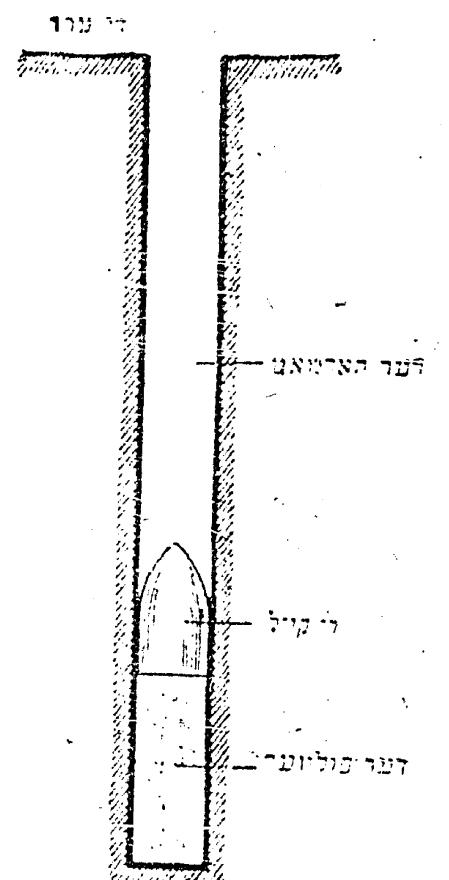
דער שרוקלעכער מראסט אונ די שיטערע לומט אינ די אויבערשטע. שיכטן פון דער
אטזאקסער האבן געדוונגען די לפטטלייער צו פארביינן זעם אפנעם קוייס פונגעט
לייטבאלגן מיט א פעסט פארמאכטער קאניגע.

פָּנוּ אַהֲרֹמָאַט אֶפְּ דָּעֵר לְעוּוֹאנָע

דאָס, וואָס עט האָט צוֹגְעַקְלָעַרט זשְׁוֹלְזְוּעָרְגַן, אִין, מְפִינְלָעַב, גַּעֲקוּמָעַב
אַפְּנָן זַיְנְגָעַן אוַיְכַן זַעֲמָעַב טַ'נִּיגַּשְׂתַּאַיְוָן פָּנוּ אָזְנָדוּ. מַעַד דָּאוּיפַּ—הָאָט עַד גַּעַד
אָגָּט, אַוְילְסְפְּרִיאַעַגְן אַקְלָאַסְאַלְגַּן הָאַרְמָאַט אָוָן אַגְּלָאַדְגַּן זַיְם מִיטַּאַזְאַדְגַּדְעַנְגַּן
סְפַּר קְוִיל, חַאַס אִינְגְּוּוּיְינִיק אִין אִיד וְזָאַלְטַב זַיְכַּגְעַקְאַנְט אַיְנְלָאַרְדְּעַנְגַּן
מְעַנְטַשְׁגַּן. דָּעֵר הָאַרְמָאַט וּוּעַט
אוַיְסְשִׁיןְסָן, אָוָן וּוּעַן מַעַז וּוּעַט אִים
גּוֹט צִילְגַּן—וּוּעַט דִּי קְוִיל מִיטַּדְיַי
דִּיְזְנְדָעַר דָּעַרְפְּלִיעַן בְּזַיְוּן דָּעֵר לְעַד
וְאַנְעַס.

קָעְדִּי קְלָאַרְעָרָר צַוְּמָאַכְט זַיְבַּז
גַּעַדְאַנְקַן, הָאָט זְשַׁוֵּל וְעוֹרָג אַוִּיסְגַּעַץ
טְרָאַכְט אַזְאַד דָּעַרְצִיְּלוֹנְגַן. דָּרְיַי
דָּרְיִסְטַּע אָוָן דָּעַרְפִּינְדְּרִישַׁע
מְעַנְטַשְׁגַּן הָאָבָן פָּאַרְטְּרָאַכְט מְאַכְן
אַדְיוֹזַע אֶפְּ דָּעֵר לְעוּוֹאנָע. צּוֹלִיב
דָּעַם צִיל הָאָבָן זַיְ אַוִּיסְגַּעַאַסְגַּן
וּוְאַרְטִיקָּאֵל אִין דָּעֵר עַרְד אֵל
טְשְׁוֹהַנוּעַעַם זַאַרְמָאַט פָּטוּן אֵקָאֵל
לְאַסְאַלְעָר, אַוְמְדָעַה עַרְטָעַר וּרְיִיסַּס.
דָּעֵר הָאַרְמָאַט אִין גּוּזְעַנְט אֶפְּ
300 מַעְטָעַר אִין דָּעֵר עַרְד ! דָּעַם
הָאַרְמָאַט הָאָט מְעַנְגְּלָאַדְגַּן מִיטַּאַזְגַּדְעַת
הַנְּזָדְעָרָת טָאַנְעָס שְׁטָאַרְקָן פּוֹלְזַי
וּוּרָר. לְרוֹיטַן הָאַרְמָאַט הָאָט מְעַנְגְּלָאַדְגַּן מִיטַּאַזְגַּדְעַת
גַּעַמְאַכְט אוַיְכַן דִּי קְוִיל — אֶמְעַטְעַר
דָּרְיַי דִּי גַּדְעַב. אִינְגְּוּוּיְינִיק אִין
דָּעֵר קְוִיל הָאָט מְעַנְגְּלָאַדְגַּדְעַת
וּשְׁוֹל וְעוֹרָס הָאַרְמָאַט אִין גּוּזְעַנְט אִין
דָּעֵר עַרְד אֶפְּ 300 מַעְטָעַר דִּי טִיפַּס.

קָאַיּוּטַע פָּאַר כְּ פָאַטְאַוְשִׁירַן. דִּי
וּוּנְגַן פָּנוּ דָּעֵר קָאַיּוּטַע הָאָבָן גַּעַהְאַלְטַגְן 30 סָאַנְכִּימְבְּעַטְעַר דִּי גַּרְעַב ; אִין
זַיְ זַיְנְגַן גּוּזְעַנְט פָּעַנְצְּפְּרַעְלָעַכְט פָּנוּ גַּרְאַבְגַן גַּלְאַזְן, קָעְדִּי מַע זַאַל קַעְנְגַן
קַעְקָן אִינְגַּם אַרְוּם בִּיְסָן פְּלִיעַן אַיְבָּרְעַן הָאָבָן מִתְּגַעַעַן

שְׁוֹל וְעוֹרָס הָאַרְמָאַט אִין גּוּזְעַנְט אִין

דָּעֵר עַרְד אֶפְּ 300 מַעְטָעַר דִּי טִיפַּס.

נומען מײַפֿיגִיכ בָּאוֹנְדֶּרֶעּ מַאֲכְשִׁירִים, וּזְאֵם הָאָבָן אַפְּנָעָרִינִיקְסּ דִי לְוָסֶט,
וּוְעַלְכָּע אַיּוֹ קָאַלְיַע גַּעֲוָאָרְגּ דָוְרְכָן אַטְעָמָעָן, אָוָן הָאָבָן דָּעָרְגָּאָנְצָס דָעַט
פָּאָרְלְוָסֶט פָּוֹן אַיְר. מַעַּהָאָט פָּאָרְנוּרִיט גַּעֲגָנוֹ שְׂפִּיאַן, גַּעֲטְרָאָנְקָעָן אָוָן אַלְצָן,
וּזְאֵם עַס קָעָן נִיְּסִיך וַיְיַיְנָה בֵּיס דָעַר הַיְּמַלְּדְּרִיעַוּ.

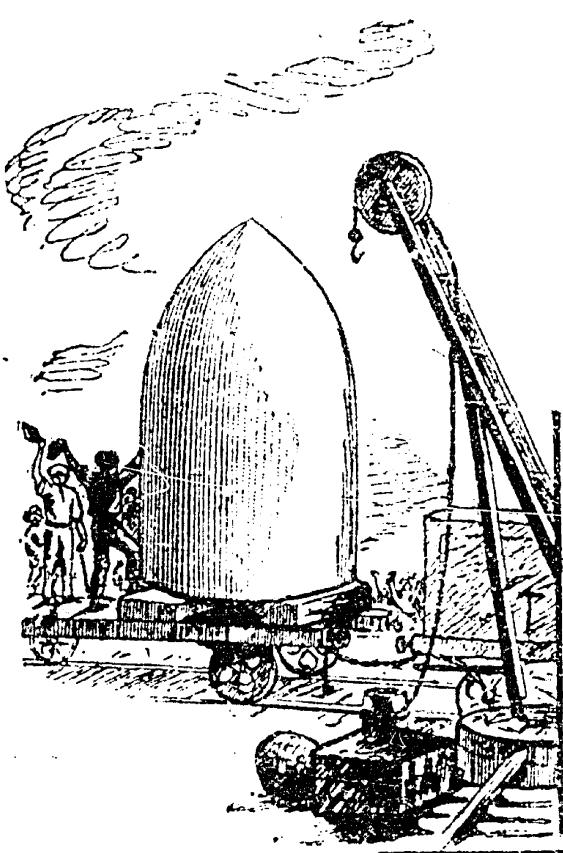
עַס אַיּוֹ גַּעֲקְוָמָעָן דִי צִילִיט, וּוְעַנְמַעַט מַעַּהָאָט זִיכְרָה דָעַרְתָּפְט לְאַזְוֹן אַיְן וּוֹעֲגָן.

דִי דָּרְיִיסְטָע לִיְיַסְתָּחַן זִיכְרָה גַּעֲזְוָנָהָמִיט זַיְעַרְעַ פְּרִינְט אָוָן זִיכְרָה פָּעַסְט

פָּאָרְשָׁלָאָסְן אַיְנָעָוָיִינִיק אַיְן
דָעַר קְוִיְל. פָּאָרוֹזִיכְטִיק, מִיטְ
דָעַר הַיְּלָפּ פָּוֹן בָּאוֹנְדֶּרֶעּ
מַאֲשִׁינְגָּעָס, הָאָט טַקְנָה אַרְאָפְּ
גַּעַלְאָזָט דִי קְרוּיֵל אָפְּנָה דָעַק
פָּוֹנָעָם. הָאָרְמָאָט, וּזְאֵם עַס
אַיּוֹ שְׂוִינְגָּעָן גַּעֲזָעָן צְוּגָּעָרִיִּט
אַקְאָלָאָסְלָעָר פּוֹלוֹוּסְזָן-אַנְדָּ
לָאָד. מַעַּהָאָט אַגְּנוּעָ
דָּרְיִקְטָה-דָּאָס קְנוּפְּלָיָה, אָנָּ
עַלְפְּקָטְרִישָׁעָרְגּ פָּוֹנָק הָאָט
אַנְגָּעָצְנוֹנָדָן דָעַט פּוֹלוּוּעָר,
סְהָאָט זִיכְרָה דָעַרְתָּפְט אַ
שְׁרַעַקְלָעְכָּעָרְגּ קְנוּאָלָי-דִי קְוִיְל
מִיטְ דִי פָּאָסְוִידָן הָאָט
זִיכְרָה אַלְאָוֹנוֹ גַּעֲטָאָן זְרוּכָּ
דָעַר. אַפְּמָאָסְפָּעָר אַיְן פּוֹסְטָן
הַיְּמַלְּדוּמִים. דִי שְׁנַעַלְקִינִיט
פָּוֹן דָעַר קְוִיְל אַיּוֹ גַּעֲזָעָן
אַקְאָלָאָסְלָעָר — 12 קְיָלָאָ
טָעַטְעָר אַסְעָקָנוֹעָ. פָּוֹן
דָעַר שְׁרַעַקְלָעְכָּעָר אַופְּ
פְּרִיאַסְלָוָנָג בָּאָמָ אַוִּישְׁיָסְן
הָאָבָן אַלְעָעָר 3 רַיְזְוָנְדָע פָּאָרָה.

דִי הָאָרְמָאָטְנוֹ-קְוִיְל פָּאָרְג אַוְעַקְפְּלָעָן אַפְּ דָעַר
לְגַזְוָעָן לְוִיט וּשְׁוֹל וּוּרְנָס מִיטָּל.

לְאָרְגָּן דָעַט בָּאוֹוּסְטוֹמִינְג, נַאֲדָר בָּאַלְד זַיְינְגָּן זַיְיַי גַּעֲקְוָמָעָן-צָו זִיכְרָה אָוָן הָאָבָן
זִיכְרָה אַיְנָעָוָיִינִיק אַיְבָּזְעָרְגָּנָט אַיְבָּזְעָרְגָּנָט זַיְיַעְרָה הַיְּמַלְּדָעָב. זַיְיַי הָאָבָן נִיטְנַעַלְמַלְט
דָּאָס פְּלִיעָן פָּוֹן דָעַר קְוִיְל אַיְנָעָט הַיְּמַלְּדוּמִים, וּוַיְיַלְדָּיְל דִי קְוִיְל, פָּאָרְלָאָזְנְדִיק
דָעַט הָאָרְמָאָט, הָאָט זִיכְרָה גַּעֲטְרָאָגָן. אַיְן דָעַר פּוֹסְטְקִינִיט אַבְּסָאָלְגִּוּת פְּנִיכְט,

אנ שום טרייפל. קימאט פיר מסלען זיין געפלויונג דורך וועלט-רוים, ביוזאנגען זיין האבן זיך דער-גענטערטר צו דער לעוואָגען. דאָכּ זײַנען זיין צו דער לעוואָגען ניט דערפלויונג, צומעליך, נאָכּ באָט סאמע אָנְהָהִיבּ פְּלִיעָן, האָט זיך די קויל עטווואָס אָפּוֹעָנוֹיגֶטּ פֿונְגָּעָם אָנְ-געטְרָקְטָּן וועגן, אָונְ מאָכְטָעָס זעם זאָט זיך צוֹם סָאָפּ פֿוֹן דער דִּיבּ-זע זורכְגָּלִיטְשָׁטָּס אָרְבֵּי דער לעוואָגען, אָרוֹמְפְּלִיעָנְדִּיקּ אָרוֹטּ דער לע-וּונְגָּעָן, האָט די קויל ווֹידְרָאָמָּל גַּעֲנוֹמָעָן אֶ רְיכְטוֹנוֹג אֶ גַּעֲפְּלוֹיָגָן דָּוָרָכּ אֶ פּוֹסְטָן דָּוָרָאָמָּל זַיְנָעָן אָוְנְדוּזְרָעָן רְיְזְ�נְדָּעָן 4 מְעֻסְלָעָס, גַּעֲפְּלוֹיָגָן דָּוָרָכּ אֶ פּוֹסְטָן רְוִים, אָונְ גַּנְדְּלָעָבּ האָט די קויל דָּעְרוֹגְרִיכְטּ דָּעַט עַדְקִילְעָבּ. דָּאּ האָט דִּיבּ-זַיְנְדָּעָן דָּעְרוֹוָאָרטּ אֶ נְיִיעָ צְוָפְּלִיעְלִיקְיטּ: די קויל אַיז אָרְיִינְגְּעָפְּאָלָן אַגְּאָקְעָאָן. נָאָר אָזְיָזִי זיך אַיז גַּעֲוָעָן אַינְעוּיִינִיקּ חַוִּילּ, אַיז זיך נִיט אַרְאָפּ צוֹם גְּרוֹנְטָן, נָאָר זיך אַיז אָרוֹפְּגָּעָשׂוֹזָמָעָן אֶפּ דָּעַר אָזְיָבְּעָרְפָּלָאָכּ. דָּאּ אַיז גַּעֲוָעָן אֶ גְּרוֹיִיסְטָן גְּלִיקּ: וּוֹעֵן די קויל ווֹאלָט אָרוֹפְּגָּעָפָּאָלָן אֶפּ דָּעַר טְרִיקְעָנִישׁ, ווֹאלָט זיך פֿוֹנְגָּעָם שְׁטוֹיסּ צְצָקוּעָטָשּׁ אָרוֹעָ פְּאָסָאָ-וּשְׁרִין.

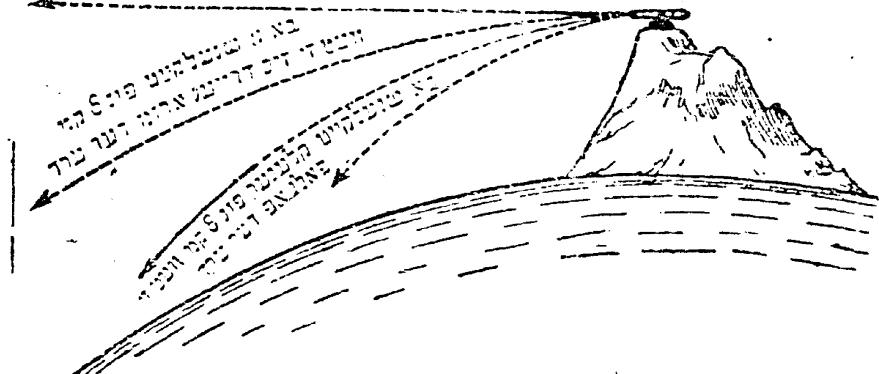
אוֹזְוִי גַּלְקְיָעָבּ האָט זיך פְּאָרְעָנְדִּיקּ דִּי אָמְנוּזְוִיְנְלָעָבּ רְיְזְ�עָ פֿוֹן אֶ הָאָרְמָאָט אֶפּ דָּעַר לעוואָגען, בְּאַטְשּׁ קְלִיבְּנְדִּיקּ זיך אַינְ וועגן האָבּן די דָּרוֹיְסְטָעָן-זַיְנְדָּעָן קְלָיאָל נִיט גַּעֲלָעָרָט וועגן דָּעַט, אוֹ זַיְהָ וּוּלְגָן זיך נָאָכּ אָוּמְקָעָרָן צְוָרִיקּ. די באָשְׁרִיבְּוָוָגּוֹגּ פֿוֹנְגָּעָם דָּאָזִיקּ פְּלִיעָן אַיז פּוֹלְ מִיט אַיְנָן מְעֻרְעָסָנְטָעָן גַּעֲשָׁעָנִישָׁן. מִיר וּוּלְגָן זַיְהָ דָּאּ נִיט אָיְבְּרָעְדָּעְצִיְּלָן. וּוּדְרָעָסָנְטָעָן גַּעֲשָׁעָנִישָׁן. פְּרָאָר אָוְנְדוּזָן אַיז אַצְּטָן וּוַיכְטִיקּ נָאָר עַפְעָם אָנְדָּרֶשׁ: עַס ווּיְהָ, קָאָן אָיְבְּרָלְיִיעָנָעָן זְשָׁוֹל וּוּרְגָּנָס בּוֹכּ, פֿוֹן אֶ הָאָרְמָאָט אֶפּ דָּעַר לעוואָגען. פָּאָר אָוְנְדוּזָן אַיז אַצְּטָן וּוַיכְטִיקּ נָאָר עַפְעָם אָנְדָּרֶשׁ: עַס אַיז וּוַיכְטִיקּ זיך צוֹ דָּעְרוֹוִיסָן, ווֹאָס אַיז אֶנְדָּרָאָזְיִקָּעָר וּוֹנְדָּרָעְלָעָר אַוְיְסְגָּטְרָאָכְטָעָר דָּעְרְצִילָּוָגּוֹן וּוֹירְקָלָעָכּ מְעֻגְלָעָכּ, אָונְ ווֹאָס אַיז פִּילְ-שְׁטָעָנְדִּיקּ אָוּמְגָּלָעָכּ.

אייד מִינְטָן, אוֹוָאָדָעָן, אוֹ קִינְ שָׁוֹם זַאָכְ קָעָן מַעַן נִיט אָפְוּוָאָרְפָּן אֶפּ אַיְבִּיקּ פֿוֹנְגָּעָם עַדְקִילְעָכּ. עַס אַיז נִיט מְעֻגְלָעָכּ, הַיִּסְטָ עַס, צַו פָּאָרְדָּן אַקוּילָאָפּ אָזָא מְעַהְעַפְכָּבּ וּוַיְ בִּין דָּעַר לעוואָגען. צַיְ האָט דָּעַן עַמְעַצְעָר גַּעֲוָגָן, אוֹ אֶ גַּעֲוָאָרְטָעָנָעָן זַאָכְ זַיְהָ זַיְכִּיְקָעָפּ נִיט אָוּמְקָעָר צְוָרִיקּ? נִינְגָן, קִינְעָר האָט עַס נָאָכּ נִיט גַּעֲוָגָן. נָאָר הוּוִיסְטָ אָירָ, פָּאָרְדָּן ווֹאָס? בְּלִוְיָן דָּעְרְפָּאָר, ווַיְלָאָמָר מַעַ האָט גַּעֲוָאָרָטָן נִיט גַּעֲנוֹגָ שְׁטָאָרָקּ. וּוֹעֵן מַעַ ווֹאָלָט אַזְאָכְ גַּעֲזָאָרְפָּן מִיט זַיְעָר אֶ גְּרוֹיְסָטָר גִּיכְקִיטָן, ווֹאָלָט זיך באָקוּמָעָן נָאָר עַפְעָם אָנְדָּרֶשׁ. באָלָר וּוּלְגָן מִיר אַיְיכּ קָלָאָר מָאָכּ, ווֹאָס עַס דָּאָרָט דָּעְרְבִּי סָאָרְקָוּמָעָן.

שטעטלט זיך פֿאָר, אַז אַפְּה אַ הוייכן באָרגֵן האָט מען אוֹזעֲקָגָעַשְׁטָלַט
אַ האָרטָמָט, וועלכְּנָן מִעַד האָט גַּערְיכְּטָעַט לְעַנְגָּנוֹיס דָּעַר עַרְדָּ-אוֹיְבָּעַר-
פְּלָאָכְּ. אַפְּגַּן גַּעַמְּלָל זַעַט אַידְּ אַוְאָ האָרטָמָט.

די אוֹיְבָּעַרְפְּלָאָכְּ פָּונְגַּ דָּעַר עַרְדָּ-אוֹיְבָּעַר-
אַיר פָּאָרְשְׁטִיטְּ דָּאָכְּ, פָּאָרוֹוָאָס : די עַרְדָּ אַיְן דָּאָכְּ קַיְלָעְכְּדִיקְּ, הַיִּסְטָט
עַס, אַז אַיר אוֹיְבָּעַרְפְּלָאָכְּ אַיְן אַ קְרָוְטָעַ. די קוֹילְגָּן, וְאָסָס עַס שִׁיסְטָט אָוִיט

כַּא אֲשֶׁרְגַּזְגַּזְתָּ פְּתַחְנָן אַזְמָנָה כְּבָנָה אַזְמָנָה עַלְיָהָן אֲשֶׁר פְּתַחְנָן :

דָּאָס פְּלִיעָן פָּונְגַּ די קוֹילְגָּן סָוִגְּ אַ מַעְכְּתִּיקְּן האָרטָמָט, וְאָס אַיְן אוֹזָעְקָגָעַשְׁטָלַט
גַּעוֹאָרָגְּ אַס אַ הוייכן באָרגֵן.

דָּעַר האָרטָמָט, פְּלִיעָן אוֹיכְ נִיט גַּרְאָדְלִינִיקְ : זַיְיָעָר וּוֹעֵג בִּיגְטָן זַיְכָ אָוִיס
צַו דָּעַר עַרְדָּ, וּוַיְילְ די קוֹילְגָּן האָבָּן אַ וּוֹאָגְן. אוֹיבְ יִגְכְּקִיטְ פָּונְגַּ דָּעַר
קוֹילְ אַיְן נִיט זַיְיָעָר גְּרוֹוִיס, בִּיגְטָן זַיְכָ אָוִיס אַיר וּוֹעֵג שָׁאָרְפָּעָר, אַיְדָעָר
די אוֹיְבָּעַרְפְּלָאָכְּ פָּונְגַּ דָּעַר עַרְדָּ ; דָּעַרְבָּעָר בָּאוּגָעָנָט זַי זַיְכָ צּוֹט סָאָפְּ פָּונְגַּ
אַיר וּוֹעֵג מִטְּ דָעַר עַרְדָּ אָוֹן פָּאָלָט אַפְּ אַיר אַרְאָפְּ. וְאָס גַּרְעַטָּעָר עַס
איַן דִּי שְׁגַּעַלְקִיטְ פָּונְגַּ דָּעַר קוֹילְ, אַלְצָ וּוַיְטָעָר פָּאָלָט זַי פְּוֹנָעָם האָרטָמָט.
עַס אַיְן פָּאָרָאָן אֹזְאָ גַּרְיִישָׁע שְׁגַּעַלְקִיטְ, בָּאָ וּוַלְכָעָר די קוֹילְ בִּיגְטָן זַיְכָ
אוִיס אַפְּ אַזְוִיפְּלִילְ, אַפְּ וּוַיְפָלְ סְאַיְן אַרְיִסְגָּוְבִּוְינָן די אוֹיְבָּעַרְפְּלָאָכְּ פָּונְגַּ דָּעַר
עַרְדָּ. וְאָסְ-זְוַשְׁעָ וּוֹעֵט פָּאָרְקָומָעָן מִטְּ אֹזְאָ קוֹילְ ? וּוֹהָהָבְ וּוֹעֵט זַי פָּאָלָגְ ?
זַי וּוֹעֵט אִינְגָּרְגָּעָץ נִיט פָּאָלָגְ, זַי דָּעַרְגָּעָנְטָעָרָט זַי דָּאָכְּ אַפְּלִילָעָ נִיט צַו
דָּעַר עַרְדָּ. זַי וּוֹעֵט מַאֲכָן אַ פּוֹלָגְ קְרִיעָן אַרְוֹם דָּעַט עַרְדְּקִילְעָכְ אָוֹן וּוֹעֵט
זַיְכָ אַמְּקָעָרָגְ צַו דָּעַט אַרְטָ, טְנוּוֹאָנָעָן זַי אַיְן אַרְיִסְגָּעְפְּלִוְינָן, אָוֹן אוֹיבְ
מַעַ וּוֹעֵט דָּעַרְוּיְילְ צְנוּמָעָן דָּעַט האָרטָמָט, קַעְדִּי עַרְדָּ זַאָל נִיט שְׁטָעָרָן
דָּעַט פְּלִיעָן פָּונְגַּ דָּעַר קוֹילְ, וּוֹעֵט זַי מַאֲכָן אַ צְוַיְיָטָן קְרִיעָן, דָּעַרְנָאָכְ אַ

דריטן, א פערטן א. אז. וו. מיט איינ גווארט, א קויל, וואס איז ארויס-געלאָזט געווארן מיט אווא גרויסער שנעלקייט, וועט זיך דרייען ארום דעם ערדקילעכ און וועט אינערגוועץ ניט פאלן אפ דער ער.

דער בעשבן באויעיט, או דאס דארפ פאַרְקּוּמָעָן מיט א קויל, וואס דער האַרְמָאָט האַט אַוִּיסְגּוּשָׁסָּן מיט א שנעלקייט פון 8 קילאמעטער אונ-איינ א סעקונדע. אַוְלְכָּע טֶסְאָרְקָע האַרְמָאָט עֲקוּיְסְטִירָן נָאָכָּנִית. אַוְן-דוּרָעָה האַרְמָאָט קענען

ניט אויסשין מיט אואַשְׁנַעַלְקִיְּט; די סָאָמָעָ מָעֵכָּ שָׁנַעַלְקִיְּט; פָּוֹנָג אַונְדוּרָעָה האַרְטָיְקָע פָּוֹנָג אַונְדוּרָעָה קְוִילָּן אַשְׁנַעַלְקִיְּט בְּלִיוֹן פָּוֹנָג אַנְדְּעָרָה אַלְבָּגָן קִילָּמָעָטָעָר אַסְעָקָונְדָּעָ. אַזְעָלְכָּע קוּילָּן, פָּאָרְשְׁטִיְּט זִיכְּ, פָּאָלָן אַפְּ דָּעָרָע. וּוֹנָג אַפְּעָרָע עַס וּוֹאָלָט זִיכְּ אַיְינְגְּנוּבָּן צָוָּס אַהֲרָמָאָט, וְוָאָס זָאָל אויסשין וַיְיַעַן קוּילָּן מיט אַשְׁנַעַלְקִיְּט פָּוֹנָג 8 קִילָּמָעָטָעָר אַיְינְגְּנוּבָּן דָּעָ, וּוֹאָלָטָן מֵיר באַקְוּמָעָן קוּילָּן, וְוָאָס דְּרִיעָן זִיכְּ אַיְיבִּק אַרוּם דָּעָמָעָד קִילְעָכָּע אַגְּ פָּאָלָן קִינְמָאָל.

ניט אַפְּ דָּעָרָע. לְאָמֵיר גִּינְן וּוַיְיטָעָר. לְאָמֵיר זִיכְּ פָּאָרְשְׁטָמָלָן, אַוְ דָּעָרָע האַרְמָאָט, וְוָאָס שְׂצִימִת אַפְּ אַבָּרְג, שִׁיטָּס אָוִים וַיְיַעַן קוּילָּן מיט אַשְׁנַעַלְקִיְּט מַעַר פָּוֹנָג 8 קִילָּמָעָטָעָר אַיְינְגְּנוּבָּן וּוַיְזָשָׁע וְוֻעַט פְּלִיבָּן אֹזָא קוּילָּ? זִי וְוֻעַט אַוְיכְּ ניט פָּאָלָן אַפְּ דָּעָרָע, נָאָר זִי וְוֻעַט אַרוּמְלוּיְפָּג אַרוּם דָּעָמָעָד ערְדָקִילְעָכָּע, — דָּסָס מָאָל שְׁוִינְגָּן אַפְּעָרָע מיט אַנְסְּעָצְּיוּגְּנוּבָּן קְרִיעָן. באָ אַשְׁנַעַלְקִיְּט פָּוֹנָג 11 קִילָּמָעָטָעָר אַיְינְגְּנוּבָּן דָּעָרָע וְוֻט די קוּילָּ אַינְגְּאָנְגָּן זִיכְּ דָּעָרְוּיְטָעָרָג פָּוֹנָג דָּעָרָע; זִי קָעָן דָּעְרֶפְּלִיעָן בֵּין דָּעָרָע לְעַוְּאָנָע אַגְּ וּוַיְיטָעָר.

הַיִּסְטָע עַס, אוּ עַס אַיְזָן גַּאנְגָּן מְעַנְּלָעָכָּע צָוָּס אַפְּ דָּעָרָע

אן האַרְמָאָט-קוּילָּן, וְוָאָס דְּרִיחָט זִיכְּ אַרוּם דָּעָט ערְדָקִילְעָכָּע.

לעווֹאנָע. געוּווַיס, עקוּיסטירן ניט איצט קיין האַרְמַאְטַן, ווֹאַס זָאַלְגַּן אוִיסַּט
שיסן קוֹילֵן מיט אַשְׁעַלְקִיעַט פֿוֹן 11 קִילָּאַמְּטַעַר אַסְּעַקְוַנְדַּע. דָּאַכּ, ווֹעַנּ
עַס ווֹאַלְטַ זִיכְרַ אַיְינְגְּעַבְנַ צָוּ. מַאֲכַן אֶזְאָ מִין האַרְמַאְטַן, ווֹאַלְטַן זִינְגַּעַ
קוֹילֵן, בָּא אַוִּיס נַעֲצִילְעַוְעַטְנַ שָׁאַס, נַעֲקָאנַס פָּאלַן אָפּ דָּעַר לְעֻווֹּאנָע.

אַבְּעַד שִׁיקְנָא קוֹילַ אָפּ דָּעַר לְעֻווֹּאנָע אִיזְרַעַשְׂתַּ פְּלוּוּן אַהֲלְבָע
אַרְבָּעַט, דָּאַס ווֹאַלְטַ גַּעֲהִינְגַּן בָּאַשִּׁיסְנַ זִיכְרַ לְעֻווֹּאנָע, אַבְּעַד נִיט קִין
רַיְזַע אָפּ דָּעַר לְעֻווֹּאנָע. קַעְדִּי צָוּ פָּאַרְוָאַנְדְּלָעַן דָּאַס באַשִּׁיסְנַ אַיְן אַ
דִּיְזַע, דָּאַרְפּ מַעַן אַיְן דָּעַר קוֹילַ אַרְיְינְזְעַגְן מַעֲנַטְשַׁן. סַס אִיזְרַעַשְׂתַּ פְּלוּוּן
שְׁתִּיטַּת זַיְכְּ, נִיטִּיךְ, אוּ דִי מַעֲנַטְשַׁן זָאַלְגַּן בְּלִיְּבָנַ גַּאנְצַ בָּאַמְּ אַוִּיסְשִׁיסְנַן. דִי
צְוֹוִיְּטַע הַלְּפָטַ פֿוֹן דָּעַר זָאַכְרַ אִיזְרַעַשְׂתַּ וַיְיִנְיקְּעַר וַיְיִכְּטַיקְ, אַיְידַעַר דִי
עַרְשַׁטְעַ. אַוִּיבְ דִי פָּאַסְּאַזְּרִיןְגַּן וּוּלְגַן נִיט גַּאנְצַ בְּלִיְּבָנַ, וּוּלְגַן נִיט בְּלוּוּן
דִי דְּרִיְּסַטְעַ מַעֲנַטְשַׁן אַוְמְקָמָעַן, נַאֲרַ זִיכְרַ גַּאנְצַ אַונְטְּעַרְנַמְוָנוּן וּוּעַט
נִיט האָבָגַן קִין זַיְגַּן: קַיְיְנַעַר וּוּעַט דִי לְעֻווֹּאנָע נִיט דָּעַרְוָעַן. מַעַן דָּאַרְטַּ
אוּ דִי פָּאַסְּאַזְּרִיןְגַּן זָאַלְגַּן. גַּאנְצַעְרָהִים פָּאַרְלְאַזְגַּן רַאַס מַוְילַ פְּוֹנְגַם הַאַדְרַ
מַאְטַן, זַיְגַּן זָאַלְגַּן דָּעַרְגְּרִיכְן דִי לְעֻווֹּאנָע אָוָן זָאַלְגַּן זַיְכְּ בְּעַשְׁאַלְעַט אַוְמְקָעְרַן
צְוֹרִיךְ.

אַוִּיבְ דִי דְּרִיְּנַדְעַ וּוּלְגַן אַפְּרִיעַר זָאַרְגַּן וּוּעַגְן אַלְצַ אָוָן וּוּלְגַן פָּאַרְטַּ
גְּרִיְּטַן אַלְצַ, ווֹאַס סְאַיְן נִיטִּיךְ, וּוּעַט זַיְגַּן בִּיסְטַן פְּלִיעַן גּוֹפָעַ נִיט דְּרָאַעַן
קִין שָׁוָם גַּעֲפָרַד. דִי הוּיְפַטְ-גַּעֲפָרַד שְׁתִּיטַּת זַיְגַּן פָּאַרְטַּ בִּיסְטַן אַוִּיסְשִׁיסְנַן.
דָּעַרְפָּאַר אַבְּעַד אִיזְרַעַשְׂתַּ דִּידְאַזְקַעַ גַּעֲפָרַד אַזְעַלְכַעַ, וּוּלְכַעַ מַעַעַן נִיט אַוִּיסַּטַּ
מִידְגַּן. דָּעַרְ טְרִיְּסַל בָּאַמְּ אַוִּיסְשִׁיסְנַן אִיזְרַעַשְׂתַּ אַנְצַ צְוַיְּיַפְּלַט טְוִיטַ-גַּעֲפָרַלְעַ
פָּאַר דִי פָּאַסְּאַזְּרִיןְגַּן פֿוֹן דָּעַר קוֹילַ, אָוָן עַס אִיזְרַעַשְׂתַּ קִין שָׁוָם מִיטְלַעַן
זַיְגַּן צָוּ רַאַטְעַוְעַן. פָּאַרְן מַעֲנַטְשַׁן אִיזְרַעַשְׂתַּ בִּיסְטַן אַוִּיסְשִׁיסְנַן פְּוֹנְקַם אַזְוִי
גַּעֲפָרַלְעַכְט צָוּ זַיְגַּן אַיְן דָּעַר האַרְמַאְטַן-קוֹילַ, זַיְגַּן צָוּ שְׁתִּינְגַּן פָּאַרְוִים פֿוֹן
דָּעַר קוֹילַ.

וֹאַס קָאַן רַאַטְעַוְעַן אַמְעַטְשַׁן, אַיְן וּוּמַעַן ^מַע שִׁיסְטַ פֿוֹן אַהֲרַ
מַאְטַן, וּוּעַנּ מַע שִׁיסְטַ פְּוֹנְקַם אַיְן אִים, אָוָן נַאֲכַן פֿוֹן אֹזְאַוִּיסְרַעְוּוִין-
לְעַכְטַ דִּיזְיַקְנַ האַרְמַאְטַן? עַד מַוְזַ אַומְפָאַרְמַיְידַלְעַכְט אַוְמְקָמָעַן.
הַיִּיסְטַ עַס, אוּ מַעֲנַטְשַׁן האָבָגַן נִיט ווֹאַס צָוּ חַאְפָגְן אַרוֹיסְצַוְמְלַעַן דָּעַ
בְּעַדְיקַע פְּוֹנְגַם האַרְמַאְטַן-מוֹיל. אָוָן וּוּעַנּ אַפְּיַלְעַ דִי קוֹילַ ווֹאַלְטַ זַיְיַ אַרוֹיסַ
גַּעֲמַרְאַגְן פְּוֹנְגַם האַרְמַאְטַן אַומְגַעְשַׁעְדִּיקַט, אִיזְרַעַשְׂתַּ זַיְיַ זַיְכְּ זַיְמַ
גַּעֲקָרַט צְוֹרִיךְ? וּוּ זָאַלְפַּגְן זַיְיַ גַּעֲפַנְגַּן אָס דָּעַר לְעֻווֹּאנָע אַהֲרַמְאַטַּן,
וֹאַס זָאַלְ זַיְיַ אַוִּיסְשִׁיסְנַן צְוֹרִיךְ אָטְ דָּעַר עַרְדַּ? עַפְשַׁעַר אַרוֹיסַ
קוֹרְקַן אָפּ אַגְּלִיקְלַעַבְנַ צְוֹאַלְ? דָּאַס ווֹאַלְטַ שְׁוִינַ גַּעֲוַעַן צָוּ לְיִכְּטַזְגִּינַק.

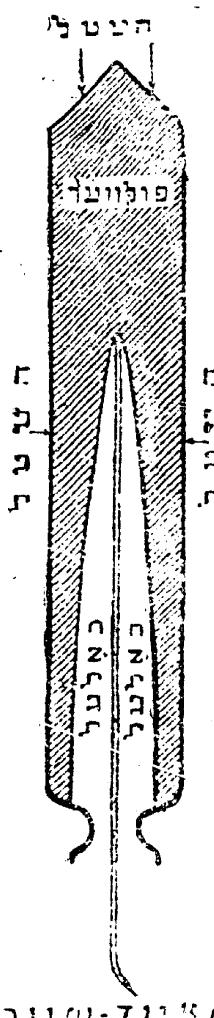
מיט אינן ווארט, אט מאכн א רײַזע אפ דער לעוֹאנע טוּיג דער האַרְמָאַט נאָכ ווַיְגִּיקָּע, אַיְדָּעֶר אֲנָאָרְאָפְּלָאָן אָונָא לְוַטְשִׁיפָּ. אָנָא עַז-רְאָפְּלָאָן קָעֵן אָוְפְּהַיְבָּן אַעֲנְתָּשָׂן כָּאַטְשָׂבִּי אַפְּ 13 קִילָּאָטְטָעָר, אַהֲרָ-מָאַט אַפְּבָּעָר וְעַט אִים נִיט אָוְפְּהַיְבָּן קִין פַּעֲבָּדִיקָּן אַפְּילָע אַפְּ 1 סָאנְ-טִימְעָטָר.

וְוִיאָזוּי אָונָ פָּאַרְוּאָס פְּלִיט אַרְקָעַטָּע

חוֹאָס-זְשָׁע טוּיג יָא אַפְּ צָו פְּלִיעָן דָּעַרְמִיט אַפְּ דָּעָר לְעוֹאנָע? וְוָאָס פָּאָר אַפְּלִימָאַשְׁינָן וְוָעַט קָעְנוּג אַרְוִיסְטָרָאָגָן דֵּי רְיַזְנָדָע אָמְגָעַשְׁעַדְיקָט פָּוּג אַפְּלִימָאַשְׁינָן וְוָעַט קָעְנוּג אַרְוִיסְטָרָאָגָן דֵּי רְיַזְנָדָע אָמְגָעַשְׁעַדְיקָט פָּוּג דָּעָר עַרְדִּישְׁעָר אַטְמָאָסְפָּעָר אִינְ פּוֹסְטָן הִימְלָ-דְּרוּם, בְּרַעְנָגָעָן זַיְי אַפְּ דָּעָר לְעוֹאנָע אָונָ אָוְמָקָעָרָן זַיְיָ דָּעַרְנָאָכָּ וְוִידָּעָרָמָאָלָּ אַהֲיָם אַע דָּעָר עַרְדָּ? דָּאָס וְוָעַט זַיְגָן אֹזָא מָאַשְׁינָן, וְוָאָס אַיְזָן גַּעֲבִיטָס נִיט עַנְלָעָכָּ אַפְּ אַנְעָרָאָפְּלָאָן אַדָּעָר האַרְמָאַט, נָאָר אַס אַרְקָעַטָּע. בִּים פָּאַלְקָסְ-פִּיעָרָוּנְדָּ גַּעַג אָוְן פָּאַרְוּוּיְלָגָעָן אִינְ גַּאֲדָתָנָס אַיְזָן אַיְלָן גַּעַג אָוְן פָּינְצְטָעָרָן אָוְנוּטִיקָן הִימְלָ פְּלִיעָן אַרְוּם פִּיעָרָדְיקָעָ רַאֲקָעָ טָעָס אָוְן צָעַשְׁיָטָן זַיְכָּ אַגְּ דָּעָר הִיבָּן וְוִי קָזְיָרְטָע שְׁטָעְרָנְדָלָעָכָּ. אַיְלָחָט זַיְכָּ עַסְפָּעָר אַמְּאָלָּ אַיְנָעָגָעָפָּן אַפְּצָחָהָיָבָן אַפְּ דָּעָר עַרְדָּ אַרְקָעַטָּע-טְרִיבְּלָ פָּאָס זַיְגָן אַרְאָפְּלָאָלָּן. אַפְּבָּעָר אַיְכָּ בִּינְ זַיְכָּעָר, אָז אַיְדָּ רַאֲקָעַטָּע-טְרִיבְּלָ פָּאָס זַיְגָן אַרְאָפְּלָאָלָּן. וְוִי אַיְזָן אַרְקָעַטָּע גַּעֲבִיטָס אָונָ פָּאַרְוּאָס פְּלִיטָס וְוִי אַרְוּפָן וְוִיְּסָט נִיט, וְוִי אַיְזָן אַרְקָעַטָּע גַּעֲבִיטָס אָונָ פָּאַרְוּאָס פְּלִיטָס וְוִי אַרְוּפָן, אַיְדָּר וְוָאָלָּס עַס אַפְּבָּעָר גַּעַדְאָרְפָּט וְוִיסָּן. אַנְדָּעָרְשׁ וְוָעַט אַיְרָ נִיט פָּאַרְשָׁטִינָן, אַפְּ וְוָאָס פָּאָר אָנְזִיפָּן מַעֲנְתָּשָׂן הַאֲפָגָן צָו, דָּעַרְאָפְּלָרָג דָּעָם הִימְלָיָן, אַוְוַעְפְּקָרְפְּלִעָן אִינְ הִימְלָ-דְּרוּם אָונָ בָּאוּכָן דֵּי לְעוֹאנָע.

דָּאָס וְוָאָרָט, רַאֲקָעַטָּע — אַיְזָן אַיְטָאָלְיָעָנִישׁ וְוָאָרָט אָונָ עַס בָּאַטְיִיט טְרִיבְּלָ. דָּאָס רַאֲקָעַטָּע-טְרִיבְּלָ אַיְזָן אַגְּנָעָפְּלִיט מִיט פּוּלוּוּעָר. אַסְגָּן גַּעַטְעָלָיְלָ וְוָעַרְטָ בָּאוּיְינָן, וְוִיאָזָויִי מַעְמָאָכָט נִיט קִין גַּרְוִיטָע רַאֲקָעַטָּע-טְרִיבְּלָ. דָּאָס רַאֲקָעַטָּע-טְרִיבְּלָ אַיְזָן אַגְּנָעָפְּלִיט מִיט פּוּלוּוּעָר. פָּוּגְדָּס דָּי, וְוָאָס דִּינְגָּעָן אַלְסָ פָּאַרְוּיְלָגָעָן בִּים פּוּלוּוּיְונָעָן. אִינְ אַקְרָטָאָגָן פָּוּגְדָּס שְׁפָאָרָט מַעְמָאָכָט גַּעַדְאָרְפָּט אַגְּ פּוּלוּוּעָר אַזָּא בָּאַשְׁטָאָנָה, וְוָעַלְכָּר צִינְדָּס זַיְכָּ אַגְּ נִיט אַיְנָאָגָן מִיטָּאָמָּלָ, נָאָר בְּרַעְנָט פָּאַמְּלָעָכָּ. פָּוּג אַיְגָן עַק אַיְזָן דָּאָס טְרִיבְּלָ פָּאַרְמָאָכָט, פָּוּגְעָמָט צְוַיְמָן — אַגְּן; קָעְגָּן דָּעָם אַפְּגָעָמָט עַק אַיְזָן אַיְגָעָמָט פּוּלוּחָר גַּעַמְאָכָט אַטְיָפָע הַוִּילְקִימָט. טִיט דָּעָר הַלְּטָפָּנָה אַשְׁנוּר, וְוָאָס נִיט דָּוּרָכָּ דָּוּרָכָּ פָּאַרְשָׁמָעָלְעָרְטָע הַוִּילְקִימָט אַיְ-גַּעַם אַפְּגָעָמָט עַק פָּוּגְעָמָט טְרִיבְּלָ פְּרָעָסָה מַעְנָ אַרְיִינָג דָּעָם פּוּלוּוּעָר אַיְגָעָ-וְוִינְיִינְק אַיְגָט טְרִיבְּלָ — דֵּי רַאֲקָעַטָּע פְּלִיט גַּלְיִיכָּ אָונָ שְׁנָעָל אַרְוּם אַיְגָ-

דערההיך. קעדיי זי זאל בעשאַטן פְּלִיעָן אַינְדֶּרְלוֹפְּטָג נִיט קוילעַרְג זַיַּכ
נָאָר זי זאל זַיַּכ אָוְפָּהִיבֵּן וּוּרְטִיקָּאֵל אַינְדֶּרְהַהְיכָּכְּ פָּעָסְטִיקָּט מַעַן זַי אַיר
זַי פָּנוּ דָּעַר זַיַּיט אַלְאָנוּ שְׁטוּקָּל — זַעַם עַקְפָּוּן
דָּעַר רַאֲקָעַטָּע. אָוִיגָּמָּע וּוּילָּא, אוּ דיּ רַאֲקָעַטָּע זַאָל
נָאָכָּן אָוְפָּהִיבֵּן זַיַּכ אַינְדֶּרְהַהְיכָּל זַיַּכ צַעַשְׁטָן אַינְ
קָּאַלְיְּרָטָּע שְׁטוּרְנְדְּלָעָכְּ, דָּאָרָט מַעַן אַינְעָם הַוִּיפְּטָמָּה
טִיְּלָאִירָן אַרְתִּינְלִיְּגָן קִיְּקָעְלָעָכְּ פָּוּן בְּעַנְגָּאַלִּישָׁן
פִּיעָר; וּוּעָן דָּעַר פּוּלְוּעָר וּוּעָט דָּעַרְבְּרָעָנָעָן בֵּין
אָט דַּעַם אָרָט, וּוּלְעָן דיּ קִיְּקָעְלָעָכְּ זַיַּכ אַנְצִינְדָּן
אוּן זַיַּכ צַעַשְׁטָן.

רַיְנָד - שְׂנוּר
חוּאַיּוֹ גַּעַ-אַכְּטָה פָּרָאָר
וּמִלְוִינְגְּ-רַאֲקָעַטָּע.

אַנְשְׁטָפָּן אַרְקָעַטָּע מִיטָּ פּוּלְוּעָר אַיּוֹ זַיַּעַד
אַגְּפָּעָרְלָעָכְּ זַיַּכ: פּוּלְוּעָר רִיְּטָט גְּלִיְּכָּ אָוּפָּ
בָּאָמְ צְוּנוּיְּפָּדְרִיקָּן. מִיטָּ צְוּנוּרִיטָּן רַאֲקָעַטָּע דָּאָרְפָּן
זַיַּכְּ פָּאָרְנְעָמָעָן בְּלִוְיָן מַעְנְטָשָׁן, וּוֹאָס וּוּיְיָטָן גּוּטָ
דִּידְאָזִיקָּעָ זַיַּכ. פְּרוּוּוֹת גַּאֲרָ נִיט אַלְיָינָ נַעַמְעָן
וּכְּ פָּאָר דָּעַרְדָּאַזְיָקָעָר אַרְבָּעָט. כּוֹץ אָנְמָנְלִיקָּ
וּוּעָט בָּא אַיִּיכָּ דָּעַרְפּוֹגָ נָאָרְנִיט אַרְוִיסְקוּמָעָן.
עַס אַיּוֹ שְׁוִינָן פָּאָרְגָּעְקָוּמָעָן נִיט וּוּיְיָנִיק אַוְמָגְלִיקָּן —
סְרִיְּפָט, צַעַשְׁעָדִיקָוּנָעָן, אָוּמְקָומָטָן פָּוּן מַעְנְטָשָׁן,
אַפְּלָעָן וּוּעָן גַּעַנְיִיטָן הָאָבָן גַּעַמְאָכָט דיּ
רַאֲקָעַטָּע.

אַקְלִיְיָנִיקָעָ פָּאָרְוּיְיָלְגָוָן-רַאֲקָעַטָּע הַיְבָט זַיַּכ
אָוּפָּ אַינְדֶּרְהַהְיכָּכְּ אָפָּ מַעְטָעָר 60—80. גְּרוּוֹסָעָ
רַאֲקָעַטָּע מִיטָּ אַגְּרוּסָן אַנְלָאָד טְלִיעָן אַרְוֹתָ
אַסְאָכָה הַעֲכָעָר. דיּ לְעַצְטָעָ יָאָרָגָהָטָן מַעַן זַיַּכ
אַיְנָ אַוְיסְלָאָנד אַוְיסְגָּעְלָעָרָנָט זַיַּכְּ מַאֲכָן רַאֲקָעַטָּע,
וּוֹאָס הַיְבָן זַיַּכְּ אָוּס אַגְּרִיבָּטָן 10 אָונָג מַעַרָּ
קִילָּאַמְעָטָרָה. דָּאָס מַאֲכָן זַיַּכְּ אַיּוֹ פָּאָרְבּוֹנְדָן מִיטָּ
אַגְּרוּסָעָד גַּעַפְּאָרָ פָּאָרָן לְעַבָּן, אוּן נָאָכָה גַּעַפְּעָרָ
לְעַכְעָר אַיּוֹ אַנְצִינְדָּן זַיַּכְּ אָונָג לְאָונָג זַיַּכְּ אַיּוֹ דַּעַדָּ
לְוֹסָט. מַעְנְטָשָׁן, וּוֹאָס מַאֲכָן עַקְסְפּוּרִים-מַעְנְטָנָן מִיטָּ

אוּלְכָעָ רַאֲקָעַטָּע, שְׁפִירָן נָאָכָה זַיַּכְּ נִיט דִּירָעָקָט, נָאָר דָּוְרָכָה אַקְלִיְנָ
פְּעַנְצְּטָרָל אַיּוֹ אַדְיָקָעָר בְּרַעַטְעָר-זַוְאָנָט, וּוֹאָס פָּאָרְשָׁטָעָלָט דיּ מַעְנְטָשָׁן
פָּוּן דָּעַר רַאֲקָעַטָּע. אַיּוֹ אַיְנִיקָעָ פָּאָלָעָ נִיט דיּ מַעְנְטָשָׁן

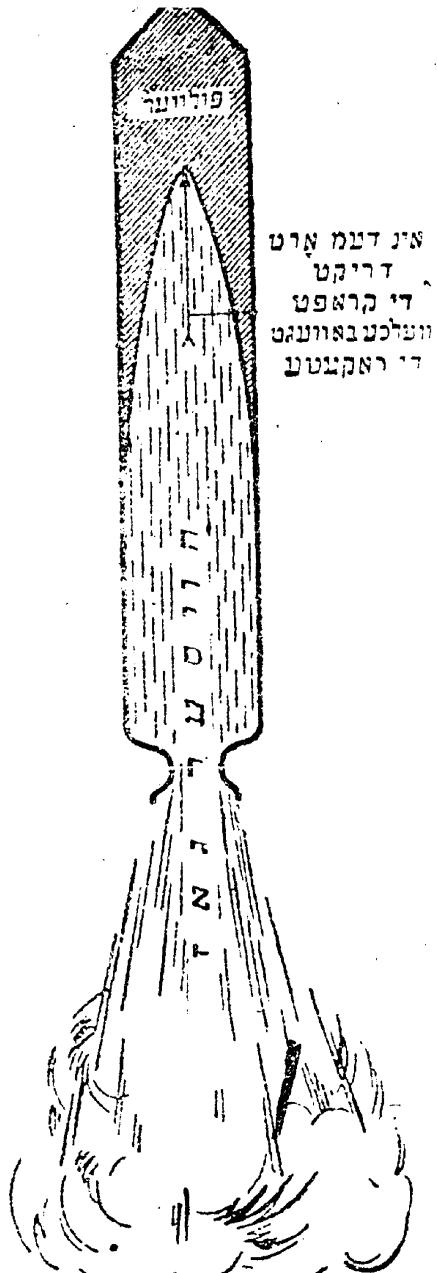
אלין אם דער אַרְפָּגָעַפְּלִוְיְגָעַנְדֶּר רַאֲקָעַטְעַ, נָאָר זַיִּ שְׁטָעַלְן אַוּעַק אָ
פָּטָאָנוֹרָאָפִישָׁן אַפְּאָרָאָט, וּוֹאָס פָּטָאָנוֹרָאָפִירָט דֵּי רַאֲקָעַטְעַ. דָּאָס אַפְּגָעַפְּאָזְזָבָעָז
טָאָגָרָאָפִירָטָע בָּאָטָרָאָכָט מַעַן דָּעַרְנָאָכָט אָוָן מַע שְׁטוֹדִירָט עַס. אָוִיב
בָּאָמָּא אַנְצִינְדָּגְזִיְּ דֵּי רַאֲקָעַטְעַ וּוֹעַט פָּאָרָקְוָמָעָן אָן אַפְּרָיִיסָט, וּוֹעַט אַוְמָקָרָ
מַעַן בְּלוּזָן דָּעַר אַפְּאָרָאָט, אַבְּעָר נִיט דֵּי מַעַנְטָשָׁן.

מִידְהָאָבָן נָאָכָט גָּרְנִישָׁתְּ גְּזֻוָּגָט וּוֹעַגְנָדָעָט, פָּאָרוֹוָאָס אָן אַנְגָּעָצָזָן
דָּעַנְעַ רַאֲקָעַטְעַ פְּלִיטָ אַרְפָּה אַנְדָּעָרָהָיִיכְּ.

בָּאָמָּא אַנְצִינְדָּגְזִיְּ דָּעַט פּוֹלְדוּעָר בִּילְדָעַט וֵיכְ אָוִיס אַיְן דָּעַר רַאֲקָעַטְעַ
אָסָאָכְ הַיִּסְעָר גָּאוֹ; אִימְ אַיְזָן עַנְגָּו אַינְגָּעוּוֹיִינִיק אַיְן דָּעַר רַאֲקָעַטְעַ אָוָן
דָּעַר רִינְטָט טִיקָּעָפְּ אָוִיס דָּוְרָכָט דָּעַר עַעֲנָנוֹגָ פּוֹנְטְּרִיבְּלָ. בָּאָמָּא לְאָוָן דֵּי
רַאֲקָעַטְעַ שְׁטָעַלְטָט מַעַן זַיִּ אַוּעַק מִיטָּן אַפְּעַנְעָם עַק צָו דָּעַר עַרְד אָזְזָיְ
אוֹ דָּעַר הַיִּסְעָר גָּאוֹ רִינְטָט אַדוֹיס אַונְגָּטָן. פְּרִיעָר הַאָטָט מַעַן גַּעֲמִינְטָט, אוֹ
דָּעַרְדָּאָזִיקָּעָר שְׁטָרָאָט אַדוֹיס גַּעֲרָוּנְעָנְדָר גָּאוֹ שְׁטוֹוִיסָט אָפְּ דֵּי רַאֲקָעַטְעַ
פּוֹנְטָט דָּעַר אַרוֹמִיקָּעָר לְוֹפְטָט, מַאֲכָמָעָס דָּעַט קְלוֹיְמְעָרְשָׁט פְּלִיטָ זַיִּ אַרְפָּה
אַנְדָּעָרָהָיִיכְּ. אָסָאָכְ מִינְעָנָן נָאָכָט אַוִיכְ אָזְזָיְ, נָאָר זַיִּ הָאָבָן אָ
טָאָעָס: דֵּי סִיבָּעָ, פָּאָרוֹוָאָס דֵּי רַאֲקָעַטְעַ פְּלִיטָ אַרְפָּה, אַיְן אַינְגָּאנְצָן אָן
אַנְדָּעָרָעָ.

אָט אַיְן וּוֹאָס עַס באַשְׁטִיטִים דִּילְאָזִיקָּעָ סִיבָּעָ. דָּעַר גָּאוֹ, וּוֹאָס קְלִיבָּט
זַיִּכְ אָנְ בִּיסְ דֵּי רַאֲקָעַטְעַ בְּדַעַנְטָ אַיְן אִיר עַגְוָעָר הַוְּלִקְיִיטָ, אַיְן שְׁטָאָרָק
צְוָנוֹנְגָּעָפְּרָעָסָט אָוָן עַר צְשָׁפָאָרָט דֵּי רַאֲקָעַטְעַ אַיְן אַלְעָ זַיְטָן: אָפְּ
רָעָכָטָס אָוָן אַט לִינְקָטָס, פָּאָרוֹוָס אָוָן צְוָרִיקָט, אַרְפָּה אָוָן אַרְאָפָט. דָּעַר דָּרוֹק
אָפְּ רָעָכָטָס וּוּעָרָט גַּעֲבָרָאָכָט אַיְן גַּלְיִיכְגָּעוֹוִיכָט דָּרוֹכָנָן דָּרוֹק אָפְּ צָוָזָ
דָּעַר דָּרוֹק פָּאָרוֹוָס וּוּעָרָט גַּעֲבָרָאָכָט אַיְן גַּלְיִיכְגָּעוֹוִיכָט דָּרוֹכָנָן דָּרוֹק אָפְּ צָוָזָ
דִּיְקָ. אַבְּעָרָ צָיְ וּוּעָרָט דָּעַר דָּרוֹק אַרְפָּה גַּעֲבָרָאָכָט אַיְגָ גַּלְיִיכְגָּעוֹוִיכָט דָּרוֹכָנָן
אַנְדָּרוֹק אַרְאָפָט? צִי דָּרִיקָט אַיְן אַגְּלִיכְעָרָמָס אַיְן זַעַחָ דָּאָקָעַטְעַ דָּעַר
גָּאוֹ אַרְוָס אָוָן אַרְאָפָט? עַד צַּעַלְטָ גַּעֲדָרִיקָט אַיְן אַגְּלִיכְעָרָמָס, וּוּעָ
אַוְנְגָּטָן וּוֹאָלָט נִיט גְּזֻוָּעָן קִינְגָּעָנְגָּוָן, נָאָר מִיר וּוּיְסָן, אַוְנְגָּטָן אַיְן
דָּאָס וּוּנְגָּטָל מִיטָּא לְעָכָלָ; הַיִּסְטָט עַס, אַז דָּאָרָט פְּעַלְטָ אַשְׁטִיקָל
וּוּנְגָּטָל, אָפְּ וּוּלְכָנָבָ דָּעַר גָּאוֹ וּוֹאָלָט גַּעֲקָעָנָט דָּרִיקָן. דָּעַר דָּרוֹק אַרְאָפָט אַיְן
דָּעַרְדִּיבָּעָר שְׁוֹאָכָעָר, אַיְדָעָר דָּעַר דָּרוֹק אַרְפָּה. דָּעַרְתָּן אַיְזָקָלָאָר, אָז
אָוִיב דָּעַר דָּרוֹק אַרְוָס אַיְן שְׁטָאָרָקָעָר, וּוּעָרָט דֵּי בָּאֲקָעַטְעַ גַּעֲזִיְגָן
אַרְוָס.

אִיר זַעַט, אַז דֵּי רַאֲקָעַטְעַ פְּלִיטָ אַרְפָּה נִיט דָּוְרָכָט דָּעַט דָּרוֹק פּוֹנְגָעָם
גָּאוֹ, וּוֹאָס רִינְטָ פּוֹנְטָ אִיר אַדוֹיסָט, אָוָן נִיט פּוֹנְטָ דָּעַט, וּוֹאָס גַּעֲפִינְטָ זַיִּבָּ-

ניט דאָ דרייקט
די קראפט, ווועלבנְט
באוונטגעט די ראנטטען
פארוֹאָס פֿלייט אַרום די אַנגענְטונג
ראָקעָט.

אונטער אַיר, נאָד דורךן דּוּרְקִינְפּוֹן
דעם גָּזֶן, ווֹאָם גַּעֲפִינְט זִיכְרִינְווֹיִיד
ニֵק אַין אַיר גַּופּוּ.

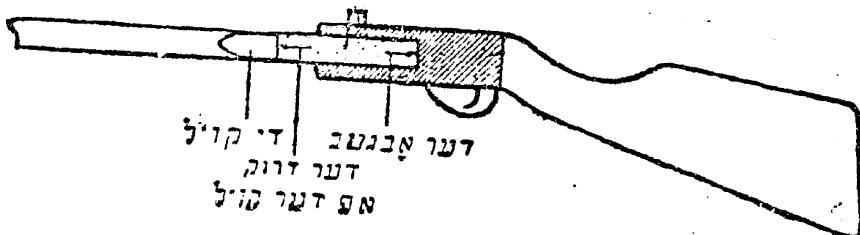
פארוֹן פְּלִיעָגְנְפּוֹן דּעֶרֶרֶת
איַן דּרְבִּעְדָּר אלְצִינְס, צִי זַי אַין
אַרוֹמְגַּעַרְגַּלְט מִיטְ לּוּפְטָן, אַדְעָרָ
אַרום אַיר אַיְן קִינְלּוּפְט גָּאָר נִיטָּאָ.
דּוּרְפּוֹן דּוּרְגְּנְטָן אַרוֹיִס דּאָס, ווּעֲגָן
וּוֹאָס אַסְאָכְ מַעֲנְטְשָׁבְ פָּאלְטָן נִיטְ אַיְינְ
אַין גַּעַדְאָק — אוֹ אַ רְקַעְתָּעָ קָעָן
פְּלִיעָגְנְ אַין אַ פּוֹסְטָן דּוּיִם! נַאֲכָמָעָרָ
איַן אָ. פּוֹסְטָן דּוּיִם בְּאַדְאָרָט זַי זִיכְ
אַוְהַיְיבָן נַאֲכָבְ בְּעַסְעָרָ, אַיְזְעָרָ אַין
דּעֶרֶת לּוּפְטָן, ווּיְילָ אַיְרָ קּוּמָט דָּאָן נִיטָּ
אוּיסָ צָרוֹ צַעַשְׂנִירָן אַיְבָעָרָ זִיכְ דִּי
לוּפְטָן; לּוּפְטָן שְׁטַעַרְטָן דָּאָכְ שְׁטָאָרָ
דּעֶרֶת שְׁנַעַלְעָרָ בְּאוּעוֹנוֹנָגָן.

נַאֲכָמָעָרָ ווּעַטְמָרָ אַיְרָ פְּאַרְשְׁטִינְ
די ווּירְקְעָכָעָ סִיבָעָ, פְּאַרְוּאָסְ דִּי
רְקַעְתָּעָ פְּלִיטָן, אַוְיָבָ אַיר ווּעַטְ
פְּאַרְגְּלִיכְיָנָן די רְקַעְתָּעָ מִיטְ אַ בִּיקָסָ.
וּוֹאָסְ קּוּמָטָן פָּאָרָ בָּאָמָ אַוִּישְׁסָן
סָוָגָ אַ בִּיקָסָ? ווּעַן דָּאָסְ בִּיקְסְצִינְגָלָ
לְאָוֹסָ זִיכְ אַרְאָפָ, צִינְדָטָ זִיכְ אַנְ פּוּ
נַעַם קְלָאָפָ דּעֶרֶת פּוּלוּוֹעָרָ. אַינְעָם עַנְגָן
רוּיָם פִּינְעָם בִּיקְסְטְּרִיבְלָן, הִינְטָעָרָ
דּעֶרֶת קוּילָן, האָטָ זִיכְ פּוּנְעָם בְּרַעְנָעָןָ
דיְקָן פּוּלוּוֹעָרָ אַוִּיסְגָּעְבִּילְדְּרָעָטָ אַסְאָ
הִיְסָעָרָ גָּאוֹ, וּוֹאָסְ שְׁפָאָרָטָ אַיְגָ אַלְעָ
וּינְטָן. דָּאָסְ טְרִיבְלָן האָטָ פּעַסְטָעָ
וּוְעַנְטָלָעָ, זַי לְאָוֹגָ זִיכְ נִיטְ צָעָ
שְׁפָאָרָן. אַפְּעָרָ פְּאַרְוִיסָ אַיְן נִיטָּאָ
קִינְ ווּעַנְטָלָן, דָּאָרָטָ אַיְן דָּאָסְ בִּיקְסָ
טְרִיבְלָן פְּאַרְלִיגְטָן מִיטְ דּעֶרֶת קוּילָן, אַוְגָ

דער גאנט שפארט ארויס די קויל בליכשנעל פונעם טרייגל. אבער דער זעלביינער גאנט שפארט אויב צוריק אינ דער זיט פונעם קאָלְבָּן. קאָלְמָאָן די קויל איז נאָכָּנִים אַדוֹיְסְגַּעְפְּלִיְּגָן, איז דער דרוק פונעם גאנט אַנוֹ אַן אלציינער סיַ פָּאוֹרִיס, סיַ צְוָרִיק. אַבער ווי נאָרְדָּה די קויל אַינוֹ אַרוֹיס גַּפְּלוֹיְגָן, הַעֲרֵת דָּעַר גאנט אָוֹט צְוָרִיק. וּאַסְּזַׂשְׁעָ דָּאָרָט דָּאָגָּפָּאַרְקִימָעָן סְפִּיעִיבֶּט בְּלוֹיוֹן דָּעַר דָּרָוק אָפָּ צְוָרִיק. דָּאָגָּפָּאַרְקִימָעָן מִתְּ דָּעַר בִּיקָּס? זַי טּוֹטָזִיךְ אַשְׁטוֹיסָס אָפָּ צְוָרִיק: די בִּיקָּס, ווי מע זאנט, "גִּיט אָפָּ".

פרענט אַדוֹיְסְאַרְמִיעָר, ווֹאָס פִּילְטָעָר, ווֹעָן די קויל פְּלִיטָ אַרוֹיס פָּונָגָט דָּעַר בִּיקָּס. עַר ווּעַט אַיְיכְּ זָאנְגָן, אַז דָּעַר קָאָלְבָּן גִּיט אַיְם אַקלָּאָפָּ

פּוֹלִיְּנְדָּר-גָּזָן

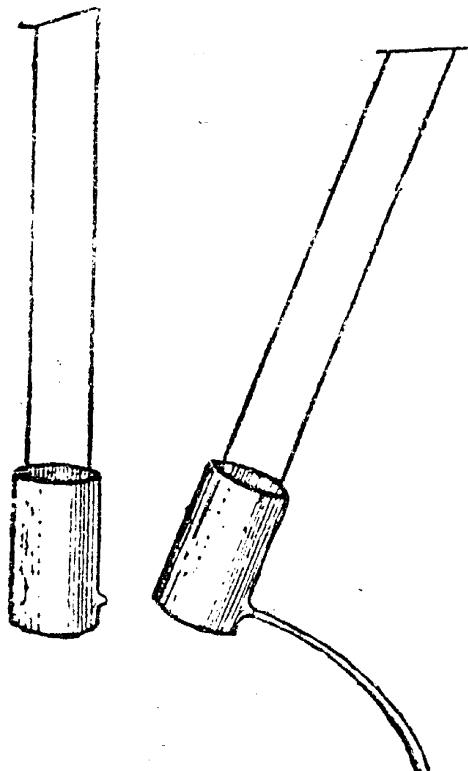

פָּאוֹרָאָס "גִּיט אָפָּ" די בִּיקָּס באָמָּו אַוִּישִׁיכָּן.

אַין אַקְסָל. דָּאָס אַז דָּעַר "אַפְּגָנְעָב" פָּונָגָט דָּעַר בִּיקָּס, עַר אַז גַּעַנְגָּו שְׁטָאָרָק. אַנְטָגָט נְעַנְטָעָר שִׁיסְעָר בָּאַקְוּמָט דָּעַרְבִּי אַמְּאָל אַשְׁטָּאָרְקָן שְׁטוֹיס אַנוֹ פָּאלָט אַפְּלָעָ אָוֹט פָּוֹן די פִּיס. אַשִּׁיסְעָר דָּאָרָט ווִיסְנָן, ווי צַו שְׁטִינָן בִּיסְנָן שִׁיסְנָן אַנוֹ ווי צַו הַאֲלָטָן די בִּיקָּס, קָעְדָּי דָּעַר אַפְּגָנְעָב זָאָל אַיְם נִיט שְׁעַדְקָן. באָמָּו שִׁיסְנָן פָּוֹן אַהֲרָמָט אַז דָּעַר אַפְּגָנְעָב, פָּאַרְשְׁטִיטָט נִיט שְׁעַדְקָן. אַינְגָּד הַאֲרָמָטָן פָּוֹן דָּעַר פְּרִיעָרְדִּיקָּעָר לְאַנְסָטָט זִיכָּר, אַסְּאָב שְׁטָאָרְקָעָר. אַינְגָּד הַאֲרָמָטָן פָּוֹן דָּעַר פְּרִיעָרְדִּיקָּעָר לְאַנְסָטָט רָוקְצִיעָן פְּלָעָגָט דָּעַר אַפְּגָנְעָב ווּאַרְפָּן אָפָּ צְוָרִיק אַשְׁוּעָרָן הַאֲרָמָט. אַינְגָּד הַיְּנְטִיקָּעָ הַאֲרָמָטָן גַּלְיְּתָשָׁת זִיךְ אָפָּ צְוָרִיק גַּם שָׁאָס בְּלוֹיוֹן דָּעַר שְׁטָאָמָּן.

פָּונָגָט הַאֲרָמָט, דָּעַר לְאַפְּעַט אַבעָר בְּלִיכְיָבֶט אָפָּ אַנְגָּרָט. אַינְגָּד וּאַסְּזַׂשְׁעָ גַּאַשְׁטִיטָט דִּי עַנְלָעְכְּקִיטָט אַנוֹ אַינְגָּד אַז דָּעַר אַנוֹ טָעַרְשִׁידָּ צְוִישָׁן אַז בִּיקָּס אַז דָּקָעָטָעָ? דָּעַר פּוֹלוּוּעָרְגָּאָן, ווֹאָס בִּילְעָדָט זִיךְ אַוִּיס אַז זַי בִּים עַס בְּרָעָנָט דָּעַר פּוֹלוּוּעָרְגָּאָן, שְׁפָאָרָט אַז בִּים דָּעַר וּיְתָן; אַז דָּעַמְּ בְּאַשְׁטִיטָט דִּי עַנְלָעְכְּקִיטָט. דָּעַר אַונְטָרְשִׁידָּ אַבעָר אַינְגָּד אַז, ווֹאָס אַז דָּעַר בִּיקָּס אַז דָּעַר אַיְקָעָר דָּאָס אַרוֹיְסְפְּלִיאָן פָּוֹן

דעָר קוּיַּה, אוֹן אֵינְ דָעָר רַאֲקָעַטָּע אִין דָעָר אַיקָּעַר דָעָר אַפְּשָׁטוּס
אֶפְּ צָוִירִיק: דָוָרְכָ דָעָר קְרָאָפָט טָנוּסָם אַפְּשָׁטוּסָם פְּלִיטָס דִי רַאֲקָעַטָּע
אַרוֹט. דָעָר צְוִוִּיטָעָר אָוְנְטָעַרְשִׁיךְ בָּאַשְׁטִיטִיכְ אִגְּ דָעָם, וּוֹאָס דָעָר פּוֹלְזָ
וּוֹעָר אִגְּ אַ בִּיקָס פְּלַאֲקָעַרְט אָוֹס אִגְּ אַיְינָ אַוְיְגַּנְבְּלִיךְ אַנְגָּגָאנְצָן מִיטָּ
אַמְּאָל; דָעָר פּוֹלְוּוֹעָר אַבְּעָר אִגְּ אַ רַאֲקָעַטָּע בְּרָעָנָס אָוֹס לְאַנְגָּזָם,
בְּעַהְאָדָר אַגְּעָדִיךְ.

בְּמִשְׁפְּלִילְ פָּונְ אַפְּגָעַבְנִי: אֹיְבָ מַעַזְלָ אַרְוֹסָהָעַמְזָעָ
דָאָס קְרָאָעָלְ סְנוּעָטָם עַמְרָלְ-חוּנְטָלָ, וּוּעָט זִיכְ
פָּונְ דָעָר עַפְּעַנוֹגָג נַעַמְעָנָגָטָבָוָאָסָעָר. דָאָס עַמְרָלְ
גּוּטָעָוּעָט זִיכְ אַקְמָקָלְ שָׁאָן צָוִירִיק.

אַפְּלִיְ-מַאְשִׁיגָ, וּוֹאָס זָאָל קְעַנְעָנָג אַוְפְּהַיְבָנָג מַעַנְטָשָׁנָג. וּוֹי דָאָס צָנָ
מַאְכָנָ, וּוּעָט אִגְּ בִּיכְלָ דֻרְצָיִילָט וּוּעָרָג שְׁפָעַטָּעָר, נַאָר קְוִידָעַטָּקָאָל וּוּעָלָ
מִיר זִיכְ זְוַרְכָשְׁמָטוּסָג וּוּעָגָג דָעָם, מִיט וּוֹאָס פָּאָר אַ צִּילָנָהָאָס מַעַן בִּינוֹ
אַיְצָט אַוְיְגַּנְעַנוֹזָט רַאֲקָעַטָּס.

לְאָמֵידָ פְּאַדְגָעַדְעַנְקָעָן דָאָס
סָאָמָע וּוּכְמִיקְסָטָע דְעַרְטָוָן,
וּוֹאָס מִיר הַאָגָג זִיכְ עַרְשָׁת
דָעַרְוּזָטָ:

- 1) דִי רַאֲקָעַטָּע פְּלִיטָס מַאְכָ
מַעַס דָעָם, וּוֹיְלָ אָפְ אִירְדְּרִיקְ
דָעָר גָּאוֹ פּוֹנִינְגְוּיִינִיקְ.
- 2) בְּעַשְׁאָגְ פְּלִיעָגְ שְׁפָאָרָט
זִיכְ דִי רַאֲקָעַטָּע נִיטָן אִגְּ
דָעָר לְוֹפְטָ.
- 3) דִי רַאֲקָעַטָּע קָעָן פְּלִיעָגְ
אִגְּ אַ פּוֹסְטָן דְוִיטָם.

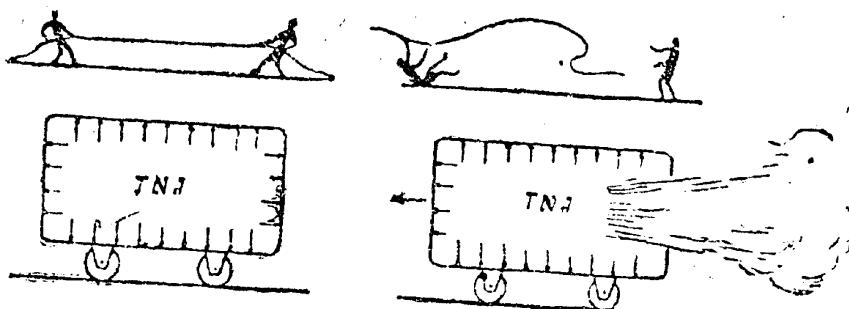
4) דָעָר פּוֹלְוּוֹעָר פָּונְ אַ
רַאֲקָעַטָּע בְּרָעָנָט אָוֹס נִיטָן אִגְּ
אַיְינָ אַוְיְגַּנְבְּלִיךְ, נַאָר לְאַנְגָּזָם,
בְּעַהְאָדָר אַגְּעָדִיךְ. דְעַרְיבָּעָר בָּאָ
קְוּמָטָ דִי רַאֲקָעַטָּע אָוִיכְ אִירְ
שְׁנַעַלְקִינְטָ נִיטָן מִיטָמָאָלָ, נַאָר
לְקִיכָטָם, אִגְּ אַוְפְּטָרִיסְלְוָגָגָן.

אַטְ פָּאָרְוּאָס דִי דָעָר פִּינְ
דָעָר פָּונְ דִי הִימְלָ-שִׁיפְנָן הַאָגָבָ
זִיכְ גַּעַשְׁמָעָלָטָם אַלְסָ מַסְטָעָר
דָאֲפָקָעָ דִי רַאֲקָעַטָּע. מַעַן דָאָרְטָ
פָּאַדוֹוָאַנְדָלָעָגָן דִי רַאֲקָעַטָּע אִגְּ
אַפְּלִיְ-מַאְשִׁיגָ, וּוֹאָס זָאָל קְעַנְעָנָג אַוְפְּהַיְבָנָג מַעַנְטָשָׁנָג. וּוֹי דָאָס צָנָ
מַאְכָנָ, וּוּעָט אִגְּ בִּיכְלָ דֻרְצָיִילָט וּוּעָרָג שְׁפָעַטָּעָר, נַאָר קְוִידָעַטָּקָאָל וּוּעָלָ
מִיר זִיכְ זְוַרְכָשְׁמָטוּסָג וּוּעָגָג דָעָם, מִיט וּוֹאָס פָּאָר אַ צִּילָנָהָאָס מַעַן בִּינוֹ
אַיְצָט אַוְיְגַּנְעַנוֹזָט רַאֲקָעַטָּס.

אָפַ ווֹאָסַ נוֹצֵן רַאֲקָעְטָעַס

אִיר דָּאִיפֶט נִיטַ מִינִיגָּן, אָז רַאֲקָעְטָעַס נוֹצֵטַ מַעַן אֹוִיסַ בְּלוּוּן קָעְדִּיַּן
צָוּ בְּאַשְׁיְנִינְגַּן פָּאַלְקָסַ-פִּיעַרְוָנוֹגָעַן; מַעַן נוֹצֵטַ זַיִ אֹוִיסַ אָוִיכַ פָּאַרְשִׂיזַּיַּן
דָּעַנְעַ אַנְדָּרְעַ אַדְעַרְפָּעְנוֹנִישַׁן.

אַמְּאַלַּ, וּוֹעַן הַאַרְמָאָטָן הַאָבָּן נַאֲכַבְּ נִיטַ אָזְוִי טַרְעַפְלָעַכְ אָוָן וּוֹיְסַטְ גַּעַזְ
שַׁאֲסַגַּן, וּוֹיְאִיצַּט, פְּלַעַגְתַּסְ מַעַן רַאֲקָעְטָעַס אֹוִיסְנוֹצְן אָפַ אַרְיְבָעְרוֹוָאָרְפַּן בָּאַמְּ
בָּעַס. דִּי בָּאַמְּבָעַס, וֹאָסַ מַעַן פְּלַעַגְתַּס וּוֹאָרְפַּן אִינְעַם פִּינְטָלְעַכְן לְאַגְּעַר

אַיְוָבַּ צַוְויַיַּיַּ מַעְטָשָׁן וּוֹעַלְנַ אַנְגְּזִינְגַּן אַשְׁרְיקַלַּ, אָזַ אַיְנָעַרְ וּוֹעַט אַרְוִיסְלָגְזַן זַיְינְ צַקְ, וּוֹעַט
דָּעַרְ צַוְויְיְטָעַרְ מַעְטָשָׁן פָּאַלְגַּן. פָּאַרְוָאַסַּ ? אַקְעַסְטַל מִיטַ צַוְנוֹיְפָעְרוֹעָסְטַן גַּזְאַזְ ?
אַפְּקִיצְקְלָעַגַּן אַפְּ צַוְרִיקַ, וּוֹעַיְ מַעַן וּוֹעַט אַסְפָּעְמָעְגַּן דָּאַסְ פָּאַדְרָשָׁטַעְ וּוֹעַטְלַ. פָּאַרְוָאַסַּ ?
קָעְדִּי צַוְ פָּאַרְשְׁטִינְגַּן, פָּאַרְוָאַסַּ אַרְקָעְטָעַ פְּלִיטַ אַרְוָם אַיְנָעְרִיהִיכַ, דָּאָרַטַ מַעַן קָעְגַּבַּן
עַנְטָפְרָוּן אַפְּ דִידְאַקְיָעַ פְּרָאָגָעַיַ.

דוֹרֵךְ רַאֲקָעְטָעַס, פְּלַעַגְתַּס אַרְוִיטְרוֹפֶן דְּוִינְיְרוֹנְגַּעַן אָזַ סְרִיְפָעַס. דִּי עַרְשָׁטַע
הַאָבָּן אַזְעַלְכַּעַ שְׁאַכְטַ-רַאֲקָעְטָעַס אַנְגְּעוּהַיְבַּגְן בְּאַנְגְּזַן דִּי אַיְנְדוֹסַן;
נַאֲכַבְּ מִיטַ הַעֲכָרַד הַגְּנָדְרָעַטַ יָאַרְ צַוְרִיקַ הַאָבָּן זַיִי גַּעַחַת אַיִן זַיְיָעַר אַרְמִי
סְפָעְצִילַעַד רַאֲקָעְטַע-עַטְרִיאַיַן פְּוֹנַ טְוִינְטָעַר גַּעַשְׁוַלְטַעַ מַעְנְטָשַׁן.
דִּי עַנְגְּלַעַנְדָּעַרְ הַאָבָּן גַּיְכַ אַבְעַרְגָּעַנוֹמָעַן בָּאַ דִּי אַיְנְדוֹסַן דִּי קְנוֹנְטַ
מוֹגַ מַאֲכַבְּ גַּרְוִיסַע שְׁלַאַכְטַ-רַאֲקָעְטָעַס. דִּי עַנְגְּלַיְשַׁע אַרְמִי אַיִן בָּאַזְרָגַט
עַוּוֹאָרַן מִיטַ רַאֲקָעְטָעַס, בִּין 20 קִילָגְרָאַט דִּי וּוֹאָגַן; אַזְעַלְכַּעַ רַאֲקָעְטָעַס
פְּלַעַגְתַּס אַדְיְבָעְרוֹוָאָרְפַּן בָּאַמְּבָעַס אַפְּ אַמְּהַאְלָעַכְ פְּוֹנַ עַטְלָעַכְ קִילָאַמְעַטָּר.
נַאֲכַבְּ דִּי עַנְגְּלַעַנְדָּעַרְ הַאָבָּן גַּיְכַ אַנְגְּעוּהַיְבַּגְן צַוְ בְּאַנְגְּזַן מִיטַ רַאֲקָעְטָעַס
בָּאַמְּבָעַס דִּי עַסְטְרִיְיכַעַר אָזַנְ דִּי דִיְתְשַׁן. אַיִן פְּיַלְ פָּאַיְן זַיְינְגַן דִּי רָאַ-
קָעְטָעַ-בָּאַמְּבָעַס גַּעַוּעַן בָּאַקוּעַמְלָעַכְרַ פְּוֹנַ הַאַרְמָאָטָן, וּוֹיֵל בָּאַמְּ בְּאַנְגְּזַן
זַיִכְ מִיטַ זַיִי הַאָטַ מַעַן גַּיטַ גַּוְדָרְטַס פִּירַן מִיטַ זַיִכְ דִּי שְׁוֹעַרְעַ הַאָרַ-

מאטן. דערנאכ אַבער האט זיך די קאנכטראקצייע פון די הארטאטן אם איזויפיל פארבעסערט, או עם האט שוינ געהאט קיין זינגע באנוונצן זיך מיט ראקעטס אָפּ אַריבערווארפֿן גָּאנְטָעֵס ; הארטאטן האבן געשאָסן אַסָּאָס וווײַיטער אָגּ אַטאָס טָרָעָפֿלָעָכּוּר, פון דעריקער — זַיִי האָבָּן נִיסְט צָוְעָלָאָזֶט דָּעַם סְוִינְגָּאָפּ אֹאָ מְעַהְלָעָכּ, פון ווּעַלְכָּנְ מַעְ וּאַלְטָ גַּעַקְאָנְט שִׁיסְנְ מִיטּ רָאַקְעַטְסָס, דָּעַרְיְּבָּעָרְ האָט מַעְ אַפְּגָּנְעָהָעָרָט צָו באנוונצן אַינְ די אַיְרָאַפְּיִישָׁעּ אַרְמִיְּעָן דָּקָעַטָּעּ-בָּאַמְּבָּעּ.

אַינְ אָנוּדוּרְ צִיטְ באנוונצן מַעְן די רָאַקְעַטְסָס צְוִילְבָּטְ לְיִלְלְטְעַרְיִשְׁעּ צְוּוּקָן, צְוִישָׁן אַנדְרָגּ, אַרְיכּ אָפּ צָו בָּאַלְיִיכְטָן דָּעַם סְוִינְגָּאָנְאָכְט. די רָאַקְעַטְסָס, לְאָזָטְ מַעְן הַוִּיכּ אַרְופּ, אָגּ מִיטּ אַידְ פְּיִיעָלְ בָּאַלְיִיכְט זַי ווּיְיט אָרוּם דָּעַם סְוִינְגָּעָט לְאָגָּעָרְ. אַינְ דָּעַרְ דָּרְיְיטָעּ אַרְמִיּ זַיְנְגָּעּן די "לְיִיכְטָן דִּיקְעָס" רָאַקְעַטְסָס ³ מַעְטָעָרְ די לְעָנְגָּן אָוּנוֹ זַיְנְגָּעּן בָּאַזְאַרְגָּטְ מִיטּ אַשְׁטָעָלְ ("עַקְ"), אַנדְרָהָאַלְבָּן מַעְטָעָרְ די לְעָנְגָּן. אֹאָ רָאַקְעַטְסָס וּוּעָטָ באָ 16 קִילָּאָזְטָ גְּרָאָמְן. וּוּעָן מַעְ צִינְדָּט זַי אָגּ, לוּפְטָ זַי קְרוּם פָּאַרְוִיסָס אַגְּנְצָן קִילָּאָמְטָעּ טָעָרְ אָגּ צּוּמָּסָטְ פָּוּנְ אַידְ פְּלִיעָן וּוּאָרְפָּטְ זַי אַרְוִיסָס אַגְּרָבְּ הַעַלְעָעָטָרָנְדָּלָעָכּ ; די שְׁטָעָרָנְדָּלָעָכּ בְּרָעָנְגָּן אַ פְּעָרְטָלְ מִינְיָטָס, בָּאַלְיִיכְטָנְדִּיקְ דָּעַם אַרְומָן.

אוּיסְעָרְ לְיִיכְטָנְדִּיקְ רָאַקְעַטְסָס וּוּעָרְנְ אַינְ דָּעַרְ דָּרְיְיטָעּ אַרְמִיּ באָ נִוצְטָ אַרְיכּ "סִיגָּנָאַלְ" - רָאַקְעַטְסָס, זַיִי דִּינְגָּעָן אָפּ אַיְבָּרְגָּעָבָּן באַנְאָכָּט סִיגְזָן אַלְגָּן אַינְ די אַיְגָּעָנְ מְלִילְטְעַרְ-טִילְגָּן : אַ הוִיכּ אַרְפָּגְעָפְלָוִיגָּעָנְ רָאַקְעַטְסָס זַעַטְ מַעְן פָּוּנְ אַוּלְיטָן מְעַהְלָעָכּ.

די לְעַצְמָעָ צִיטְ האָט מַעְן זַיִקְ אַנְגָּעוּחוּיְבָן באַנוּזְן מִיטּ רָאַקְעַטְסָס אָפּ אַוְפְּצָוְהָיְבָן זַיְיָרְ הַוִּיכּ מִיטּ זַיְיָרְ הַילְפָ אַפְּאַרְאָטָט, אָגּ פָּוּנְ דָּאַרְטָן פָּאַטְאַגְּרָאָפְרִין דָּעַם סְוִינְגָּעָס פָּאַזְיִיצְיָעּ. אַ פָּאַטְאַגְּרָאַפְּיִשְׁעּ רָאַקְעַטְסָ פְּלִיטָ אָרוּם אָפּ זַעַקְסָ הַוְּנְדָעָרָט - טְוִיזְוָתָ מַעְטָעָרְ. פָּוּנְ אֹזָא הַיְיכּ קָעָן מַעְן אָפּ אַ גְּלִיכְנָן אַרְטָמָזָעָן אָפּ הַוְּנְדָעָרָטָרָקְלָאָמְטָעָרְ. אַינְ אַלְעָזָיְטָן, רָאַקְעַטְסָס בְּרָעָנְגָּעָן נִוצְעָן אַרְיכּ די יַאֲמִילִיָּטָס, נִיטּ זַעַלְטָן מְרָעָפְטָ, אָזְזָעָן קָעָגְן מִיטּ קִיְינְ שִׁיפְלָ נִיטּ צּוֹקְמָעָן צָו אַ שִׁיפָּ, וּוּאָס טְרִינְקָטָ זַיִבָּן אָגּ זַיִתְ צּוּמָּס גְּרוּנְטָס נִיטּ ווּיְיטָ פָּוּנְ בְּרָעָגָן די כּוֹאַלְיִיסָּם קָעָרָן אַיְבָּעָרְ דָּאָס שִׁיפְלָ. אַינְ אַוּלְכָעָ פָּלָן לְאָזָטָס מַעְן פָּוּנְ בְּרָעָגָן אָרוּם אָפּ דָּעַרְ שִׁיפְלָ. אָגּ גְּרוּיסָעָ רָאַקְעַטְסָס, וּוּאָס טְרָאָגָטָ מִיטּ זַיִקְ דָּעַם עַקְ פָּוּנְ אַשְׁטָאַרְקָעָרָ שְׁטוּרִיקָן ; אַנְכָּאַפְּנָדִיקָן די שְׁטוּרִיקָן, שְׁטוּפָלָטָ אַיִינְ די קָאַמְאַנְדָעָ פָּוּנְ דָּעַרְ שִׁיפְ מִיטּ דָּעַרְ הַילְפָ פָּוּנְ דָּעַרְאַזְיְקָעָרָ שְׁטוּרִיקָן אַ פָּאַרְבִּינְדָוָגָן מִיטָּן בְּרָעָגָן.

ענדליך, האבן מיר נאכ א פאל פון נוצלעגן אַנוּענְדָּן דראקעטעס אין פרידנס-ציטט: זיין דינגען אלס מיטל צו קעטפֿן קעונג האָגָּל. באָזָּונֶן- זערס-ברײַט נוֹצֵט מעַן אוֹיס זיַּיְעַן האָגָּל-דאָקעטעס אַיגַּן דער שׂוֹווִיכַּץ אָונַּגָּה אָונַּגָּה אָפַּקְאָדָּן. ווי נאָר עַס פָּאָלן אַרְוִיס דַּיְעַרטְּעַט עַטְּלָעַ- בעַן האָגָּלָעַן, לאָזֶט גַּלְּיכַּי דער שׂוֹווִיכַּעַר 2-3 דראקעטעס: אַפְּט אַיז דָּאַס גַּעַגְּנוֹג, אָז אַונְשְׁטָטָטָם דַּעַט האָגָּל זַאֲלָא אַוְיסְפָּאָלָן אַדְעָנוּן. מִיט אַרוֹסְלָאָן דְּרִיכַּי דראקעטעס פָּאַרְטִּיךְ-קִילְאַטְּמָעַר, אַרְוּם אַבְּעָרָן וַיִּתְּ נִימַּת קִין דְּרָעָן, נָאָר אַהָּגָּל. 1 קוֹוָאַדְרָאָטְ-קִילְאַטְּמָעַר, אַרְוּם אַבְּעָרָן וַיִּתְּ נִימַּת קִין דְּרָעָן, נָאָר אַהָּגָּל. אַינְגַּן גַּאֲרָד דער לעַצְּטָעַר צִימַּט מַאֲכָט מַעַן אַינְגַּן עַסְטְּרִיךְ דֻּרְפְּאַגְּרִיךְ-בָּעַד פְּרוּוֹן פָּוֹן בָּאַנוֹצָן דראקעטעס אַפְּ אַיבְּעָרְצְּוּוֹאַרְפָּן דַּי פָּאָסְטָן דָּוְרָכָן דִּידָּאָ- בָּאַרְגְּוִיק אַרט, וּלְעַבְּסָס סָאַיְן זַיְעַר. שָׁוּעָר דָּוְרְכְּזָוְגִּינָּן. מַעַן האָט דִּידָּאָ- זַיְקָע זַאֲכָזְוִי גּוֹט אַיְנְגָּעָאַדְרָנָט, אַז אַז אַוְיפָּן שִׁיקָּט מַעַן אַפְּיַעַ- דָּעַקְאַמְּעַנְדִּיר-בָּרְיוֹן אַונְגָּלְעַט.

די פְּלִיְ-מַאֲשִׁיב פָּוֹנְגָּעָם רְעוּוֹאַלְיְוִצְּיְאַנְגָּעָר קִיבָּאַלְטְּשִׁיטָש

דען ערַשְׁטָעַר מַעַנְטָש אַפְּ דָּעַר עַד, וּוֹאָס בָּא אַיְט אַיז וְעַבְוִידָן גַּעַ- זַוְּאָרָג דָּעַר גַּעַדְאָנָק צַוְּ פָּאַרְוּוָאנְדָּלָעַן זַיְ דָּקָעַט אַינְג אַפְּ-מַיְ-מַאֲשִׁינָּג, אַיְן זַוְּוּעָן דָּעַר דָּעַוְּאַלְיְוִצְּיְאַנְגָּעָר קִיבָּאַלְטְּשִׁיטָש. מִיט 53 יָאָר צְוִירִק האָט אַ- גַּרְוּפָע דָּעַוְּאַלְיְוִצְּיְאַנְגָּעָר פָּוֹן דָּעַר גַּעַהְיִמְעָר גַּעַזְעַלְשָׁאָפָט, פָּאָלְקָס-פְּרִיעִי- חִיטִּיטָשׁ צַוְּגָּעָנְדִּירִיט דַּעַט, מַאֲרָד פָּוֹנְגָּעָם צָאָר אַלְעַקְסָאנְדָּר דַּעַט צַוְּיִיטָן. עַד אַיְן דָּעַרְמָאַרְדָּעַט גַּעַוְּאָרָגָן דָּוְרָכָן אַ-בָּמְבָעָ, וּוֹאָס דַּי רְעוּוֹאַלְיְוִצְּיְאַנְגָּעָר הָאָבָּגָן גַּעַוְּאָרְפָּן אַיְן זַיְגָן קָאָרְעַטָּעָ. דַּי בָּמְבָעָ האָט גַּעַמְאָכָט דָּעַר 27-יאַרְיְקָעָר דָּעַוְּאַלְיְוִצְּיְאַנְגָּעָר אַונְג דָּעַרְפִּינְדָּרָן נִיקָּאָלִיכִי קִיבָּאַלְטְּשִׁיטָש. דָאָס אַיְן גַּעַוְּעָן אַ-קְוַנְצִיקָעָר אַונְג גַּעַנְטָעָר טַעַנְכִּיקָעָר, וּוֹאָס האָט וְעַקְעַנְטָ- אַלְיִינָן מַאֲכָנָן אַי אַוְפְּרִיעִיט-שְׁטָמָפָט (דִּינְאָמִיטָט), אַי זַעַם מַעְכָּנְיָוָם פָּוֹן אַ- בָּמְבָעָ. עַר האָט פִּינְקְטָלָעָכָ אַוְסְוּרְעַכְנָט, וּוֹיְפָלְ מַעַ דָּאָרָט נַעַמְעַן פָּאָר- דָּעַר בָּמְבָעָ דִּינְאָמִיטָט (זַיְעַר אַשְׁטָרָקָן פּוֹלוֹחוֹעָר), קָעְדִּי דָּעַר אַוְפְּרִיעִיט זַאֲלָא, עַרְשָׁתָנָס, דָּעַרְגְּרִיכָנָס דַּעַט צַיל אָונָן, צַוְּיִיטָנָס, זַאֲלָא עַר נִימַּת שָׁאָדוֹן דִּי מַעַנְטָשָׁנָג, וּוֹאָס וּוֹעָלָג זַיְכְּ צַוְּפָעִילִיק גַּעַפְּינְגָן אַפְּגָן טְרָאָטוֹאָר, וּוֹעָנְדָעָר קִיסְעָר וּוֹעָט דָּוְרְכְּפָאָרָג, אַונְג אַוְיכַּיְ נַעַמְנָטָע הַיְזָעָר (מִיר בְּרָעַנְגָּעָן- קִיבָּאַלְטְּשִׁיטָשׁ אַיְגָּעָנָע וּוֹעַרְטָעָר אַפְּגָן גַּעַרְיכְּטָט).

הָאָט דַּי צַאֲדִישָׁע מַאֲכָט אַרְסְטִירִיט אַוְיכַּי קִיבָּאַלְטְּשִׁיטָשָׁן, אַרְיִינְגָּעָעָצָם

אַיִם אֵין פָעַטְנוּג אֹונֶג אַיְבָּרְגָּעָנָעָבָן צָוָם גַּעֲרִיכָּת. זַיְינְדִּיק בִּינְזָג גַּעֲרִיכָּת אַרְעַסְטִירֶט, הָאָט דַּעֲרַדְאַיְקָעָר מַעֲרַקְוּיַּרְדִּיקָעָר מַעֲנַטְשׁ וּוַיְינִיק גַּעֲלָעָרט וּוְעָגָן דַּעַר נַוִּיטַשְׁטָרָאָט, וּוָאָס הָאָט אִים דַּעֲרוֹוָאָרָט. זַיְינָע גַּעֲדָאָנָקָעָן זַיְינָעָנָע גַּעֲוָעָנָע אַזְרָנוּמָעָן גַּאֲרָאַיְט עַפְעָס אַנְדָּעָרָשׁ; עַד הָאָט גַּעֲרָאָכָט וּוְעָגָן דַּעֲרַפְּנִינְזָן אַפְּלִיְמָאָשָׁינָן. מַע דָּאָרָט זָאָגָן, אָז אֵין יַעֲנָעָר צַיְיכָט אִיז נַאֲכָנָה נִיט קִיְינָן אַעֲדָאָפְּלָאָגָן, נִיט קִיְינָן לַוְפְּטַשְׁפָּן, סַיְינָעָנָע גַּעַד וּוְעָגָן בְּלוּזָן לַוְפְּטַפְּאַלְאָגָעָן, וּוְעַלְכָעָמָע הָאָט נִיט גַּעֲקָאנָט רִיכְטָן, וּוְהָיָן מַע וּוּיָן. זַיְיַינָעָנָע גַּעֲפְּלוּגָן אַהֲגָן, וּוְהָיָן דַּעַר וּוְיָנָט הָאָט גַּעֲבָלָאָגָן. קִידָּבָאַלְטִשְׁטָשָׁה הָאָט אַפְּבָעָר גַּעֲוָאָלָט צַוְּרָאָכָטָן אֹזָא פְּלִיְמָאָשָׁינָן, וּוְעַלְכָעָמָע

זָאֵל קַעְנָעָן רִיכְטָן, וּוְהָיָן מַע וּוּיָל — אֵין יַעֲטְוִידָעָר זַיְיט.

פָּאָר קִיבָּאַלְטִשְׁטָשָׁן, וּוּיָמָאָר יַעֲדָנָ בָּאַשְׁוֹרְדִּיקָטָן, הָאָט מַעַן בָּאַשְׁטִימָט אַפְּרַטְיִידִיקָעָר. עַרְעוּוֹ דַּעַט גַּעֲרִיכָּת הָאָט אִים דַּעַר פָּאַרְטִיְיִידִיקָעָר בָּאָז זַיְכְּטָאַנְדָּר אֵין טַפְּיטָע אֹונֶג הָאָט אַפְּאוּוֹנוֹגְדַּעְרְטָעָר דַּעְרוֹזָעָן, אֹז דַּעַר רַעְוָאָז לַיְזִיכְּאַנְדָּר «אֵין גַּעֲוָעָנָע פָּאַרְטִיפָּט אֵין פָּאַרְשְׁוֹגָעָנָע פָּוָן עַפְעָס אַפְּלִיְמָאָז שְׁנָיָן. עַד הָאָט גַּעֲגָרָט, אַזְמָע זָאֵל אִים גַּעֲבָנָה דִּי מַעְגָּלָעָקִיטָט אַנְצָוָה שְׁרַיְיבָן זַיְינָע מַאֲמַעַמְאַטְשָׁע פָּאַרְשְׁוֹגָעָנָע וּוְעָגָן דַּעְרַדְאַיְקָעָר דַּעְרַפְּינְדָּגָן.

עַד הָאָט זַיְיַיְגָעָנָעָבָן אֵין צָוְעַשְׁטָעָלָט דַּעַר נַאֲטְשָׁאַלְסְטוּוּעָ».

פָּאָר זַיְיבָּנָעָג הָאָט קִיבָּאַלְטִשְׁטָשָׁן גַּעֲבָעָטָן, אֹז 'מַע זָאֵל דִּי בָּאָז שְׁרַיְיבָּנָעָג פָּוָן דַּעַר דַּעְרַפְּינְזָוָג, וּוָאָס עַד הָאָט צְנוּנוֹגְגַּעְשְׁטָעָלָט, בָּאוּוּיָן מַעְוָוִינָמָט. «אוֹיֵב מִיְּנָן אִידְיִיעָ — הָאָט עַד גַּעֲשְׁרִיבָּנָעָג — וּוּעָט נַאֲכָג גַּעֲנוֹיִעָר בָּאַהֲנְדָלָוָג אַנְעַרְקָעָנָט וּוּעָרָג דַּוְּכָג גַּעֲלָעָרְנָטָע סְפָעְצִיאַלְיִיסְטָן אַלְסָאָנָט אַוְיסְפִּירְבָּאָדָע, וּוּלְאֵיכָג זַיְינָג גַּלְיְקָעָכָד דַּעְרָמִיט; וּוָאָס אַיְכָג וּוּלְבָרְגָּנוּגָן שָׁאָלָאָסָאָלָע נַצְנָע דַעַט פָּאַטְעַדְלָאָנָד אֹונֶג דַעַר מַעְנְטָשָׁהִיט. אַיְכָג וּוּלְדָעָט מַאֲלָט רַוִּיק בָּאַגְּנוּגָעָנָע דַעַט טָוִיט, וּוַיְסָנְדִיק, אֹז מִיְּנָן אִידְיִיעָ וּוּעָט נִיט אַוְמְקוּמָעָג צְוָאָמָעָג מִיט מִיר אֹונֶג וּוּעָט עַקְוִיסְטִירָן צְוִישָׁן דַעַר מַעְנְטָשָׁה הַיִּיט, פָּאָר וּוְעַלְכָעָר אַיְכָג בִּינְגָרִיטָט אַפְּצָוְעָגָבָן מִינְגָלְבָנָה».

אַבְּגָעָר קִיבָּאַלְטִשְׁטָשָׁן הָאָט מַעַן גַּעֲקָעָט, נִיט בָּאַחְזִינְזְדִּיק קִינְנָעָם זַיְינָע נַאֲטִיצָג. טַיְקָעָט נַאֲכָג זַיְינָעָג הָאָט דִּי בָּאַשְׁרַיְבָּנָעָג פָּוָן דַעַר דַעַר פִּינְדָּוָג. אַוְיְיָוָיָי דִּי פָּאַלְצִיָּה הָאָט וִיכָ, פָּאַרְשְׁטִיטָה וִיכָ, וּוַיְינִיק וּוָאָס נַעַז קִימְטוּרָט וּוְעָגָן פְּלִיְמָאָשָׁינָעָט, אַיִז קִיבָּאַלְטִשְׁטָשָׁס גַּעֲדָאָנָק אַלְאָנוּג צַיְיכָט נַעֲבָלִיבָּג פָּאָר דַעַר גַּאֲנָצָעָל וּוּלְטָמָאַיְגָעָן אַגְּנוֹאַנְצָג אַוְמְבָאַוּוּסָמָ. 36 יָאָר אַיִז דַעַר פָּאַקְעָט מִיט קִיבָּאַלְטִשְׁטָשָׁס דַעְרַפְּינְדָּגָן גַּעֲלָעָג אַיִן וּעַז הַיִּיט שַׁוְּפְּאָרָדָג פָּוָן דַעַר צָאְרִישָׁעָר פָּאַלְצִיָּה. אֹונֶג בְּלוּזָן אַיִן 1917 יָאָר,

ווען מע האָט אַראָפּגּעַזְוָאָרְפָּגְן די צָארִישׁ מַאֲכָט, האָט מען אוֹפְּגּוֹדְעַקְטַּ
דעַם פָּאָקָעַט אָונְגַּמֵּעַט זַיְכַּבְּ דַעֲרוֹוֹסֶט וּוְעַגְּנַבְּ זַיְינְ אִינְהָאַלְטַ
אִין וּוְאָסְ-זַשְׁעַ אִין באַשְׁטָאנְגַּעַן קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַשׁעַ דַעֲרַפְּנַדְוָנְגַּן? וּוְיָאוֹי
הָאָט פַּר גַּעֲרַעַכְנַט בּוּיְעַן די פְּלִימָאַשְׁינַן? דַאַס, וּוְאָס קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַשׁ הָאָט

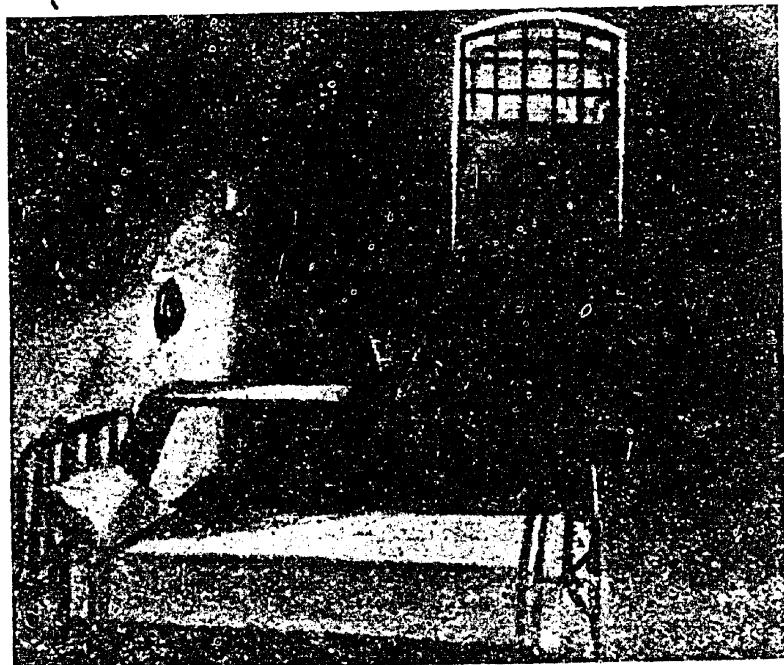
דַעַר רַעַיְצָלְיוֹצְיָאנְדַר וַיְקָאַלְעַן אִיוֹאָגְזִיטַשׁ קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַשׁ. עַד
הָאָט דַעַיְ עַרְשָׁטוּר אַרְוֹכְגַּעַיאַקְטַּעַט דַעַם גַּעַדְאַן, אוֹ אָרָאָקְעַטְ
קָעַגְגַּמְעַן פָּאָרְהָוָאנְדָלְעַן אִין אָסְלִיְתָאַסְגַּן.

צָוְנוּטַרְאָכָט, אִין גַּעַוְעַן אַבְּסָאַלְיוֹט נַיִן. זַמְּנַן פְּלִימָאַשְׁינַן אִין נִיסְט וּוְעוֹגַן
עַנְלָעַכְ אָפְטַיְיַה אָפְטַיְיַה לְוַפְּטַבָּאַלְאָנְגַּעַן פָּוָן יַעַנְגַּר צִיְיטַ, זַי אִין נִיסְט עַנְלָעַכְ אָוִיכְ
אָפְטַיְיַה אָפְטַיְיַה אָונְגַּעַן לְוַפְּטַבָּאַלְאָנְגַּעַן פָּוָן הַעַינְטִיקָעַר צִיְיטַ. פָּאַרְנָעַ-
מְעַנְדִּיק זַיְכַּבְּ לְאָנְגַּן אָונְגַּנְגַּן פְּלִימִיסִ-שְׁטָאָפְגַּן, האָט קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַשׁ

צונגעטראכט אַ מ טֵל, וויאָווֹי אַויסצְוּנוֹצֶן זַיִ, קָעָרַי צַו בְּרוּנְגָעָן אַינְכְּ באָד
וּפְעָגָן דַּי פְּלִידְמָאשִׁין.

אַט הוּי עַר הַאַט זַיִ פְּאַרְגּוּעַשְׁטָעלַט דַּי קָאנְסְטְּרוֹקְצִיעַ פִּינְ אַזָּא
מַאֲשִׁין.

דָּא אַעֲגַע גַּעַזְעַל וּוּרְטַ גַּעַגְעַבָּן נִיטַּ דַּי וּוּרְקַלְעַכָּע צִיכְעַנוֹנוֹג, וּזְאַט

דַּעַר צִימָעַר אַינְכְּ דַּעַר מַצְבָּתוֹן, וּזְסַ'אוּי גַּעַזְעַבָּן קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַש אַינְכְּ יוּזְעַר הַאַט
גַּעַטְרַיְּבָט וּוּגָעָן דַּעַר פְּלִידְמָאשִׁין.

קִיבָּאַלְטְּשִׁיטַש הַאַט גַּעַמְאַכְטַּה, — יַעַנְעַ צִיכְעַנוֹנוֹג וּזְאַלְסַ פָּאַר אַינְכְּ גַּעַוְעַן
נִיט אַינְגָאַצְנַן פָּאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעַכָּ, — נַאֲרַ אַדְעַרְגָּאָנְצְטָעַ מִיט אַיְינְיקָעַ דַּעַטְאָרָן,
וּזְאַט מַאֲכָבַן זַי לַיְיכְטָעַר צַיְּפָאַרְשְׁטִינָן. אַיר זַעַס אַזְגַּע גַּעַמְזָל אַפְּלָאַטְצָאַרְמָעַ,
זַו וּוּלְכָעַר עַס זַיְגָעַן צַוְעַפְּעַסְטִיקָם צַוְויִי שְׂטָאַטְיוֹן. זַיִ הַאַלְטָן אַוְרָן
טַעַר אַנְכְּפָעַנְעַ מַעְטָאַלְיִישָׁע קִיְּלָעַ, וּזְאַס אַיז אַוְפָגָהָאַנְגָּעַן צַוְוִישָׁן זַיִ.
די קִיְּלָעַ הַעֲנָגַט מִיטָּנַג דַּעַק אַדְרָט אָוָן מִיט דַּעַר שְׁמַאְלָעַר עַפְּגָנוֹנוֹג אַרְאָפָּ.
אַינְגְּעוּוֹיְנִיק אַינְכְּ דַּעַר קִיְּלָעַ אַיז פָּאַרְאָן אַלְאַנְגָּזָם בְּרוּנְגָעַדְקָעַר פּוֹלְדָּ
וּזְאַט. וּוּגָעַ מַע צִינְדָּט אַנְדָּם דַּעַמְ פּוֹלוּוֹעַר, בִּילְדָּס זַיִ אַוִּיס אַינְגְּעוּוֹיְנִיק

אין דער קיילע אסאכ הייסער גאו, זואָס אים איַן ענג אַין דער קיילע
לע, שטראָבענדייך צו צעשפֿרײַטֶן זיך אַינַ אלע זיטֶן, דרייקט דער גאו

אָפַּ די ווענְפֿלְעַכְ פָּונְגֶ דער קיילע,
אָוָן טִילְוֹוִינְוּ דִּינְגֶטֶר אַרוֹוִיס

אָוָןְגֶן דָּוְבֵּךְ דָּעַרְ פְּפָעַנוֹנְגֶן. אַירְ

וּוַיִּסְטַּמְּ שָׁוִינְגֶן, זואָס עַס דָּאָרְטֶן פָּאָרְדֶּ-

קָוְמָעָן: דָּעַר דָּרוֹק פָּוָנְגָעָם גָּאוֹן

אָפַּ די זִיְּמִיקָעַ וְוֻנְפֿלְעַכְ אַיְן

אָיִן אָוָן דָּעַרְעוּלְבִּיכָעַר, אָבְּגָעַר

דָּעַר דָּרוֹק אַפְּגֶן אַוְּבָּרְמָטֶן

דָּעַקְ פָּונְגֶן דָּעַר דָּרוֹק אַפְּ אָוָנְגֶן,

קָעָר, אַיְּדָעָר דָּעַר דָּרוֹק אַפְּ אָוָנְגֶן,

וּוַיְּלָעַ דָּעַר אַרְוִיסְדִּינְגְּעַנְדִּיכָעַר

שְׁטְרָאָם דָּרִיקָט נִיטֶן אַט קִינְגֶן שָׁוָם

זָאָכֶן; דָּעַרְיבָּאָעַר דָּאָרְטֶן דִּי מָאָשָׁין

וְעַזְוִינְגֶן וְוַעֲרָגֶן אַרְוָטֶן, אַיְּבָּגֶן נָאָרֶן

זַי אַיְן נִיטֶן צָוּ שְׁוֹעָרֶן.

בְּאַשְׁרִיבְּנְדִּיקְ זַיְינְ מָאָשָׁין,

וּוַיִּזְוִזְתְּ קִיבָּלְטִשְׁטִישָׁן אָגֶן, אַז זַי

זַוְעַט זַיְכְּ קַעְגָּעָן נִיטֶן בְּלוֹוִיזֶן אָפְּפֶן

הַיְּבָנָן אַינְדָּעָרְהָיִיכֶן, נָאָרֶן זַי וְזַוְעַט

פְּלִיעָן אַיְן יְעַטְוּוֹדָעָר זַיְיטֶן, וְוַהָּיִינְ

עַס וְזַוְעַט זַי וְוַעֲלָגֶן דִּיכְסָנֶן אַירְ

פְּרִיעָרֶן. צְוָלִיבֶן דָּעַם וְזַוְעַט מְעַן

בְּלוֹוִיזֶן דָּאָרְפָּגֶן אַוְּיְסְדָּרְיִעָּן דָּעַם

צִילְיְנְדָעָר מִיטֶן פָּאָרְמָאָכָטֶן עַקְ

אַיְן דָּעַר זַיְיטֶן פָּוָגֶן דָּעַר בָּאוּוּעַ

גָּוָנָגֶן. דִּי רַאְקָעְטָעֶן פְּלִיטֶס שְׁטָעְנְדִּיקְ

אַיְן דָּעַר זַיְיטֶן, וְוַהָּיִינְגֶן עַס דִּינְגֶטֶר

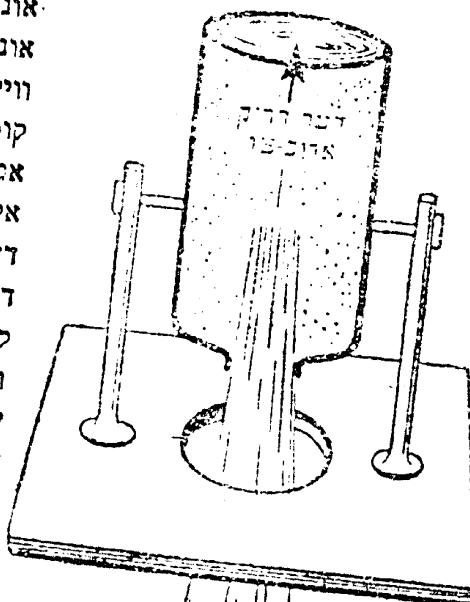
דִּי פְּלִיטְמָאָשָׁין, זואָס קִיבָּלְטִשְׁטִיסָה האָס זְוִיגֶן

טְרָאָכֶט לְוִיטֶן מְוַכְּנָעָר פָּוָגֶן אַרְקָעְטָעֶן.

אַיְן קִיבָּלְטִשְׁטִיטָעָם צְמִינָן האָס מְעַן נָאָכֶן נִיטֶן גַּעֲקָעָנֶס גּוֹיִעַן קִינְגֶן

שָׁוָם גַּעֲרִיכְטָעְטָעֶן סְלִיְימָאָשָׁיןָעָם. אָט פָּאָרוֹוָאָס, וְוַאֲרְשִׁינְלְעָכֶן, קִיבָּאָלֶ-

טְשִׁיאָש דָּאָרְמָאָנֶט גָּאָרְנִינְטֶן וְוַעֲגָנֶס דָּעַר צְוַיְיכָעָר מְעַרְקוּוּרְדִּיקָעֶר אַיְּגָנְשָׁאָפֶט

פונ זיין צונגערדאכטער מאשין—וועגן דעם, או זי וואלט געקבנט פליינן ניט בלויו אינ דער לופט, נאר אויב אינ דער פושטקייט. קיבאלטשיטש האט עס, פאיישטייט זיך, געוווטט, ער האט ניט געהרטס צו די מענטשן, וואס מיינגען-, או די ראקעט שטוויסט זיך אָפּ באם פליינן, דורך דעם שטראם גאו, פון דער לופט, וואס אונטעד איר. אינ זינע נאצ'ין גיט ער א פולשטייניך לייטיקע דערקערונג וועגן דעם פלוג פון דער ראקעט מאשין. דעריבער אין פאר אים געוויס געווען קלאר, או די מאשין, וואס ער האט זערפונדנ, ניטיקט זיך ניט אָפּ צו פליינן אינ דער ארומיקער לופט, אונ זי קאנ אַילע אופלען העכער ער אט מספער. אויב קיבאלטשיטש דערמאנט ניט וועגן דעם, אין עס געוויס בלויו מאכמעס דעם, וואס עס אין ניט קיין ציטט געווען צו ריידן וועגן פליינן אויסער דער אטמאספער, ווען מע האט נאכ ניט געקאנט גוט פליינן איג דער אטמאספער גופע.

קיבאלטשיטש האט ניט געהאלטן, או זיין געדאנק וועגן דער פליינ מאשין איז שוינ דערפירט ביון טאָפּ. ער האט גוט פארשטיינען, או מע דארט דעםדאזינן געדאנק נאכ דורךקעראלרין אונ אייספרוונ אינ דער פראקטיק. ער האט געשריבן: «איך האָפּ ניט געהאט קיין גענו גיציט, קעדיי דורךצ'ווארבעטן מײַן פְּדָאַיעַקְט גענוי אונ דערוווינט מיט מאָבעט האט שפער אוייסרכענונגונג, או מע קען אים פאַרוּוַיְךְלעכְנִי». דידאָזְקָע ארבעת האט שפער אוייסגעפליט א צוויטער מערקווידיקער>Rossi שער דערפינדר — קאנסצאנטן יהוארדאָוויטש ציאָקָאָוּסְקִי.

ציילקאָוּסְקִים רַאֲקֻעַטְעַ-שִׁיפּ

אויבן אין שוינ געיזען געוֹאנַט, או די באַשריעיבונג פון דער מאשין, וואס עס האט דערפונדנ דער רעוֹאַלְיוֹזִיאַנְדֶר קיבאלטשיטש, איז אָפּנוּעַ לענגן אֵיךְ 40 אַינְג געהימע שוֹפְּלָאָדָן פון דער צארישער פֿאַלְיכִּיזִי. דערווויל איז א צוויטער רוטישער דערפינדר, דער לעדרער ציאָקָאָוּרְסִי, געקומען צו אָנְלַעֲכָנְג געדאנק. האגאט ער האט גאנַט געַ קאנַט וויסן וועגן קיבאלטשישעס דערפינדרונג, דאָכּ איז זיין געדאנק גענאנגען אָפּ דעםועלביין וועגן. ער האט אויב צונגערראכט אַטְלִידְמַאָשִׁין, וואס איז קאנסטורוּרט לְוִיס דער פָּאָרְט פון אָ רַאֲקֻעַטְעַ. זיין געדאנק האט ציאָקָאָוּסְקִי דורךצ'ווארבעט מאָטְעַמְאָטִישׁ, דאָס הייסט ער האט געַ מאכט אלע אוייסרכענונגונג, וואס האבן א שיכעס צו דעםדאָזְקָע געַ

דאַנק. מיט דידאָזִיק אַויסְרָעֶכְעָנוֹגְנָעָן האָט ער דערוויזן דאס, ווּאָס אַיּוֹ גַּעֲבַּלְיִבְּגַן ניט דערוויזן באַ קִיבָּאַלְשִׁיטְשָׁן, דאס הַיִּיטְט — אוֹ אַוְּבָּדָעָר אַנְלָאָד פּוֹנֵג דער רַאַקְעַטְעַ-מַאַשִּׁין אַיּוֹ גַּעֲנוֹגְנָוִיסְט, דָּאָרְפָּט דִּי מַאַד שִׁינִּים אַוְּמַבָּדִינְגַּט זַיְכָּ אַזְּפָהִיבְּגַן אָוֹן פְּלִיעָן. די זַאְכָּ בַּאַשְׁטִיטְבָּאַטְבָּאַט בְּלוֹיוֹן אַיּוֹ דָּעַט, אוֹ דִּי מַאַשִּׁין זַאְלָהָאָבָּן אַיּוֹ זַיְכָּ אַגְּרָוִיסְנָגְנָעָן דְּרוֹעָרוֹו בְּרוֹעָנִי שְׂכָאָפָּה אָוֹן אוֹ דָּעַר שְׂטָרָאָם גַּאֲזָה זַאְלָהָאָבָּן אַגְּרָוִיסְרִינְגָּעָן פִּינְגָּ אִיר טְרוֹבָּה מִיטָּא בַּאַדְּיִתְנְדִּיקָּעָר שְׁגַּעַלְקִיטָּה. ווּאָס מַעַרְעָר פְּלוֹוּעָר עַס ווּעַט אַוְּסְבָּרְעָנָעָן אָוֹן ווּאָס שְׁגַּעַלְעָר עַס ווּעַט אַוְּסְרָרְעָנָעָן דָּעַר גָּאָז, זַאְלָהָאָבָּן גַּרְעָסְעָר שְׁגַּעַלְקִיטָּה ווּעַט אַנְטוּיְקָלְעָן דִּי רַאַקְעַטְעַ-שִׁיפָּה.

מִיר זַיְמָגָן, אוֹ קָעְדִּי אַיּוֹן-גַּאנְצָג אַפְּצָוְפְּלִיעָן פּוֹנֵג דָּעַר עַרְד אָוֹן צָוּקָמָעָן צַו דָּעַר לְעֻוּאָנָעָן (זַיְמָלָל 29) אַיּוֹ נִיְּטִיק אַשְׁגַּעַלְדָּה קִיְּטָס נִיט וּוּיְנִיקָּעָר פּוֹנֵג 11 קִידָּה לְאַמְעַטָּעָר אַיּוֹ אַסְקוּנְדָּע. צִיאָאָה קָאַזְזָקִי האָט נִיט בְּלוֹיוֹן מַאַטָּעָד מַאַטָּישָׁ דָּעְרוֹוּזָן, אוֹ דִּי רַאַקְעַטְעַ-שִׁיפָּה שִׁיפָּה קָעָן דָּעְרָגְרִיכָּן אֹזָה גַּרְוִיסָּע שְׁגַּעַלְקִיטָּה, ער האָט אַגְּלָעָאָזִיסָּה גַּרְעָעָנָט, וּוּפְלָה ווּעַט מַעַן דָּאָרְפָּן.

אוֹסְבָּרְעָנָעָן בְּרוֹעַנְשְׁטָאָפָּה אָוֹן ווּאָסָעָר בְּרוֹעַנְשְׁטָאָפָּה נַעַמְלָעָכָּה. קִיבָּאַלְשִׁיכְשָׁה האָט פָּאַרְגָּעַלְיִיגְט אַגְּזָאַלְאָדוֹן דִּי רַאַקְעַטְעַ-מַאַשִּׁין פּוֹנְקָס אַזְּוִי, וּוי מַעַ לְאַדְטָן אַלְעָאָרָאָטָעָס,—מִיט פְּלוֹוּעָר. אַבְּעָר פְּלוֹוּוּר מִיט אַיּוֹ, וּוי מַיד וּוּיְסָן, אַשְׁטָאָפָּה נִיט קִיְּנָה זִיכְּרָעָר, אַגְּפָעַרְלָעָכָּר. מִיט אַיּוֹ אַיּוֹ גַּעַפְּרָלָעָכָּה צַו האָבָּן אַנְיִיסְעָק אַפְּלָעָב בָּאָמָּצָוְגְּרִיכְּתָן קְלִינְיָע רַאַקְעַטְעָס. הַיִּנְטָשְׁכָּלָת זַיְכָּ פְּאָר, וּוי גַּעַפְּרָלָעָכָּה סְאַיּוֹ אַגְּזָאַלְאָדוֹן מִיט פְּלוֹוּעָר אַגְּרָוִיסָּע פְּלִיְּמַאַשִּׁין, אַגְּנָצָע רַאַקְעַטְעַ-שִׁיפָּה! אַזְּוֹא גַּעַפְּרָלָעָכָּה פְּאַרְבִּינְדָּעָנָה כָּאָר מַעַן נִיט אַנְטָרְיוּזָן דָּאָס לְעַבְנָה פּוֹנֵג דִּי רִיְּזָנְדָּע. אַבְּעָר מִיט ווּאָס זַאְלָהָאָבָּן מַעַן אִים פְּאַרְבִּיטְנָה?

דָּעַר דָּעְרוֹנְרָעָר קָאַנְסָטָאַגְּבָּג עַדְוָאָ זַיְוִוִּיסָּה זַיְאַלְקָאַיְסָקִי. וּוּלְבָכָר האָט דָּעַר עַרְשָׁטָעָר גַּעַטְאָס רִי אִיכְרָעֶכְעָנוֹגְנָעָן סָאָר אַרְאַקְעַטְעָשִׁיפָּה.

ציאַלְקָאָוּסְקי הָאָט אָונְדוֹ אָנְגָּעוּזִין, מֵיט וּאָסֶס מַע דָּארֶט פָּאָרְבִּיְּפָן
 פּוֹלוּוֹעֶר. עַד הָאָט דַּעַר עַדְשָׁטָעֶר גַּעֲוָנְדָעֶט דִּיאָפְּמָעָרְקוּאמְקִיטָּס אָפְּדָעֶם,
 אָז פּוֹלוּוֹעֶר אִיז נִיט דַּעַר אִינְצִיקָּעֶר אָוג קְלָאָז נִיט דַּעַר בְּעַסְטָעֶר
 שְׁתָאָס אָפְּ אַנְצּוֹלָאָדָן רַאֲקָעְטָעָס. אָסָּאָכ בְּעַסְטָעֶר וּוַיְרָקֶט דַּעַר אָזְוִינְגָּרֶר
 פְּעַנְגֶּר «קְנָאָלְ-גָּאוֹז». דַּעַר קְנָאָלְ-גָּאוֹז אִיז אַגְּמָמִישׁ פּוֹגֶן זְוִיעָרְשָׁטָאָס—אָ
 גָּאוֹז, מֵיט וּוְלְכָגֶן מִיר אַסְטָעָמֶן,—מֵיט אַ צְוַיְּיָתָן גָּאוֹז—וּוְאַסְטָרְשָׁטָאָס.
 אַוְיָבֶן מַע זָאָל דִּידָּצְוִיקָּעֶג נָאָגֶן שְׁטָאָרָק אַוְסְקִילָּן אָוג צְוַנוּיְפָרְדָעָסָן,
 וּוְעָלָגֶן זַיִּה זַיִּכְרָה פָּאָרוֹאָנְדָלָעָן אִין אַ פְּלִיסְיָקִיטָּס. אָזָא פְּלִיסְיָקִיטָּס קָעָן מַעַן
 גַּעֲמָגֶן מֵיט זַיִּיכְרָה אָפְּ דַּעַר דָּאַקְעָטָעַ-שִׁיפָּס אִין בָּאוֹנְדָעֶרֶת קָאָנְגָּעָן, אָנוֹ
 בָּאָמָּן אַנְצִינְדָּן צְוַנוּיְפָרְמִישָׁן זַיִּה אִין נִיט קִיְּגָן גְּרוֹוִיסָּעֶס פָּאָרוֹצִיעָס. וְאָז
 סְעַרְשָׁטָאָס אָג זְוִיעָרְשָׁטָאָס רַיִּיסָּט נִיט אָופָּס, זְוִיעָרְשָׁטָאָס אַלְיִינָּג קָעָן אוּיבָּ
 נִיט אָפְּרִיעִיסָּן, דָּעַרְיָבָּר אִיז אָזָא אַנְלָאָד אַבְּסָאָלִיָּס אַוְמָנוּפָעָרְלָעָכָּ פָּאָרָ
 דַּעַר רַאֲקָעְטָעַ-שִׁיפָּס. קָעָדִי דִּי רַאֲקָעְטָעַ-שִׁיפָּס זָאָל קָעָגָן פָּאָרְלָאָגָן דַּעַט
 עַרְדְּקִילְלָכָּ, דָּאָרָפָּ זַיִּה הָאָבָּנָן אַ קְאָלָאָסָאָלָן רַעֲזָעָרוֹו בְּרַעְנְשָׁטָאָס. פּוֹלוּוֹעֶר
 אִין אָזָא בָּאַדְיִינְדִּיקָּעֶר זָאָל וּוְאָלָט גַּעֲוָוִיס אַוְפָּגְנָעָרִיסָּן נַאֲכָבָּ פְּרִיעָר אִיִּיָּ
 דַּעַר דִּי שִׁיפָּס וּוְאָלָט זַיִּיכְרָה גַּעֲלָאָזָט אִין וּוּגָן אַרְיִין. דִּי קְלָעָנְטָעָס אָפָּבָּ
 סְרִיסְלָוָגָן פּוֹגֶן אָזָא פּוֹלוּוֹעֶר-אַנְלָאָד, אַפְּלָעַ דַּעַר דָּרוֹקָן דַּעַר אַיְגָעָנְעָר
 וּזָאָגָן, וּוְאָלָט גַּלְיִיכָּ גַּעֲקָעָנָט אַרְיוֹסְרוֹפָן אִן אַיְפָרִיעָס, פָּאַדְנִיכְטָגָן אָג שָׁוָּם
 שְׁפָרָ נִיט בְּלוּוֹן דִּי שִׁיפָּס, נַאֲרָ אַלְצָדִינְגָּו אַרְוֹם אִירָן.

כּוֹץ דַּעַט קְנָאָלְ-גָּאוֹז טְוִינְגָן צָוָם אַנְלָאָדָן דִּי רַאֲקָעְטָעַ-שִׁיפָּס אַוְעַלְכָעָ בְּרַעָּ
 גַּעֲוָדְיקָעֶג פְּלִיסְיָקִיסָּן, זַיִּיכְרָה סְפִּידָטָן, נָאָפָּט, בְּעַנוֹגָן אָנוֹ אַנְדָעָרָעָ, פָּאָרְשָׁטִיָּת
 זַיִּיכְרָה—אִין אַגְּמָמִישׁ מֵיט זְוִיעָרְשָׁטָאָס¹⁾. אַלְעָ דָּאָרָפָּן זַיִּיכְרָעָטָן אִין דָּעִי
 דָּאַקְעָטָעָס בְּעַסְטָעָ, אַיְדָעָרָ פּוֹלוּוֹעֶר ; מַעַן דָּאָרָפָּ בְּלוּוֹן צְוַנְרָאָכָטָן אַג גּוֹטָעָ
 אַיְנְאָרְדָעָנוֹגָן פָּאָר זְיִיעָרָ בְּרַעְנְגָן. פּוֹלוּוֹעֶר הָאָט, עַמְּעָם, אִין מִינְיָלָעָ ;
 עַר בְּרַעְנְטָ אָוִיס אַוְיסְעָרְגָּוּוֹיְגָלָעָ שְׁנָעָלָ, קִימָטָן אַוְיְנְגָלְקִילָּעָכָּ. דָּעָרִיָּ
 בָּעָרָ זַאָגָטָמָעָן וּוּגָן פּוֹלוּוֹעֶר, אָז נִיט עַר בְּרַעְנְסָ, נַאֲרָ עַר דִּיְסָ טָ
 אָוָפָּ. זָאָס אִיז זְיִיעָרָ וּוַיְכִּסְקָ בְּאָמָּ שִׁיסָּן, אַפְּבָעָרָ פָּאָר דַּעַר בָּאוֹוָעָ
 נִיגָּגָן פּוֹגֶן דַּעַר רַאֲקָעְטָעָ אִיז אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַוְיסְבָּרְעָנוֹגָן פּוֹנָעָטָם אַנְלָאָד נִיט
 נִיטִּיךְ אָוג אִיז אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ
 דִּי רַאֲקָעְטָעַ-שִׁיפָּס, וּאָס צִאַלְקָאָוּסְקִי הָאָט דָּעַרְטָוֹנְדָגָן, אִיז לְוִיטָמָעָ דַּעַט
 גַּעַדְאָנָקָ פּוֹגָעָמָעָ דָּעַרְטָיְנְדָעָ דִּיְזְוַעְלְבִּיקָעָ, וּאָס קִיבָּאַלְשִׁיסְטָעָס פְּלִיָּ

1) קָעָדִי זַיִּה בְּרַעְנְגָן, נִיטִּיךְ זַיִּיכְרָה אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ
 אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ אַגְּבָעָ
 סְעַלְטָעָ).

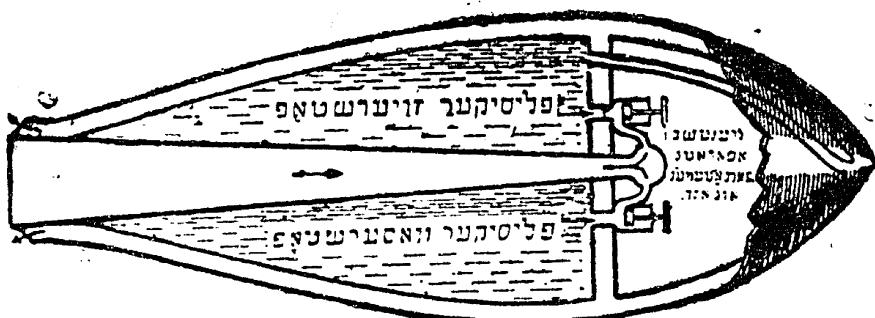
מאשין, אפער לוייטן אויסערלעכн אויטזען ווינגען ביידע דערפינדונגען
 וויניגק ענלאכ איינע אפ דער צויניטער. בא קיבאלטשיטן אין עס א
 פלאטפארם מיט צוווי שטאטיונג, וואס האלטן אונטער א גרויסן צי-
 פינדר ער מיט פולווער. איצט טוט א קווק אפנ געמי, ווי ציאלקאוסקי
 שטעט זיך פאר זיין ראקעט-שייפ. א טיל פונעם שיפ-היעט אין אפנ
 בעמל אראנגענוועג, קערדי מע זאל קענען זען די אינערלעכע אינ-
 דיכטונג. גענגויס דעם שיפ-קאָרפוּס, אינעוַיְנִיק, גויט א טרויב, וואס
 פארברירטערט זיך צומ איסערלעכנ אָפֶעָנָעָם עַק. דורך דערדאָזְקָעָר
 טרויב דארט ארויסנגי דער הייסער גאָז, וווען עס ברענט דער אָנְלָאָד.
 איןעם שמאלג עק אָרְבִּין פונ דער טרויב פָּמְפָּעָט מַעַן אָג מִת דָעַר
 הילפ פונ באזונדערע פָּמְפָּעָט שיטערן זויערטאט אָוֹן ברענעוֹרִיקָע פְּלִיָּי
 סִקְיָמִיט; דאָ משן זיך צויניפ אָוֹן צינדָג זיך אָג. די ערטער פָּאָר
 ביידע פְּלִיסְקִימָטן זוינגען זויער גְּרִיסָע; ווי אַיד זַעַט, פָּאָרְגָּעָטָעָן זיך אָ
 גְּרוֹיסָן פְּיַיל פונ דער הימְלָשִׁיפ. ציאלקאָסְקִי האָט אויסגעָרָעָכָט, אָז
 בא אַ קלעגעָרָן אָנְלָאָד ווועט די ראקעט-שייפ נִיט קענען באָקָומָעָן די
 נִיטִיקָע שְׂנָעָלְקִיטָט. דער גאָז, וואס בְּלִידָע זיך פונעם ברענונג, רינט
 אָרוֹיסָס דָּרְכָּן בְּרִיטָן עק פונ דער טרויב אַינְדְּרוֹיסָן, אָוֹן אַינְדְּרוֹאָסְטָרְ-שִׁפְלָעָכָן
 קער צִימָט דָּרִיקָט עַד אַינְדְּרָן דער זִימָט פָּוּנָעָט שְׂמָלָן עַק, צוינגעָנְדִיק די
 רָאָקָעָט צו פְּלִיעָג אַינְדְּרָן דערדאָזְקָעָר רִיכְטָוָן.

איןעם פָּאָזְעָרָשָׁטָן טִיל פונ ציאלקאָסְקִים רָאָקָעָט-שייפ 'וועט
 זִינְגָּעָאָרְדָּגָט אָקְיָומָע. וֵי דָאָרָט זִינְגָּעָאָרְדָּגָט אָוֹן אַינְגָּעָן
 רִיכְטָעָט בְּעָרָעָכָן אָזָי, ווי די קְיָוָטָעָט פָּוּנָעָט די אָונְטָעָרוֹאָסְטָרְ-שִׁפְלָעָכָן.
 ווענג דעם וועלָג מִיר נָאָכָּשׁ מְוֻעָּנָן שְׁפָעָטָר.

אַיד ווֹילָט, אָוֹואָדָע, ווִיסָּן, מִיט וואס אָונְטָעָרְשִׁידָט זיך אָזָא רָאָקָעָט
 שִׁפָּפָוּנָא האָרְמָאָטָן-קְוִיל, וואס עס האָט צוֹגָעָטָראָכָט וּשְׁוֹלָוּ וּוּרְבָּן. מִיר
 ווִיסָּן שְׁוִיגָּן, אָזָוּ מְעַנְשָׁנָן קָאנְגָּעָן נִיט פְּלִיעָג אַינְדְּרוֹאָסְטָרְ-קְוִיל. די
 פָּאָמָאָוּשָׁרְדָּן דָּאָרְפָּג אַינְדְּרוֹאָסְטָרְדָּן. פָּאָרוֹאָסְ-זַוְּשָׁע האָלָט מַעַן פָּאָר
 מְעַגְּלָעָכָן צוּ פְּלִיעָג אַינְדְּרוֹאָסְטָרְדָּן זִי דָאָרָט דָאָכָּפָּאָדָלָאָג די עַרְדָּן
 פָּוּנָעָט מִט אָזָא קָאָלָאָסָאָלָעָד שְׂנָעָלְקִיט-11 קָיָלָאָמָעָטָר. אַינְדְּרוֹאָסְטָר
 קוֹנְדָּע.

דער אָונְטָעָרְשִׁיד אָזָא דָאָג נִיט אַינְדְּרוֹאָסְטָר דָעַר שְׂנָעָלְקִיט,
 נָאָר אַינְדְּרוֹאָסְטָר, ווִיאָזְוִי דִּידָאָזְקָע שְׂנָעָלְקִיט בְּאָקוּמָט זִיכָּר.
 אָנוֹרִיסָע שְׂנָעָלְקִיט אָזָי, בִּיכְלָאָל גְּעָנוּמָעָן, פָּאָרְגָּעָטָעָן נִיט שְׁעָרְלָעָכָן.
 מִיר פְּיַילָעָן זִי אָפְּלִילָעָן נִיט, ווי גְּרוֹיסָע זִי זָאָל נִיט זִינְגָּעָן; שְׁעָדָלָעָכָן אָזָא בְּלוּזָן

דער שנע לערד אַנווֹזָס פּוֹנְגַּ דָּעַר שְׁנַע לְקִיַּט. אַ האַרְמָאַטָּן-
קוּיֵל באַקּוּמֶט אַיר שְׁנַעֲלִיקִיט קִימָט מִיטָּמָאל; דָּעַר אַנווֹזָס פּוֹנְגַּ דָּעַר שְׁנַעַל-
קִימַט אַיְזָן דָּאָ אַוְיסְטְּרוּגְּעוֹווֹיְנְלָעַכ שְׁנַעַל—עַט באַקּוּמֶט וְזִיכְּ אַגְּ אַוְפְּטְּרִיְּסְלָוְנָגָן,
וְזָאָס אַיְזָן שְׁעַדְלָעַכ פָּאר יְעֻטּוֹוְידָעַר לְעַבְּעַדְיְקָעַר באַשְׁעַפְּעַנְיִישׁ. פָּאַרְקָעַרט,
אַלְרַאַקְעַטְעַשְׁיַּט באַקּוּמֶט אַיר שְׁנַעֲלִיקִיט בְּיִסְלְעַבְּזִיְּוִוּן: זַיְהִיבְּס אַנְּ
אַיר באַוְעַגְּנוֹן דָּוִיק אָוָן פָּאַרְגְּרוּסְעַט דִּי שְׁנַעֲלִיקִיט בעַהְאַדְרָאַגָּעָן, בִּיזְ
וְזָאָנְגָּעָן זַי דָּעַרְפִּיטְמַן זַי נִיטְבִּיוֹן אַקְּלָאַסְאַלְעַר גְּרִיִּים. אָוֹא אַוְמְבָאַטְעַרְקָן
לְעַכְּבָּן אַנווֹזָקָט פּוֹנְגַּ דָּעַר שְׁנַעֲלִיקִיטן טְרָאָגָן מְעַנְתְּשָׁן אַרְיְבָעַר אַנְּ שְׁאָדָן

אַרְיְבָעַר לְעַכְּבָּן אַיְנְגָּרְדוּנְגָּו סָג צִיְּאַלְקָחוֹוּסִיס רַאַקְעַטְעַשְׁיַּט.

פָּאַרְגָּעָן-נוּוֹגָן. אַט דָּאָס אַיְזָן דִּי עַרְשְׁטָעַ מִילָּעַ פּוֹנְגַּ אַרְקַעַטְעַשְׁיַּט, וְזָאָס
אַ האַרְמָאַטָּן-קוּיֵל הָאָט זַי נִיטְמַן. נִיטְמַן וּוּינִיקָעַר וּוּיכִטְקִיךְ אַיְזָן אוּיכְ דִּי צְוּוֹיִיְ
טָעַ מִילָּעַ. אַוְועַקְטְּלִיעַן... דָּעַר לְעוֹזָגָן אַיְזָן זָאָכְ זְוִינְרִיךְ-מַעְ דָּאַרְטַּ וְזִיכְ
אוּיכְ אַוְמְקָעָרְגָן צְוִירִיךְ. פְּלִיעַן אַט דָּעַר לְעוֹזָגָן אָוָן נִיטְמַן וְזִיכְ
הָאָט קִיְּגַן שְׁוֹם וּנְגַעַן נִיטְמַן, וּוּגַן אַצְּלִיעַע עַס וּוּאַלְטַן זִיכְ גַּעַפְּנוּגָן מְעַנְתְּשָׁן,
וְזָאָס וּחְאַלְטַן זִיכְ גְּדִיִּט אַפְּגָנוּגָן דָּאָס לְעַבְּנָן צּוֹלִיב אַזָּא רַיְיוֹן.
אַיְזָן אַ האַרְמָאַטָּן-קוּיֵל אַיְזָן אַוְמְגָלָעַכ אַוְמְזָקָעְרָן זִיכְ צְוִירִיךְ. אַיְזָן אַ רַּאַ
קַעַטְעַשְׁיַּט אַיְזָן עַס פּוֹלְשְׁטָעַנְדִּיק מְעַגְּלָעַכ, מַעְ דָּאַרְטַּ בְּלוּיוֹן מִיטְנַעַמְעָן מִיטְ
וְזִיכְ אַגְּנוֹגָן גְּרוֹיסְגָּרְעַזְוּרְוָן בְּרַעַנְשְׁטָאָפּ אָוָן נִיטְמַן פָּאַרְוּוּנְדָן אִיטְ אַיְנְ
וְגַאנְגָּן בָּאָמָ פְּלִיעַן אַהֲנָן. דִּי שִׁיטְ דָּאַרְטַּ זִיכְ אַרְאַפְּלָאָגָן אַט דָּעַר לְעוֹזָגָן
מִיטְ אַגְּנוֹזְגָּן רַעַזְוּרְוָן בְּרַעַנְשְׁטָאָפּ, וְזָאָס וּוּסְטַ צְוּנוֹצָן קְוּמָעָן אַט פְּלִיעַן
צְוִירִיךְ.

אַט פָּאַרְוּזָס אַרְקַעַטְעַשְׁיַּט אַיְזָן דִּי פָּאַסְיְּקַעְטָע פְּלִיְּ-מְאַשְׁנִין פָּאר אַ
רַיְיוֹן אַט דָּעַר לְעוֹזָגָן. דִּי פְּלִיעַר דָּאַרְפָּן, פָּאַרְשְׁטָמִים זִיכְ, הָאַפְּנָן אַיְנְ זִיכְ
עַר קָאַיְוּטָע אַלְצָן, וְזָאָס אַיְזָן נִיטְקִיךְ סָאָרְגָּן לְעַפְּגָן: לְוֹטָט, גַּעַטְרָאַנְק, שְׁפִּינְ,

אַפִּילְעַז ווֹאַרְעֶמְקִיִּיט אָוָג לֵיכַט אַינְ גַּדַּע טַאֲרַט פֿוֹנְ עַלְקְטְּרִישָׁע בָּאהַהיַי
 צַוְגַּן אָוָג בָּאלְלִיכְטָוְגְּג. דַּאָס פְּלִיעָן אַפְּ דַּעַר לְפָאוֹנָגְעַ אָוָן צּוֹרִיךְ דַּאֲרָט
 דְּוַעְרַג בָּא צּוֹויַי ווֹאַכְּנָג. דַּעַר רַעֲוֹרוֹו ווַעֲטָרָאנְק אָוָג שְׁפִיְין פָּאָר עַטְלְעַכְעַ
 מַעֲנַשְׂנָה אָפְּ צּוֹויַי ווֹאַכְּנָג ווֹעַט נִיט שְׁטָאָרָק בָּאלְלַעַטְקִין דַּי שִׁיפְּ.
 לַוְסָט אַמְּ אַפְּטְעַמְּגַן בִּיסְטַן פְּלִיעָן ווֹעַט מַעַן קִיְּנָסָכְ נִיט דַּאֲרָפְּנָמְתַעְמָעָן: אַמְּ
 דַּעַר שִׁיפְּ ווֹעַט דַּאָס זַיְינָג אָגְרִוְסָעָר רַעֲוֹרוֹו זַוְיְעַרְשְׁטָאָפְּ פָּאָרָן בָּרְעַנְעַן,
 אָוָג זַוְיְעַרְשְׁטָאָפְּ אַיְוֹ דַּאָס דַּי הַוִּיפְּ-זָאָכְ, ווֹאָס מַעַדְ דַּאֲרָט הַאֲבָגְ פָּאָרָן
 אַפְּטְעַמְּגַן. עַלְקְטְּרִישָׁע בָּאהַהיַזְוְגְּג ווֹעַט מַעַן דַּאֲרָפְּנָמְתַעְמָעָן אַמְּ
 צָעַצְיִיט: אָגְרִוְסָטְנָגְ פְּיַיל ווֹעַג ווֹעַט זַיְכְ דַּי שִׁיפְּ בָּאָדָגְ אִינְ זַוְנִ-שַׁטְרָאָלְגְן,
 ווֹאָס ווֹעַלְגְ זַיְגַּעַנוֹגְ אַנוֹוָרְעַמְתַעְמָעָן. פָּאָרְקָעָרְטָם, עַס אִינְ זַיְעַרְ מַעְגַּלְעַכְ, אָז
 סִיחָעַט אַוִּיסְקָוְמָעָן צָוְ לְמִידְגָּן פֿוֹנְ שְׁטָאָרְקָעָרְ הַיְצָאָה! אַגְעָוְוּ, ווֹעַט קַעַגְגְ דַּעַר
 דְּאַזְיָקָעְ צָאָרָעְ זַיְינָג אַוְנְטָעָרְ דַּעַר הַאֲנָטְ אַגְוָטָמְלָאָגְ: פָּלִיטִיקָעָר זַיְ-
 עַרְשָׁטָאָפְּ צָאָרָעְ זַיְינָג אַוְנְטָעָרְ דַּעַר הַאֲנָטְ אַגְוָטָמְלָאָגְ: פָּלִיטִיקָעָר זַיְ-
 יָוָטָעְ מִיטְ אַבְּיַסְטָלְ פֿוֹנְ דְּעַרְדָּזְאַוְיִקָּעָרְ סְלִיסְקִיִּיטְ, אַזְדִּילְלוֹסְמָזְלָקְ קִיל ווּרְעָגְ.
 עַטְלְעַכְעַ ווּרְעַטְעַרְ ווּגַעַגְגָ צִיאַלְקָאַוְסָקִין גַּוְפָעְ. דְּעַרְדָּזְאַוְיִקָּעָרְ מַעְרְקָוִירְ-
 דְּיִקָּעָרְ מַעְנַטְשָׁ, ווֹאָס אִיןְ בָּאַרְיִיטְ גַּוְוְאָרָגְ דַּוְרְכְ אָרִיְ דְּעַרְפִּינְדוֹגְגָעְ, אִיןְ
 אִיצְטָאָלָטְ הַעֲבָדָר 75 יְאָרָ. אַינְ 1932 יְאָרָ הַאֲטְ דַּי גַּאנְצָעְ סָאוֹוְעַטְיִישָׁעְ
 וּזְעַלְשָׁאַפְּטְלְעַכְקִיָּטְ אִםְ בָּאַעָרְטָ אַינְעָםְ צָאָגְ פֿוֹנְ זַיְינָג 75 יְאָרִיךְגְ יְוּבִּי
 לְיִי. צִיאַלְקָאַוְסָקִיְ אִיןְ גַּבְוִוְרָגְ גַּוְוְאָרָגְ אִינְ זַיְעַרְ אַנְטָמְעַרְ אַרְבְּעַטְנְ-
 דְּיִקָּעָרְ פָּאַמְּלִיעָ, ווֹאָס אִיןְ נִיטְ אַיְמְשְׁטָאָנְדָרְ גַּעַוְועַןְ צָוְ גַּעַבְנְ אִםְ אַפְּלִיעָ
 אַנְפָאַגְלְעַכְעַ שָׁוֹלְ-בִּילְדוֹגְגָ. זַיְינָג בְּרִיטְיִעְטָ קַעַנְטָעַנְיִישָׁןְ הַאֲטְ עַרְ דְּעַרְוּוֹאַרְבָּגְ
 אַנְ יְעַטְוְוִידְעַרְ הַיְלָטְ פֿוֹנְ דַּעַר זַיְיטְ, בְּלִוְיַוְיְוָןְ דַּוְרְכְ זְעַלְבַּשְׁטָעַנְדִּיקָןְ לְיִיְעָנָעָןְ
 בְּיִכְעָרְ. פְּעַרְצִיקְ יְאָרְ אִיןְ עַרְ גַּעַוְועַןְ אַלְעַרְעָרְ, אַינְ דַּי גַּאנְצָעְ פְּרִיעָעְ צְיִיטְ
 פְּלָעָנְ עַרְ אוִיסְטָנוֹצָנְ אַפְּ וּוַיְסְנַשְׁאַפְּטְלְעַכְעַ פָּאַרְשָׁוּגְגָעְ אָוָגְ אַפְּ טְרָאָכָטְ
 אִיבְּעָרְ זַיְינָג דְּעַרְפִּינְדוֹגְגָעְ. צִיאַלְקָאַוְסָקִיםְ דְּעַרְפִּינְדוֹגְגָעְ הַאֲבָגְ אַשִּׁיְיְ
 כְּעַסְ צָוְ אַעְרָאַפְּלָאָנְעָןְ, צָוְ לַוְפְּטַשְׁיָנְ אַנְכָבְ סְרִיאָרְ אַיְזְדָעְ אַינְ
 וּמְאַכְטָ דַּי אַוְיסְרָעַכְנוֹגָגְ פֿוֹנְ דַּי אַעְרָאַפְּלָאָנְעָןְ נָאָכְ סְרִיאָרְ אַיְזְדָעְ אַינְ
 אַוְיָסְלָאָנְדְ הַאֲטְ מַעַן אַוְיְתָגְבָוְיִיטְ דַּי עַרְשָׁטָעְ פְּלִימְאָשְׁגָןְ. פְּנוֹקָטְ אַוְיַיְהָאָטְ
 עַרְ אִבְּעַרְגְּוִיאָגָטְ דַּי מִירָעָוְדִיקָעְ גַּעַלְעָרָנְטָעְ אַיְנָעָטְ אַוְיסְרָעַכְעָנָגְ דַּי
 לַוְפְּטַשְׁיָנְ. דַּעַר מְסֻטְעָרְ פֿוֹנְ אַלְוְפְּטַשְׁיָנְ מִיטְ אַמְעַטְאַלְעָנָמְ הַיִּיטְלְ
 אַונְ מִיטְ אַגְגָעַוְוְאַרְעַמְתָןְ גַּאוֹ, ווֹאָס עַרְ הַאֲטְ צְוָגְעַטְרָאָכְטְ, הַאֲטְ פְּילְ מִיְ-
 לַעַסְ קַעַגְגְ דַּי עַקְוִיטְרִינְדִּיקָעְ דִּירְיוֹשְׁאַבְלָעָגְ: צִיאַלְקָאַוְסָקִיםְ דִּירְיוֹשְׁאַבְלָ-
 דָאָרָטְ זַיְינָג בִּילְיִקָּעָרְ, גַּסְמָרָאַלְקָאַוְסָקִיםְ דִּירְיוֹשְׁאַבְלָ-
 אַיְצִיקָעְ לַוְפְּטַשְׁיָנְ. אַבְעָרְ דַּאָסְ וּוֹנְדָרְבְּאַרְסָטָעְ פֿוֹנְ אַלְגָ, ווֹאָס צִיאַלְ

קָאַחַתְּקִי הָאָט דַעֲרְפּוֹנְדָן—דָאָס אֵין דַעַר פְלָאוּן וּוּעָגָן אוּבְּעַרְפְּלִיעָן אֶפְ
דַעַר לְעוּוֹאָנָעָן אֵין אַ רַאַקְעַטְשִׁיפּ, וּוּעָגָן וּוּלְכָעָר אֵיכָהָבּ נַאֲרַן וְחָאָס
לְעַרְצִיְּלַטּ.

לְאַנְגָּעָן יַאֲרָגּ הָאָט קִיְינְגָּר נִיט אַפְגּוּשָׁאָצְטּ צִיאַלְקָאַוּסְקִים אַרְבְּעַטְן,
נִיט אַנְעַרְקָעָנְטּ דִי וּכְטִיקְמִיטּ פָוָן זַיְינְגָּעָן זַעַרְפִּינְדוֹגְגָעָן אָוָן נִיט גַעַזְפָּגָן
אִימָ קִיְינָ שֻׁם שְׂטִיצְעָ. אַנְעַרְקָעָנוֹגָן אָוָן הַיְלָפּ הָאָט עַר בָּאַקְוּמָעָן בְּלוּוּן
נַאֲכָ דַעַר דְעַוּאַלְיוֹצְיָעּ, וּוּגָן דִי רַאַטְמָאָכָט אָוָן דִי רַאַטְנְ-גַעַזְעַלְשָׁאָצְטּ
לְעַקְבִּיטּ הָאַבְגָּן אַפְגּוּשָׁאָצְטּ זַיְינְגָּעָן פָאַרְדִּינְסְטָן.

אִיצְטּ הָאָט דִי גַעַזְעַלְשָׁאָפְטּ, אַסְאָאוּיְאַכְעָמָן, גַעַזְמָעָן אֶפְ וִיבְ דִי זַאֲרָגּ
וּוּגָן דַעַר וּכְטִירְדִּיקָעָר אַנְטוּוּיְקָלְגָּוָן פָוָן צִיאַלְקָאַוּסְקִים דַעַרְפִּינְדוֹגְגָעָן.
אִינְגָּבְאַשְׁטָאנְדּ פָוָן דַעַרְדָּאַזְיִקָּעָר גַעַזְעַלְשָׁאָפְטּ זַיְינְגָּעָן פָאַרְגָּן בָאַזְוּנְדְּרָעּ
אַפְטִילְגּ, וְחָאָס פָאַרְגָּעָמָעָן זַיְכְ מִיטּ שְׁטוּדִירָן צִיאַלְקָאַוּסְקִים אַרְבְּעַטְן, פָאַרְ-
שְׁפְרִיְיסָן זַיְינְגָּעָן גַעַדְאַנְקָעָן אָוָן גַרְיְתָן צּוּ מְעַנְטָשָׁגּ, וְחָאָס זַאֲלָגָן קַעַנְגָּעָן מִיטּ
דַעַרְטָאַלְגָּן אַרְבְּעַטְן אָפְנָגְבִּיטּ פָוָן פָאַרְוִירְקָלְעָכָן זַיִ. צִיאַלְקָאַוּסְקִי לְעַבְטָמּ
אִיצְטּ שְׁטָעַנְדִּיקּ אַגְדָּעָר שְׁטָאָטּ קָאַלְגָּוָעּ, אָוָן נִיט גַעַקְוּקָטּ אֶפְ וִינְגָּעָן עַלְ-
טָעָר אַרְבְּעַטְ עַר, דָאָכּ אַמְדָעְרְמִידְלָעָכּ אַיְבָעָר זַיְינְגָּעָן דַעַרְפִּינְדוֹגְגָעָן. אִיכְ
הָאָבּ בָאַקְוּמָעָן פָוָן אִימָ פִילּ וּכְטִיקְעָן אַנוּזְיִזְוְגָגָעָן, מִיטּ וּוּלְכָעָ אֵיכָהָבּ
זַיִ בָאַנְצָטּ אַוִיכּ בָאַמְ צְוּנוּיְפְשְׁטָעָלָן דַאַסְדָּאַזְיִקָּעָ פִיכְלָן).

דִי דַעַרְפִּינְדָעָר אֵין אוּסְלָאנְדּ

קִיבְאַלְטְשִׁיטּ אָוָן צִיאַלְקָאַוּסְקִי זַיְינְגָּעָן נִיט זַיִ אַיְגְזִיקָעּ דַעַרְפִּינְדָעָר,
וְחָאָס הָאַבְגָּן צְוּגְעַטְרָאָכּ פָלִיְ-מַאְשִׁינְגָעּ לְוִיטָן מְוִסְטָעָר פָוָן אַ רַאַקְעַטּ. צּוֹמָ
זַעַלְבִּיקָגּ וְגַעַרְאָנָקּ זַיְינְגָּעָן שְׁפָעַטְעָרּ גַעַקְוּמָעָן דַעַרְפִּינְדָעָר אַוִיכּ אַוִיסְעָרּ דִי
וְרַעַנְעַגָּן פָוָן אַונְדוֹעָרּ פָאַטְעַרְלָאנְדּ — אַיִגּ אַמְעָרִיקָעּ אָוָן אַיִגּ דִיְטְשָׁלָאנְדּ.
פָוָנְקָטּ וּזְיִצְאַלְקָאַוּסְקִי, וּוּלְכָעָרּ הָאָטּ, אַפְסָאָלִוּטּ נִיט וּוּסְנְדִיקּ וּוּגָן
קִיבְאַלְטְשִׁיטָשָׁעָטּ מַאְשִׁיגָן, אַיִגּ 20 יָאָרָר אַרְוּם אַלְיִינְגּ צְוּגְעַטְרָאָכּ אַ רַאַקְעַ-
טִישִׁיפּ, אַוִיכּ אַיִגּ אַוִיכּ דַעַרְפִּינְדָעָר גַעַלְעַרְנָטָעָר גַאַדָּאָרְדּ מִיטּ
20 יָאָר שְׁפָעַטְעָרּ נַאֲכָ צִיאַלְקָאַוּסְקִינּ אַלְיִינְגּ צְוּגְעַטְרָאָכּ צּוּמָ גַעַרְאָנָקּ וּוּגָן
אַוִיסְבּוּיָעָן אַקְאַלְאָסְטָלָעּ רַאַקְעַטּ אַפְ הַוִּיכּ פְלִיעָן. עַר הָאָטּ זַוְרְכָעַמָּאָכּ
אַ רְיִי אַגְשְׁוִילְעָכּ פְרוּוֹגּ, קַעַדְיִי צּוּ פָאַרְבָּעַטְעָרָבּ דִי קָאַנְסְטְרוֹקְצִיעּ פָוָן

1) זַוְעָר עַס וּוִיכּ יַיְכּ מַעַר דַעַרְוּוִיסָן וּוּגָן צִיאַלְקָאַוּסְקִיטּ לְעַדְגּ, דַעַר קָפְן וּוּגָן אַיִגּ
דוּרְכְלִיעַגָּן אֵין יַאַ. אַיִ. פָעַרְלָמָאנְסּ בְּפִיכְלָן צִיאַלְקָאַוּסְקִי, זַיִן לְעַגְן אָוָן זַיְינְגּ וּוּסְנְדִיקּ
לְעַכְעַטְן.

די געווינלעכע ראקטע ; אונזו, האט ער דערויזן אינ דער פראקטיק,
או אינ א פומטג, אַנְוֹלֶפְּטִיקָן דארט די ראקטע פְּלִיעָן ניט בלויו
ערוגער, נאָר אַפְּלָע בְּעֵסֶר, אַיְדָעָר אַינְ דָּעָר לוֹפְּט.

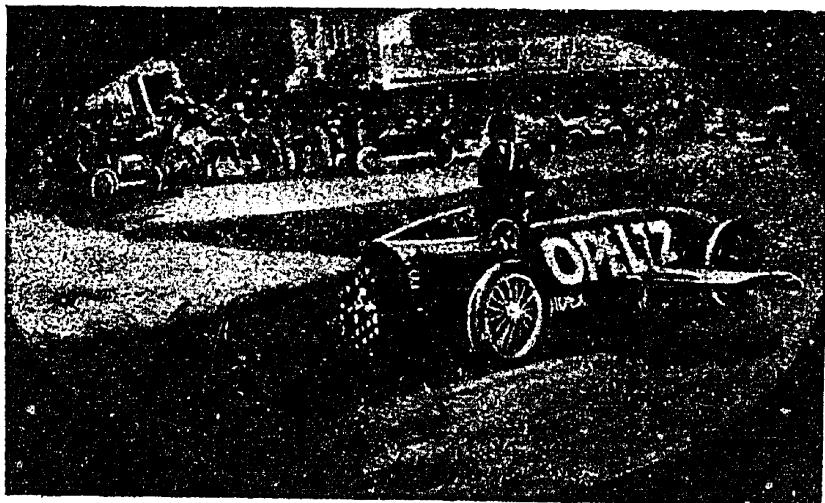
אונְ נאָכָל אַינְ עַטְלָעַכָּע יַאֲרָרָת אַיְן אַיְן דִּינְטְּשָׁאָנְדָּזָעָן דִּעְרְשִׁינְעָן אַ
בּוֹכְ פָּנוּנָם דִּינְטְּשִׁין גַּעֲלָרְנָטָן אַבְּעָרָט, וּוּלְכָעָר אַיְזָן, לְאַבְּלוֹטָן נִיט
וּוִיסְנְדִּיקָן נִיט וּוּגָנָן קִיבָּאַלְטִישְׁתָּגָן, נִיט וּוּגָנָן צִיאַלְקָאַוּסְקִין אַונְ נִיט
וּוּגָנָן גַּאֲדָרְדָּגָן, אַוִיכְ גַּעַקְמָעָגָן צּוֹם גַּעַדְאָנָקָן וּוּגָנָן אוּסְטוּיָעָגָן אַ פְּלִיְ-מָאָדָן
שְׁנִין לוּיטָן מְוֹסְטָרָר פָּוֹגָן אַ רָּאַקְעָנָן. פּוֹנְקָט וּוּיְ צִיאַלְקָאַוּסְקִין, לִיְיָוָט ערָר
אוֵיכְ פָּאָרְפִּיטָן דַּעַט פּוֹלְוּוֹעָר מִיט בְּרַעַנְ-פְּלִיטִיקִיטָן : מִיט סְפִּירָט, שִׁידָן
טָעָרָן זּוּיְעָרְשָׁהָאָעָאָן אַנְדָּרָן, וּוּלְכָעָר מַעַדְאָרָט פָּאִינָן אַנְצִינְדָּן אוּסְמִישָׁן
מִיט שִׁיטָּעָן זּוּיְעָרְשָׁתָּאָפָן. ערָהָט גַּעַמְאָט זּוּיְעָר אַסְאָקָמָטָמָטָישָׁע
אוּסְרָעַכְעַנוּנוּגָעָן, זּוּיְעָר וּוּכְטִיקָּעָפָר דִּי, וּוּאָסָן וּוּצְלָן מִיט דָעָר צִיעִיט
בּוּעָן רָאַקְעָטִישָׁע פְּלִיְ-מָאַשְׁנִינָּעָם. ערָהָט אוֵיכְ צּוּגְעַטְרָאָכָט, וּוּאָזָוִי צּוֹ
קָאנְסְטְּרוּרִינְגָן עַטְלָעַכָּע רָאַקְעָטָע-מָאַשְׁנִינָּעָס — גְּרוּסָע אַונְ קְלִינְעָן, וּוּאָסָן

דָּאַרְפָּן דִּינְגָּן פָּאָר פָּאַרְשִׁיְדָעָן צִילָּן.
וְאָסָ-זּוּשָׁע בָּאַטְיִיט אַזָּא צְנוּנוּיְפָאָלָן טָוָן גַּעַדְאָנְקָעָן באָ פִּיד דָעַרְפִּינְ-
דָעָר, וּוּאָסָן הָאָפָן נִיט גַּעַוּוֹסָט אַיְנוּרָפָר פָּוּנָעָם צְוּוִיתָן ? פָּאַרְוּאָס זּוּיְנָעָן
מְעַנְטָשָׁן, וּוּאָסָן הָאָפָן גַּעַוְיָוִס אַזְוִי וּוּיָט אַיְנָעָרָפָר פָּוּנָעָם צְוּוִיתָן, גַּעַלְוָעָן
צּוֹ אַיְינָע אַונְ דִּיזְעַלְבִּיקָּע גַּעַדְאָנְקָעָן ?
דָּאָס אַזְוּ דָעַרְפָּאָר, פָּאַרְשִׁפְּטִיט זִיכְרָן, וּוּנְיִיל דִּי לִיְיָוָגָג פָּוָן דָעָר אַופָּ-
נָאָפָע צּוֹ פְּלִיעָן אַגְּנָגָן וּוּלְטִידָרִיםָן, וּוּאָס זִיְ הָאָפָן גַּעַפְוָגָעָן — אַיְזָן דִּי
אַיְנְצִיךְ רִיבְטִיקָע לִיְיָוָגָג. אַונְ אַוִיכְ פִּיד וּדְעַרְפִּינְדָעָר, יַעֲדָרָרָר בָּאָזְוּנָן
דָעָר, הָאָפָן צּוּגְעַטְרָאָכָט אַיְינָס אַונְ דָּאַסְעַלְבִּיְיָעָן, דָעַרְוִיָּזָט עָס אַנְ צּוּוּיִיפָּל,
אוֹ זִיְ אַלְעָן זּוּיְנָעָן אַדוֹפָן רִיבְטִיקָן וּוּגָג.

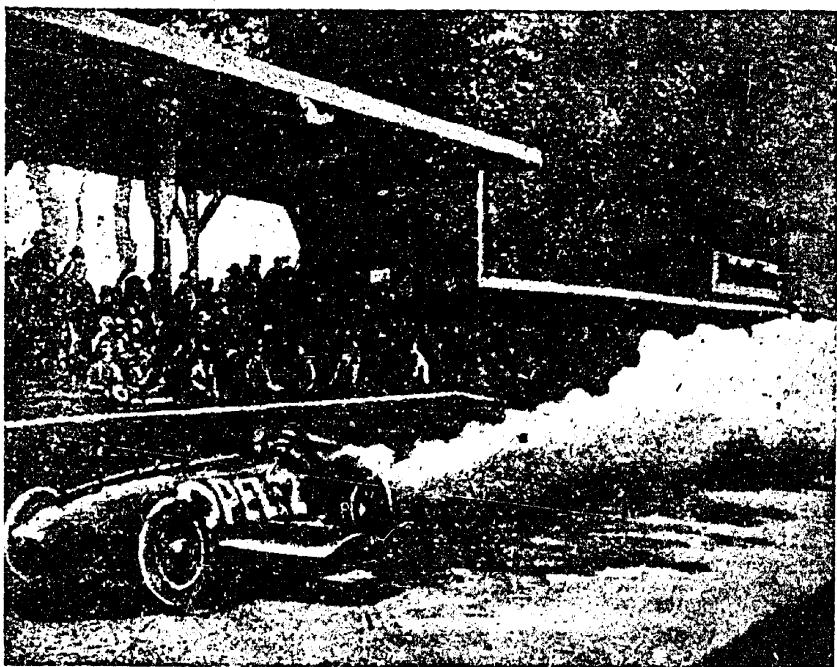
פָּוָן גַּעַדְאָנָק צּוֹ טָאָט

וּוּגָנָן אַיְגָן דִּי נָאָר לְעַצְטָע יַאֲרָן הָאָבָן דִּי דָעַרְפִּינְדָעָר פָּוָן דִּי רָאַקְעָטָע
מָאַשְׁנִינָּעָס אַגְּנָגָהוּיְבָן אַיְבָּעַדְצָוְגִּיְיָיָן פָּוָן פָּרָאַקְעָטָן צּוֹם פָּאַרְוִיְרְקְלָעָן זִי,
הָאָפָן זִיְ קְוִידָעַמְקָאָל פָּאָר זִיכְרָן נַעַשְׁתָּעַלְט אַזָּא פְּרָאָגָעָן :

וּוּאָזָוִי פְּרוּוֹסָט מַעַן אַוִיכְ, צִי אַרְאַקְעָטָע קָעָן וּוּיְדָקְלָעָכָב בָּאוּעָנָן
נִיט בְּלָוִוָן זִיכְרָן זּוּלְגָסָט, נָאָר אַוִיכְ אַגְּנָעָץ מָאַשְׁנִינָן ?
מִיט דַעַט צִילְ הָאָט מַעַן גַּעַמְאָט עַטְלָעַכָּע שְׁרוּוֹן טָוָן בָּאוּעָנָן דָוָרָכָב
רָאַקְעָטָע אַזְוָגָנָן אַס דָעָר עָרָד.

רער ראקעט-איזוטאמציגיל רירט זיך פון ארט.

רער ראקעט-איזוטאמציגיל ביטס זיין באזענונג.

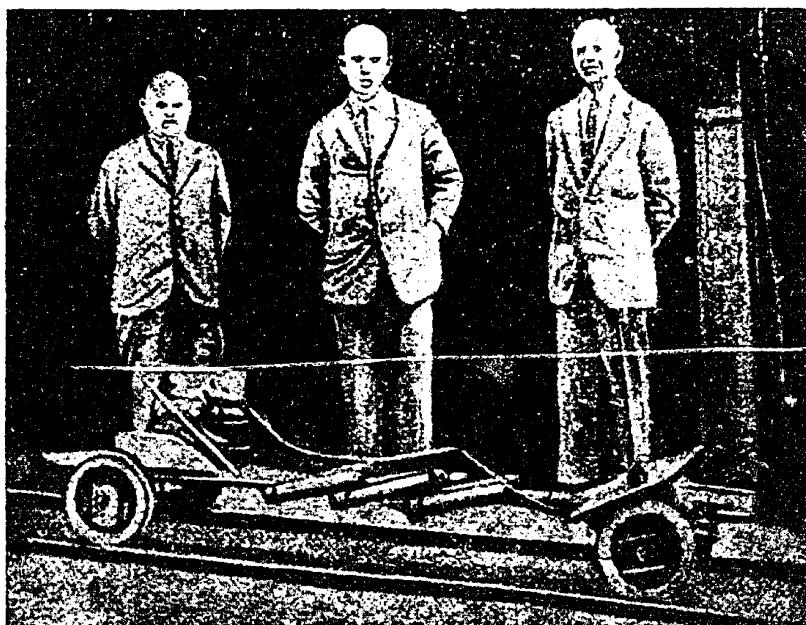
די ערשות עקספערימענטן פון דעםטאָזַיְקָן מיט האָט מען געמאָכט
מיט אַוּסָטָאַמָּאָבִילָן. מע האָט אַרְאַפְּגָנְעָנוּמָעָג דעם מאָטָאָר פונעם אַוּסָטָאָר
מִאָבִיל, אָוֹן אַינְעָם הִינְטָרְשָׁטָג אַיִלְּ פָוָנָעָט ווְאָגָן האָט מען אַרְיִינְגָּעָ
שְׁתְּעַלְּטָס גְּדוּסָע רַאֲקָעְטָס. נָאָכָּ עַטְלָעְכָּבָע עַקְסְפָּעְרִיםְעַנְטָן האָט מען גַּעַן
מַאְבָּט אַפְּרוּוֹ מִיט אָג אַוּסָטָאַמָּאָבִיל, ווְאָסָּ האָט גַּעַהָט אָט זִיכְּ 12 רָאָ
קָעְטָס. דָּעָר פְּרוּוֹו האָט זִיכְּ אַיְנְגָּעְגָּעָבָן. באָט אַנְצִינְדָּן (דוֹרְכָּ אָג עַלְעַקְּ
טְּרִישָׁן פּוֹנָק) אַיְנָן רַאֲקָעְטָס נָאָכָּ דָּעָר צְוִוִּיטָעָר אֵין דָּעָר אַוּסָטָאַמָּאָבִיל
גַּעַלְגִּיגָּן מִיט אַנוּוֹאַקְסְּנְדִּיקְעָר שְׁנַעַלְקִיטָּס אָוֹן אַיְנָאָ פּוֹנָ ווִינְנִיָּ
קָעְרָד ווּ 10 סְעַקְוָנְדָעָט האָט עָר זִיכְּ צְעִיאָנָט בֵּין 100 קִילְּאַמְּעַטָּעָר אָ שָׁאָ.
דָּעָט צְוִוִּיטָן פְּרוּוֹו האָט מען געמאָכט מִיט אָג אַוּסָטָאַמָּאָבִיל פּוֹנָ אָ
בְּעַסְטָרְעָר קָאנְסְטְּרוֹקְץִיעָ: עָר האָט גַּעַהָט אָזָּ אָפָּרְטָמָּן, ווְאָסָּ האָט אִים
פְּאַרְלִיְּכְּטָעָרָט צְוּ צְעַשְּׁפָּאַלְטָן דִּי לְוָסְטָפָּאָר זִיכְּ; בָּאָ דִּי זִיכְּתָּן זִיכְּיָעָן
גַּעַוּוֹן פְּלִינְגָּן — נָאָר נִיט מִיטָּן צִילְּ אַוְפְּצָהָיִיבָּן דִּי מַאְשִׁין אַינְדָּעָרָ
הִיכְּ, נָאָר פְּאַרְקָעָרָט, קָעְרָדִי צְוָדְרִיקָּן זִי צְוּ דָּעָר עָרָד אָוֹן נִיט לְאָגָן זִי
אַפְּטִילְגָּן זִיכְּ פּוֹנָעָמָּבָּאָדָגָן. אֶפְּ דָּעָט אַוּסָטָאַמָּאָבִיל האָט מען אַוּסָטָגָעָ
שְׁתְּעַלְּט אֵין צְוִוִּי מְאָלָּי מַעְרָ דַּאֲקָעְטָס, אַיְידָעָר באָט עַרְשָׁטָן פְּרוּוֹו, —
24 רַאֲקָעְטָס. ווּעַן מִעְעָד האָט זִיכְּ אַנְצִינְדָּן, האָט זִיכְּ דָּעָר אַוּסָטָאַמָּאָבִיל
אָ רִיס גַּעַטְאָן פּוֹנָ אָרְטָ אָוֹג האָט אַנְגָּעוּהָיִבָּן שְׁנַעַל לוֹינְפָּן, אַנְטוּוּיְקָלְעָנְדִּיקָּ
אָ שְׁנַעַלְקִיטָּס פּוֹנָ 220 קִילְּאַמְּעַטָּעָר אָ שָׁאָ.

בָּאָט דָּרִיטָן פְּרוּוֹו האָט אָג אַוּסָטָאַמָּאָבִיל מִיט זַעַקָּס אָוֹן דְּרִיעִיסִיק דָּאָ
קָעְטָס דַּעְרְגִּיכְּטָאָ שְׁנַעַלְקִיטָּס פּוֹנָ צְוִוִּי הַנוֹּנְדָּעָרָט פֻּרְצִיךְ קִילְּאַמְּעָ
מַעְרָ אָ שָׁאָ.

דָּעָר פְּאַלְגְּנְדִּיקָּעָר פְּרוּזָן אֵין געמאָכט גַּעַוּוֹאָרָן מִיט אָג אַוְיִינְגְּרָוּפָעָ
נָעָר אַוּסָטָאַדְרָעָזָנָע, ד. ה. אָג אַוּסָטָאַמָּאָבִיל אָפְּ דְּעַלְסָן. מע האָט דָּעָר
וְאָרְטָ אָזָּ אַרְוִיטָע שְׁנַעַלְקִיטָּס, אָז סְיָאָן גַּעַוּוֹן גַּעַפְּעַרְלָעָכָר אַרְוְפְּצָאָר
וְעַצְּנָן אָמַעְנְשָׁן, מע האָט באַשְׁטִימָט אַוְיסְפְּרוּוֹן דִּי מַאְשִׁין אָג פָּאָסָאָר
וְשִׁירָן. אַיְינָן פָּאָסָאָשָׁר אֵין יָאָג גַּעַוּוֹן אָפְּ דָּעָר מַאְשִׁין, קָעְדִּי צְוּ דָּעָר
וְוִיסְנָן זִיכְּ, ווּיְעָסְוָ וּוֹירְקָט אָפְּנָן גַּעַוּוֹנָט דָּעָר גִּיכְעָד אַנוּוֹקָס פּוֹנָ שְׁנַעַלְקִיטָּס;
מע האָט אַוּסָטָגָעָזָעָצָט אָפְּ דָּעָר אַוּסָטָאַדְרָעָזָנָע אַשְׁטִינְגָּן מִיט אָקָצָ
מע האָט גַּעַלְאָזָט דִּיזְאָזְיָקָע טַאְשִׁין מִיט פִּיר אַיְנָן צְיוֹאַנְצִיךְ רַאֲקָעְטָס
צְוִוִּי מְאָלָּי. דָּאָס עַרְשָׁטָע מְאָלָּה האָט זִי זִיכְּ פָּאַנְאַנְדָּעָרְגָּעִיאָנוּ בֵּין אַשְׁנַעַלְ
קִיטָּט פּוֹנָ הַנוֹּנְדָּעָרָט אַכְּצִיךְ קִילְּאַמְּעַטָּע אָ שָׁאָ, דָּאָס צְוִוִּיטָעָ מְאָלָּה האָט
מַעְנְדָּוָרָט נָאָכָּ גַּרְעַטָּע שְׁנַעַלְקִיטָּס, נָאָר דָּעָר עַקְסְפָּעְרִיםְעַנְטָן האָט
זִיכְּ גַּעַנְדִּיקָּט מִיט אָג אַוְמְגָלִיק: דִּי מַאְשִׁין האָט זִיכְּ אַרְאַפְּגָנְעָרִיסָן פּוֹנָ דִּי

דעלשן אונ איז אַראָפּגּוּפְּטָאלִין גָּאָרְגִּיָּאָרְפּ; די רַאֲקַעְטָעַס האָבָן זיך אָוּפְּגּוּרִיסְנֶן אַלְעַ מִיטָּמָאָל אָונַ האָבָן פָּאָרְגִּיכְטָעַס דָּעַם אָוּטָאָמָאָבִיל. עַס אַיז אָוּמְנָעַקּוּמָעַן דָּעַר פִּירְפִּיסְקְּעַר פָּאָסְאָוְשִׁיר פָּוָן דָּעַר אָוּסְאָדְרָעַז זִינְעַץ.

מייט דָּעַר הַילֵּפּ פָּוָן רַאֲקַעְטָעַס וּזְאַלְטַע מַעַן גַּעֲקָאנְטַע גַּעֲבָן דָּעַם וּוֹאָגָן זִיעַר אָגְרוּיטָע שְׂנָעַלְקִיְּט, אַבְּעַדְרַעְדַּר קַעַנְעַן זיך נִיט דָּרְיִיעַן אָזְוִי.

רַאֲקַעְטָעַ-דוּעַיְגַּע (אִינְמִיטָּן שְׂפִיטָה מַארְקָס וּוְאַלְיָע, וּזְאַיז אָוּמְנָעַקּוּמָעַן באָז
בָּאָכְגַּן עַקְסְפָּעַרְיְּבָעַן מִיט די רַאֲקַעְטָעַ-מַאְשִׁינְעַע).

שְׂנָעַל, וּזְאַיְלָע : בא זִיגְעַר אָשְׂנָעַלְגּן דָּרְיִיעַן זיך צְעַרְיִיסְנֶן זִיּוּן
אָט שְׂטִיקְלָעַכּ אָט פָּאָרוּזָס מַעַן האָט גַּעֲמָאָכְטַע עַקְסְפָּעַרְיְּמָעַנְטַן מִיט
רַאֲקַעְטָעַ-שְׂלִיטָנֶס : דָּא אַיז קִינְגּן רַעַדְעַר נִיטָּא, אָונַ מַעַן קָאנְגּ אָנְגַּעַלְאָדְעַנְעַד
פָּאָנָאָנְדָעַזְוּוּקְלָעַנְגּ אָקָלְאָסָאָלְעַ שְׂנָעַלְקִיְּטַס. אָשְׁלִיטָן, אָנְגַּעַלְאָדְעַנְעַד
מִיט אָכְגַּן רַאֲקַעְטָעַס, האָט דָּעַרְגִּירִיכְטַס אָשְׂנָעַלְקִיְּט אַינְגּוּזְיִי מַאְלָעַ
אַיְדָעַר אָרַקְעַטָּעַ-אוּטָאָמָאָבִיל : פִּיר הַוְּנְדָעַרְתּ קִילְאָמָעַטָּעַר אָשְׁאָ!
אִינְמְעֻרְעָסָאָנֶס אַיז, אוּ אָפּ אָגְרוּיסְנֶן טִילְלַע פָּוָן זִינְעַץ — עַמְעַס, נִיט לְאָנְגַּגְגַּן —
וּוֹעֵגּ האָבָן דִּי אָוּנְטְּעַרְשָׁטַע שְׁלִיטָן-גְּלִיטְשָׁעַרְתּ נִיט גַּעֲלָאָזְטַע אַפְּלַע קִינְגּ

או נ צנוי. קענסיק, או דער שליטן האט זיל געטראנגן אין דער
קופט איבערן שניוי.

דיידאזיקע עקספערימענטן האבן א באטיט דערמייט, וחאָס זיי באַ
וועיזן, וואָס פאר א קראפט עס קענען פאנאנדערויקלען די ראקעטס.
עס וואָלט אַבער געווען אַטאָעס צו מײַינען, או אַינְ דער צוקונטס ווועט
מען אין אווטאמֿאַבִּילָן באַנוֹצָן דָּאַקְעַטָּס אַנְשָׁטָאָט מְאַטָּאָרָן.

דאָס פֿוֹינְס נִיט צו טָאנְ: פֿאָר דָּעַר שְׂנָעַלְקִיְּט, מִיט ווּלְכָעַר עַס
קעַן פֿאָרָג אַג אַוּטוֹמָאַבִּילָן, וּלְגַן דָּאַקְעַטָּס קָאַסְטָן טְמִיעַדְעָר, אַיְדָעַר אַ
מְאַטָּאָר. אַנוּוּנְדָּג דָּאַקְעַטָּס לְוִינְס בְּלוּזָן אַינְ דָּעַם פֿאָלָּה, ווּעַן מַעַד דָּאַרְטָס
זַיְעַר אַ גְּרוּסְעַט שְׂנָעַלְקִיְּט. מִיט אֹאָ גְּרוּסְעַר שְׂנָעַלְקִיְּט קָעַן מַעַן
וּבְכָבָד בְּלוּזָן אַינְ דָּעַר פּוֹסְטִיקִיְּט, וּוּ די לְוִיפְטָס שְׂטָעַרטָס נִיט דָּעַר
בָּאוּזְעַגְנוּג אָוָן וּוּ מַעַד דָּאַרְטָס זַיְכָן נִיט פָאַרְקָעַרְעַוּזָן אַינְ אַ זִּימְטָס, וּגְעוּזָן
גַּעֲנַעַנְדִּיק אַ שְׁטָעַרְגָּנוּג. אַיד וּזְעַט, אוֹ אַדָּאַקְעַטָּס לְוִינְס אָפְּ צָו פְּלִיעַן אַוְיָהָר
סְעַר דָּעַר אַטְמָאַסְפָּעַר.

עס זִינְעַן גַּעֲמַבָּט גַּעֲוֹוָאָרָן עַקְסְפָּעַרְיִמְעַנְטָן מִיט דָּאַקְעַטָּס-אַעֲרָאָפְּ
לְאַנְגָּעָן, דָּאָס הַיִּסְטָט-מִיט אַזְוִיכְכָּעַ, וּוּ דָעַר מְאַטָּאָר אֵין פָאַרְבִּיטָן גַּעֲוֹוָאָרָן
מִיט דָּאַקְעַטָּס. די עַקְסְפָּעַרְיִמְעַנְטָן האָבָן באַוּזָן, אוֹ דָּאַקְעַטָּס טְרִיגָּן
פּוֹלְקָומָט פֿאָר אַג אַעֲרָאָפְּלָאָן. מַע וּוּעַט אַפְּבָעַר נִיט אוּיסְנוֹצָן די דָּאַקְעַטָּס
אָפְּ צָו פְּלִיעַן אַינְעָם גַּעֲדִיכְתָּן טְיִיל פּוֹנָה דָעַר אַטְמָאַסְפָּעַר,—סִידָן אָז
פָּאַרְלִיכְיכְּמָעָרָן דָעַם סְטָאָרָט, ד. ה. אָפְּ אַנְהִיְיבָּן פְּלִיעַן.
דָּעַרְפָּאָר אַבעָר וּלְגַן די דָּאַקְעַטָּס זִינְגָן נִיט-פָאַרְבִּיטְלָעַכְכָּבָם
אַרְיִינְדְּרִינְגָּעָן אַינְ די סָמְטָה הַוִּיכָּע שִׁיכְתָּן פּוֹנָה דָעַר אַטְמָאַסְפָּעַר, וּוּ די
שִׁיטְעָרָעָ לְוִיפְטָס קָאָן נִיט אַוְפָהָאלְטָן אָפְּ זַיְכָן גַּעֲוֹיְנְלָעַכְכָּבָם
גַּעַן אָוָן לְוִיפְטְּשִׁיפְּגָן.

דיינְלְבִּיקָעָ עַקְסְפָּעַרְיִמְעַנְטָן האָבָן אַפְּבָעַר באַוּזָן, אוֹ מַע דָאַרְטָס זַיְכָן
אַינְגָּעָן אַפְּזָאָגָן פּוֹנָה אָזָא גַּעֲפָרְלָעָן בְּרַעַנְשָׁטָאָזָא, וּוּ פּוֹלוֹוֹעָר, אָזָן
פָאַרְבִּיטָן אִים מִיט מַעַר גַּעֲפָרְלָאַזְיִיקָעָ ברַעַנְ-פְּלִיסִיקִיטָן: מִיט סְפִּידָרָט,
בָּאוּזָן, שִׁיטְעָרָן וּוּאַסְעַרְשָׁטָאָפְּ אָנְדָּה.

קָעְדִּי צָו אַנְטוּוִיקְלָעָן די זַאָכָ וּוּטִיטָעָר, האָטָט מַעַן זַיְכָן גַּעֲדָרְפָּט
אוּטְפִּירְנָעָן מַאְכָן דָּאַקְעַטָּס, אַנְגָּעָלָאַדְעָנָעָ מִיט בְּרַעַנְ-טְּלִיסִיקִיטָן.

די ערְשָׁטָע שְׁרִיט

מִיט פּוֹלוֹוֹעָר-דָּאַקְעַטָּס באַנוֹצָן זַיְכָן מַעַנְטָשָׁן שְׁוִינְגָן לְאָנְגָן. מַעַנְטָשָׁן
הַאָבָן זַיְכָן אוּיסְגּוּלְעָרָנָט זַיְיָ מַאְכָן זַיְיָדָר גּוֹטָן. אַבעָר דָּאַקְעַטָּס מִיט אַ

פליסיקן אַנְלָאָד זִינְגָּעָן עֲרֵשֶׁת נִיטְּ לְאָגָּנוֹ צַוְּגָּעָטְרָאָכָּט גַּעַוְּזָּאָרָגָּן אָוֹן זַעַלְטָן וּוּרְעָרָסָמָּאָט וּתְּ. זַיְעַר קַאנְסְטוּרָקְזִיעָּא אַיְוָן נִיטְּ אָוֹ אַיְנְפָאָכָּעָ, וּיְ דִי פּוּלוּעָרְ-דְּאָקְעָטָעָס. פּוּלוּעָרְ שְׁפָאָרָט מַעַן אָן אַיְגָּן אַטְּרִיבְּגָּא, מַעַן מַאָכָּט אַיְגָּן אִים אַכְּלָעָלָא, אָוֹן דִּי רְאָקְעָטָע אַיְוָן פְּאָרְטִיךְ; דְּאָס אַנְצִינְגָּן אָוֹזָא רְאָקְעָטָע וּוּרָט אַוְיכְּ זַיְעַר אַיְנְפָאָכָּט גַּעַמְאָכָּט. אַנְדְּרָעָש אַיְוָן עַס אַפְּבָר מַיְטָ פְּלִיסִיקָּעָ בְּרַעַנְשְׁטָאָפָּגָן. פָּאָר זַיְיְ דָּאָרָט מַעַן מַאָכָּן אַיְגָּן דָּעָרָ רְאָקְעָטָע

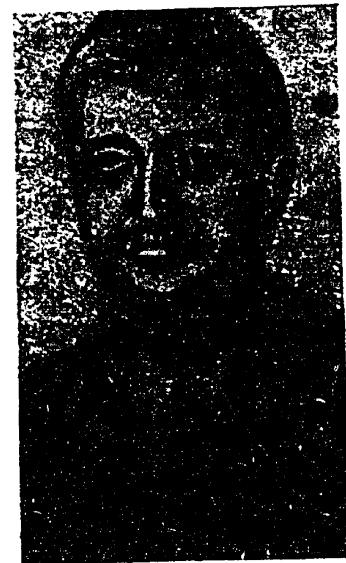
בָּאוּנְדְּעָרָעָ רְעוּרְוּוֹאָרָגָן, בָּאוּנְדְּעָרָ פָּאָרָן.

בְּרַעַנְשְׁטָאָפָּגָן אָוֹן פָּאָרָן פְּלִיסִיקָּן זַיְעַר שְׁמָטָאָפָּ. כּוֹץ דָּעָטָמָעָן צַוְּרָאָכָּטָן אָוֹ אַפְּאָרָט, וּוּאָסָס זַאְלָאָלִין צַוְּשְׁטָעָלָגָן בִּיסְלָעָכָּיָה וּוּיְיַוְּנָה בִּידְעָ פְּלִיסִיקִיטָן צָוָם אָפָּרָט, וּוּ עַס קוּמָט פָּאָרָט דִי בְּרַעַנְגָּגָן. אַיְגָּן דָּעַרְוּלְבִּיקָּעָר צִוְּטָמָעָן מַעַן פָּאָרָהִיטָן דָּעַט אַיְבְּרִיקָן דָּעַזְוּרָוָן, אָזָעָר זַאְלָאָלִין זַיְכָן נִיטְּ צַוְּנוּפְּטִישָׁן אָוֹן נִיטְּ אַופְּרִיְּסָן.

עֲרֵשֶׁת אִיצְטָמָה אָסָמָעָן אַנְגְּנָהְוִיבָן קָאָנָּיָהָן סַצְרוּרִין רְאָקְעָטָעָס מַיְטָ פְּלִיסִיקָן אַנְלָאָד. בָּאוּנְדְּעָרָטָס פְּלִיסִיקָה אָס אַיְבָּעָר דָּעָט גַּעַרְבָּעָט דָּעָרָ דִּיְטְשִׁישָׁעָר גַּעַלְעָנְטָעָר אָבָּעָרָט, וּוּלְכָעָרָה אָסָט, נָאָבָן זַיְעַנְדִּיקָן פָּעַרְצָנָן יָאָרָלָט, גַּעַטְרָאָכָט וּוּעַגְּנָן דִּי מִיטָּהָן לְעָנָן, וּוּאָסָס זַאְלָאָלִין מַעַלְעָכָן מַאָכָן דְּאָס פְּלִיעָן אוּסְפָּעָר דָּעָרָ אַסְטָמָאָסָפָעָר. דָּעַרְדָּאַזְוִיקָּעָר דָּעַרְטִינְדָּעָר, וּוּלְכָעָרָה אָסָט לְאַכְּלָזָטָן גָּאָרָה נִיטְּ גַּעַוְּוִסָּט וּוּעַגְּנָן אַנְדְּרָעָ, אָיוֹ אַלְיָין גַּעַקְוּמָעָן צָוָם גַּעַדְאָקָן וּוּעַגְּנָן קַאנְסְטוּרִירִין אַ רְאָקְעָטָעָ-שִׁיטָּה.

פְּרָפְּסָעָר גַּעַרְמָאָגָן אַפְּבָרָט, אַ דִּיְתְּשִׁישָׁעָר וּוּרְטִינְגָּרָרָט סָוָן רָאָרָן קַעְזִישָׁעָ פְּלִיסִיקָן אַפְּאָרָאָטָן.

אִיצְטָמָה זַיְכָן דִּי דִּיְטְשִׁין אַיְנְגָּעָנְגָּבָן צָוָם קַאנְסְטוּרִירִין אַ רְאָקְעָטָעָס וּוּיְ אַמְעָנְשָׁה דִי הַיְּכָ — אַ רְאָקְעָטָעָס סָוָן אַפְּלָשְׁטָעָנְדִּיקָן נִיְיעָם מַוְסָּטָעָר, מַיְטָ פְּלִיסִיקָן אַנְלָאָד. דִּיְדָזְוִיקָעָר דָּעָקְעָטָעָס אָסָט מַעַן שְׁוִינְגָּלָמָל אַוְיסְגָּעָפְּרָוָוָס אַיְגָּנְגָּלָגָן, אָוֹן זַיְיָ אַרְבָּעָט אַוְיסְגָּעָצִיכָּנָט: זַיְיָ אַוְסָּד גַּעַפְּלָוָגָן בְּעַרְעָכָל הַוְּנְדָעָרָטָס מַאְלָ, עַמְעָטָס, דָעַרְוּיִילָן נָאָכָן נִיטְּ הוִיכָּ, אַפְּבָר דָאָכָן וּעַגְּנָן הוִיכָּ אָס צָוָם בָּאוּנְיִזְן דִי נַגְּלָעְכִּיקִים אַיְרָעָ. אַיְנְגִּיגָן, וּוּעַגְּנָן זַיְיָ אַוְיסְבּוּיְעָן אַ נַּרְעָטָרָעָ רְאָקְעָטָעָס-קַאנְסְטוּרִוקְטָעָרָס וּוּעַגְּנָן הַאָבָן גַּעַנְגָּנְגָּה וּלְמָסָס, וּוּעַלְגָּן זַיְיָ אַוְיסְבּוּיְעָן אַ נַּרְעָטָרָעָ רְאָקְעָטָעָס מַיְטָ אָוֹן

אַנְגָּלוֹר, אֵזֶז וְאֶל קָעָנָעָן סְפִּיְעָנָן אִינְדָּרָהִיכְ אַמְּ אַ הַוְּנְדָּרָט קִילָּאמָעַ
 טָעַר. דָּס וּוּטַ שְׁוִינַ אַ בָּדִיטָנְדִּיקָעַ דָּרְפָּאָלָגַ אַפְּגַ וּוּגַ צַ
 בָּהָהָדָשָׁן דַּעַם הַיְמָלַ, וְאָס וּוּטַ בָּרְעָנָגָעַ גְּרוּטָעַ נַוְצָנַ דָּעַר וּוּסְנָשָׁמָאַ.
 אַמְּ אֹזֶה הַיְכְ הַאֲטַ וְיַבְ נָאָכַ נִיט אִינְגָּנָגָעָבָן אַרְוָסְצָוָלָאָזָן קִינַ אִינַ לְוָפְטַ
 בָּאָלָאָגַ, אַפְּלִיאַ אַגְּ מְעַנְתָּשָׁנָן: דָּעַר הַעֲכָסְטָעַר אַוְפְּשָׁטִיכְ קִילָּאמָעַטָּעַר. עַמְעַטַּ
 בָּאָלָאָגַ אַגְּ מְעַנְתָּשָׁנָן שְׁטִיגָנַט נִיט אִיבָּעַר דָּרְיִיסִיכְ קִילָּאמָעַטָּעַר
 הָאַרְמָטָאָנִקְיָילָגְ הַאֲטַ זִיכְ אִינְגָּנָגָעָבָן אַרְוָסְצָוָוָאָרָפָן בֵּין סְעַדְצִיךְ קִילָּאמָעַטָּעַר
 מְעַטַּעַר, אַפְּבָעַר, אַרְאַפְּפָאַלְבָדִיךְ, הַאֲבָגְ דִּי קִילָּגַ מִיטַּ וְיַכְ נִיט גַּעֲפָרָאָכְ קִינַ
 שְׁוָמַ יְעַדְיָעַט וּוּגָנַגַּ דִּי הַיְיָבָן, וּוּזַיְ וּיְגָנָעַנַּ גְּעוּוּנַגַּן. דָּעַרְיָבָעַר וּוּסְנָגַן דִּי
 גַּעֲלָרָגָטָעַ קִימָטַ נְגָרָנִטַּ וּוּגָנַגַּ דָּעַר לְוָפְטַ, וְאָס אִיזְ אַפְּגָעָקִילָטַ אָזָוַן.
 זַיְ בָּאַשְׁטִיםַ, אַטְ וּוּפְלַ זַיְ אִיזְ שִׁיטָעַר, אַטְ וּוּפְלַ זַיְ אִיזְ אַפְּגָעָקִילָטַ אָזָוַן.
 אַיר וּוּטַ גְּעוּוּסַטַּ פְּרָעָנַגַּ, וּוּאַזְוִיזָשַׁעַ וּוּטַ מָעַן זַיְכַּ עַם דָּעַרְיָוִיסַן,
 אַוְיָבַ אַטְ דָּעַרְ רַאַקְעַטַּ וּוּלְגַ זַיְכַּ אַפְּהָיִיבַן קִינַ מְעַנְתָּשָׁנָן? דַּלְמַ
 מְעַנְתָּשָׁנָן לְאָגַן טַוְּלַשְׁטָעַנְדִּיךְ פָּאַרְבִּינְגַן אַנְיְנָסְטְּרוּמָעַנַּט, וְאָס אִיזְ קָאָנַגְ
 סְטְּרוּרִיךְ אָזָוַיְ, אֵזֶז עַד קָאָנַגְ אַלְיִינְ פָּאַרְשְׁרִיבְּגַן זַיְנָעַ בָּאוּזְיָוּגָנָעַן. דִּי
 גַּעֲלָרָגָטָעַ הַאֲבָגְ צְוָגָעָטְרָאָכְ אַוְעָלְכַעַ גְּרָאַדוּיְזָעָרָסַט, וְאָס פָּאַרְשְׁרִיבְּגַן
 אַלְיִינְ דָּסַט, וְאָס זַיְ בָּאוּזְיִינְ, זַיְ הַאֲבָגְ צְוָגָעָטְרָאָכְ אַוְיכְ אַנְדָּרָעַ אַיְנַ
 סְטְּרוּמָעַנְטַן — זַוְּלַבְּסְטְּפָאַרְצִיכְיִיכָּעָנָרַ, וְאָס פָּאָלָגַ דָּעַרְנָאָכַ אַרְאָפַט אַטְ אַפְּגָעָקִילָטַ אָזָוַיְ.
 אַ פָּאָרָאָשָׁוֹת; אַדְאָנַק דַּעַם פָּאָרָאָשָׁוֹת פָּאָלָגַ זַיְ אַרְאָט אַזְיִ לְאַגְּנוֹזָמַן, אָזֶ
 דִּי אַיְנָסְטְּרוּמָעַנְטַן וּוּרְגַן נִיט גַּעֲשָׁדְרִיקַט פָּוּנָעַמְ שְׁנָוִוִּיסְ אַגְּ דָעַרְ עָרַד.
 אַ וְאַסְעָרָעַר וּוּטַ זַיְינַ דָעַרְ פָּאָלְגָנְדִּיקָעַ שְׁרִיטַ? דָס אַוְיָסְבּוּעַן
 גְּרוּטָעַ רַאַקְעַטַּס אַפְּ אַרְיְבָעְפִּרְגַּן דִּי פָּאָסְטַ אַיְבָעָרַגְ אַקְפָּאָן — פָּוּנְ אִיְיַ
 רַאַפְּעַ קִינַ אַמְּעָרִיךְ אָונְ צְוָרִיךְ. דִּי רַאַקְעַטַּס מִיטַּ דִּי בָּרְיוֹן וּוּטַ אַרְיָבְעַיְיַ
 וְאָרָפַן וּוּרְגַן אַיְבָעָרַגְ אַקְעָאָנַגְ נִיט דָוְרַכְ דָעַר לְוָפְטַ: אַ גְּרוּסָעַר
 פָּוּנָעַמְ וּוּגַ זַיְגַן הַעֲכָרַעַ פָּוּנְ דָעַר אַטְמָאָסְפָּעַר, דִּי רַאַקְעַטַּס וּוּטַ
 אַרְיוּסְפְּלִיעַן אַוְיָסְעַר דָעַר אַטְמָאָסְפָּעַר, וּוּטַ דָוְרָכְגִּינַ אַינַ דָעַר פָּוּסְטִיקַיַּת
 הַעֲכָרַעַ טְוִינַט קִילָּאמָעַטָּעַר, אָונְ דָעַרְנָעַנְטָרָנְדִּיקְ זַיְ צּוֹמַ אַמְּעָרִיךְ אַנְיָשַׁן
 קָאָנְטִינְגַּעַטַּ, וּוּטַ זַיְ וּוּיְדָעַר אַרְאַפְּנִידָעַר אַינַ דָעַר אַטְמָאָסְפָּעַר, קָעְרַיִ
 אַרְאַפְּצָוָלָאָזָן זַיְכַ אַס דָעַר עָרַד. אַיְנָעַם פּוֹטָטַן רְוִיִּים אִיזְ נִיטְטַא קִינַ שְׁטָעַ
 דָוְגַגְ פָּאָר דָעַר בָּאוּגָנָגַ, דָעַרְיָבָעַר וּוּטַ זַיְקָאָגָעַנַּ אַרְיָבָעַרְמִיעַן מִיטַּ
 אַקְלָאָסְאָלָעַר שְׁנָעַלְקִיטַס — פָּאָר אִיןְ הַלְּבָעַר שָׁאַ. שְׁמָעַלְטַ זַיְכַ נָאָר
 פָּאָר : דִּי פָּאָסְטַ, וּוּלְכַעַ אַ דָּמְשָׁשִׁפְטַ פִּירַט קִינַ אַמְּעָרִיךְ גַּיְטַ וּוּיְנִיקָעַר

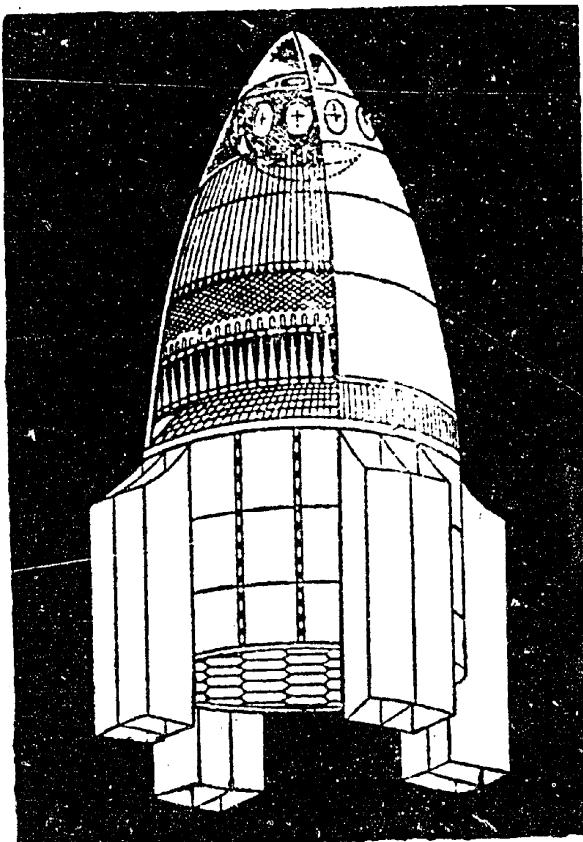
פונ א זואכ, וועט צוגעשטעלט ווערגן אינ אײַן האָלבער שָׁאָן דאס וועט
וינט ניט נאָר א שנעלע פָּאַסְטָן, נאָר אויכּ ווייער א בִּילִיקּ. עַמְּעַט, דאס
אָפְשִׁיקְנֵן די דָּאָקָעַטָּע וועט קָאַסְטָן עַטְלָעַכָּע טוֹיוֹנְטָעָר, אָבָּעָד זַי וועט דאס
טרָאָגָן אַיִּין זַיְכּ נִיט אַיִּין בְּרִיוֹן, נאָר עַטְלָעַכָּע טוֹיוֹנָט. הַיִּסְטָן עַס, אוֹ
די רָאָקָעַטָּע-פָּאַסְטָן וועט קָאַסְטָן בְּעַדְרָעַכָּע אַיִּין רָוֶבֶל פָּאָר אַ בְּרִיוֹן. לְוִיטָן
דָּעַר שְׁנָעַלְקִיטָן פָּוֹן אַיְבָּעַרְגָּעָבָן וועט אֹזָאַסְטָן אַפְּילְיָעָר אַרְיְבָּעַרְשְׁטִינְגָּן
דָּעַט טָלְעַנְדָּאָט. ווען דָּעַר אַינְהָאלָט פָּוֹן טָוֹיְנְטָעָר בְּרִיוֹן זַאֲלָאַ
גָּעַגְבָּן וועגן זַוְּאָרט באַזְאָרָט דָּוֹרְכָּנָע טָלְעַנְדָּאָפָּע, ווֹאַלְטָן נִיטִּיקָן גָּעוּגָּעָן
נִיט אַיִּין הַאָלְבָּעָשָׁאָן, נאָר גָּאנְצָע מַעַסְלָעָסָן, אָנוֹן אַ בְּרִיוֹן זַוְּאָלָט גָּעָד
קָאַסְטָן נִיט אַיִּין רָוֶבֶל, נאָר עַטְלָעַכָּע הַוְּנְדָּאוּשָׁת רָוֶבֶל. וועט אַיר שְׁוִינְגָּן, אוֹ
די רָאָקָעַטָּע-פָּאַסְטָן וועט זַיְינָן זַיְעָר לוֹיְנְדוֹדִיק אָנוֹן מִיט אַיר וועט מַעַן
זַיְכּ גָּעָרָן בָּאָנוֹצָן. אָנוֹן גָּלְיִיכְצִיבִּיטִיק וועט זַיְכּ פָּאָנָאָנְדָּרוֹזִיקְלָעָן די דָּאָר
קָעַטָּע-בְּוִינְגָן,—דאס וועט פָּאָרְלִיכְצִיטָּרָעָן אַירָעָן וַיְיַעַטְרִידִיקָן שְׁרִיטָן.

נאָכְ דָּעַר פָּאַסְטָן דָּאָקָעַטָּע וועט קָוְמָעָן די צִיְּטָן צָו בּוּיְגָן דָּאָקָעַטָּע.
טִישָׁע אַעֲדָר אַפְּלָאָגָעָן מִיט פָּאָס אַזְשִׁירָן אָפָּלְיָעָן קִינְיָן אַמְּעָרִיקָן.
דיְידָאַזְיָיקָעָן אַעֲרָאַפְּלָאָגָעָן וועַלְגָן פְּלִיאָעָן נִיט בְּלִוְיָוִן אַיְבָּעָרָן ווָאַסְעָרָן
אַקְעָאָגָן, נאָר אוֹיכּ אַיְבָּעָרָן לְוָפְּטָאַקְעָאָגָן—הַעֲכָר דָּעַר אַטְמָאַסְפָּעָר. דָּאָרָטָן
אַיְוָן נִיטָּאָגָן קִינְיָן שְׁטוּרָעָםָס, נִיט קִינְיָן אַנְטָקָעָנְדִּיקָעָן ווִינְגָּגָן, נִיט קִינְיָן
נַעֲפָלָעָן, קִינְיָן שְׁוּמָן זַאָכָן, ווֹאָס זַאֲלָאַקָּאָגָעָן שְׁטָעָרָעָן צָו פְּלִיאָעָן אָנוֹן זַוְּאָס
מַאֲכָס אַיצְטָן אַזְוִי שְׁוּוֹעָר (די לְוָפְּטִירְבִּיוּס אַיְבָּעָרָן אָפָּקָעָאָגָן אַפְּלָאָגָעָן
אַעֲרָאַפְּלָאָגָעָן אָנוֹן דִּירְיוֹשָׁאָגָלָעָן (לוֹפְּטִישִׁיגָן). דָּעַרְיָעָר וועט מַעַן קָאָגָעָן
דָּעַט פָּאָרְקָעָר צְוּיָּוִשָּׁן די קָאַנְטִינְעָנְטָן אַיְנְשָׁטָעָלָן פּוֹלְשָׁטָעָנְדִּיקָעָן רַעֲגָלְמָעָן
סִיקָּן: די צִיְּטָן פָּוֹן אַנְקָוּמָעָן פָּוֹנָעָט, דָּאָקָעַטָּע-אַעֲרָאַפְּלָאָגָן וועט באַשְׁטִימָט
ווערגן אַפְּרִיעָר מִיט אֹזָאַפְּנִיקִיָּיט, מִיט ווּלְכָעָר מַע באַשְׁטִימָט
אַיצְטָן די צִיְּטָן פָּוֹן אַנְקָוּמָעָן פָּוֹן די אַיְזָנְבָּאָנְ-צָוָגָן. עַמְּעַט, הַעֲכָר פָּוֹן
דָּעַר אַטְמָאַסְפָּעָר אַיִּוֹן נִיטָּאָגָן מִיט ווֹאָס צָו אַסְטָמָעָן, אָבָּעָר לְוָסָט (זַיְעָרָן
שְׁמָאָסָפָעָר) וועַלְגָן זַיְכּ גָּעַמְעַגָּמִיט זַיְכּ; שְׁוִינָן אַיצְטָן טָוָעָן עַס די פִּיְּ-
לְאָגָן, ווֹאָס הַיְּיָיָן זַיְכּ אָום אַעֲרָאַפְּלָאָגָעָן אַיִּין די זַיְעָר הַוִּיכָּעָן
שִׁיכָּטָן פָּוֹן דָּעַר גַּנְצָאַסְפָּעָר, ווּ עַס אַיִּוֹן שְׁוּוֹעָר צָו אַטְמָעָן מַאֲכָמָעָס
דָּעַר שִׁיטְרִקְיָיסָטָן פָּוֹן דָּעַר לוֹסָט.

לאָמִיד אַ קוֹק טָאָג אַיִּין דָּעַר צְוֻקוֹנְפָּט!

ווען דאס אלְצָ, ווֹאָס אַיִּוֹן אַיצְטָן אַנְגָּעָמְעָרָקָט, וועט זַיְכּ אַיְינְגָּעָגָן
בִּסְלָעְבּוֹזְיָוּן צָו פָּאָרְוּיְרְקָלָעָכָן, אָנוֹן די קָאַנְטָרְזָקְטָעָרָם פָּוֹן די גַּרְוִיסָטָן

ראקעטס וועלן קריינן א גרויסע דערפֿאַרונג אַינ זײַעַר גוינונג, דָּאנ
וועט, ענדלעַפְּ, קומען די צִימַט אוֹ פְּלִיעַן אוֹויכ אָע דָּעַר לְעֻזָּאנַע. מָע
וועט אויסבוּעַן אַ קָּלָאָסָאלָעַ רַאַקְעַטְסָע, וַיְיַי אַ גְּרוֹיסָע זַאֲמַפְּשִׁיט, אָוָן

אַגְּבָּרֶתֶן רַאַקְעַטְ-שִׁיט, וַיְיַי עַס שְׂצָעַלְטַז זַיְצָר אַיְזָר דַּעֲוטִינְדָּעַ.

מע וועט זי אַנְטִילְגַּן מִיט אֹזָא קָלָאָסָאלָגַן רַעֲוָרָוּ בְּרַעַנְשְׁטָאָפּ, אֹז עַס
וועט קלעַקְן אָט אַרְיְבָּרְפְּלִיעַן אַחֲנָן אָוָן צּוּרִיק.
עַס וועלְן זַיְצָר אַנְ צּוּיִיפְּלַזְעַן גַּעֲפִינְעַן מַוְתִּיקָעַ מַעַנְשָׁגָן, וּוָאָס האַבְּנָן
קִין מוֹירָע נִיט סָאָר קִין שָׁוָם גַּעֲפָרָגָן, וּוּלְכָעַ זַיְינְעַן פַּאֲרָבּוֹנְדָן מִיטָּנָן
עַרְשָׁטָן פְּלִי אָט דָּעַר לְעֻזָּאנַע. דָּאָס וועט זַיְינָן נַאֲכָן קִין גַּעֲהָעָרְטָע
וּוּגְנְדָעָרְלַעְכָּעַ רַיְזָע, — דִּי וּוּגְנְדָעַיְלַעְכָּסָטָע אָוָן סָאמֵץ דַּרְיִסְטָע טָוָן דִּי

אלע, וועלכע מע האט וועג ניט איז דורכגעמאכט פאר דער גאנצער צייט, זינט עס עקייסטרט די מענטשטייט. באטראקט זיך נאָר : דער מענטש וועט זיך אוועקלאָונג דעראָבערג דעם הימל !

איך ווים ניט, צי וועל איך דערלעגן בין יונער ציט, וועג די רקעטע-שייט וועט זיך אַלְאָן טונ אינעם הימלשן הוים אָז וועט אוועקלטראָונג אָפּ דער לעוֹאנָען די ערשמי מענטשן. נאָר זעיר מענְלָעַכּ, אָז אַיר, יונגע ליאָנָר, וועט דערלעגן בין דער ציט, וועג צוישן דער ערְד אָז דער לעוֹאנָען וועלבּ אִינְגְּעָשְׁטָעלְטָן חָעָרְגָּן רָעְלָמְעָסְקָעְטָאָבּ אַיבְּעָרְפְּלִיעָן. ווער ווים ? מענְלָעַכּ, אָז ווער עס אַין פֿוֹן אַיך וועט האָנג דאס גְּלִיק טָאָקָע אַלְיִינָג דָּרְכְּצָוְמָאָכָן אָזֶה רְיִוּעָן... ווייזשע וועלבּ פָּאָרְקִימָעָן די לעוֹאנָען-אַיבְּעָרְפְּלִיעָן ? לאָמֵר נאָר פרוֹוֹן אַרְיִינְקוֹקָן אַינְג דער צוֹנוֹנְפָּס אָז אַוְיסְמָאָלָן דאס וָאַרְשִׁינְלְעָכּ בְּילָד פֿוֹן דער רְיִוּעָן אָם דער לעוֹאנָען אָזֶה צוֹרִיךְ.

א לעוֹאנָען-אַיבְּעָרְפְּלִי

דורכ ניט קיין גוֹיִין. פָּעַנְצָטָעָרֶל זימנט אַיר אַרְיִינָג אַין דער עַנְגָּעָר קאיוֹטָעָן דער רקעטע-שייט אָז אַיר האָט גוֹט צוֹגְעָמָאָכָט הַינְטָרָע זיך די דָּאָפְּלָטָע טִיר. קיין שומ שפָּאָרוֹנְקָעָלָע טָאָר ניט זימַנָּן אַין דער טִיר : אַיר וועט דאָכּ פְּלִיעָן אַינְג אַפְּסָטָן רְוִוִּים, אָז דָּאָרְט וועט די גָּאנְצָע לְוַפְּטָפּוֹן דער קאיוֹטָע טִיקָּעָפּ פָּאָרְשָׂוִינְדָּן, אַוְיִיבּ נאָר וועט אַין אַין דער קאיוֹטָע וועט בְּלִיעָבָן כָּאָטָש אַוְאָכָּעָר ניט אַין שְׁפָעַלְתָּה. אַיר גָּעֲפִינְט זיך נאָכּ אָפּ דָּעָה עַרְדָּה, אַבְּעָדָר שׁוֹוִן אַפְּגָעָרִיסָן זיך פֿוֹן דָּרְעָדְשָׁעָר וועלְטָן. האָנג אַבְּאַיְוֹנָג מִיט די כָּאוּוִיְדִים, ווֹאָס האָנג זיך צוֹנוֹיְפָּעָקְלִיבָּן אַיך צוֹ בָּאָגְלִיְיָסָן, וועט אַיר שׁוֹוִן ניט קענען—מע קען זיי שׁוֹוִן אַפְּלִיעָן נִישׁ ווען. די גְּרָאָכָּע שׁוֹבָן פֿוֹן די פָּעַנְצָטָעָרָעָכּ אַין אַוְיסְגָּעָקָומָעָן צוֹ פָּאָרְמָאָכָּן מִיט אַוְיסְוּוֹיְנִיכָּסְטָעָן לְאָדָּנָס, קָעְדִּי זיי זָאָלָן ניט צָעַשְׁמָאָלָצָן ווערג, וועג די שִׁיפּ וועט דָּרְכְּשָׁנִידָן די אַטְמָאָסָּה פָּעָר אָז וועט זיך צָעוֹאָרְעָמָעָן פֿוֹנְגָּעָט דְּלִיבָּן זיך אָגּוֹנָר לְוָסָט.

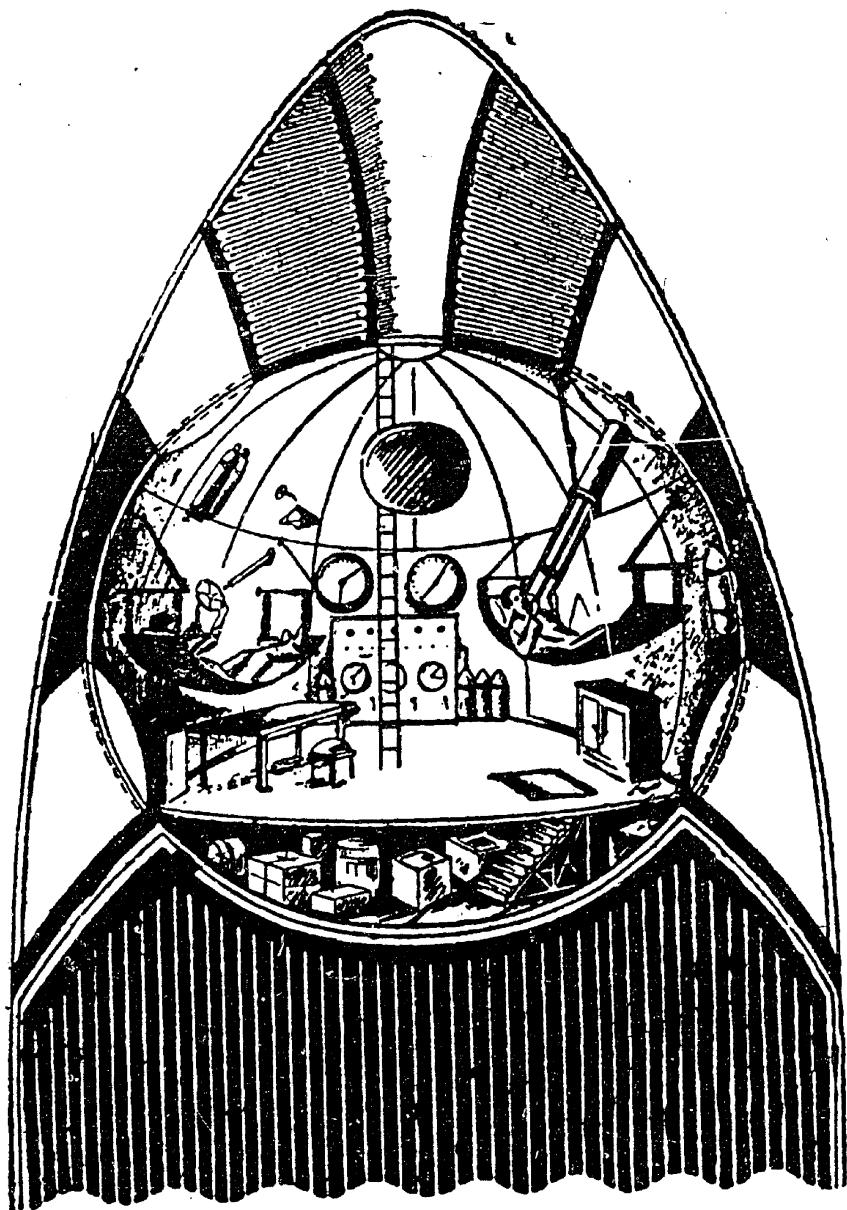
דאָכּ אַין אַין דער קאיוֹטָע ניט פָּינְצָטָר : וועג אַיר זימנט אַרְיִינָג, האָט אַיר אַדרְיִי גַּעֲטָאָן דָּעָם אַמְּנְשָׁלִיסָעָר פֿוֹן דער עַלְעַקְטְּרִישָׁעָר באָדָלִיכְטוֹנָג, אָז אַהֲלָע שִׁינְגָּן האָט פָּאָרְגָּאָסָן דאס צִימְעָל. קָאָלְוָטָאָג די רָאָקָעָט האָט נאָכּ ניט אַגְּנָעָהוֹיְבָן פְּלִיעָן, באָקוּסָט אַמְּעָר עַנְגָּע ווֹוִינְגָן. די ווענט, די סְטָעָלִיעָן, דער דִּיל — אַלְצָ אַיְזָ אַרְוָמְגָעְלָאָפּט מִיט חַיְיכָן

לעדער: דו קלאפסט זיך אָן אַינְ זַי אָן ווּוִיטעַק, ווֹי אַינְ אַזְיכֵנְ מאָטראָז. הײַיסט עַס, אָז סַאיַז נִיטַאַ ווֹאָס מַוְירַע צַוְּ אַזְבָּגַן פָּאָר שְׁטוּסִין אָנוּ אָופְּטְּרִיְּסְלָוְנְגָעַן. דָּעַר טִישׁ, דִּי בְּעַנְקֶלֶעֶכֶת, דִּי שָׁאַפְּקָעַלֶּעֶכֶת — דָּאָס גָּאנְצָעַ מַעְבֵּל אַיזְ צְוַונְשְׁרוּיפַטְ צָוְטַ דִּילְ; דָּאָס מַעְבֵּל ווּעַט אָוִיכְ נִיטְ לְיִידָן בְּעַשָּׂט אָוְפְּטְּרִיְּסְלָוְנְגָעַן. צַוְּ דִּי ווּעַנטְ זַיְנְגָעַן צְוַונְפָּעַטְמִיקְטָ מַעְשָׂנוּנְדִּיקָע אָפְּאָרָאָטָן. אָטְ אַיזְ אָבְּרַעַט מִיטְ עַלְקָטְרִישַׁע אָוִיסְשְׁלִיסְעָרָטָם. נִיטְ אַירְ אָבְּרַעַט ווּעַט מִיטְ קְנָעַפְּלֶעֶכֶת, מִיטְ אַיְיכְ פָּאָרָט אַגְּנִיטְעַדְרָאַגְּטָאַרְ, אָנְפִּידְן מִיטְ דָּעַט אַלְעַטְ: מִיטְ אַיְיכְ פָּאָרָט אַגְּנִיטְעַדְרָאַגְּטָאַרְ, ווֹאָס הָאָטְ שְׁוִינְגָן נִיטְ אַיְינְ מַאְלָ דְּוּרְכָּנְעַמְּאָכְטָ דָּעַט ווּעַנטְ אָטְ דָּעַר לְעוֹזָאַרְ נָעַ אָוּן צְוְדִיקָן. אַינְ קְאַיְוָטָעַ זַיְנְגָעַן פָּאָרָאָטָן, חָאָס זַאְפְּנָ אַיְינְ אַינְ זַיְכְ אָוְנְ דְּיִינְיקָגְ אָפְּ דִּי לְוֹפְטָ, וּוּלְכָעַ אַירְ אַטְעַמְטָ אָרוֹוִיסְ; עַט זַיְידְ אַינְ זַיְכְ אָוְנְ דְּיִינְיקָגְ אָפְּ דִּי לְוֹפְטָ, וּוּלְכָעַ אַירְ אַטְעַמְטָ אָרוֹוִיסְ; עַט זַיְידְ נָעַנְ פָּאָרָאָטָן אָוְיכְ קִיְּלִיםְ מִיטְ שִׁיטְעַרְן זַיְעַרְשְׁטָאַפְּ אָפְּ צַוְּ דְּוּרְגָּאָנְגָן דָּעַט פָּאָרְלוֹסְטָ פָּוָן דָּעַר לְוֹפְטָ אַינְ דָּעַר קְאַיְוָטָעַ. ווֹי אַירְ זַעַט, אַיְן נִיטְ אָטְ דָּעַר דְּעַרְשְׁטִיקָטְ צַוְּ וּוּרְגָן מַאְכָמָעָסְ מַאְנְגָן אַינְ לְוֹפְטָ, — אַוְיָבְ נַאֲרָ קִיְּבָן גַּעַפְּאָרְ דְּעַרְשְׁטִיקָטְ צַוְּ וּוּרְגָן מַאְכָמָעָסְ מַאְנְגָן אַינְ לְוֹפְטָ דָּיְ רַיְיוֹעָ ווּעַט דְּוּרְגָּיִינְ בְּעַשְׁאַלְעַטְ אָוּן זַיְ וּוּעַט זַיְכְ נִיטְ פָּאָרְצִיעַן צַוְּ לְאָנְגָן, לְעַנְגָּנְדרָ פָּוּנְעַמְטָ אַגְּנִיגְעַמְדְּקָטָן טְעַרְמָן.

אָבְּרַעַט ווּזְוֹשָׁעַ אַיְן דָּעַר שְׁפִּיְּזְדְּרוּעָרוֹ? אָטְ אַיְן אַטְרָל אַיְן דִּילְ, ווֹאָס פִּירְטָ אַיְן דָּעַר אָוְנְטְּעַרְשְׁטָעָרְ קָאמָעָרְ. טָוָט אַקְוָקָהִינְ: קָעַסְטָלֶעֶכֶת, פָּעַלְעַכֶּבֶת, זַעַק, פָּעַקְלֶעֶכֶת. נָוָ, שְׁפִּיְּזָ אַיְן דָּאַ פָּאָרָאָן גַּעַנְגָן!

פְּלִיעָנְ אָפְּ דָּעַר לְעוֹזָאָנְעַ אָוּן צְוְרִיקָן דָּאָרָפְּ גַּעַדְוִיְּעָרָן צְוְויִיְּ וּוּאָכְנָן: אָפְּ דָּעַר לְעוֹזָאָנְעַ ווּעַט אַירְ זַיְכְ לְאָנְגָן נִיטְ פָּאָרְהָאָלָטָן — הַיְּסָטָן, אָזְ שְׁפִּיְּזָ זַעַט קָלְעַקְיָן. אָפְּ ווֹאָס ווּעַט מַעַן צְוְגָרִיְּטָן דִּי שְׁפִּיְּזָ? דְּעַרְוָסְ!

אַיְן פָּאָרָאָן אַיְן דָּעַר קְאַיְוָטָעַ אַבְּקוּוּעַמְעַ עַלְקָטְרִישַׁע קִיכְ . אָפְּ דָּעַר ווּאָנְטָה הַעֲנָגָט עַפְּעַס אַמְּדָנְעַרְ מַאְלְבָעַשְׁ, עַנְלָעַכֶּבֶת אָפְּ קָאַסְטִיוֹם פָּוָן אָוְסְטְּרִקְרִיכְעָר אָוּן אַרְמוֹגְעֻווֹיְקָלָטְ מִיטְ שְׁנִירְלֶעֶכֶת. ווּעַרְ ווּעַט עַס אַנְטָאָן? עַס אַיְן לְיִיכְסָמְ צַוְּ טְרָעָפְּן, אוּ דָעַר מַאְלְבָעַשְׁ אַיְן צְוְ גַּעַרְגִּירִיטָסְ פָּאָר אַיְיכְ גַּוְפָּעַ. אָפְּ דָּעַר לְעוֹזָאָנְעַ קָעַן מַעַן דָּאָכְ נִיטְ אַטְעַמְעַנְעַ פָּוָנְקָטְ אָזְוִי, ווֹי אָפְּ דָּעַר עַדְדָ; דָּאָרָט אַיְן קִיְּנָן לְוֹפְטָ נִיטְאַ. קָעַרְיִיְּ מִיטְ לְוֹפְטָ, מִיטְ וּוּלְכָעַרְ אַירְ ווּעַט אַטְעַמְעַנְעַ אָפְּן קָאָפְּ. דָּעַט קָאַסְטִיוֹם ווּעַט מַעַן אַנְבָּלָאָזְן מִיטְ לְוֹפְטָ, מִיטְ וּוּלְכָעַרְ אַירְ ווּעַט אַטְעַמְעַנְעַ אָוּן וּוּלְכָעַרְ חָעַט נִיטְ לְאָזְן, אָזְ אַיְמָרְ בְּלָוָטְ זַאֲלָ אַרְוִיסְטְּפָאָרָן אַינְדְּרוּוִיסְן. כּוֹזְרוּטְ, ווּעַט באָ אַיְיכְ אָפְּ דָּעַר פְּלִיעָנְצְעַדְעַנְעַר אַמְּטָאַלְעַנְעַר זַאֲקָ מִיטְ אַרְעַוְרָחְ גַּעַדְכְּטָעַ לְוֹפְטָ.

די קאיוטע פונ דער צוקונטאנקער ראנפטע-שיט.

באלך וועט אַנְקּוֹמָעַן דער פָּאָמָעַנְט, ווענְדִי שִׁיפּ וְוַעַט זִיכְרָאַלְאָגָן
איַנְגָּוּג. דער פְּלִיעָר הַיִּסְטָאַלְעָמָעַן לְיִגְנָן זִיכְרָאַינְגָּה, וְוַאֲסָ
הַעֲגָנָן אֶם פְּרוֹזְשִׁינְעָם.

— אַיִּיכְ שְׂתִּיעַג פָּאָר אַדְרֵיְפִּיר נִיטְ קִינְגְּ פָּאוֹנְדָעַר אַנְגָּעַנְעָמָעַ מִיּ
נוֹטָן, — זָאנְטָ עָר, — נָאָרָ אִיר וְוַעַט זַיִי גַּעוֹוִים אַיבְּעַטְרָאָגָן הַעַלְוִישָׁ;
אלָגָן וְוַעַט דּוֹרְכְּנִינְג אָנְגָּשָׁאָגָן פָּאָר אַיִּיעָר גַּעוֹוָנָט. צַי זִימָנָט אִיר גְּרִיְיטָ?
אַיִּיכְ לְאָגָן דִּי מַאְשִׁין.

דער פְּלִיעָר נִיטְ צַי צַוְּ דִי אַפְּאָרָאָטָן, וְוַאֲסָ גַּעֲפִינְגָּן זִיכְרָאַלְעָמָעַ
ברַעַט. עָרָ סּוֹטָ זִיכְרָאַלְעָמָעַ אַנְגָּעַנְעָמָעַ דִּי הַעַנְטָלְעָכָ, קָעְדִּי אַנְצָוָ
הַיִּיבְּנָן אַנְצָיְינְדָן דָּעַט בְּרַעַנְשְׁטָאָפָּן אָנְגָּעַנְעָמָעַ.

אַפְּאָרָהִילְכְּנָדִיקָעָר בְּרוּטְ דְּעַרְטְּרָאָגָט זִיכְרָאַלְעָמָעַ. טִוְּקָעָמָעַ וְוַעַטְ עַפְּעַט - מַאְדָּגָעַ מִיטְ אַיִּיעָרָ קָעְרָפָעָר, פָּוֹנְקָטָן וְהַיְיָ עָרָ אַיִּוֹ
עַטְלָעָנָעַ מַאְלָ שְׂעוּרָעָרָ גַּעוֹוָאָגָן. פְּרוֹזָהָטָן נָאָרָ אַרְיָ טָאָגָן מִיטְ דָּעַר
הַאָגָט אַדְעָרָ מִיטָּגָן פּוֹס — סְיֻוּטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ, אָזָ זַיִי זִימָנָט אַנְגָּעַנְעָמָעַ
מִיטְ בְּלִיְיָ. אִיר וְוַעַטְ קִינְגְּ קְוִיְּכָן נִיטְ הַאָגָן אַוְפְּצָהִיְיָבָן אַיִּיעָרָ קָעְרָפָעָר
פְּנוּעָמָעַ בְּעַטְלָ — אַזְוִי שְׁחוּדרָ אַיִּוֹ עָרָ. פְּנוֹזָהָעָן גַּעַמָּטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ?
דִּי זָאָכָ בְּאַשְׁטִיטָט אָנְגָּעַנְעָמָעַ פְּלִיטָ אַינְדָעָרָהִיכָּ, פָּאָרָ
גְּדָעְסְּעָרְנְדִּיקָ בְּלִיצְשָׁנָעַלְ אִיר שְׁנָעַלְקִיָּט. קָאָלְזָמָאָן וְיִצְעִיאָטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ,
דָּאָסָ בְּעַטְלָ אַוְגָהָרָ אַיִּיעָרָ קָעְרָפָעָר. דָּאָסָ בְּעַטְלָ אַיִּוֹ דָאָקָ צְוֹגָעְפָּעְסְּטִיקָט
צַוְּ דָעַרְ קָאִוְטָעָ, אָוָן צְוֹאָמָעָן מִיטְ אִיר סְטָאָרָעָטָן עָסָ וְיִכְרָאָבָרָ
יָאָגָן אַיִּיעָרָ קָעְרָפָעָר. דָעְרִיבָעָרָ שְׁפָאָרָטָן עָסָ אַפְּ אַיִּיכְ פְּנוֹנָגָןָן. אַיִּיכְ אַבְּעָרָ
דוֹבָטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ, אָזָ אִיר גּוֹפָעָ דְּרִיקָטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ בְּעַטְלָ, אָזָ אִיר זִימָנָט גַּעַ-
וְוַאֲגָן שְׂעוּרָעָרָ, אָוָן נִיטְ בְּלִיְיָ אַיִּיעָרָ קָעְרָפָעָרָ, נָאָרָ אַוְיכְ אַלְעָזָאָגָן,
וְוַאֲסָ גַּעֲפִינְגָּן זִיכְרָאַלְעָמָעַ דִּיְרָאָקָעְטָעָ-שִׁיפָּן, דִּירָקָגָן שְׁטָאָרָקָעָרָ אֶם וְיִיעָרָ
אַנְשָׁאָרָפָוְנְקָטָן אָוָן וְוַעַגָּן, הַיִּסְטָ אֶסָּ, אַיִּיכְ שְׁחוּדרָרָ.

אַפְּטָעָמָעַן אַיִּוֹ שְׁווּעָרָ. עָסָ דְּכָטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ, אָזָ אֶמְגַעְגַּעְ בְּרוּסָטָן אַיִּוֹ אַרְוָסָ
גַּעַלְיָגָטָן גַּעוֹוָאָגָן אַשְׁוּעָרָמָעָסָ. דָאָסָ הַאָרָצָן קָלְאָפָטָן אַפְּטָעָרָ.
וְוַעַטְ גַּעַדְוִירָן דִּידְאָזִיקָעָמָטָעָרָנִישָׁ?

— נָאָכָ אַיִּינָן הַאַלְבָעָ מִיטָּסָ, — בְּאַרְוִיקָטָן אַיִּיכְ דָעַרְ פְּלִיעָרָ.
וְוַעַטְ זִיכְרָאַלְעָמָלָלָן עַנְדִּיקָגָן. אַיִּצְטָן זִימָנָט אִיר אַיִּגְנָן אַמְּלָלָ דָרְיָ שְׂעוּרָעָרָ
וְוַיְיַעַרְיַעַלְעָכָ, אָוָן דִּי דְּעַרְסָאָרָוָגָן הַאָטָן בָּאוּיָוָגָן, אָזָ דָאָסָ שְׂעוּרָעָרָ
וְוַעַגָּן אַיִּוֹ דָרְיָ מַאְלָ אֶמְגַעְגַּעְ בְּצִיטָן בְּרַעַנְגָטָן נִיטְ קִינְגְּ שָׁאָגָן זִעְטָן
גַּעוֹוָנָגָן... נָוָ, אֶטְהָרָ אַיִּיכְ אַוְתָן צִינְדָגָן דָעַט בְּרַעַנְשָׁטָאָפָּן אָנְגָּעַנְעָמָעַ
קָעְטָעָ. גְּרִיְיטָן זִיכְרָאַלְעָמָעַ אַיִּיכְ צַוְּ אַיִּיכְ נִיעָרָ אַוְמְדָעָרָוְאַרְטָקִיפָּטָ!

א דרי מיטן הייבער — אונ דיאו שוערקייט איז טייקעפ פארשוונגנדן.
נאל דאס, וואס איר פילט איצט, איז נאכ מאזיער, איזידער פריבער. איד
גלייבט אבשאָלִוּס ניט אַיעֵרֶע געפֿיגַן. איר האָט עס אַפְּילֶע אַינְכָּלָעָם
ニַּיְּט גַּעֲזָעָן: אַיר האָט פּוֹלְשְׁטַעַנְדִּיק פָּאַרְלָאָרְגָּן אַיעֵר וּוָגָן, אַבְּשָׂאָלִוּס
אַינְגָּאנְגָּן!

וּוְאָסְ-זָשָׁע אַיז דָּא פָּאַרְגָּעָקָומָעָן? בְּלוּזָן דָּאָס, וּוְאָס אַיעֵר קָעָרְפָּעָר
דָּרִיקָט-שָׁוִינָן נִיְּט אָס זַיְּנָן אַנְשָׁפָּאָרְ-פּוֹנְקָט. דָּאָס בְּרוּגָעָן פּוֹנָן דָּעָרָךְ
טָעַ האָט אַופּוֹגָה הָעִירָן, דִּי-שְׁנָעַלְקִיָּט פּוֹנָן דָּעָרָ שִׁיפָּ וּוּאַקְסָט שָׁוִינָן נִיְּט אָן.
זַיְּ אַיז אַיצְט גַּפְּוֹאָרְפָּן אַינְגָּרְמִין, וּוּי אַקוּלָּ פּוֹנָן אַגְּיָקָט. קָלְזָמָאן דִּי
שְׁנָעַלְקִיָּט פּוֹנָן דָּעָרָ שִׁיפָּ אַיז אַגְּנוּוֹוָאָקָסָן, האָט זַיְּכָ אַיסְטָנוּדוּכָט, אָז דָּעָר
דִּיל פּוֹנָן דָּעָרָ קָאַיּוֹטָעָ אַיְּכָ אָן אַונְגָּשָׁפָּאָרְט אַונְטָעָר אַיעֵד קָעָרְפָּעָר
פּוֹנוֹגָטָן. אַיצְט אַבְּעָר — אַיז סַיְּ אַיר אַונְגָּשָׁפָּאָרְט אַבְּוּגָּנָג זַיְּכָ
מִיט דָּעָרְוּלְבִּיקָּעָר שְׁנָעַלְקִיָּט, אַונְגָּשָׁפָּאָרְט דָּרִיקָן זַיְּ שָׁוִינָן נִיְּט אַיְּנָעָר
אָפְּגָן צְוּוֹיָטָן. אַונְגָּשָׁפָּאָרְט אַיר דָּרִיקָט נִיְּט אַיעֵד אַנְשָׁפָּאָרְ-פּוֹנְקָט, הַיִּסְטָט
עַס, אַיר האָט נִיְּט קִיְּנָן שָׁוּם וּוָגָן. אַוְיכָ אַלְעָזָע זַאְכָן אַינְגָּשָׁפָּאָרְט
הַאָּבָּן נִיְּט קִיְּנָן שָׁוּם וּוָגָן.

טוֹט נָאָר אַקְּקָ, וּוְאָס פָּאָרָ אַקְּנוֹגָן דָּעָר פְּלִיעָר מָאָכָט דָּוָרָכָ פָּאָר
אַיעֵרָע. אַינְגָּן: עַר לְאָוֹת אַרוֹוִיס פּוֹנָן האָנָט זַיְּנָן טָאַשְׂ-זָיְגָעָר אַונְגָּשָׁפָּאָר
וּזְיָגָעָר בְּלִיבָּט הַעֲנָגָעָן אַינְגָּשָׁפָּאָר לְוֹפְּט, פָּאָלָט נִיְּט אַרְאָפָּט אַפְּ דָּעָר עַדָּ.
אַיר דָּאָרְפָּט זַיְּכָ נִיְּט וּוּנְדָעָרָג, וּוְאָס דָּעָר זְיָגָעָר פָּאָלָט נִיְּט אַרְאָפָּט.
אַונְגָּשָׁפָּאָר אַזְּמָעָס זָאָל עַר אַרְאָפְּפָאָלָן? דִּי עַרְד, פָּאָרְשָׁטְיִים זַיְּכָ, צִיט אִים
צָו, פָּאָרְלָאָגָנוֹאָמָעָנְדִּיק זַיְּנָן פְּלִי אַינְגָּרְמִין, אַבְּעָר דִּי עַודְ צִיט דָּאָס צָו
דִּי גַּאנְצָע פְּלִיעָנְדִּיק שִׁיפָּ אַונְגָּשָׁפָּאָר אַוְיכָ אַיר פְּלִיעָן, פָּאָרְלָאָגָנוֹאָמָעָס
זַאְמָט אַינְגָּשָׁפָּאָר דָּעָרְוּלְבִּיקָּעָר מָאָס. דָּעָר זְיָגָעָר אַונְגָּשָׁפָּאָר פְּלִיעָן,
הַיִּסְטָט עַס, מִיט דָּעָרְוּלְבִּיקָּעָר נִיכְקִיָּט, נִיְּט דָּעָרְגָּעָנְטָעָרְנְדִּיק זַיְּכָ אַונְגָּשָׁפָּאָר
נִיְּט דָּעָרְוּיְטָעָרְנְדִּיק זַיְּכָ אַיְּנָעָר פּוֹנָעָם צְוּוֹיָטָן. דָּעָרְבִּיגָּעָר בְּלִיבָּט דָּעָר
זְיָגָעָר אָס אַגְּנוּעָנְדָעָרְטָן אַפְּשָׁטָאָנָד פּוֹנָעָם דִּיל. אַוְיכָ אַיר וּחְעָט
לְמִיכְטָן אַגְּנוּטָעָרְשָׁפְּרִינְגָּעָן, וּוּעָט אַיר אַוְיכָ בְּלִיבָּן הַעֲנָגָעָן אַינְגָּשָׁפָּאָר
לוֹפְּט.

אַיר וּוּלְטָן דָּאָס דָּוְרְקָאָנְטָדָאָלִירָן: שְׁפָרִינְגָּט אַונְטָעָר — אַונְגָּשָׁפָּאָר
קָלְאָפָּט זַיְּכָ לְיִיכְטָן אַנְמִיטָן קָאָפָּט אַינְגָּשָׁפָּאָר סְטוּלִיעָר פּוֹנָן דָּעָר קָאַיּוֹטָע,
וּוְאָס אַיז באָצְוִינְגָּן מִיט לְעַדָּר. אַבְּעָר דָּאָס פָּאָרְבִּיגָּעָר אַיר נִיְּט: אַיר
שְׁפָרִינְגָּט אָפָּט פּוֹנָן דָּעָר סְטוּלִיעָר אַונְגָּשָׁפָּאָר קָלְאָפָּט זַיְּכָ אַינְגָּשָׁפָּאָר.
אמָן דִּיל קָעָנָס אַיר זַיְּכָ אַוְיכָ נִיְּט מָאָרְהָאָלָטָן: אַיר שְׁפָרִינְגָּט וּוּידָעָר.

אמאל אָפַּ צוֹ דָעֵר סְטְּלִיעַ — אָונַ אַיְדַּ וַיְגַתַּ זַיְכַּ אֶזְזִישַׁן דַּעַם דִּילַ
אָונַ דָעֵר סְטְּלִיעַ.

— כָּאֲפַט זַיְכַּ אָגַ פָּאָר דָעֵר פָּאָרָעַנְטַשַּׁע, — שְׁרִיעַט דָעֵר פְּלִיעַר, —
אַנְדָעַרְשׁ וּוּעַט אַיְרַ זַיְכַּ נִימַט אָפְשַׁטְעַלְנַ!

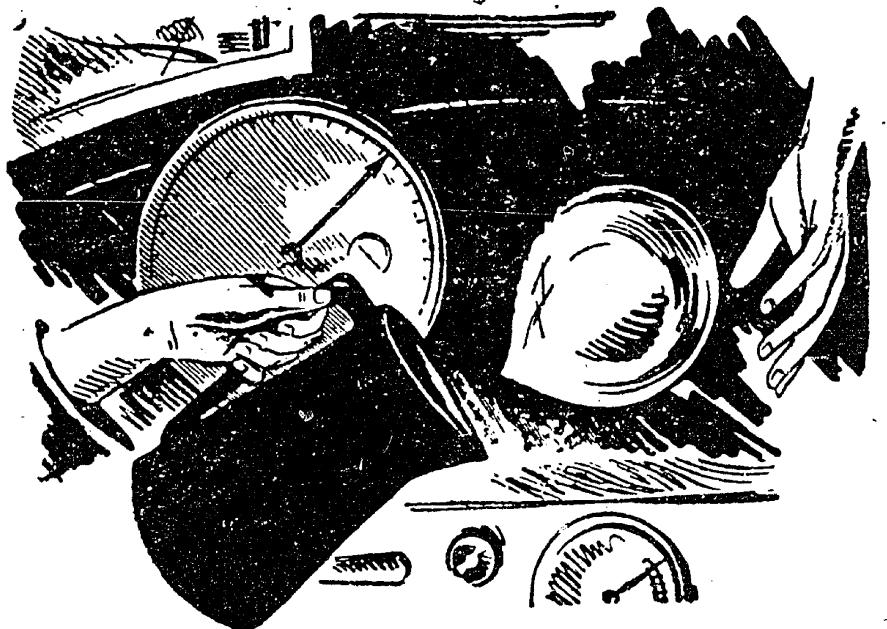
, אַיְיכַּ גִּיטַּ זַיְכַּ אַיְינַ אַנְצּוֹקָאָפַן זַיְכַּ פָּאָר אַיְינְעַר פָּוָן דִּי פָּאָרָעַן
טְשַׁעַט, וּוֹאָסַ זַיְינְעַן צְוּגַעַפְּסַטְמִיקַט צוֹ דִי וּוּעַנְטַ פָּוָן דָעֵר קָאִוְטַע, אָונַ
אַיְינְעַר גַּעַזְוּוֹנוֹגְעַנְעַן הַוִּידְלַקַּע עַנְדִּיקַט זַיְכַּ.

אָפַּ דָעֵר גַּאנְצְעַר צַיְמַט פָּוּנְעַט פְּלִיעַן אָפַּ דָעֵר לְעֻזּוֹוָנַעַן, כּוֹצַּדִּי עַטַּ
לְעַכַּע מִינּוֹת, וּוּעַגַּ אַיְרַ לְאֹזַט זַיְכַּ אַרְאָפַט אָפַּ אַיְרַ אוּבְּעַרְפְּלַאָכַ, וּוּעַט אַיְרַ
פָּאָרְלִירַן אַיְינְעַר וּוֹאָגַ, אַיְיכַּ וּוּעַט אַוִּיסְקּוּמְעַן צְוּגַעַוּוֹנוֹגְעַנְעַן זַיְכַּ צְוּגַעַרְצַע
אָונַ צְוּגַעַוּוֹנוֹגְעַנְעַן זַיְכַּ צוֹ גִּינַן נִימַט אָפַט פִּיסַ, נַאֲרַ אָפַדִי הַעַנְטַ כָּאַפְּנִידַ
זַיְכַּ פָּאָר דִי פָּאָרָעַנְטַשַּׁע, אָפְשַׁטְעַלְנַ אַיְנַ דָעֵר לוֹפְטַ, וּוּי אַ
פִּישַׁ אַיְנַ וּוּסְמַעַר.

נַאֲרַ צְוּגַעַוּוֹנוֹגְעַנְעַן זַיְכַּ דָעַרְצַע אַיְזַי נִימַט בְּלוֹיזַי אַיְרַ
הָאָטַ פָּאָרְלִירַן דִי וּוֹאָגַ, נַאֲרַ אַוִּיכַ אַלְעַ זַאֲכַנַּ אַיְנַ דָעֵר קָאִוְטַע זַיְינְעַן
גַּעַזְוּאָרַגַּן אַנוֹזְאַגְּיַק. וּוּי נַאֲרַ אַיְרַ רִידְמַט זַיְכַּ צוֹ עַפְעַס צוֹ — הַיְיִבְטַ זַיְכַּ
עַס אָוֹפַ פָּוּנְעַט אַרְטַ אָונַ הַיְיִבְטַ גַּלְיִיכַ אָגַן צוֹ גִּינַג אַיְבְּעַרְגַּן צִימַעַר אַהֲרַ
אָונַ אַהֲרַגַּן. אַמְּאָרְאָכַע, וּוֹאָסַ דִי טִישַנַּ, בְּעַנְקָלַעַכַּ, שָׁאַפְּקָלַעַכַּ זַיְינְעַן
פָּעַסְטַ צְוּגַעַשְׂרוֹפְטַ צּוֹמַדַּיַּ אָונַ צוֹ דִי וּוּעַנְטַ פָּוָן דָעֵר קָאִוְטַע, אַנְיַטַּ
וּוֹאָלַט זַיְכַּ עַס אַלְצַ גַּעַזְוָאָקָלַט אַיְנַ דָעֵר לוֹפְטַ, פָּוָן נִימַט גַּעַזְוּוֹינְטַ זַיְינְעַן
וּוּעַטַּ, אַיְיכַ אַוִּיסְקּוּמְעַן צוֹ יַאֲגַן זַיְכַּ נַאֲלַ אַ וּוֹאָסְעַר נִימַט אַיְזַי נִימְטִיקַן
בְּלַעַטַּ פָּאָפִירַ, יַיְאָס אַיְרַ הָאָטַ אַוִּועְקָנְעַלְיִיגַט לְעַבְנַג זַיְכַּ, אַוְפּוֹזְכַן דָּאָסַ
בְּלַעַטַּ פָּאָפִירַ אַיְזַי נִימַט גַּרְיִינְגַרְ, וּוּי כָּאָפְנַ מִיטַדִי הַעַנְטַ אַ לְעַבְדִּיקַן
שְׁמַעַטְמַעַרְלַיְגַן אָפַדִי דָעֵר לְאַנְקַעַ, — דָאָס בְּלַעַטַּ פָּאָפִירַ וּוּעַרְטַ אַוִּועְקָנְגַעַ
טְרַאָגַן דַוְרַכַּ דָעֵר קְלַעַנְסְטַעַר בְּאוּוֹגְנוֹגַן פָּוָן דָעֵר לוֹפְטַ, אָונַ אַוִּיבַ אַיְרַ
וּוּעַטַּ אַרְוִיסְלְאָגַן מָוֵן הַאָנָטַ אַ בְּלַיְשְׁטִיפַטַ — קַעַנְטַ אַיְרַ זַיְכַּ שְׁוִינַ מִיטַ
אַיְםַ גַּעַזְוְגַעַנְעַן אָפַ אַיְיבִקַ: לְיִיכְתַּעַר אַיְזַי שְׁיַינַ צוֹ כָּאָפַן אַ פְּעַדְעַרְלַ
אַיְנַ דָעֵר לוֹפְטַ.

אַיְצַטַּ פָּאָרְשְׁטִיטַ אַיְרַ שְׁוִינַ, פָּאָרְוָאָס צְוַיְשַׁן דִי שְׁפִּיּוֹרְעַזְעַוְרַזְוֹן,
וּוֹאָס אַיְרַ הָאָטַ גַּעַנוּמְעַן אָפַדִי דָעֵר רַאְקַעְטַע-שִׁיטַ, גַּעַפְּנְעַן זַיְכַּ נִימַט קִינַ
פְּרַאְדוּקְטַן, וּוֹאָס שִׁיטַן זַיְכַּ, וּוּי מַעַלַּ, גַּרְוִיְפַן, אַרְבְּעַס אַ, אַנְדַּ. בִּינְדַּטַּ
אַוְסַ אֹאַ זַאֲקַ — זַוְעַטַ דָאָס אַלְצַ פְּנִינְעַטַ קְלַעַנְסְטַן שְׁטוּסַ, פָּוָן אַ קְוִים בְּאַ
מְעַרְקְפָאָרְעַדַר בְּאוּוֹגְנוֹגַן אַיְגַן ? עַד לְוֹפְטַ זַיְכַּ צְוַיְעַן אָונַ צְעַשְׁפְּרִיְטַן
אַיְבְּעַר דָעֵר קָאִוְטַע : צְוַיְוִיפְּוָאָמְלַעַן דָאָס צְעַשְׁפְּרִיְטַע אַיְזַי אַוְמְעַנְלַעַכַּ,

סידן לאפּן עם מיט א נעצעלע. אונ דערוועיל וואלט איכָ איסגענטען צו אַטען מיט דערדאָיקער פֿאַרְמִיסְטִיקְטָעֵר דּוֹפְּט; סְיוֹאַלְט זַיְנַ גַּעַגַּג, או אַיִן גַּרְיעִיפְּלַע אַדְעֵר אַרְבָּעֶל זָאַל אַרְיִינְפְּאָלָן אַינְעָם אַטְעָם-גַּאֲרָגֵל, או עַט זָאַל זַיְכָּ בָּא אַיִיכָּ אַנְהִיאִיבָּן אַקְּאַנוּוּלְטִיוּרְ הַוּטְט, וואַט
וְאַט אַיִיכָּ וְעַקְּאַנְטָ דּוֹרְשְׁטִיקָן.
אַיר ווַיְלַט אַפְּרוֹנָק. גִּיט אַיר צו צוֹם שְׁרָאָנָק אַונְ אַיד יַעֲמֵט פּוֹנָ

פּוֹנָם קְרִינְגָּל אַיִן אַרְיִינְשְׁפְּרוֹנְגָּעָן אַ גְּוִוִּיסְטָר וְאַסְטְּרַ-קִילְעָכָ.

דָּאָרָט אַרְוִיס אַ קְרִינְגָּל-וְאַסְטְּרַ, וואַט אַיִן פֿעַסְט צְוֹגְעַדְעַקְט מיט אַ דּוּקָל אַרְאַפְּנְעַמְנְדִיק דָּאַס דּוּקָל, בִּיגְטָ אַיר אַן דָּאַס קְרִינְגָּל אַיְבָּעֵר דּוּר וְאַו, אַבְּעֵר דַּי וְאַסְטְּרַ גִּיסְטַּ זַיְכָּ נִיטָּ אָוִים; בִּיגְטָ אַיר אַנְ-שְׁטָאָרְקָעָר דָּאַס קְרִינְגָּל, אַיר קָעָרְט עַמְּ אַינְגָּאנְצָן אַבְּעֵר, אַבְּעֵר אַפְּלִיעָ קִין אַיִינְ טְרָאָפְּן גִּיסְטַּ זַיְכָּ נִיטָּ אָוִים! עַפְּשָׂעָר אַיִן גַּאֲרָקִין וְאַסְטְּרַ גִּיסְטָ אַיִן קְרִינְגָּל? — צְוֹוִיְפְּלַט אַיר. לֹוִיט דּוּר וְוָאָגָּן קָעָן מַעַן דָּאַס גִּיסְטַּ וְוִיסְטָן; סְיִי אַ פּוֹלְעָ, סְיִי אַ פּוֹסְטָעָ קִילְעָ הַאָפּן דָּאַ אַפְּצִיְינָס קִין וְוָאָגָּן גִּיט. אַיר טָסָט אַ קוֹק אַינְעוּוּיְינִיק: טָאָרָאָן וְאַסְטְּרַ אַיר קָעָרְט נַאֲכָמָל אַיְבָּעֵר דָּאַס קְרִינְגָּל — נִינְגָּן, עַס גִּיסְטַּ זַיְכָּ גַּאֲרָנִים אָוִים. נָו, פְּאַרְשְׁטִיטָים זַיְכָּ: קָעָן זַיְכָּ דַּי וְאַסְטְּרַ אַוִּיסְגִּינָּן, וְוָעָן זַיְהָטָ קִין שֻׁמְּ וְוָאָגָּן גִּיט? וְוִיזְשָׁע

קען מען פאָרט אַרוּיסְפּֿאַקְּוּמָּעַן די וואָסְעַר פָּנוּנָּעַ קְּרִיגֶּל ? דער פְּלִיעָּר
גִּיט אַיִּיכְּ אֲנֵן אַיִּצְּעַ אַכְּלָאָפְּ טָאנַן מִיט דָּעַר דְּלָאָנִיעַ אַיְבָּעָרָן דָּעַק פָּנוּנָּעַ
קְּרִיגֶּל. אַיד טָוָט עַס. וְוֹאָס אַיְן גַּעַשְׁעַן ? פָּנוּנָּעַ קְּרִיגֶּל אַיְן אַרוּיסְנָּעַ
שְׁפָדְוָנוּנָּעַ אֲנָדוֹסְעַר וְוָאַסְעַר-קִינְיָלָעַ, קִימָּאָט וְוַיְאַטְּקָוָעַ די גְּרִיסָּס.
דָּא זַיְנָעַן עַס אָזְעַלְכָּעַ טְרָאָפָּנס : וְוַיְאַלְכָּעַ וְוָאָסְעַר וְוָעַגְתָּ גָּאָרְנִיט,

דָּאָרָם זַיְ וְזַיְ צְוָנוּפּֿאַקְּלִיבָּן אַיְן אַיְין גְּרוּסְנָּעַ טְרָאָפָּן.

נִיטְ קְּלָעְרָנְדִּיקְ לְאָנְגָּג שְׁטָעָלָט אַיְדָאָרְ זַיְ לְיָפָן צּוּמָ טְרָאָפָּן, וְוֹאָס
הָעָנָגָט אַיְן דָּעַר לְזֹופְט אַונְ אַירְ סְפָּאָדָעָט זַיְ אַשְׁלָוָנָגְ טָאנַן, נָאָר וְוַיְ
נָאָר אַיְיעָרָעַ לְיָפָן הָאָבָן זַיְ אַנְגָּעָרִירָט אָנְ דָּעַם טְרָאָפָּן, צְעָגִיסָּט זַיְ דָּי
גַּאנְצָעַ וְוָאָסְעַר אַיְבָּעָר אַיְמָעַר פָּאָנָעָט, הַילָּט אַרוּם דָּעַטְ קָאָפָּ, צְעָקְרִיכָּט זַיְ

אַיְבָּעָרָן קְּעָרְפָּעָר, אַונְטָעָרְ דִּיְ קְּלִיְידָעָר. —

— לאָפָט ! — שְׁרִיעַט צַו אַיִּיכְּ דָּעַר פְּלִיעָּר וְוָאַרְפְּנִידָק אֲהָנָטָעַכְ —
אוּמְזִיסְטְּ הָאָט אַירְ זַיְ צְוָגוּנִילָט : בְּחָאָבְ אַיִּיכְּ נָאָרְיוֹוָאָס גַּעוּוֹאָלָט גַּעַבָּן
אֲ טְרִיבְעָלָעַ, דָוָרָכְ וְוָעַלְכָן אַירְ וְוָאָלָט גַּעַקְעָנָט טְרִינְקָעָן פָּוָן דְּעַמְדָאָזִיקָן

טְרָאָפָּן, נִיטְ נָעַמְעָנְדִּיקְ קִינְ קָאָלְטָעְ וְוָאנָעַ.

יאָ, נִיטְ לְיִכְתָּט אַיְן צְוָנוּוֹנָעָן זַיְ צַו אָטְ דִּי אַלְעָ אַומְדָעְדוֹאָרָט
קִינְקָעָן פָּגְ דְּעַרְדָּאָזִיקָעַ מְאָדָנָעַר וְוָעָלָט, וּוֹ קִינְ זַאָכְ וְוָעַגְ נָאָרְנִים אַונְ
סָאָלָט אַינְעָרוֹגָעַץ נִיטְ, — צַו אֲ וְוָעָלָט, וּוֹ דִי זֹופְט נִיסְטָ זַיְ נִיטְ אָוָס
פָּוָן אֲנָיְבָּעְרָגְעָקְעָרָטָן טְעַלְעָר, וּוֹ אַיְעָרָעָרָפָעָר טְרָאָפָּן זַיְ אַיְן דָּעַר
לְזֹופְט, וְוַיְ אֲ פְּעַדְעָרָלָ, וּוֹ מַעְ קָעַן אַפְּלָעָן נִיטְ אַשְׁלָוָנָגְ טָאנַן קִינְ וְוָאָסְעַר
וְוַיְ אֲ מְעֻנְטָשָׁ.

אַירְ הַיְיָט אָגְ מְוִירָעְ צַו הָאָבָן, אוֹ אַיְן דְּעַרְדָּאָזִיקָעַ וְוָעָלָט וְוָעַט
מְעַן נִיטְ קָעַנָּעָן נִיטְ עַסְגָּן, נִיטְ טְרִינְקָעָן : דָּאָס אַמְּנָגְעָשְׁלָוָנְגָעָנָעַ שְׁטִיקָל
וְוָעַט נִיטְ דְּעָרְגִּינְ בֵּין מָאָגָן, וְוָעַט זַיְ אַפְּשָׁטָעָלָן אַיְן מִיטְ וְוָעַגְ, וְוַיְ
בָּאָלָד עַס וְוָעַגְ גָּאָרְנִיט. אַפְּבָעָר דְּעָרְפָּאָר אַיְן נִיסְטָאָוָאָס מְוִירָעְ צַו הָאָבָן.
די שְׁפִּינְ לְאָזָט זַיְ אַרְאָפְט פָּוָן אַיְן מָאָגָן קְלִיָּה. נִיטְ מְאָכְלָמָעָס אַירְ
שְׁוּעָרְקִיטִים : זַי וְוָעָרָט אַהֲנָן דְּוָרְכְגָּעְשְׁטוּסְן דָוָרָכְ זְעַנְטָלָעָכְ פָּוָן דָּעַר
שְׁפִּינְדָּרָעָר. וְוָעַגְ סְיוּאָלָט וְוָעַוָּעָנָגְ אַנְדָּרָשָׁ, וְוַיְזָ. וְוָאָלָטָגְ גַּעַקְאָנָט
טְרִינְקָעָן דִּי לְאָנְגָהָאָלְדוֹזִיקָעַ בְּאַלְעָכָאִים, וְוַיְלַעַמְאָגָן זְשִׁירָאָט, וְוֹאָס
בְּיִסְגָּן טְרִינְקָעָן יְאָזָט עַד אַרְאָפְט דָּעַט קָאָפְט נִידָּעְרִיקָעַר פָּוָן זַיְגָן מָאָגָן ?
אַיְן צִירָק זַיְעָנָגְ מִירְ אַקְרָאָבָאָטָן, וְוָעַלְכָן טְרִינְקָעָן וְוָאָסְעַר דָוָרָכְ אֲ טְרִיבָּל
שְׁחִיְּעָנְדִּיקְ אָס דִּי הָעָנָס מִיטָּנָגְ קָאָפְט אַרְאָפְט. דָא אַיְן נִיסְטָאָ קִינְ שְׁוֹינְדָלָל :
יְעַזְעָרָ שְׁלָוָנָגְ וְוָעָרָט דְּוָרְכְגָּעְשְׁטוּסְגָּן אַיְן קְעָרְפָּעָר דָוָרָכְ קְרָאָמָפָן פָּוָן דִּי
וְוָעַנְטָלָעָכְ פָּוָן דָּעַר שְׁפִּינְדָּרָעָר.

וְאֵין מִזְרָחַ פֶּן דָּעַר רִיעּוֹן צִיּוֹן וְכֵן אַיִלָּנוֹרָטִיק. עַס זִיגְוּזָט דָּוָרָל אַשְׁאָה
— נַאֲכָה אַשְׁאָה, אַבְּעָר דַּי נַאֲכָת פָּאַרְגִּיטִיט נַיְתָה דַּעַמְּ טַאנְג, דַּי זָוָג פָּאַרְגִּיסִיט
אַג אַג אַוְּפָהָעָר מִיט אִירְעַ הַעַלְעַ שַׂעַרְאָלָן דַּי גַּלְעֹזָעָרְנָעַ פָּעַנְצְּטָעַר פֶּן
דָּעַר קַאיּוֹטָעַ אָוָן וּוּאַרְעָמָס אָזְוִי אַג דַּעַמְּ צִימָעָר, אוּ מַעְ דַּאֲרָט קַלְאלָל
נַיְתָה בָּאַנוֹצָנָן דַּי עַלְקְטְּרִישָׁעַ בָּאַהֲיִצְוָנָג. פָּאַרְקָעָרְט, עַס וּוּעָרָט זַיְעָרְ הַיִּם
אָוָן מַעְ דַּאֲרָט קַלְעָרְגָּוְזָעָג אַפְּקִילָּן דַּי קַאיּוֹטָעַ. דָּעַר פָּלְגִּיעָר גַּעַמְטָא
קִילְעַ מִיט שִׁיטְעִינְגָּוְזָעָג וּוּעַרְשְׁטָאָפָּג אָוָן צַעַשְׁפְּרִיצָט אִיט אַיְבָּעָר דָּעַר קַאיּוֹטָעַ,
דַּי שְׁרַעְקְלָעַבְּ קַאלְטָעַ פָּלִיסְקִיָּטְ פְּרִישָׁטְ שְׁטָאָרָק אַפְּ דַּי קַאמְעָר אָוָן
אוּיסְדָּאַמְּפָנְדִּיקְ זַיְכְּ גִּיטְ זַיְכְּ זַוְּיִעַרְשְׁטָאָפָּג.

אַיְרְ גִּיטְ צַוְּמָה פָּעַנְצְּטָעַרְלָיְ פֶּן דָּעַר קַאיּוֹטָעַ, קַעְרִיְיָאְ קַיְקָ צַוְּמָגָן,
וּוֹאָסָה עַסְטָוָת זַיְבְּ אַוְּיִיסְטָרְגָּוְן דָּאַנְדָּגָן דָּעַר הַיִּמְלָ-שִׁיפָּה. אַמְּאַדְגָּעָן זַאֲכָ:
דַּי זָוָג שִׁינְגָּטְ הַעַלְ, אָוָן דָּעַר הַיִּמְלָ אַיְן אַשְׁוּאַרְצָעָר. פָּוֹנְקָטְ וּוּי אַיְнָ אַ
פָּינְצְּטָעַרְדָּרְ דָּאַרְעָמְ-נַאֲכָתָה, אָוָן אַסְטָמְטָעַנְטָג אַרְוִים אַיְנָ אַגְּרוּסָעָר
צַּאָל הַעַלְעַ שְׁטָרְגָּנָג. אַיְוִי דַּאֲרָט עַס טַאָקָעְ זַיְינָג: דָּעַר הַעַלְבָּלוּיְעָרְ קָאָה
לִירְ פָּוֹנְגָטְ הַיִּמְלָ אַס דָּעַר עַרְדְּ הַעַנְגָּטְ בְּלַוְיָוָן אַעְפָּגְ פֶּן דָּעַר לְוֹפְטָהְ; וּוּ עַס
אַיְזָנָאָ קִינְגְּ לְוֹפְטָהְ, דָּאַרְטָגְ אַיְזָנָהְ דָּעַר הַיִּמְלָ אַיְזָנָהְ. אַרוּטְ דָּעַר שִׁיטָּ
אַיְזָנָהְ קִינְגְּ לְוֹפְטָהְ אַיְנָגְנָצָנָגְ נִימָּטָה. אַטְ פָּאַרְוּוֹאָס דָּעַר הַיִּמְלָ אַיְזָנָהְ אַזְוָאַרְצָה
דַּי סִיבָּגְ דָּעַרְפָּוָןְ, וּוֹאָסָה בָּאַסְטָגְ זַוְּעַטְ מַעְנָה נַיְתָה אַס דָּעַר עַרְךְ קִינְגְּ שְׁטָרְגָּנָגְ
אַיְזָנָהְ אַמְּאַטְמָעָסְ דָּעַרְלָוָסְ: אַיְרָעְ טִילְעַכְלָעְבָּגְ צַעַשְׂרָאַיְעָנָגְ אַוְּמָעָטָוָמְ דַּי
זָוָנְ-שְׁטָרְאָלָגְ, וּוּלְכָעְ פָּאַרְשָׁזָעָלָגְ דַּי שְׁזָאַכְעָשָׁיְנָגְ פֶּן דַּי שְׁפָעָרָתָהְ. אַרוּטְ
דָּעַר הַיִּמְלָ-שִׁיפָּה אַיְזָנָהְ גִּיטְאָהְ דָּעַרְאַזְוִיקָּעָרְ שְׁיִינְעַנְדִּיקָּעָרְ לְוֹפְטָ-פָּאַרְהָאָנָגְ, דַּעַר
דִּיבָּעָרְ לְנִיכְתָּןְ דַּאְהָ דַּי שְׁטָרְגָּנָגְ בָּאָמְ פָּוֹלְגְּ גַּלְאָנָגְ פֶּן דָּעַר זָוָגְ.

אוּבָגְ אַיְרְ וּוּלְטָםְ חַאְנָאָגְ הַאָבָגְ פָּוֹנְגָטְ אַוְּיִסְטָעְגְּ פִּינְגָטְ הַיִּמְלָ נַיְתָה דָּוָרָכָנְ
פָּעַנְצְּטָעַרְלָיְ, נַאֲרָה אַס דָּעַרְ פְּרִיְיָ, קַעְנָטָה אַיְרָ פָּאַרְלָאָגָן דַּי שִׁיפָּ אָוָן מַאֲכָנָ
אַשְׁפָאַצְּרָהְ אַיְנָ רְוִוִּיםְ. אַיְרְ וּוּגְנְדָעָרָתְ זַיְבָּ ? אַיְרְ הַאָטְ מְוִירָעָ, אַזְ אַיְרְ-וּוּעָטְ
אַרְאַפְּפָאָלָןְ אַיְנָ אַפְּנָרְגָּנָגְ, אַזְ אַיְרְ וּוּעָטְ דָּעַרְשְׁטִיקָטְ וּוּעָרָןְ מַאֲכָמָעָסְ מַאֲנָגָלְ
אַיְנָ לְוֹפְטָ-אָוָןְ, דָּעַרְצָוָנָאָגְ ? אַיְרְ וּוּעָטְ אַיְרְ דָּעַרְפְּוִירָןְ וּוּעָרָןְ אַפְּ דָּעַרְמָאַזְוִיקָןְ
שְׁרַעְקְלָעָכְנָגְ פְּרָאָסָטְ, וּוֹאָסָה אַיְזָנָהְדִּיקָּעָמָטְ וּוּלְטָ-דְּרוּוִיםְ ? אַיְיָעָרְ שְׁרַעְקָ
אַיְזָנָהְ אַוְּמָיִיסְטָעְ. עַס וּוּעָטְ נַיְתָה פָּאַסְרָנְ נַיְתָה דַּאְסָ אַיְנָ נַיְתָה יְעָנָגְ.

עַרְשְׁטָנָסְ, וּוּעָטְ אַיְרְ אַיְנְרָגְעָצְ נַיְתָה אַרְאַפְּפָאָלָגְ, וּוּיְלָ אַיְרְ זַיְיטְ גַּעַוְאַרְפָּנְ
אַיְנָ רְזִיםְ צַוְּאַמְעָנָגְ מִיטְ דָּעַרְ שִׁיפָּ אָוָן אַיְרְ וּוּעָטְ זַיְכְּ דַּי גַּאֲנָצָעְ צִימָטְ
בָּאַוּעָגְןְ צַוְּאַמְעָנָגְ מִיטְ אַיְרְ—צִיְּ אַיְרְ גַּעַפְנִיםְ זַיְכְּ אַיְנְוּוּיִינִיקְ אַיְנָ דָּעַרְ
שִׁיפָּ, צִיְּ אַיְרְ זַיְיטְ אַרְוִיםְ אַיְנְדָרְוִיסְגְּ, קַעְדִּי אַוְּמָצְקָעָרְגְּ זַיְכְּ אַגְּ שְׁוּעָרְקִימִינְגְּ
צַוְּדִיקָןְ אַס דָּעַרְ שִׁיפָּ, וּוּעָטְ אַיְיכְ בְּלַוְיָוָןְ אַיְסְקוּמוּגְןְ, פָּאַרְלָאַזְוְנִידִיקְ דַּי שִׁיפָּ

צְוֹמֵנְדָן זַיְכָן צַו אִירֶט אַדְרָאַט: כְּאַפְנֵדְיק זַיְכָ פָּאַר דָּעַם דָּרָאַט, וּוּעַט אִירֶזֶבֶץ צַו דָּעַר שִׁיט. וּזְיִירֶזֶט, דָּרָאַט אַיְיכָ פָּוָן דָּרְדָּאַנִי סְקָעֶר זַיְמַט קִינְגָּשָׂוְם גַּעֲפָאַר נִיט.

צְוֹמֵנְטָנס, וּוּעַט אִירֶזֶבֶץ נִיט דָּרְדָּשְׂטִיקָט וּוּעָרָג, וּוּיְילֶאָרֶזֶט זַיְמַג אַנְזָה גַּעֲטָאנְג אִינְג אַסְפָּעַצְיָאלְגָן קָאַסְטִיקָט, וּוּאַס אִין אַגְּנוּבָּלָאָגָן מִיט לְוֻפְט, אָונְג אִירֶזֶט נַאֲכָב דָּרְצָאוּ הָאָבָן אַ-רְעוּזָרוּ פָּוָן צְוֹנוּיְפָגָעַפְרָעַסְטָעָר לְוֻפְט אַיְינְעַם זַאֲק אַט אַיְינְעַרְעַ פְּלִיאַיצְעַס.

אָונְג, דָּרְטָטָנס, וּוּעַט אִירֶזֶבֶץ נִיט דָּרְדָּפְרוּרְבֶג וּוּעָרָג, וּוּיְילֶאָרֶזֶט אַיְרָעַ שְׁטוּרָאָלָגָן וּוּעַט וּוּאַרְעָמָעָגָן אַיְיכָ אִינְג אַיְינְעַרְעַ קָאַסְטִיקָט, וּזְיִירֶזֶט אַט אַיְיכָ בֵּינוֹ אַיְצָט גַּעֲוָאַרְעָמָט אַיְן דָּעַר קָאַיְוָעָט. קָעְדָּיִיר אִירֶזֶט נַאֲכָב מַעַר דָּוִיק. זַיְנָג, נַעַמְטָט מִיטָּט מִיטָּט זַיְכָ דָּעַט וּוּאַרְעָמָעָר, וּוּאַס אִין פָּאַרְיִינְקָט דָּוּרָכָ דָּרְאָטָן מִיטָּט דָּעַרְעָמָשָׂינְג אַט דָּעַר הִימְלָ-שִׁיפָּ-

הִיְמַטָּט עַט, אַז סְיָאַז נִיטָּט וּוּאַס מִוְּרָעַ צַוְּ הָאָבָן צַוְּ מַאֲכָן אַ שְׁפָאַ-צִּיר אַיְסְעָדָן בָּאַרְטָט פָּוָן דָּעַרְעָמָשִׁיפָּ. טָוָט אַגְּ דָּעַט „וּוּאַסְעָרְקִיכְעַדְ־קָאַסְ-טִיּוֹם (איְגִינְטָלְעַכְבָּהָט בְּעֵן אִם גַּעֲדָאַרְפָּט אַנְרוּפָן דָּעַט „פָּוּסְטָקִיכְעַרְ־קָאַסְטִיקָט), נַעַמְטָט מִיטָּט מִיטָּט זַיְכָ אלְצָג, וּוּאַס נִיְמִיטָּק אִיז, אָונְג, פָּאַרְיִינְקָט עַפְעַנְעַנְעַנְדָּיִק דִּ טִידָט פָּוָן דָּעַר קָאַיְוָעָט, וּלְיִתְשָׁטָזְעַט זַיְכָ דָּרְיִיְמָט אִין וּוּלְטָ-דוּוִיט אַרְיִינְג. אִירֶזֶט וּוּעַט דָּעַרְעָזָן אַז וּוּנְדָעְרַלְעַכְבָּהָילְד. שְׁטָעָרָג הַעַלְעָע אָונְג פִּילְצָאַלְיִקָּעָד רִינְגְּלָעָן אַיְיכָ אַרְוָט פָּוָן אַלְעָז זַיְמָטָג, לְיִיכְטָנָאַיְבָרְגָן קָאַפְּ אָונְג אַונְטָעָר דִּ פִּיטָּס, גַּלְאַנְצָנְדִיק אַפְּנָן שְׁוֹוָאַרְצָן הִימְלָ-סָאַמְעָט. זַיְיִ שְׁימָעָרְגָן נִיטָּס, וּזְיִירֶזֶט אַפְּנָן עַרְדִּישָׁן הִימְלָ, נַאֲדָרְגָעָן מִיטָּט אַ דָּוִיקָעָר שִׁינְגָן: דָּאַרְטָט, וּזְיִירֶזֶט אַזְיָאַזְעַט קִינְגָּלְוַעַט, קָעָן אַוִּיכָ נִיטָּט זַיְנָג קִינְגָּשְׂיַמְעַדְעַט וּדְרוֹנְגָן.

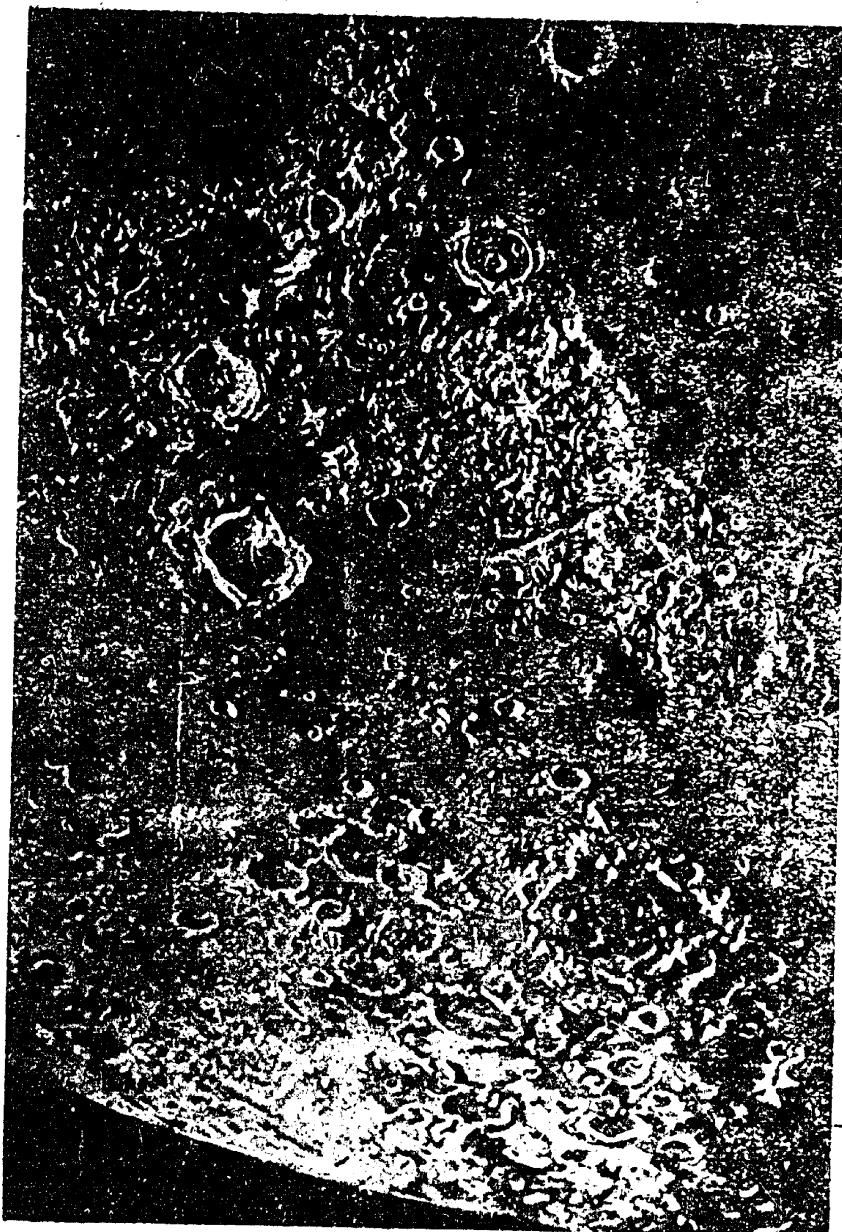
צְוִישָׁן דָּעַט שְׁטָעָרְנִישְׁטָוִיבָט, מִיטָּט וּוּלְלָגָן עַט אִין בָּאַזְיִיט דָּעַר שְׁוֹוָאַרְצָעָר הִימְלָ, לְיִיכְטָנָאַיְבָרְגָן בָּאַזְוְנְדָעָרָט שְׁטָאַרְקָד דִּ הַעַלְעָע וּוּגָן. זַי אִין נִיטָּעַנְלָעָב אַט דָּעַר וּוּגָן, וּוּלְלָכָעָאַד הָאָט גַּעֲוָעָן אַפְּנָן עַרְדִּישָׁן הִימְלָ, זַי אִין אַרְוָמְנָעַרְגָּלְטָט מִיטָּט אַדְיְמָעַט-שִׁינְגָן. דָּאַס אִין דִּ אַיְסְעָרְלַעְלַעְכָּה הַילְעָע פָּוָן דָּעַר וּוּגָן, אִירֶזֶט קָרוּוֹנִי, וּוּאַס אַט דָּעַר עַרְדָּזָט זַעַט מִעַן זַיְיִוְוְינְגַעְכָּה נִיטָּט דָּוּרָכָ דָּעַט גַּרְאָפָן שִׁיכָּט לְוֻפְט: דִּידְאַיְקָעָד קָרוּוֹנִי זַעַט מִעַן בְּלִוְיָן בִּיסָּס פּוּלְעָר לִיְקָעְכָּאמָעָ.

מַע זַעַט אַפְּנָן הִימְלָ אַוִּיכָ דִּ לְעוֹוָאנָע אִינְג אַ פָּאַרְמָטָן אַ הַלְּבָבָ-לְעוֹוָאנָע. זַי אִין גַּאֲדִימְטָנְדִיק גַּרְעָסָעָר, אַיְדָעָר זַי זַעַט אַוִּיטָט פָּוָן דָּעַר עַרְדָּ. פָּאַרְשָׁטִיקָט זַיְכָ, פָּאַרְוּזָאַס: מִיר זַיְנְגָעָן שְׁוִינְג אַט אַסְאָק נַעַנְטָעָר צַוְּ אִירֶזֶט נַאֲכָב שְׁאָגָן פָּוָן הִימְלָשָׁעָר דִּיְיוֹעָ.

פֿוֹצֶ דָּעַר לְעוֹזָאנָעַ שִׁינְטַ אַפְּנֵ הִימְלָ נָאָבָ אֲגַוִּיסְטָרָ שְׂטָעָרָן, וְוֹאָט
וּעַט אָוִיסְ וַיַּיְ אַהֲבָקְדִּין. גָּאָר עַד אַיְ אָוִיסְגָּדְרִיטַ
רְגַּלְיְעַפְּרָ זַיְטַ פּוֹנְקַט אִגְּ דָעַר קָעְגַּנְדִּיקָעַ רִיכְתְּוָגָן, וַיַּיְ דִּי לְעוֹזָאנָעַ. וְוֹאָט
אַיְ דָּאָס פָּאָר אַ נְמִיעָר שְׂטָעָרָן, פָּאָרְחוֹאָס הָאָט אִיר אִים קִיְּנְמָאָגַ נִיט
גְּעוֹגָן אַפְּנֵ דָעַר עַרְדָּ ? דִּי סִיבַּע אַיְ קְלָאָר : אִיר גְּנוֹפָעַ הָאָט אַפְּנֵ גַּעַ-
וּוֹרִינְסַ, אָוָגַן, פָּאָרְשְׁטִיטַיַּט זַיְכַּ, נִיט גְּעַקְאָנָט אַיְם זַעַן אַפְּנֵ הִימְלָ. נָוַ, קְלָאָר,
דָּאָס אַיְ דָעַר עַרְדְּקִילְעַבַּ, וּוּלְכָנַ אִיר הָאָט פָּאָרְלָאָזָט ! עַד שִׁינְטַ אַ
פָּאָרְגָּאָסְעָנָעַר מִיט דָעַר שִׁינְגַּ פּוַי דָעַר זַעַן, פּוֹנְקַט וַיַּי אַלְעַ אַנְדְּפִיעַ פְּלָאַ-
גַּעַטַּן, נָאָר עַד דּוֹכְטַ זַיְכַּ אַיְיכַּ ? יַס גְּרֻעְסָעַר פּוַן זַיְ, וּוּיַלְעַ אִיר הָאָט זַיְכַּ
נָאָכַ נִיט גְּעוֹגָן פּוַן אַיְם דְּעַרְוִוִּיטְעָדָט . מִיט אַיְיעַרְ אַיְגְּעָנָעַ אַוְיָגַן וּעַט
אִיר זַיְכַּ אַיְבְּעַעְצִימַגַּן, אָז דִּי עַרְדָּ, אַפְּ וּוּלְכָנַ עַט לְעַבְנַ מַעֲנְטָשַׁן, אַיְוַ
אוִיכַ אַ הִימְלָשָׁעַר שְׂטָעָרַן, אָוָגַן, אַיְנַ טָּאַכְ גַּעַרְעַדְטַ, לְעַבְנַ מִיר אַלְעַ אַפְּנֵ
הִימְלָ !

בָּאַיְיכַּ פָּאָרְדְּרִיטַ זַיְכַּ דָעַר קָאָפַ, וּעַנְ אִיר כָּאָפְטַ אַרְוּם מִיט אַיְיעַרְ
אַנְטְּצִיקָטַן בְּלִיךְ דְּעַמְדָאָזִיקַן גְּרֻעְנְצָלְאָזִיקַן וּוּלְטְ-דְּרוּם, דָאָס גְּרוּוּסַ בִּילְדַ
פּוֹן דָעַט וּוּלְטְ-בִּינְעַן. אַיְגְּנְגָעְמִידַט זְרוֹכַ דָעַר נִימְקִיטַ פּוֹנְגַטַּ בִּילְדַ, אַיְלָטַ
אִיר זַיְכַּ אַוְמְקָעָרַן צְרוּכַ אִגְּ דָעַר קָאָיְטַעַ, קָעְדִּי פָּאָרְטִיפְעָרַן זַיְכַּ אַיְנַ
דִּי גְּעַדְאָקָעַן וּוּעַנְגַּ דָעַר עַרְדָּ, וּוּעַנְגַּ דָעַמְ הִימְלָ, וּוּעַנְגַּ אַיְעַרְ אַוְמְגָעוּוֹינְ-
לְעַכְעַר רִיאַוּ. דָאַ קּוֹמֵס אַיְיכַּ אַפְּנֵ גְּעַדְאָנַקְ אַפְּרָאָגַן, פָּאָרְוָאָסַ, וּעַנְ
אִיר הָאָט גְּעַמְאַכְטַ דָעַט שְׁפָאָזִירַ, אַוְיָסְעָרַן בְּאָרְטַ, הָאָט זַיְכַּ אַיְיכַּ אָוִיסְ-
גְּעוֹדְכַטַּן, אָז דִּי הִימְלָ-שִׁיטַ טְרָאָגַטַּן זַיְכַּ קָלָל נִיט צַוְּ דָעַר לְעוֹזָאנָעַ, נָאָר
עַפְעַס אַגְּ אַ זַיְטַ, אָוָגַן וּוּרְקִילְעַבַּ, זַיְסְלִיטַ טְאַקְעַ נִיט אַהֲיַן, וַיַּי עַט גַּעַ-
סִינְטַ זַיְכַּ אַיְצַטַּ דִּי לְעוֹזָאנָעַ. פָּאָרְגָּעָטַ נִיטַ, אָז אַיְיעַרְ סְלִי אַיְנַ אַיְנַ עַקְ
דָאָרַט גְּעוֹדְיוּרַן וּזְקַסְטַ מַעְטְלַעַסַ. אָוָגַן דְּעַרְדָאָזִיקָעַרְ צִינְטַ בָּאוּזְיִינְזַטַּ דִּי
לְעוֹזָאנָעַ אַרְמוֹצְגַוִינַ קִימְאַטַ אַסְעָרָנַ הִימְלָ. דָאָס אָרְטַ, וּוֹ זַיְדָאָרַטַ זַיְכַּ
גְּעַסְיִינְגַן, וּעַנְגַּ עַס גְּיַעַנְ דָעַר וּזְקַטַ מַעְסְלַעַסַ. נָאָכַ אַיְיעַרְ אַפְּפְלִיגְעַן, אָז
פְּינְקְלְעַבַּ אַוְיָסְגָעָרְכַטַן. אַהֲיַן טְאַקַּעַ פְּלִיטַ דִּי שִׁיטַ. אַצְטַ אַיְן דָאָרַט דִּי
לְעוֹזָאנָעַ נָאָכַ נִיטַ, נָאָר זַיְכַּ וּוּעַט נִיטַ פָּאָרְשְׁפָעְטִיקַן צַוְּ קּוֹמָעַ פּוֹנְקַטַ צַוְּ
דָעַר צִינְטַ.

דִּי לְעוֹזָאנָעַ וּוּרְטַ גְּרֻעְסָעַר ; זַיְ וּוּאָקְסַטַ פָּאָר אַיְיעַרְ אַוְיָגַן, אָוָגַן מִיטַ
אַ פְּרָאָסְטַן אַוְיַגְקָעְנְטַלְאִיר שְׁוִינַ אַפְּ אִיר גְּעַנְגַוְ קְלָאָר זַעַן אַוּלְכַעַ אַיְנְגַלְ-
הִימְלָגַן, וּוּלְכָנַ פּוַן דָעַר עַרְדָּ קָעַן מַעַג זַעַן בְּלוּזַן דָוְרָכַן אַגְּוָנַ בִּינְאָקָלַן.
אַנְעַרְעַכְ נָאָכַ הַוְנְדָעָת שַׁאַ פְּלִיעַנְגַן מַעְלְדַעַט אַיְיכַ דָעַר פְּלִיעַרְ, אָז
אִיר הָאָט עַגְדָלַעַכְ דְּעַרְגְּרִיכַטַ דָעַט, וּוּעַנְדַ-פּוֹנְקַטַ פּוַן דָעַר דִּיְיוּעַ, חַיִ

ווי עס פארארט אויסזען די איזערטילאָב סונג דער לַעווַאנַע, וווען בע קומָס דורך
סענצעער סונג דער רַאַקְעַטְצִיֶּט, וועלכע דערנעגענטערט זיך צו אַיר.

עפֿ דרייקט זיך אויס. די שיט איז דורךעלולונג נײַן צענטלּוועגן אונז זי געפִינט ויב איצט אָז דער ניטּ אַגְּנוּיפְּטִיקְעָר גַּרְעָנֶץ, ווֹ די צוֹצִינְגְּדִּקְרָאָפְּט פָּונְ דָּעֵר מַעֲכְּטִיקְעָר עַרְד וּוּרְעַט גַּעֲבָרָאָכְט אַיְגּ גַּלְיכְּגָעוּוּיכְט מִיטּ דָּעֵר צוֹצִינְגְּדִּקְרָאָפְּט פָּונְ דָּעֵר קְלִיְינִיקְעָר לְעוֹוֹאנָעַ. דָּא עַנְדִּיקְט זיך די מאָכְט פָּונְ דָּעֵר עַרְד אָונְ עַס הַיְּיָפְּט וִיכּ אָנְ די מאָכְט פָּונְ דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ. פָּונְ אַיְצְט אָנְ סְלִיט אִיר שְׂוִינְגְּ נִיטּ אָפְּ דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ, נָאָר אִיר סְאלָט אָפְּ

די קְוִמְגְּנִירְקָע אַוְינְסְּפָּרְשָׁעָרְט אָונְ סְאַעְזְּעַלְעַט קְאַסְּטְּוּמְּנָן סָאַרְלָאָגְּן די רַאְקְעַטְעַט שִׁיטּ, וְאָסְ חָצֵט זיך אַרְצְפְּנְקְלָאָזְט אָפְּ דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ.

דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ — אַינְגָהִיב לְאַנְגָּנוּאָט, אָונְ דָּעְרָנָאָכְט אלְצָ שְׁנַעַלְעַר אָונְ שְׁנַעַלְעַר. נָאָכְ דָּרְיִיסְטְּקָשְׁאָצְטָ פָּונְ אֹזְ פָּאָלָגְגָזְיָינְס אִיר שְׂוִינְגְּ אָפְּ דָּעֵר אָוִיְגּ בְּעַרְלָאָכְטָ פָּונְ דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ.

הַיְּסָטָעָס, אִיר זִיְינְס שְׂוִינְגְּ אַרְיִינְגְּעַסְטְּרָאָטָן אַיְגּ אַוְוּלָט, וּוֹאָס וּוּרְעַט אַנְגְּעַטְרִיט דָּוְרָכְט דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ, כָּאַטְשָׁאָס אִיר גַּעַפִּינְט זיך נָאָכְ פָּונְ אִיר אָפְּ אַמְּהָאָלָעָכְט פָּונְ פֻּעְרְצִיקְס. זָגְטָ קִילְאָמְעַטְעָר.

דָּעֵר קָאָלְאָסָאָלָעָר קְרִיבְּנִי די דָּעֵר לְעוֹוֹאנָעַ אַיְזְט אַפְּנְ הַיְּמָלְהָוּנְדָרְט מְאַל גַּרְעָסְעָר, וּוֹי אֹז מַעְ קְוּקְט אָס אִיר פָּגְן דָּעֵר עַרְדָה. מִיטּ אַ פָּאַשְׁעַט אַוְיָגְגָזְעַט אִיר די רִינְגְּ-בְּעָרָן אָונְ די פְּלִימְנָעָן פָּונְ דָּעֵר-דָּאַוְיָקְעָר דָּעַטְעַנְיִשְׁאָלָעָר וּוּלְטָ. מִיטּ יַעֲדָעָר שָׁאָ סְלִיט אִיר צָו אָוּ

דער לעוֹאנָע אלע געפַּנְטָעֶר, אִיר פְּלִיט אַלְצ שְׁנוּלָעָר אָנוּ שְׁנוּלָעָר.
אויב דאס פאלג ווועט פָּרְגָּעָזֶט וווערג אויכ אָזַי אַס ווּמְטָעֶר, ווועט
די שיט, אַנְקָלָאָפְּנָדִיק זיך אָן דעם לעוֹאנָע בָּאָדָן, צַעַשְׁמַעַטְעָרֶט וווערג
אמ פִּיצְפִּיצְעָלָעֶכ. דער קְלָאָפּ ווועט נִימְוִיכְעָר וווערג אַפְּילָע דָוָרָכ

קיינ לְוַסְטְּ-קִישֻׁלָּע: אֲרוּם דער לעוֹאנָע אֵין נִיסְתָּא קִיְּנָא אַסְטָמָסְפָּעֶר.
דעַרְיבָּעֶר, וווען די רַאַקְעַטְעַ-שִׁיפּ ווועט שְׁוִינָג נְעַנְגָּן צַוקְמוּנָג
כו דער לעוֹאנָע, ווועט דער סְלִיבָּר אַנְעַמְעָן מִטְלָעָן אַס אַפְּצָוּשָׁוָאָכָנָג
די שְׁרַעַקְלָעָכָע שְׁנוּלָקְמִיטָּפָן פָּאָדָן, עָר ווועט אַוְמְדָרִיעָנָג די שִׁיט מִים דער
רַאַקְעַטְעָן צו דער לעוֹאנָע, אָוָן ווועט ווּידָעָרָבָּאָל אַנְהַיְיָבָּן אַנְצִינְדָּג דעם
ברַעַנְשָׁטָאָפּ: דער גָּאָנוּ ווועט אַרְוִיְּסָרִינְגָּעָן אַינְ-דָּעָר זִיכְרָן דָעָר לעוֹאנָע.
אוּוִי
דָּרְפָּוָן ווועט די שְׁנוּלָקְמִיטָּפָן דער שִׁיפּ אַנְהַיְיָבָּן וווערג קְלָעָנָעָר. אָוִי
וועט בעַהַאַדְרָאָנְעָדִיק פָּאָרְנִיכְסָעָט וווערג קִימָאָט אַיְנוֹאָנָצָנָג די שְׁנוּלָקְמִיט
פָּוָן דער שִׁיפּ. זַי ווועט פְּיִיכְטָן, אָגָּרְיִיסְלָוְגָּעָן, זַעַצְנָזִיךְ אָפָן לעוֹאנָע
בָּאָדָן.

עַנְדְּלָעָכ, אֵין גַּעֲקוּמָעָן דַּעַרְדָּאָזִיקָעָר מְאַמְעָנָט. דאס אַרְאָפְּלָאָגָן זַיְכ
איּוֹ דָּרְכְּגָגְנוֹאָנָגָעָן בְּעַשְׁאָלָעָט, אָוָן די שִׁיפּ לִיגְט אָפָן לעוֹאנָע-בָּאָדָן. אִיר
אוֹנָג דער סְלִיבָּר טְוָונָג אָג אַפְּ זַיְכ די "וּאַסְעָרְקָדְרִיכָּעָר" קָאַסְטִיּוּמָעָן אָוִן
עַטְוָאָס אַוְגָּעָרָעָטָן פָּאָרְלָאָזָטָן. אִיר די קָאַיּוּסָע, קָעְדָּי צו בָּאַמְרָעָטָן
אַ נִּיעָזָבָן נִיטָּבָאָוּוּסָטָע ווּוְלָטָן.

אַ שְׁפָאַצִּיר אִיבָּעָר דָעָר לעוֹאנָע

שְׁוִינָג די עַרְשְׁטָעָט טְרִיטָט אָפּ דָעָר לעוֹאנָע רַוְּפָן באַיְיכ אַרְוִיס פָּאָדוּוֹנָג
דָּעַרְוָנָג. בָּאַטְש אִיר פְּלִים שְׁוִינָג מַעַר נִיט אַיְינָעָם הַיְמָלְדָוִיִּם, אִיר שְׁטִיטִיט
שְׁוִינָג מִיט בִּירְעָ פִּיס אָפּ אַהֲרָוֹן בָּאָדָן, דָאָכ אַיְיכָר אַיְיעָר קָעְרָפָעָר אַוִיכ
אַיְצָט גַּאֲרִיטְנָדִיק לִיכְכָּעָר, אַיְידָעָר עָר אָוִי גַּעֲוָעָן אָפּ דָעָר עָרָד. אָפּ דָעָר
לְעוֹוָאנָע הָאָט אִיר פָּאָרְלוֹוִינָג אַבָּאַרְיִיטְנָדִיקָן תְּיִיל פָּוָן אַיְיעָר וְחָגָן. די
קְלָעָנְסָטָע אַנְשָׁטְרָעָנָגָג רַוְּפָט אַרְוִיס רַעַזְלָטָאָטָן, וּוּלְכָע אִיר הָאָט אָס
קִיְּגָן פָּאָל נִיט דָעַרְחוֹאָרט. יְעַדְעָר טְרִיטָט סְרָאָגָס אַיְיכ אִיבָּעָר אָס אַהֲלָבָן
כּוֹז עַדְזִישׁ טְרִיטָט; אַ פְּיִיכְטָעָר שְׁפָרָוָגָג הַיְבָט אָס אַיְיעָר קָעְרָפָעָר אָס
אַזְוַיְּדָרָעָט מְעַטָּר אִיבָּעָר בָּאָדָן.

איּוֹ עַפְּשָׁעָר אַיְיעָר קָעְרָפָעָר דָא גַּעַוְּאָרָג אָזַי גַּרְיָינָג מַאְכָמָעָס דָּעָט,
חוּאָס אַיְיעָר קָאַסְטִיּוּמָעָן אֵין אַגְּנוּבָּלָאָגָן מִיט לוּפָט? פָּאַרְשָׁטִיּוּמָעָן זַיְכ,
זַיְכ: אָס דָעָר לְעַחְאָנָעָן אֵין נִיסְתָּא קִיְּנָא אַסְטָמָסְפָּעֶר, אָוָן אַפְּילָע די סָאַטָּע

וְיַגְשֵׁתֶעْ זָאָפֶלְטָ דָאָרְקָטָ פְּזָזְקָטָ אֹזִי, וְוִי דָי טָאמָעַ שְׂוּלְדְּפָטָעַ
לְאַסְטַּה. אַיִן דַעַר פּוֹסְטְּקִינִיטַּ פָּאַלְגַּן אַלְעַ זָאַכְנַן מִיטַּ אַיִינְגַּר אָוָן דְּעַרְזְּלְבִּיַּ
קָעַר גִּיכְקִינִיטַּ — אֹזָא אַיְזָן דַעַר גַּעֲוָעַצְפַּן דָעַר נַאַטְהָן, דִּי סִיבַּעַ פָּוָן דַעַרַ
דָאַזְיְקָעַר לִימְכְּטִיקִינִיטַּ אַיְזָן גַּאֲרַן אָנְגַּדְעָר. זַי בָּאַשְׁנִינִיטַּ אַיְזָן דַעַט, וּוֹאַט
אָפַּ דַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ אַיְזָן דִּי שְׂוּעָרְקִינִיטַּ אַיְזָן זָעַקְמָלְקָעְנָעָר, אַיְרוּדָר אָמַּ
דַעַר עַרְדַּה. דָאַס דְּעַרְלְוִיבַּט אַיְיכַּן צַוְּ מַאַכְנַן אָפַּ דַעַר לְעוֹוֹאָנְיְשָׁעַר וּוּעַלְטַ
אוּלְכָעַ שְׁפָרוֹנְגַּ, וּוֹאַס אָפַּ דַעַר עַרְדַּה וּוֹאַלְטַ זַיִי נִיטַּ גַּעַקְאָנְטַ
קִינִין אַיְזָן אַקְרָאָבָטַ, אָוָן אַוְהַיְיָבָן מִיטַּ דִּי הַעַנְטָ אַזְעַלְכָעַ שְׂוּעַרְעַ
וּוֹאַס אָפַּ דַעַר עַרְדַּה וּוֹאַלְטַ נִיטַּ גַּעַקְאָנְטַ אַוְהַיְיָבָן קִינִין אַיְזָן אַטְלָעַטַּ.

איַר קוּקַט זַיִן צַוְּ צַוְּ דַעַט לְעוֹוֹאָנְגָעַ-בָּאַדְגָן אָוָן אַיְיכַּ פָּאַרְוּוִינְגְּדָעָרְטַ
שְׁטָאַרְקַּ זַיִן טְוַנְקָעַלְעַ פָּאַרְבַּ. איַר הַאַטַּ דְּעַרְוּוֹאָרְטַ, אָז דַעַר בָּאַדְגָן אָפַּ
דַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ וּוּעַט זַיִן אַוְיִיסְעַר וּוּיְקָאַלְכַּ. אַבְעָרַ דִּי גַּעַלְעַרְנְטַ
אוּזַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ-בָּאַדְגָן קָעַגְנַט זַיִן קִינִין וּוּיִיסְעַרְ ; זַיִי הַאַבָּן אַוְיִסְגָּעַ
סְּאַרְשַׁטַּ דִּי לְעוֹוֹאָנְגָעַ-שְׁיַׁינַן אָוָן הַאַבָּן זַיִן אַיְבְּעַרְצִינְגַּטַּ, אָז דִּי אַוְיִבְּעַרְפְּלָאַכְ
פָּוָן דַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ דָאַרְפַּ אַפְּוּוֹאָרְפַּן דִּי שְׁטָרָאַלְגַּן, וּוֹאַסְפַּ פָּאַלְגַּן אָסְפַּ אָזְרַ
דַעַר זָוָן, בְּעַרְעַכְבַּ פָּוָנְקַט אֹזִי, וּוֹי וּוּאַלְדְּ-עַרְדַּה. סְאַיִן פָּעַסְטְּגַוְשְׁמַעְלַתְ
וּוֹאַרְגַּן, אָזְרַן דַעַר גַּאנְצָעַר שְׁיַׁינַן, וּוֹאַסְפַּ פָּאַלְגַּטַּ אָזְנְגַּן לְעוֹוֹאָנְגָעַ-בָּאַרְגַּן, וּוֹאַרְפַּטַּ
אָפַּ דִּי לְעוֹוֹאָנְגָעַ בְּלוּזַן אַפְּרַצְנְטְכִילְעַקַּעַ. איַר וּוּעַט אַבְעָרַ פְּרַעְגַּן : אַוְיִבְּ
דִּי לְעוֹוֹאָנְגָעַ אַיְזָן קָלָל נִטְקִינַן זַיִן וּוּיִסְעַר, נַאֲרַ גִּיכְעָר אַשְׂוּאַרְצַעַ, טַאַ
פָּאַרְוּאַסְ-זַעַשְׁעַ לִיעַכְטַּ זַיִן בָּאַנְאָכְטַ אֹזִי הַלְּ ? דָאַס אַיְזָן דְּעַרְפָּאָרַ, וּוֹאַס זַיִן
אַיְזָן נַאֲכַט גַּעַנְגַּן שְׂוֹאַרְצַ : אַפְּעַרְצְנְטְכִילְעַקַּע שְׁיַׁינַן וּוּאַרְפַּטַּ זַיִן דָאַקְּ אָפַּ,
שִׁקְטַּן צַוְּ אַונְדוּרַעַר עַרְדַּה. אַפְּלִיעַ אַשְׂוּאַרְצַעַ סְאַמְעַטַּ, בָּאַגְּאַסְן מִיטַּ זַוְּנַ
שְׁטָרָאַלְגַּן, וּוֹאַלְטַ גַּעַלְוִיכְכַּגְן אָפַּן בָּאַנְאָכְטִיקַן הַיְמָלַ מִיטַּ אַוְיִיסְעַרְ שְׁיַׁינַן
אוּזַעַר וּוֹאַלְטַ זַיִן אַונְדוּזַ אַוְיִסְגְּוּזְוִוִּזְן הַלְּ אַיִן פָּאַרְגְּוִילְיִיךְ מִיטַּ דַעַר-פְּנִינְצְטְּרַ
נִישַׁ פָּוָן דַעַר נַאֲכַטַּן. אַיְנְגִינַן הַיְבַּט אַיִר אָגְנִילַן, אָז אָז דַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ
אַיִן בָּאַטָּאַגְן זַיִן הַיְיִסְ . דִּי זָוָן וּעַט אַוְיִסְפַּן פָּוָן דַעַר לְעוֹוֹאָנְגָעַ נִיטַּ גַּרְעַסְעַרְ,
וּוִי פָּוָן דַעַר עַרְדַּה, דְּעַרְפָּאָרַ אַבְעָרַ בְּרַעְנְטַ זַיִן דָאַגְּ אַוְפָּהָעָר אַגְּנְצַעַ
רְיִי מַעְסְלַעַגְן, אֹזִי אָז דַעַר בָּאַדְגָן גַּלְיַט זַיִן דָאַגְּ אַנְסְזִיפְיִילַן, אָז דִּי פִּיסְ
קָאַנְגַּן דִּי הַיְצָ נִיטַּ אַרְיִבְּעַרְטָאַגְן. וּוֹאַס גִּיכְעָר פָּאַרְקְלִינְיִבְטַ זַיִן אַיִן שָׁאַטְן
פָּוָן אַגְּעַנְטְּסָטָן בָּאַרְגָּן ! דָאַ אַיְזָן קִילַן ; אַוְיִבְּ אַיִר וּוּלְטַ — אַעֲלַעַ שְׁוֹן צַוְּ
קִילַן.

וִיצְנְדִיקַן אַיִן שָׁאַטְן, בָּאַקְוּקַט אַיִר דַעַט הַיְמָלַ — דַעַט לְעוֹוֹאָנְגָעַ-הַיְמָלַ.
זַיִן אַוְיִסְעַגְן אַיְזָן אֹזִי אַוְיִסְטְּעַרְלִישַׁ, וּוִי דַעַר אַוְיִסְעַגְן פָּוָנְעַטְמַ הַיְמָלַ, וּוּעַנְ
איַר הַאַטַּ אַמְּ גַּעַונְגַּן פָּוָן דַעַר רַאֲקַעְטַעְ-שִׁיפַּ . בָּאַ דַעַר הַעַלְעַר שְׁיַׁינַן פָּוָן

דעָר זונַג, אַיְוֹ דַעַר חִימֶלֶא אַוֵּיכַ וְאַתְּ פּוֹלְשְׁטָעֵנְדִּיק שְׂוֹאַפְּצַ אָוֹן אַיְגַ אַיְמַטַּ שְׁיִינְטַ אֲנַזְמְגַעַה יְעַרַע צָאַל שְׁטָעָרְגַן. אַוְנְדוּרְ עַרְדְ שְׁיִינְטַ אַפְּגַ לְעוֹזְגַעַז הִימֶלֶ, וְוַיְזִיעַר אַהֲלַעַר קְרִיבַן, וְוַאֲסַ זִינְגַ קְוּוֹרְ אַיְוֹ אַמְאַלְ מִירַ גְּרַעַסְעַר, וְוַיְזִיעַר קְרִיבַן פּוֹנְ דַעַר לְעַוּוֹאנַע אָפְנַ עַרְדִּישַׁן הִימֶלֶ. דִי עַרְדַ לְיִכְתַ אַוֵּיכַ הַעֲלַעַר, אַיְידַעַר דַעַר דַעַן פּוֹנְ דַעַר לְעַוּוֹאנַע: אַיְרַ אַטְמָאַפְּעַר וְוַאֲרַפְטַ אַפְ מַעַר זְוַגְעַשְׁיַינַ, אַיְירַעַר דַעַר בָּאַדְן פּוֹנְ דַעַר לְעַוּוֹאנַע. נַאֲרַ וְוַאֲסַ אַיְזַ

לְיַקְעַכְאַמְעַ אַמְ דַעַר לְעַוּוֹאנַע: דַעַר עַרְקִילְעַב פָּאַרְשְׁטְגַלְטַ דַי זְוַגַ.

בְּעַשְׁעַן? דַעַר טָאַג הַיְבַט אֲנַזְמְגַעַה וְוַעַרְגַן. שְׁוַיְנְ-זְשַׁע פָּאַרְגִּיַּט שְׁוַיְנְ דַי זְוַג? נַיְנַג, זַי פָּאַרְבָּאַהָאַלְט זַיְכַ בְּלַיְוִין הַיְנְסְטַעַר דַעַר עַרְדַ אַעַג הַיְבַט זַיְכַ אֲנַג אַלְיַקְעַכְאַמְע אַמְ דַעַר לְעַוּוֹאנַע. אַצְיַבְעַרְלַעַכְ בְּלַיְד. דִי עַרְד אָפְנַ הִימֶל וְוַעַרְט אַדוּמְגַעַרְיַינְגַלְט מִיט אַדוּתְנַ זְוִים: אַזְא אַוְיסְעַן הַאֲט אַוְנַגַ דַעַר אַטְמָאַפְּעַר, וְוַעַן זַי וְוַעַרְט פָּאַרְגָּאַסְן פָּוְנְהִינְגַנְ מִיט דַי שְׁטְרַאַלְן פּוֹנְ دַעַר זְוַג.

אַיְרַ הַאֲט זַיְכַ שְׁוַיְנְ גַעַנוֹג אַפְגַעַיקְלַט פּוֹנְ דַעַר פְּרַיְעַרְדִּיקְעַר הַיְז, אַסְיַ לְעַמְרַ וְוַי גַעַנוֹג. אַיְיכַ אַיְוֹ גַעַוְאַרְגַן קַאַלְט אַיְגַעַם שַׁאַלְטַ פּוֹנְגַעַט לְעַוּוֹאנַע-בָּאַרְגַן, אַיְיכַ וְוַיְלַט זַיְכַ וְוַיְדַעְרַאַמְל אַנְחַאַרְעַמְעַג זַיְכַ, גַאַזְ וְוַעַגְן זַיְכַ, אַוְנַג אַיְרַ מַאַכְט אֲנַג עַקְסְקוּרְטִיעַ אַמְ אַלְעַוּוֹאנַע-בָּאַרְגַן. אַוְסַ

היבנ זיך איז זיעער ליעיכט — ניט בלוי מאכמעס דעם, וואס איעפר קעדפער וועגט איזט זעקס מאל וויניקער, נאר איז מאכמעס דעם, וואס זיער בארגזנייג איז א פלאכער. די לעוואָן-געבערג זימנען ניט קיין שפי ציקע, פאראקערט זי זינגען פלאכ-געניזטע. פון דער ערַד אַבער דורך א טעפֿעסּקָאָפּ וויניג זי איזס זי שפֿיצְיָקּ בלוי דערפֿאָר, וואס זי ווארטפֿן אַפּ פון זיך שארפֿע שָׁאָטָּנָּס.

איך האט זיך אוֹפּוֹגּעַקְלִיבְּנָן בֵּין סָמָּעָ שְׁפִּיצָּ בָּאָרֶגֶן; ווֹמְפַתְּעָרָן נִימְתָּן דער אַרְאָפּוֹנָאנְגָּן אַיִן באָרְגִּיטָּאָל. דער אַרְאָפּוֹנָאנְגָּן אַיִן באָדִינְדִּיקָּשׁוּעָ רַעֲרַע. אַיעַר באָרֶגֶן ווֹיְזָם זיך אַרוֹיסָטָן רִינְגָּאָרְטִּיךְ, זי דַי מַעֲרָהִיטָּשׁוּעָ זְאָגְּנָעַ-געַבְּרָגָן.

דאַס אַיִן אלְצָ, וואס אַיכָּ קעַן אַיכָּ דַעַצְיִילָן ווּעַגְּנָן די אַיְינְדְּרוֹן פון אַיעַר צָוקְנוֹנְפְּטִיקְעָר דִּיעְזָעָ אַפּ דַעַר לְעֻוָּאָנָּעָ. באָשְׁרִיבְּנָן אלְצָ, וואס אַיך ווּעַט זָעָן, ווּעַן אַיך ווּעַט ווֹירְקְלָעָכָן אַרוֹמְשְׁפָאַצְיָדָן אַיבְּעָרָגָן לְעוֹזָּאָגָן-געַבְּאָדָן, בֵּין אַיכָּ נִימְתָּן אַימְשְׁטָאָנד — צָולִיבָּא גָּאנְצָ פָּאַשְׁעַטְעָר סִיבָּעָ: אַיכָּ זַוְּיִס עַס נִימְתָּן. קָעְדִּי אלְצָ צָוָּדָעָלִילָן, דַאְרָפָּ מעַן פְּרִיעָר אַיכָּ זַוְּיִס פְּלִיעָן. אַיִן אָזִי זי אַוְיסְטָרָאָכָּטָן ווּילָאַיכָּ נִימְתָּן, הַיְפָעָר אַיכָּ דָאָלְיִינְגָּן פְּלִיעָן. אַיִן אָזִי זי אַוְיסְטָרָאָכָּטָן ווּעַן אַיכָּ דָאָלְיִינְגָּן פְּלִיעָן. אַיִן אָזִי זי אַוְיסְטָרָאָכָּטָן ווּילָאַיכָּ נִימְתָּן, זַוְּיִס אַיכָּ דָאָלְיִינְגָּן פְּלִיעָן.

איך פִּיגְגָּט פִּינְקְטָלָעָכָן צוֹנוֹנִיס דַי אַלְעָ אַפְּגָעַפְּאַטְּאַגְּרָאַפְּרִיטָעָ לְעֻוָּאָנָּעָ בַּילְדָּעָר, וואס אַיך האט דָאָ גַּעֲמָאָכָט (לְאַזְנְדִּיק זיך אַיִן ווּגָן, האט אַיך, פַּאֲרְשְׁטִיטִיס זיך, גַּעֲנוּמָעָן אַפְּאַטְּאַגְּרָאַפְּיָשָׂן אַפְּאָרָאָט), אַוְן אַוְיכָן די מַוְסָּדָהָמָעָרָגָן פון דַעַר לְעֻוָּאָנָּעָ-גַּאֲמָטָרָה, וואס אַיך האט צוֹנוֹנְפְּגָעְלִיבְּנָן. ווּעַן אַיך ווּעַט זיך אַוְמְקָרָבָן אַהֲיָם, ווּעַט אַיך פון דַעַמְדָאָזִיקָן מַאֲטְּעָרִיאָל צוֹנוּנִיפְּשָׁעָלָן "אַלְעֻוָּאָנָּעָ-קָאַלְעָקְצִיעָ", וואס ווּעַט מִיט זיך באָפּוֹצָן די צוֹנוּנִיפְּשָׁעָלָן פָּוֹנְגָּן אַפְּטָאַטְּיָשָׂן אַדְעָר קָאַלְאַסְאַלְעָר שְׁנַעַלְקִיטִיס, זַוְּיִס דַעַמְדָאָזִיקָן טִיעָרָגָן, ווּרְעָטְפָוָלָן פָּאַרְמָעָנָן, ווּעַגְּנָן ווּלְלָכָן די גַּעַלְעָרָנָטָעָ קַעַנְעָנָן בלוי טְרוּיְמָעָן, גַּיִיט אַיך אַרְיָגָן אַיִן דַעַר קָאַיּוֹתָעָ פון דַעַר הַיְמָלִשִּׁיט,

קָעְדִּי צָוָּאָלְיִינְגָּן זיך צְרוּרִיק אַהֲיָם אַפּ דַעַר עַרְדָּעָר.

וּוִידְעָרָמָאָל הַיְיָבָּשָׁ זיך אַגְּנָזְמָאָן דַעַט בְּרוּנְשָׁטָאָס אַיִן דַעַר דַאְקָעָטָעָ, אַוְן די שִׁיפָּה הַיְיָבָּשָׁ זיך אַוְפָּפָנְגָּם אַרְטָה. זי הַיְיָבָּשָׁ זיך אַוְפָּפָנְגָּם דַעַט רַיְמָלָ, אַפּ בעָרָ דָאָס מָאָל שְׁוִינָן נִימְתָּן מִיט אַזָּאָ קָאַלְאַסְאַלְעָר שְׁנַעַלְקִיטִיס, זַוְּיִס דָאָס אַיִן פָּאַרְגָּעָקְמָעָן, ווּעַן זיך האט פָּאַרְלָאָזָטָן די עַרְדָּעָ. קִיְּגָן שְׁנַעַלְקִיטִיס טִינְג 11 קִילָּאָזָטָעָר אַיִן אַסְעָקָנְדָעָ אַיִן שְׁוִינָן נִימְתָּן. באָמָּפְּפָלִיעָן פון דַעַר קָעְנָגָעָ דָאָרָס די שִׁיפָּה הַאֲבָנָן בלוי אַזָּא שְׁנַעַלְקִיטִיס, וואס זָאָל זַי קָעְנָגָעָ

דערטראָגן ביז דעם "ווענד-פונקַט" ד.ה. אופַהְיִינֵג זי גלויין אַס פֿערזִיך
טווינט קִילָּטְמַעְטָעָר. דערצֹו אַיז נָעָנוּ אַשְׁנָעָלְקִיטַטַּסְטַּן דְּרִיכְתָּהָלְגָר פֿילָּאָן
מעפָּר אַינְג אַ סְעָקוֹנוֹרָע. פָּונְג יְעָנֶר וּבְטַם, "חַעֲנָדְ-פֿוֹנְקַט", חַעְסַד דַּי שִׁים
אַרְמִינְטְּרָעָטָן אַינְג גַּעֲגִיטַט, הוּא עַס הַיְּבַשׂ וְיכַן אַג דַּי אַזְּנִינְג. קְרָאָסְטַּס
דָּעַר עַרְד, אַוְן-זַי זַהַס אַנְהִימְבָּן פָּאלָג אַט אַיד. דַּעְיְיבָּר אַיז נָעָנוּ אַבָּן
צּוֹפְּלִיעָג פָּונְג דָּעַר לְעוֹזָאנָעַ מִסְּ אַזְּאָה נִיסְטְּרִיסְטַּר שְׁנָעָלְקִיטַטְטַם, זָאָכְ אַיז
צְחוּיַּיְתַּאְלָג גַּרְעָסְטַר פָּונְג דָּעַר שְׁנָעָלְקִיטַטְטַם פָּונְג אַקְיַלְלִינְג
קָג הַעֲרָמָט. וְעַג דָּעַר בְּרַעַנְשְׁכָאָס אַינְג דָּעַר רַאְקָעְסַע דַּעַק אַבְּהָרָגָן
ברַעַנְעָן, ד. ה. אַינְג עַטְלַעְכָּעַ סְפֻקְנוֹדָעַס אַרְוֹת, וְעַמְּ אַיר וְזַעְלָרְמַגְגָּל
פָּאָרְלִירְגָּן אַלְיָעָר וְאָג, אַיר וְוַעַט זִיב וְזַיְדְּרָאָסָלָן נְעַמְּדוֹגָן אַיז אַקְיַיְד
נְזַקְעָה, נָאָר אַוִּיסְטְּרָלִיזְפָּר וְוַעַלְט, הוּא קִינְיַן שִׁים זָאָכְ קִינְיַן שִׁים
וְאָגָן נִיט. נָאָכְ וְעַקְבָּסְפָּרְדִּישָׁעַ מְפָסְלָעָטָן וְוַעַט אַיר, אַוְיבָּדָאָס אַרְאָפְלָאָגָן
זִיב וְוַעַט דּוֹרְכְנִין בְּעַשְׁאָגָעָם, שְׁוִינְג זִינְג אַט דָּעַר הַיְּטִישָׁעָר עַדְל. דָּעַק
טְלִיעָג אַט דָּעַר לְעוֹזָאנָעַ אַיז צְוִירִיק הַאָנוּ זִיב פְּאַדְעָנְדִּיקָּעַ.

אוֹו, אַדָּעַר בְּעַרְעָב אַזְּוִי, וְעַט פָּעָן מִיט דָּעַר צִיםְמַסְטִילְעָג אַט דָּעַר
לְעוֹזָאנָע אַיז צְוִירִיק. אַוְיבָּדָאָס אַמְּכָל נְוַעַט וְעַט אַוִּיסְטְּרָלִיזְפָּר זַי מְאָכָל אַן עַנְּד
פְּעַכְעַ רַיְזָע, דָּעַרְמָאָגָן זִיב דָּאָנָה וְעַגְגָן יְעַנְעַ מְעַנְשָׁן, וְעַלְכָעַ הַקְּבָנָה מִיט
זִיְעַר דְּרִימְסָטָן נְעַדְאָנָק אַיז אַקְשָׁאָגְעָסְדִּיקָּעָר אַרְבָּעָט צִיגְעָנְרִיָּס דָּעַפְּ
דָּאָזְיִקָּן וְזַנְדָעָרְלַעְכָּן נִיצְאָכָן פְּוֹנְגָם מְעַנְטְּשָׁלָעָכָן סִיכְלָאַיְבָּעָר דַּי קְרָעָפְּ
טַן פָּונְג דָּעַר נְאָטוֹר ¹⁾.

1) חַעְרַעַע זַי וְיַי גַּזְנִיְעָר דּוֹרְכְלַיְעָנָעַ וְעַגְגָן דְּשַׁר לְעוֹזָאנָעַ, זָאָל עַר קְרִינְג ג. ע. זִיאָל
קְרִוְזִיסְטַּס פִּיכְלָאַס דָּעַר לְעוֹזָאנָעַ.

א י ב ה א ל ט

3	זוי איז זיין דער זער לנטאנגע זוי זערט איז זער געניאנג . . . . .
9	זונען איז זונען זער געניאנג . . . . .
15	הערזענער זעם היינז . . . . .
19	זונ א זאנטאנס איז זער געניאנג . . . . .
26	זונ א זאנטאנס איז זער געניאנג . . . . .
32	זונען איז זונען זיט ז אַראָזען . . . . .
38	אַל אַלְסֶן זונען ז אַראָזען . . . . .
40	ז פֿלְרַמְפֿאָזִין זונען רַעֲנָגִינִיךְ זונען קִיבָּאָלְטִיבִּישׁ . . . . .
45	ז אַלְקְרַבְּזִים זונען ז אַראָזְעִים . . . . .
51	ז ערְטִינְזְּרֵעֶר אַיז אַיסְלָאנְדֵר . . . . .
52	זון גַּעֲזַעַן זי סְקָט . . . . .
56	ז ערְטִינְזְּרֵעֶר שְׂרִיר . . . . .
59	ז אַלְקְרַבְּזִים ז אַלְקְרַבְּזִים ז אַלְקְרַבְּזִים . . . . .
61	ז גַּעֲנִיאָן אַלְקְרַבְּזִים ז אַלְקְרַבְּזִים . . . . .
74	ז שְׂפָאָזִין אַלְקְרַבְּזִים ז אַלְקְרַבְּזִים . . . . .

14019

ЦІНА 1 КРЕДИТ

Дит

ЕВРЕЙСЬКОЮ МОВОЮ
Я. Перельман
РАКЕТОЮ НА МІСЯЦЬ

НА ЕВРЕЙСКУМ ЯЗЫКЕ
Я. Перельман
РАКЕТОЙ НА ЛУНУ

Державне Видавництво Національної
Макшості УСРР при Президії ВУЦВКУ
Укрдоргпліменнідав